

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА
ЗАМАНАУИ ӘДІСТЕР МЕН ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ
ҚОЛДАНУДЫҢ ЖАҢА ҮРДІСТЕРІ**

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ

**НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ВНЕДРЕНИЯ
СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДИК И ТЕХНОЛОГИЙ
В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ**

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

MATERIALS INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**NEW TENDENCIES OF INTRODUCTION
OF MODERN TECHNIQUES AND TECHNOLOGIES
IN PRESCHOOL ORGANIZATIONS**

АСТАНА, 23.06.2016

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА ЗАМАНАУИ ӘДІСТЕР
МЕН ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ЖАҢА ҮРДІСТЕРІ**

**Халықаралық ғылыми-практикалық
конференция материалдары**

**НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ВНЕДРЕНИЯ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДИК
И ТЕХНОЛОГИЙ В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ**

**Материалы Международной
научно-практической конференции**

**MATERIALS INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE**

**NEW TENDENCIES OF INTRODUCTION OF MODERN TECHNIQUES
AND TECHNOLOGIES IN PRESCHOOL ORGANIZATIONS**

**АСТАНА
23.06.2016**

*Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Мектепке дейінгі балалық шақ» республикалық орталығы базасында жинақталған*

*Составлено на базе Республиканского центра «Дошкольное детство»
Министерства образования Республики Казахстан*

Редакция алқасы: Ш. Сұлтанғазиева, п.ғ.к
Б. Игенбаева, п.ғ.к., доцент
М. Ерманова
Ж. Бликова

Мектепке дейінгі ұйымдарда заманауи әдістер мен технологияларды қолданудың жаңа үрдістері: Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары/Новые тенденции внедрения современных методик и технологий в дошкольных организациях. Материалы Международной научно-практической конференции. Астана, 2016 жыл, 23 маусым. – Астана, 2016. – 203 б.

Жинаққа «Мектепке дейінгі ұйымдарда заманауи әдістер мен технологияларды қолданудың жаңа үрдістері» Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияға қатысушылардың баяндамалары және мектепке дейінгі білім беру саласындағы қызметкерлерінің ұсынған мақалалары енгізілді.

«Мектепке дейінгі балалық шақ»
республикалық орталығы, 2016

ВВЕДЕНИЕ

Международная научно-практическая конференция «Новые тенденции внедрения современных методик и технологий в дошкольных организациях» (далее – Конференция) состоялась на базе Республиканского центра «Дошкольное детство». В работе Конференции приняли участие отечественные и зарубежные эксперты и научные работники, представители ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ, неправительственных организаций, руководители областных, городов Астаны и Алматы управлений образований, педагоги дошкольных организаций.

Участники Конференции отметили, что система образования на сегодня претерпевает глобальные изменения, происходит модернизация педагогического образования: утверждена Государственная программа развития образования и науки на 2016-2019 гг., принят план мероприятий по реализации ГПРОН, обновлен Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения с внедрением ценностей «Мәңгілік ел» и переходом на трехязычное образование.

Представители отечественных и зарубежных производителей учебно-дидактические комплексы нового поколения продемонстрировали мультимедийные, анимационные интерактивные игровые, образовательные ресурсы и проект Системы автоматизации управления деятельностью дошкольной организации.

Участники Конференции обменивались опытом по применению современных методик и технологий в дошкольных организациях и выделили проблемы и предложили возможные пути решения этих проблем. Педагоги обсудили и обменялись опытом по применению инновационных технологий в образовательном процессе в дошкольных организациях.

В сборнике Международной научно-практической конференции «Новые тенденции внедрения современных методик и технологий в дошкольных организациях» представлены 245 научных статей по внедрению современных методик и технологий в дошкольных организациях.

Данный сборник печатается по Плану работы Министерства образования и науки Республики Казахстан на 2016 год.

Материалы Конференции представляют интерес для ученых и специалистов, занимающихся изучением проблем дошкольного воспитания и обучения, преподавателей гуманитарных вузов и колледжей, а также для широкого круга читателей, интересующихся проблемами дошкольного образования.

Сборник материалов Конференции размещен на сайте www.rc-dd.kz.

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ОБНОВЛЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ И ОБУЧЕНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Э. А. Суханбердиева

Вице-министр образования и науки
Республики Казахстан

Ключевые слова: модернизация системы дошкольного воспитания и обучения, система индикаторов развития умений и навыков детей.

Правительством страны уделяется большое внимание системе дошкольного воспитания и обучения, так как оно является первым уровнем образования, которое обеспечивает стартовые возможности для последующего развития детей в школьном возрасте.

Министерством образования и науки Республики Казахстан в целях обновления содержания дошкольного воспитания и обучения, проведен мониторинг содержания дошкольного воспитания и обучения, изучен отечественный и зарубежный опыт и организован ряд мероприятий республиканского и регионального уровня с участием международных экспертов, научных работников, специалистов, методистов и педагогов-практиков.

Концептуальные основы модернизации системы дошкольного воспитания и обучения отражены в Стратегии развития Казахстана до 2050 года, Стратегическом плане развития Республики Казахстан до 2020 года, Государственной программе развития образования и науки Республики Казахстан на 2016 – 2019 годы.

На современном этапе развития системы образования, возникла необходимость новых подходов к системе предшкольной подготовки, разработки и внедрения эффективных форм дошкольного воспитания и обучения на основе передового международного опыта.

В целях повышения качества содержания дошкольного воспитания и обучения обновлен и утвержден Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения, на основе которого разработаны Типовые учебная программа дошкольного воспитания и обучения и предшкольной подготовки, система индикаторов развития умений и навыков детей.

Особенностью Типовой программы является обеспечение комплексного развития детей дошкольного возраста, способствующее благоприятной социализации и усвоению детьми необходимых навыков, базирующихся на общечеловеческих ценностях в соответствии с национальной идеей «Мәңгілік ел».

Одной из основных задач Типовой программы является применение инновационных методик и технологии для интеллектуального, социального и

личностного развития. Образовательные программы направлены формирование знаний, умений и навыков, необходимых для обучения в школе, формирование ценностных, нравственных ориентаций, основанных на народных обычаях и традициях, обеспечение принципов преемственности и непрерывности.

И самое важное — оценивание знаний, умений и навыков детей в соответствии с индикаторами, определяющими уровень их развития и применение методов, средств и форм развития ребенка на основе инновационных технологий.

Качество содержания дошкольного уровня оценивается индикаторами по итоговой диагностике достижений каждого ребенка, где основным результатом деятельности становится уровень развития ребенка, его знания, умения и навыки.

В связи с чем на предстоящие пять лет запланированы разработка, утверждение и внедрение вариативных программ по интересам детей, предусматривающее внедрение инновационных методов и технологий с применением технических средств обучения нового поколения: мультимедийные комплексы, оснащенные компьютерами, проекторами, экранами, сенсорными интерактивными досками и оборудованием, смарт-карты, говорящие ручки, развивающие компьютерные игры; анимационные видео- и фотоматериалы, что позволит обеспечить системность внедрения инновационных методов и технологий.

Использование в образовательном процессе дошкольных организаций инновационных технологий на основе интерактивного оборудования было изучено во всех регионах республики.

На сегодняшний день образовательных технологий, применяемых в детских садах, насчитывается более сотни.

В целях изучения хода апробации обновленного содержания Центром организованы выезды в регионы республики.

Министерством планомерно осуществляются меры, направленные на повышение профессионального мастерства педагогов:

- создан электронный банк данных педагогических работников дошкольных организаций;
- разработана электронная база флипчарт-занятий для широкого использования педагогами в своей деятельности;
- пересмотрены квалификационные требования, предъявляемые руководителям сельских дошкольных организаций (приказ МОН РК № 512 от 27 декабря 2013 г.) в части снижения стажа работы с 5-и до 3-х лет;
- рассматривается вопрос включения в классификатор вузов и колледжей специальности «воспитатель-медресработник» для работы с детьми раннего возраста;
- для повышения доли педагогов в дошкольных организациях, имеющих специализированное высшее и техническое и профессиональное образование, будет увеличен государственный образовательный заказ на подготовку

педагогических кадров в вузах и колледжах по специальности «Дошкольное воспитание и обучение». В результате до 2020 года ожидается увеличение их доли до 50% (2015 г. – 34%).

Ежегодно педагоги дошкольного воспитания и обучения будут проходить курсы повышения квалификации за счет средств бюджета и внебюджетных средств в АО «НЦПК «Өрлеу».

Сеть дошкольных организаций будет развиваться как в количественном, так и в качественном отношении с учетом демографической ситуации за счет республиканского и местных бюджетов, в том числе через механизмы государственно-частного партнерства.

Основной акцент развития сети дошкольных организаций будет поставлен на новые типовые проекты по строительству и эксплуатации дошкольных организаций за счет развития государственно-частного партнерства, а также дошкольных организаций расположенных на 1-х этажах жилых комплексов.

Создание новых мест позволит повысить показатель охвата детей, в том числе из малообеспеченных семей, дошкольным воспитанием и обучением.

Актуальным вопросом системы остается обеспечение детей от 1 года до 6 лет дошкольным воспитанием и обучением, таким образом, планируется довести охват до 72%.

Переход к инновационному режиму дошкольной организации возможен при условии создания соответствующей прогрессивной модели управления, которая будет способствовать повышению качества дошкольного образования.

Механизм менеджмента в системе дошкольного воспитания и обучения предусматривает:

- сотрудничество с родительской общественностью;
- создание Попечительский совета для обеспечения сочетания государственных и общественных начал в управлении дошкольными организациями;
- партнерство с заинтересованными организациями, в целях создания благоприятных условий для воспитания и обучения;
- повышение профессиональной компетенции педагогов;
- автоматизация системы управления дошкольными организациями и мониторинга развития детей.

Таким образом, обеспечение дошкольных организаций и классов предшкольной подготовки учебно-методическая базой, концептуальным программным содержанием, автоматизация системы управления дошкольными организациями и проведение мониторинга развития детей позволит модернизировать систему дошкольного образования и решить современные актуальные проблемы повышения качества дошкольного образования.

В статье рассматривается модернизация системы дошкольного образования в Республики Казахстан, выделены концептуальные основы обновления содержания дошкольного воспитания и обучения.

This article deals with pedagogical conditions for the application of innovative methods and technologies in the educational process of preschools.

ЛИТЕРАТУРА

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» (27. 07. 2007г. № 319-III).
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения (от 13 мая 2016 года № 292).
3. Дошкольная образовательная программа воспитания и обучения «Қарлығаш». – Астана: «Арман ПВ» баспасы, 2008. – 176 стр каз/рус.

НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ВНЕДРЕНИЯ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДИК И ТЕХНОЛОГИЙ В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Ж. А. Жонтаева

Директор Департамента дошкольного и
среднего образования, информационных
технологий МОН РК

Ключевые слова: интерактивные методы обучения, автоматизированная система управления дошкольными организациями и мониторинга развития детей.

Развитие системы дошкольного воспитания и обучения является приоритетным направлением государственной политики Республики Казахстан. Глава государства Н.А.Назарбаев, акцентируя внимание общества на модернизации дошкольного образования, поручил: «На основе передового международного опыта внедрить современные методики обучения в дошкольное воспитание и обучение. Они должны быть инновационными, а образовательные технологии – креативными».

В целях выполнения данного Главой государства поручения, а также удовлетворения потребности родительской общественности сегодня в республике особое внимание уделяется обеспечению равного доступа детей к дошкольному воспитанию и обучению и его качественному содержанию.

На сегодня остается актуальным применение интерактивных методов обучения, которое осуществляет взаимодействие педагога с ребенком. Внедрение новых технологий и методик будет способствовать эффективному развитию детей дошкольного возраста.

В течение последних двух лет изучалось содержание действующих образовательных программ и учебно-методических комплексов.

По результатам мониторинга было принято решение обновить содержание и методику образовательного процесса дошкольного воспитания и обучения в рамках модернизации системы образования.

С целью обеспечения единых требований к содержанию дошкольного воспитания и обучения, системности, преемственности, непрерывности с использованием новых методик и технологий разработаны и утверждены Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения и на основании данного стандарта разработаны Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения и Типовая программа предшкольной подготовки.

Новая инфраструктура детских садов своей многофункциональностью с учетом предметно-пространственной развивающей среды, дает большие возможности для внедрения технологии и методов дошкольного воспитания и обучения, повышающие творческие и интеллектуальные способности детей, развивающие эмоционально-волевую сферу, активизирующие познавательные способности ребенка.

В содержание информационно-коммуникационных технологий входят интерактивное оборудование, включающее ресурсы, содержащие обучающие и развивающие программы для детей дошкольного возраста.

С помощью использования современных технологий педагог проводит занятия увлекательно и может заинтересовать детей интересными играми, позволит детям при поддержке педагога вести исследовательскую, проектную деятельность в воспитательно-образовательном процессе.

Данные технологии синхронизируют дидактический раздаточный материал с ресурсами электронного контента, что способствуют развитию логики, мышления, сенсорных способностей.

Особенности инновационных технологий заключаются в одновременном процессе:

- озвучивания текста профессиональными дикторами;
- показа мультимедийного анимационного материала;
- участия детей в образовательной деятельности.

Целью внедрения современных методик и технологий в дошкольных организациях является создание лично-ориентированной среды в дошкольной организации для формирования условий физического здоровья, духовного развития детей, взаимодействия родителей, педагогов и детей. Развивать интеллектуальное мышление, инициативность, творческую способность ребенка самовыражаться, уметь применять самостоятельно применять инновационные технологии для успешной социализации личности в жизни. стимулировать познавательную, игровую деятельность при применении современных методик и технологий.

Система образования не может оставаться неизменной и поэтому мы - педагоги обязаны совершенствовать свое педагогическое мастерство, искать новые подходы к детскому уму и сердцу, стать образцом, примером для

подражания.

Актуальность раннего развития детей объясняется целью дать ребенку образование, чтобы он имел глубокий ум и здоровое тело, стал смышленным и был добрым.

Мы должны стремиться воспитать умных, красивых душой и телом, доброжелательных и успешных в жизни юных граждан, что является залогом нашего с вами успеха, успеха нашей страны.

Для совершенствования современных методик и технология организована экспериментальная площадка в 77 дошкольных организация по Республике Казахстан.

Целью апробации являлось определение основных подходов к содержанию Типовой учебной программы дошкольного воспитания и обучения и применение инновационных технологий для повышения качества дошкольного образования.

Одним из поставленных задач апробации:

- внедрение инновационных методов и технологий в образовательный процесс;
- выявление уровня влияния программ и инновационных технологий на повышение качества дошкольного воспитания и обучения.

По итогам апробации в 77 экспериментальных площадках дошкольных организации было выявлено что, большинство дошкольных организации используют в работе информационные, здоровьесберегающие, игровые технологии, технологии интеллектуально-творческого развития дошкольников В. Воскобовича, методика Глена Домана, М.Монтессори, проектно-исследовательский метод, «Step by step», ТРИЗ и др.

Нужно отметить что, в ходе проведения экспериментальной работы у детей наблюдается рост интеллектуального уровня развития, уровень развития детей в экспериментальных группах оказался выше, чем у контрольных групп.

У воспитанников экспериментальных групп усилилось абстрактное мышление, творческое воображение, желание конструировать, заниматься творчеством, опытно-экспериментальной деятельностью, самостоятельно выполнять игровые упражнения, исследовать причины возникновения тех или иных природных явлений, обострилось ценностное отношение к собственному труду и труду сверстников.

Применение инновационных технологий и интеграции образовательных областей Программы позволяет педагогам решить воспитательно-образовательные задачи в организованной учебной деятельности, самостоятельной деятельности детей и взрослых.

Повышен интерес педагогов к поиску новых передовых методик воспитания и обучения детей дошкольного возраста, умело, и качественно применяют инновационные технологии обучения.

Для осуществления информационно-технической поддержки инновационного подхода, так же было апробировано внедрение системы

автоматизации в двух направлениях: Автоматизация системы управления дошкольными организациями и мониторинга развития детей, посредством применения индикаторов, определяющих уровень развития детей в соответствии с ожидаемым результатом, а так же для получения достоверных данных о состоянии образовательной системы, позволит контролировать и прогнозировать состояние объекта в любое время.

Автоматизированная информационная система имеет такие преимущества, как:

- высокая скорость и точность обработки данных;
- существенное снижение влияния человеческого фактора на результаты мониторинга;
- прозрачность при сборе данных;
- снижение фактов подмены достоверных сведений и др.

Внедрение данной системы позволит:

- усовершенствовать механизм эффективного управления деятельностью дошкольных организаций.

Сегодня каждый педагог должен понимать важность применения современных методик и технологий на занятиях. Поэтому программы для интерактивных оборудований должны нести исследовательский характер, отличаться занимательностью, легкостью для самостоятельных занятий детей, охватом широкого спектра навыков и представлений.

Интерактивное оборудование позволяет детям вести исследовательскую, проектную деятельность в воспитательно-образовательном процессе, самостоятельно делать выводы, добывать знания, получая практический опыт, вдохновляя педагога к поискам новых подходов к обучению, стимулируя профессиональный рост.

Проведенный анализ свидетельствует о том, что применение инновационных методик обучения требует от педагога постоянного поиска и внедрения новых технологий. Для этого необходима поддержка позитивного психологического настроя педагогов по отношению к инновационной деятельности и созданий условий для эффективного внедрения в учебный процесс новых методов обучения, для формирования востребованных социумом качеств личности. Таким образом, умение самостоятельно планировать процесс собственной учебно-познавательной деятельности, анализировать и оценивать свою деятельность повышают познавательный интерес детей, развивают логическое и творческое мышление.

Все мы прекрасно знаем, что знания приходят только к заинтересованному человеку. *«Тот, кто хочет, делает больше, чем тот, кто может»* - говорит народная мудрость. И это действительно так. Поэтому педагог и ставит перед собой цель – *обеспечить положительную мотивацию обучения; активизировать познавательную деятельность детей.* А для достижения данной цели предопределяет определенные педагогические задачи, в частности, поиск эффективных методик и технологий. На мой взгляд, решить эту

проблему можно через внедрение проектной, исследовательской деятельности, информационно-коммуникационных технологий.

В статье рассматривается проблема применение интерактивных методов обучения, которое осуществляет взаимодействие педагога с ребенком, раскрыты пути внедрения современных методик и технологий в дошкольных организациях.

The problem of the use of interactive teaching methods, which the teacher interacts with the child, opened the way of introduction of modern techniques and technologies in preschool institutions.

ЛИТЕРАТУРА

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» (27. 07. 2007г. № 319-III).
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения (от 13 мая 2016 года № 292).
3. Дошкольная образовательная программа воспитания и обучения «Қарлығаш» – Астана: «Арман ПВ» баспасы, 2008 – 176 стр каз/рус.

РАЗВИТИЕ СИСТЕМЫ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Ш. С. Султангазиева

Руководитель Управления дошкольного воспитания и обучения Департамента дошкольного и среднего образования, информационных технологий МОН РК, к.п.н.

Ключевые слова: модернизация дошкольного воспитания и обучения, интеллектуальные технологии.

Развитие системы дошкольного воспитания и обучения является приоритетным направлением государственной политики Республики Казахстан. Глава государства Н.А.Назарбаев, акцентируя внимание общества на модернизации дошкольного образования, поручил: «На основе передового международного опыта внедрить современные методики обучения в дошкольное воспитание и обучение. Они должны быть инновационными, а образовательные технологии – креативными». В целях выполнения поручения Главы государства и запросов родительской общественности сегодня в

республике особое внимание уделяется, во-первых, вопросу обеспечения равного доступа всех детей к дошкольному воспитанию и обучению, во-вторых – вопросу модернизации системы дошкольного воспитания и обучения, его качественному содержанию.

Образовательным резервом и фундаментом всей системы образования является подготовка детей дошкольного возраста. Для дальнейшего решения доступности дошкольного образования программа «Балапан» интегрирована в Государственную программу развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы. Для качественного улучшения содержания дошкольного образования и внедрения современных стандартов обучения для подготовки детей к школе, Министерством образования и науки совместно с местными исполнительными органами принимаются меры по охвату детей организованным дошкольным образованием, в том числе, с привлечением частных инвестиций. По данным показателям Казахстан приблизился к уровню развитых стран (в Восточной Европе — 80%, Германии – 92%, России – 62%).

Особый интерес сегодня вызывают интеллектуальные технологии, созданные на основе моделирования, проектно-исследовательского, интеллектуально-игрового подхода, что способствует развитию у детей логики, математики, культуры, интереса к языкам. Внедрение информационно-коммуникационных технологий позволяют активно использовать интерактивное оборудование, электронные ресурсы, содержащие обучающие и развивающие программы для детей дошкольного возраста. Данные технологии синхронизируют дидактический раздаточный материал с ресурсами электронного контента, что способствует развитию логики, мышления, сенсорных способностей. В результате применения вышеназванных технологий у ребенка формируются следующие навыки: здоровьесберегающие, познавательно-творческие, коммуникативно-языковые и социальные, что позволяет воспитать интеллектуального выпускника дошкольной организации. Использование ИКТ технологий позволило создать автоматизированную систему мониторинга по усвоению учебной программы и управлению жизнедеятельности детей дошкольного возраста.

Модернизацию дошкольного воспитания и обучения, как известно, невозможно решить без профессионального компетентного педагога. В современном мире к педагогу предъявляются серьезные требования. Современное информационное пространство предлагает новые технологии, способные повысить эффективность взаимодействия педагогического коллектива детского сада и родителей. В целях инновационного подхода к осуществлению образовательного процесса изучаются новые, современные технологии и методы дошкольного воспитания и обучения, повышающие творческие и интеллектуальные способности детей, развивающие эмоционально-волевую сферу, активизирующие познавательные способности ребенка.

Многие дошкольные организации открыли Интернет-сайты, практикуют проведение занятий в формате on-line, установили систему видеонаблюдения, где родители могут оперативно наблюдать за деятельностью ребенка в организованной учебной деятельности, участие в играх, праздниках, поведением, настроением и самочувствием своего ребенка. Наличие у детского сада собственного сайта в сети Интернет предоставляет родителям возможность оперативного получения информации о дошкольной организации, его Устава, о жизни детского сада и группы, графике работы различных специалистов, мероприятиях (праздниках, развлечениях, спортивных соревнований, задавать волнующие их вопросы и т.п.). Однако в целом, процесс информатизации дошкольных организаций развивается медленно и связан с рядом проблем: материальных, кадровых, методических. Разработанный механизм контроля за деятельностью дошкольных организаций независимо от формы собственности со следующими действиями:

- открыт сайт для оценки деятельности дошкольных организаций;
- создан электронный портал для родителей по обеспечению информационно-просветительским материалом по уходу и развитию детей раннего возраста;
- имеется банк данных по обеспеченности дошкольных организаций учебной литературой согласно Перечню учебной литературы, разрешенной к использованию в организациях дошкольного воспитания и обучения.

Министерство образования и науки РК совместно с местными исполнительными органами, НПО, родительской общественностью обеспечивает расширение доступности дошкольного образования, обеспечит упорядоченность в вопросах проведения мониторинга, а также повышение качества содержания дошкольного воспитания и обучения. Принимаемые сегодня в республике меры позволяют вывести систему дошкольного образования Казахстана на уровень лучших мировых стандартов.

В данной статье рассматривается вопрос модернизации дошкольного воспитания и обучения. Отмечено, что интеллектуальные технологии сегодня вызывают особый интерес.

This article discusses the modernization of pre-school education, notes that smart technologies today are of particular interest.

ЛИТЕРАТУРА

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года.
2. Государственный общеобязательный стандарт образования РК 13.05.2016 №

3. Послание Главы государства народу Казахстана от 11 ноября 2014г. «Нұрлы жол - болашаққа бастар жол»
4. Общенациональный план мероприятий по реализации Послания Главы государства народу Казахстана от 14 декабря 2012 года «Стратегия «Казахстан – 2050: новый политический курс состоявшегося государства»
5. Государственная программа развития образования в Республике Казахстан на 2011-2020 годы. Указ Президента Республики Казахстан от 7.12.2010 года № 1118 (с изменениями внесенными Указом Президента РК от 02.11.2012 № 423; от 12.08.2014 № 893)
6. План мероприятий по реализации приоритетных направлений развития образования на 2014 – 2016 годы.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДИК И ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

Б.К. Игенбаева

Директор Республиканского центра
«Дошкольное детство»,
к.п.н., доцент

Ключевые слова: инновационные технологии в дошкольном образовании, автоматизированная информационная система.

В настоящее время в образовательный процесс активно внедряются педагогические технологии, направленные на развитие личности, на его самостоятельность.

Дошкольное образование нашей страны сегодня совершенствуется, развивается, находится в поиске новых возможностей, создающих необходимые условия для воспитания и развития ребенка и удовлетворения возрастающих потребностей родителей.

Поручение Президента нашего государства Н.А.Назарбаева о модернизации дошкольного образования является важнейшим направлением нашей деятельности в создании условий для обеспечения качества дошкольного воспитания и обучения.

Качество образования зависит от того, насколько эффективно осваиваются инновации в области дошкольного образования, так как они ориентированы на личность ребёнка, на развитие его способностей. В связи с этим меняются и педагогические функции воспитателей, которые организуют интеллектуальную деятельность детей, учат эмоционально относиться к творчеству и самостоятельно принимать решения.

В целях инновационного преобразования дошкольного образования нами разработаны новые нормативные правовые документы. В этом году дошкольные организации республики будут работать по новой Учебной программе, разработанной на основе обновленного Государственного общеобразовательного стандарта. Эти документы ориентированы на индивидуальность ребенка, его развитие и удовлетворение требований детей и родителей.

Как известно, любая инновационная технология – это инструмент профессиональной деятельности педагога. Педагогические инновационные технологии опираются на передовые методы и технические средства образовательного процесса в дошкольной организации. Их цель направлена на развитие моральных качеств, формируемых у детей.

Технология как педагогический инструмент, должна быть эффективна в достижении поставленной цели и соблюдать следующие принципы:

- гуманизации – приоритет личности ребенка, его индивидуальной развитие;
- целостности образа мира – установление через интеграцию содержания образования связи между объектами и явлениями, создание целостной картины окружающего мира;
- учета возрастных и индивидуальных особенностей ребенка – знание и применение особенностей возраста ребенка в ходе образовательного процесса;
- учета и развития субъектных качеств ребенка – соблюдение его интересов и потребностей, развитие самостоятельности, инициативы, творчества;
- педагогической поддержки – создание условий для эмоционального удовлетворения своей деятельностью.

Инновационные технологии в дошкольном образовании способствуют повышению качества предоставляемых услуг, реализации возрастающих запросов родителей.

К числу современных образовательных технологий можно отнести:

- здоровьесберегающие технологии;
- технологии проектной деятельности;
- технологии исследовательской деятельности;
- информационно-коммуникационные технологии;
- личностно-ориентированные технологии;
- игровые технологии.

Известно, что во всем мире наблюдается ухудшение экологии, здоровья людей. В связи с этим значительна роль здоровьесберегающих технологий, которые в зависимости от поставленной цели могут быть направлены на:

- сохранение здоровья ребенка путем внедрения рационального питания, создания здоровьесберегающих условий;
- физическое развитие ребенка через выполнение различных видов гимнастик (дыхательная, пальчиковая, ортопедическая), закаливание и др.;

- ознакомление детей с культурой здоровья и обучение здоровому образу жизни во время игры, физкультурные занятия игровые сеансы и др.

Благодаря проектной деятельности, ребенок получает ответы на интересующие его вопросы.

Также проекты в зависимости от цели могут быть:

- индивидуальные, парные, групповые, фронтальные;
- краткосрочные, средней продолжительности, долгосрочные;
- творческие, игровые, исследовательские, информационные;
- на темы о семье ребенка, природе, обществе, культурных ценностях и другие.

Технологии исследовательской деятельности обучают ребенка путем проведения исследования, экспериментов решить какие-то интересующие вопросы.

Исследовательская деятельность проводится с применением различных методов и приемов. Это:

- наблюдения;
- беседы;
- опыты;
- дидактические игры;
- моделирование ситуаций;
- трудовые действия.

Неоспорима сегодня роль информационно-коммуникационных технологий, когда совсем маленький ребенок тянется к пульту, компьютеру, сотовому телефону и другим гаджетам. Используя различные интересные для ребенка программы, можно легко обучить ребенка буквам, цифрам, развить внимание, мышление, память, логику.

Компьютер имеет ряд существенных преимуществ перед классическим занятием.

Личностно-ориентированные технологии в наше очень насыщенное время очень важно создания условий для развития индивидуально каждого ребенка – это сенсорные комнаты, места для индивидуальных игр и занятий.

Как известно, образовательная деятельность в детском саду строится на играх. Поэтому место игровых технологий особенное, это основа, фундамент всего дошкольного образования.

Игровые технологии имеют множество познавательных, обучающих функций, которые учат сравнивать, обобщать, отделять реальное от вымышленного, сказочного, воспитывают умение общаться, помогать друг другу, развивают смекалку, находчивость и многое другое.

В настоящее время осуществляется апробация, систематизация и отбор наиболее приемлемых вариантов методик и технологий для успешного применения их в практике дошкольного воспитания и обучения.

Результаты мониторинга хода апробации учебной программы показали, что уровень развития детей экспериментальных классов, где используются

инновационные методы и технологии, оказался выше, чем у детей контрольных групп.

У детей экспериментальных групп более развито абстрактное мышление, развито воображение, желание конструировать, заниматься творчеством и самостоятельно работать в игровых упражнениях, исследовать причины возникновения тех или иных природных явлений, проявилось ценностное отношение к собственному труду, труду сверстников и взрослых.

Нами также проводится работа по совершенствованию менеджмента управления дошкольными организациями и образовательным процессом. В настоящее время апробируется Автоматизированная информационная система, которая дает ряд преимуществ, в сравнении с бумажным вариантом. Это:

- высокая скорость и точность обработки данных;
- существенное снижение влияния человеческого фактора на результаты мониторинга;
- прозрачность при сборе данных;
- снижение фактов подмены достоверных сведений и др.

Внедрение данной системы позволит:

- усовершенствовать механизм эффективного управления деятельностью дошкольных организаций;
- оптимизировать процесс проведения мониторинга по усвоению содержания учебной программы.

Главное отличие и преимущество системы – это четкое распределение функций между участниками мониторинга и возможность эффективно использовать его результаты на всех уровнях управления образовательной деятельностью.

В статье рассматриваются педагогические условия применения инновационных методик и технологий в образовательном процессе дошкольных организаций.

This article deals with pedagogical conditions for the application of innovative methods and technologies in the educational process of preschools.

ЛИТЕРАТУРА

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» (27. 07. 2007г. № 319-III).
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения (от 13 мая 2016 года № 292).
3. Дошкольная образовательная программа воспитания и обучения «Қарлығаш» – Астана: «Арман ПВ» баспасы, 2008 – 176 стр каз/рус.

EDUCACION EN CUBA

Marlene Cristina Espinosa Iglesias
Consul of the Cuban Embassy in the
Republic of Kazakhstan

Keywords: variability of preschool education, the program "your child".

1. Comenzamos este intercambio haciendo conocer a los participantes que la EDUCACION en cuba es totalmente gratuita, según los datos del Banco Mundial, Cuba invierte 12.9% del PIB del país a la educación. Que las madres trabajadoras del estado, tienen un año con salario 100 % en su casa para garantizar el cuidado y garantía de salud de sus hijos.

Concluida esta primera etapa, actualmente los padres tienen varias opciones entre las que se encuentran

2. Los círculos infantiles (subsidiado por el estado) y se le garantiza a las madres trabajadoras ya sea para el estado o cuentapropista.

3. Los círculos particulares o casas de cuidado infantil (Atendido por personas que en su gran mayoría, fueron educadoras de círculos infantiles o tienen conocimientos y experiencia en esta actividad).

4. Cuidado y educación en el seno familiar.

Educación preescolar:

(Institución creada en 1961)

Comienza con las vías no formales“

Los niños hoy en los círculos infantiles- precisó- son más independientes, han adquirido un nivel de desarrollo del lenguaje que les permite comunicarse y relacionarse mejor con otros de igual edad, con los adultos y sus familiares. “Aprenden las cualidades de los objetos y pueden hacer entonces construcciones sencillas. También dan nociones elementales de matemática, algo que es fundamental para todo el trabajo que tienen que desarrollar luego cuando van ya a la escuela primaria.

“Importante también en ese proceso integral es el desarrollo físico y estético que el pequeño adquiere, el cual incluye hábitos de cortesía, así como otras habilidades intelectuales que les van a servir para toda su vida futura.

Nuestro personal dedicado a esta actividad es en un 80% licenciado en Educación preescolar.

En el país existen 1083 círculos infantiles con una matrícula de 137 000, lo cual representa un 18, 8 por ciento de los infantes menores de seis años, y que es asistida por más de 17 000 educadoras.

En el grado preescolar se encuentran 101 000 pequeños, que representa un 14,6 y cuentan para su formación con 8305 docentes, de los cuales el 88 por ciento son licenciadas.

Existe también el Programa Educa a tu Hijo, para la atención de aquellos niños que no asistían a instituciones. De modo que esta iniciativa busca preparar a la familia para que pueda realizar acciones educativas en las condiciones del hogar.

En la actualidad, un total de 456 000 niños y familias reciben apoyo con este Programa, entre los dos y cinco años, de forma grupal; mientras unos 5128 infantes de grado preescolar (0-5), en las zonas rurales, se benefician de este programa.

“Estamos insistiendo en que el papá, la abuela, quien desempeña un papel importante de la educación de sus nietos, pues también se involucren en el programa.

El Programa Educa tu hijo- realiza dos actividades conjuntas en la semana y estas acciones preparan a la familia para lo que posteriormente van a realizar en el hogar para lograr un mayor desarrollo del niño”.

Según Explica la directora de educación preescolar en nuestro país, cuando la familia logra el rol protagónico que debe tener en la educación de su hijo, aprovecha cualquier momento del día para educarlo, mostrarle la belleza y cualidades de los objetos, así como para desarrollar su lenguaje.

a etapa entre 2 y 5 años busca familiarizar a los niños (vías no formales) con lo que será su educación y entorno escolar.

En esta etapa se les enseñan manualidades, trabajos con plastilina, hacer figuras de animales, figuras geométricas, recorte en papel, dibujos con acuarelas, y papel de colores.

- Se les enseña a contar del 1 al 100, el abecedario de 27 letras, a componer oraciones, redactar oralmente experiencias personales, hacer o crear cuentos de su imaginación.

- Se motivan juegos entre ellos, que facilite la comunicación, el entendimiento, la iniciativa colectiva, cantan, bailan y desarrollan actividades culturales donde ellos son los protagonistas.

- Se trabaja en el conocimiento de los signos patrios, la bandera, el himno nacional, el escudo, la flor nacional (mariposa), el héroe de la patria (José Martí) que dedicó su mayor tiempo a escribir para los niños (La edad de Oro).

- Se le enseñan hábitos de horarios, disciplina y comportamiento en el aula, con sus maestros, compañeros y las personas mayores en sentido general.

- Todo esto lo realizan personas con conocimientos de psicología y pedagogía infantil, al nivel de niños de esas edades.

- Esta etapa motiva mucho a los niños para su ingreso a las siguientes etapas en su educación.

В статье рассматривается образование в Республике Куба, особенности дошкольного воспитания и обучения, о реализации программ для государственных и частных садов.

This article deals with education in the Republic of Cuba, especially of pre-school education and training programmes for public and private gardens.

**ИННОВАЦИОННЫЙ ОПЫТ ОРГАНИЗАЦИИ ДОШКОЛЬНОГО
ВОСПИТАНИЯ В РАМКАХ МЕЖДУНАРОДНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО
ПРОЕКТА «МУЗЫКА И ЗДОРОВЬЕ ДЕТЕЙ» В КАЗАХСТАНЕ**

А. В. Бояринцева, Т. В. Ермолина
ФГБНУ «Институт изучения детства,
семьи и воспитания РАО»
Россия, г. Москва

Ключевые слова: творческие проекты музыкального воспитания детей, музыка и движение с использованием национальных традиций.

Дошкольное образование в России и Казахстане сегодня ищет новые содержание и формы работы, созвучные потребностям современного Детства. Появляются новые Стандарты, образовательные программы, курсы повышения квалификации для специалистов образования.

В феврале 2015 года в Казахстане стартовал международный образовательный проект «Музыка и здоровье детей», инициатором которого стала ОО «СДОО «Жулдыз» и президент союза – Елена Александровна Дмитриенко, давний друг и наставник детей и молодежи в Казахстане. Деятельность Союза «Жулдыз» направлена на организацию и развитие творческой молодежи и детей, объединение вокруг идей служения Отечеству, родной казахстанской земле через искусство, музыку, спорт, воплощение социально значимых программ, направленных на сохранение и укрепление здоровья нации.

Для реализации проекта «Музыка и здоровье детей» казахстанской стороной совместно с Федеральным государственным бюджетным научным учреждением «Институт детства, семьи и воспитания Российской академии образования» (Россия, Москва) была создана уникальная инновационная программа подготовки специалистов на основе музыки и движения с использованием национальных традиций и реализацией учебного и методического материала на трех языках – казахском, русском и английском. Более 80 специалистов школьных и дошкольных учреждений были зачислены на курс и в настоящее время продолжают обучение согласно учебного плана программы.

Организационно-идеологическую поддержку проекту оказывает КОПД МОН РК, РГУ «Республиканский центр «Дошкольное детство» МОН РК, Управления образования г. Астана, что еще раз подтверждает значимость этого события для республики.

Участниками проекта «Музыка и здоровье детей» стали музыкальные работники, воспитатели, методисты дошкольных организаций образования и системы управления, педагоги музыки общеобразовательных школ, системы дополнительного образования, Монтессори-педагоги, методисты, организаторы воспитательной работы, специалисты, занимающиеся движением с детьми.

Организационная структура проекта представляет собой четыре очных сессии (февраль, май, сентябрь, ноябрь) и промежуточные консультативные вебинары.

Предусмотрены интересные итоговые формы контроля: защита участниками проекта творческих проектов музыкального воспитания детей на основе здоровьесберегающих технологий, моделей обучения на основе движения.

Каждый слушатель, успешно защитивший творческий проект, получает аттестационные документы — сертификаты по результатам каждого семинара и удостоверения о повышении квалификации (успешно завершившим полный цикл учебно-методических семинаров 2015 года), подписанного представителями «Института детства, семьи и воспитания Российской академии образования» и республиканских организаторов проекта

Программа курса повышения квалификации разработана и проводится ведущими научными сотрудниками Института изучения детства, семьи и воспитания РАО, кандидатом педагогических наук, психологом и педагогом Бояринцевой Анной Викторовной и автором методического направления по музыкальному воспитанию детей, композитором, методистом, музыкальным педагогом Ермолиной Татьяной Владимировной, а также ведущими специалистами РГУ «Республиканский центр «Дошкольное детство».

В настоящее время 3 обучающих сессии уже завершены и идет подготовка к финальной встрече, которая будет представлена как большая творческая площадка для обмена педагогическим опытом, где будут организованы и проведены мастер-классы для детей и специалистов, просветительская работа с молодыми семьями, воспитывающими детей. Предусмотрены также анализ портфолио студентов, начавших экспериментальную работу по данной инновационной программе, просмотр обучающих видеосюжетов, открытые уроки и занятия специалистов, ставших слушателями этого курса.

Основой 4-ой сессии станут базовые лекции и семинары ведущих проекта, представляющих «Институт детства, семьи и воспитания Российской академии образования» Татьяны Ермолиной, Анны Бояринцевой и главного координатора и организатора — Елены Александровны Дмитриенко. Все творческие материалы, классы, занятия, лекции, фото и видео материалы будут собраны на диск для более глубокого анализа с целью формирования следующего этапа обучения.

Предстоит последняя итоговая встреча слушателей проекта, но уже сегодня можно подвести некоторые итоги этой масштабной работы.

Согласно исследованиям, проведенным в ходе реализации проекта, современный специалист, работающий с детьми, испытывает дефицит качественного профессионального общения, нуждается в постоянном повышении педагогического мастерства, ищет новые педагогические инструменты для своей работы, которые в полной мере могут соответствовать инновационным разработкам, известным в разных странах мира. Современный

специалист дошкольного и школьного образования проявляет очень большую заинтересованность совершенствования в своей профессии, инициативен, проявляет креативный подход, готов учиться, используя новые способы овладения информацией — через практику, многократно усиленную саморефлексией, анализом работы других слушателей, через творческую работу с мозговым штурмом и двигательным тренингом в минигруппах, зачетные микросессии, отработку презентаций полученной информации в живом общении с коллегами.

Наряду с изучением инновационных технологий музыкального воспитания слушатели курса познакомились с технологиями обучения на основе движения, представленными упражнениями из «Гимнастики Мозга». Эти упражнения представляет собой простые и доставляющие наслаждение движения и упражнения, которые можно использовать как самим педагогам, так и с учениками для улучшения учения на уровне работы целостного мозга. Эти упражнения помогают облегчить все виды учения и, особенно, — в усвоении учебных навыков.

В статье рассматривается инновационный опыт организации дошкольного воспитания в рамках международного образовательного проекта.

The article describes an innovative experience of pre-school education in the framework of the international educational project.

ЛИТЕРАТУРА

1. Вопросы музыкальной педагогики. Сб. статей вып.2/ ред. - сост. В.И.Руденко - М.: 1980;
2. Готсдинер А.Л. Музыкальная психология - М.:1993;
3. Давыдова Н. Основы музыкального воспитания. - Дошкольное воспитание, 1994 год, №6, стр. 89.
4. Михайлова М.А. Развитие музыкальных способностей детей. Популярное пособие для родителей и педагогов. — Ярославль: Академия развития, 1997.

ФОРМИРОВАНИЕ ОТВЕТСТВЕННОГО РОДИТЕЛЬСТВА В УСЛОВИЯХ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

**М.С. Чушева, Е.В. Красовская,
Т.И. Белякович**
ГУО «Ясли-сад №10 г. Минска»
Беларусь, г. Минск

Ключевые слова: ответственное родительство, осознанное родительство, модель развития позитивного взаимодействия, партнёрские взаимоотношения.

Key words: responsible parenting, conscious parenting, model for the development of positive interaction, partnerships.

Актуальность проблемы формирования осознанного позитивного родительства определяется основными тенденциями развития дошкольного образования в Республике Беларусь на современном этапе.

Одной из главных задач формирования осознанного родительства, основанного на концепции психологической культуры, является работа по формированию у родителей активной жизненной позиции и развитию комплекса гуманистических представлений, понятий и убеждений, которые составляют образ ребёнка. Целостная система взаимодействия педагогов учреждения дошкольного образования с семьями воспитанников, целенаправленная организация работы, творческий поиск новых организационных форм, позволяют реализовать взаимодействие с родительской общественностью на качественно новом уровне.

В Государственном учреждении образования «Ясли-сад №10 г. Минска» Республики Беларусь имеется практика непрерывного включения родителей в образовательный процесс с целью формирования ответственного осознанного родительства. С целью совершенствования качества педагогической деятельности, ориентированной на ребёнка и его семью, функционирует педагогическая лаборатория «Практика, ориентированная на успех». В ходе деятельности педагогической лаборатории разрабатываются и реализуются *эффективные современные формы и методы взаимодействия с семьями воспитанников*: аукцион педагогических идей «Как сделать родителей соучастниками и партнёрами», цикл социально-педагогических тренингов «Ориентация на ребёнка и его семью», дискуссия «Общение с родителями: и сложно, и легко», семинар-практикум «Приглашение к общению», профессиональный диалог «Педагоги и родители – шаги навстречу».

Модель развития позитивного взаимодействия с семьями воспитанников выстраивается в следующей последовательности:

Шаг 1. Традиции учреждения дошкольного образования, убеждения, направления деятельности.

Семьи воспитанников знакомятся с традициями по взаимодействию с родителями в учреждении дошкольного образования посредством информационных сессий, оформления родительских уголков, организации семинаров-практикумов, тренингов и др.

Шаг 2. Определение перспектив сотрудничества и партнерства с родителями.

Видение перспектив определяется, в первую очередь, совместным стремлением к поддержке и реагированию на индивидуальные потребности каждого ребёнка и запросы семей.

Ответы на эти вопросы «Что мы ходим добиться совместными усилиями?», «Какова роль учреждения дошкольного образования и семьи в воспитании ребенка» родители получают на информационно-дискуссионных встречах, совместных педагогических советах, социально-педагогических тренингах, конференциях. Конференции, отражающие осознанное отношение родителей к процессу воспитания и развития ребёнка, стали традиционными. В 2014 году успешно прошли конференции «Родители – путь к успеху», «Родители как педагоги».

Шаг 3. Изучение и анализ возможностей педагогов и родителей.

Педагогами учреждения дошкольного образования осуществляется оценка возможностей педагогов в построении взаимодействия с различными категориями родителей (семьи, воспитывающие детей с особенностями психофизического развития, неполные, многодетные, замещающие семьи и т.д.) и возможностей семей (культура и традиции взаимодействия в семье; духовно-нравственные традиции; запросы и потребности).

Шаг 4. Планирование с учетом запросов и потребностей родителей и направлений деятельности коллектива учреждения дошкольного образования.

Шаг 5. Реализация плана развития по сотрудничеству с семьями.

Педагогическим коллективом реализуются мероприятия плана сотрудничества с семьями воспитанников. На протяжении года организуется консультативная поддержка родителей, используются эффективные технологии, методы и приемы взаимодействия с семьями (недели активного взаимодействия с семьями воспитанников «Сотрудничество», образовательные сессии для родителей «Позитивное родительство в образовательной модели «Первый шаг», творческие мастерские «Социальное творчество с ребёнком в кругу семьи», семейные гостиные «Учимся любить и принимать своего ребёнка», совместная творческая деятельность родителей и детей «Мир, в котором я счастлив», видеосалон для родителей «Всё начинается с семьи», фотогалерея «Наша семья – самая счастливая», социальный театр и др.). При этом родители активно включаются в жизнедеятельность своего ребенка в группе, осознают необходимость и важность своего участия во взаимодействии с педагогами и родительским активом.

Постоянная работа над формированием положительного восприятия своего ребёнка, развития доверия к себе и миру, усвоения психологической культуры решается через организацию работы семейного клуба «Школа любящих родителей». Создание доверительной, доброжелательной атмосферы в неформальной обстановке определяет его успешную работу. Проведение тренингов, социальных игр, фокус-групп, мастер-классов помогают родителям осваивать особенности методов и приёмов воспитания и развития ребёнка, которыми они могут воспользоваться в семье. Родители знакомятся с

позитивным опытом других семей, анализируют своё участие в жизнедеятельности дошкольного учреждения, приходят к общим решениям общих проблем. Интерактивный характер заседаний семейного клуба позволяет в дальнейшем его участникам объединяться и включаться в нестандартные виды деятельности со своими детьми, их сверстниками и другими взрослыми в социально-педагогических проектах. Во время проектов «Право на счастливую и здоровую семью», «Каждый уголок моей страны прекрасен», «Цветная мозаика дружбы», «Радовать тех, кто рядом», «Наши маленькие друзья», «Дайджест семейного счастья» дети и родители взаимодействовали в ситуации массовости, красочности, положительных эмоций, принятия друг друга. Дети и родители учились радоваться каждому дню и тому, что даёт жизнь: общению с родными, друзьями, миром.

Шаг 6. Оценка результатов и движение в новом направлении.

Таким образом, педагоги дошкольного учреждения постоянно повышают свою компетентность по взаимодействию с семьями воспитанников, достигают высокого профессионального уровня и поддерживают его – в соответствии с современной социокультурной ситуацией. Представленная система работы способствует установлению партнёрских взаимоотношений участников образовательного процесса, формированию ответственного родительства в условиях учреждения дошкольного учреждения.

В статье рассматривается понятие ответственное родительство, его значение и преимущества в системе взаимоотношений «педагог – ребенок – родитель». Раскрывается роль учреждения дошкольного образования и семьи в воспитании ребенка. Представлена модель развития позитивного взаимодействия дошкольного учреждения и семьи.

The article discusses the concept of responsible parenthood, the value and benefits in the system of relations "teacher – child – parent". The role of preschool education and family upbringing of the child are considered. The material is presented the model of the development of positive cooperation between preschools and families.

ЛИТЕРАТУРА

1. Научные и практико-ориентированные подходы обеспечения перспективного детства. – Материалы международного круглого стола/ Л.И.Смолина [и др.]; под ред. Л.И. Смолиной. – Мн.: издательский центр БГУ, 2008. – 136с.
2. Наумчик В.Н. Воспитание личности в социокультурном пространстве / Под общ. ред. В.Н. Наумчика. – Мн.: Изд-во “Четыре четверти”, 2008. – 237с.

ФОРМИРОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОГО ОТЦОВСТВА КАК ФОРМА ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ С СЕМЬЕЙ

В. О. Кондрашова

Заместитель декана факультета
профессионального развития
специалистов образования Академии
последипломного образования
Республика Беларусь, г. Минск

Ключевые слова: семья, эффективное родительство, ответственное родительство, отцовство, авторитет отца.

Key words: family, effective parenting, responsible parenthood, fatherhood, the authority of the father.

С первых дней своего существования человек включается в различного рода социальное взаимодействие. Будучи частью социума, он приобретает определённый субъективный опыт, который становится неотъемлемой составляющей личности.

Семья – первоисточник и образец формирования межличностных отношений ребенка, а мама и папа – образцы для подражания. Не существует другого такого института, как институт семьи, который так точно предопределяет закономерности формирования будущего человека. В поведенческих проблемах, особенностях детских взаимоотношений, легко увидеть взрослых – их взгляд на мир, их позиция, их поведенческие стереотипы. Народная мудрость говорит: «Ребенок учится тому, что видит у себя в доме». Семейные ценности, нормы, стереотипы и образцы поведения, усвоенные в родительской семье в период детства, человек переносит во взрослую жизнь и воплощает в своей будущей семье [3].

Основными семейными ценностями являются супружеские отношения, родственные связи и, безусловно, *эффективное родительство*. Показателями его эффективной реализации является субъектная позиция родителей, высокий уровень *их психологической культуры*, опосредующий адекватное личностное развитие и социальное благополучие. Психологическая культура семьи и родителей обуславливает ответственное/ или безответственное отношение к воспитанию ребенка и формированию его личности. В структуре психологической культуры родителя, можно выделить основные структурные компоненты: когнитивный, регулятивный, ценностно-смысловой и аффективный.

Особый интерес представляет аффективный компонент психологической культуры, который предопределяет положительное отношение к своему социальному окружению, желание проявлять заботу и внимание о своих близких, *умение брать ответственность* на себя в процессе

социального взаимодействия.

Учёные отмечают тот факт, что человек как личность заявляет о себе в том случае, если он самостоятельно выбирает и планирует *ответственное поведение*, принимает решение на совершение действий, которые получают социальную оценку, заранее принимает на себя ответственность за последствия этих действий. Ответственность современные психологи связывают со способностью человека «нести ответ» за свои поступки перед другими, обществом, перед самим собой. Эта характеристика поведения родителя является яркой отличительной особенностью в межличностном взаимодействии с ребёнком и конструируется в феномен *эффективного родительства*.

Данное понятие в большинстве современных исследований психолого-педагогических исследований (А.А. Аврамова, Р.Р. Косенюк и др.) понимается как готовность родителя к сотрудничеству, *осознанная родительская позиция*, самостоятельность и активность в гармонизации нарушений детско-родительского взаимодействия, потребность в самосовершенствовании и развитии родительских компетенций. В сформированном виде данное понятие включает в себя навыки и умения, эффективно влияющие на развитие неповторимой уникальности ребёнка в различных ситуациях детско-родительского взаимодействия [2].

В психологической литературе, ответственное родительство характеризуется активной, избирательной позицией отца и матери в отношении выбора ими оздоровительных, коммуникативных, воспитательных, образовательных практик. Данный феномен понимается учеными как сбалансированность разных сторон воспитания, эмоциональная близость родителя и ребёнка, способность и желание родителей обеспечивать материальное благополучие ребёнка, содействие адекватному личностному развитию, реализация его прав и интересов.

Ответственное родительство проявляется в процессе взаимодействия с ребёнком посредством реализации в следующих поведенческих составляющих:

1. Коммуникативная. Родитель регулярно общается с ребёнком, находится в курсе его интересов и предпочтений. Он разделяет интересы ребёнка и, в случае необходимости, корректирует их, стимулирует познавательную потребность.

2. Эмоциональная. Родитель не просто общается с ребёнком, но и сопереживает ему. Он умеет слушать и слышать обращённые к нему высказывания, реагирует на них, высказывает свою позицию по поводу услышанного, анализирует данное взаимодействие, даёт советы и рекомендации. Такое взаимодействие опосредует благополучие детско-родительских отношений, эмоциональную близость родителя и ребёнка.

3. Нормативная. Родитель выступает для ребёнка как референтный взрослый, транслятор социально-нравственных норм и ценностей, принятых в современном обществе; активно взаимодействует с другими социальными институтами с целью реализации прав и интересов ребёнка.

4. Экономическая. Создание оптимальных условий для жизнедеятельности ребёнка, его материальное обеспечение (наличие одежды по возрасту и сезону, соблюдение режима и рациона питания и др.).

5. Охранительная. Сохранение и укрепление здоровья ребёнка, обеспечение безопасности его жизнедеятельности.

6. Духовная. Трансляция ребёнку в процессе детско-родительского взаимодействия базовых семейных и общечеловеческих ценностей, общекультурного мировоззрения.

По мнению А.А. Аврамовой *противоположность осознанному, ответственному родительству* – это пассивная или инфантильная родительская позиция: неосознанность отцом или матерью родительских установок, позиций и ценностей, спонтанность, неразборчивость в способах общения и приёмах воспитания, низкая готовность принять на себя ответственность за последствия воспитательных воздействий.

В современном обществе существует такая проблема, как *неготовность к отцовству, к родительской должности, самоустранение отцов* от процесса воспитания в силу непонимания важности роли отца в процессе социализации ребенка, неумения общаться с ребенком и его ближайшим окружением, недостаточности психолого-педагогических знаний и умений. Неуверенность некоторых отцов в своих силах по овладению новыми знаниями, умениями, навыками и возможностью их применения в практике общения со своим ребенком и его ближайшим окружением (другими членами семьи, близкими друзьями, педагогами и т.д.). Закрытость мужчин, нежелание идти на контакт и боязнь открытого общения со специалистами.

Авторитет отца многие десятилетия признавался в семье главным и неоспоримым. В современной семье некоторые акценты сместились. Однако, гендерный принцип в воспитании остается в большинстве семей приоритетным. В воспитании мальчика по-прежнему большую роль играет отец. Это пример для ребенка мужественности, силы, опоры, ответственности и т.д., в случае позитивного опыта. Действия и поступки дети совершают по образцу и подобию своих родителей. В воспитании девочки отец играет не менее важную роль. Это образец мужественности, защитника, помощника, образец бережного и нежного отношения к женщине и т.д.

Авторитет отца в семье в огромной мере зависит от того, поддерживается ли он женой, матерью, отношения которой с детьми обычно ближе и непосредственней. Умная женщина всегда представит отца своих детей так, чтобы высветить для них все лучшее, что в нем есть, за что она сама его когда-то полюбила. Даже самое скрытое неуважение, которое ощущается в семье, наносит детям ничем возмездимый урок, лишая их самого большого счастья – считать, что им достались лучшие на свете родители.

В современных семьях в случае отсутствия отца, нередко роль главы семьи берет на себя дедушка со стороны отца или матери ребенка. Дедушка и по возрасту, и по жизненному опыту, нередко и по социальному статусу – может

быть в семье главой, выполняя роль не только прародителя, но и родителя. Он может быть активным участником воспитания внуков, проявляя ответственность, требовательность, решительность, нередко и снисходительность, а также большую любовь к малышам. Ведь в воспитании ребенка главное – не возраст членов семьи, а их взаимоотношения, их активная позиция и ответственное поведение.

Мы предлагаем лишь некоторые варианты путей преодоления данной проблемы. Формирование модели отцовского поведения на основе активной родительской позиции. Привлечение современных отцов к активному участию и выполнению ведущей роли в сопровождении ребёнка в период адаптации к детскому саду и в последствии к школьной жизни, что способствует успешной социализации ребенка, как личности, в целом, так и в гендерном аспекте, в частности. Активное распространение полученных психолого-педагогических знаний среди отцов. Распространение опыта эффективного общения со своим ребенком среди родительской общественности. Популяризация социальной активности отцов в современном обществе посредством СМИ, проведения тренингов, семинаров-практикумов для активных отцов, участие в семейных праздниках и общественных мероприятиях совместно с детьми и т.д.

Мы предлагаем также *«Практические советы на каждый день»* или *«Домашнее задание для родителей»*:

Ученые давно доказали, что если ребенок рождается и растет в атмосфере любви, то он вырастает более счастливым и благополучным. Существует много способов проявления любви. Одним из таких замечательных способов является объятие. Медики и психологи единогласно пришли к заключению, что объятия крайне необходимы в семье. Они не портят характер людей, всегда доступны, всем приятны и необходимы людям любого возраста. Хотя это внешнее проявление любви, однако, объятия оказывают немедленный внутренний эффект. Считается, что ежедневно необходимо 5 объятий для выживания, 10 – для поддержки и 15 – для роста и развития ребенка. Наилучший результат достигается тогда, когда объятия используются в нужный момент в течение всего дня. Выполнение данной рекомендации не требует тренировки и поэтому будет вашим постоянным домашним заданием. Выполнять его могут как мамы, так и папы.

Кроме того, попробуйте выполнить следующее:

1) Четыре дня подряд, ни при каких обстоятельствах не повышать на ребенка голос. Стремиться добиваться от него выполнения ваших распоряжений другими способами. Главное – без крика.

2) Два дня подряд стараться заменять все директивные указания свободным выбором. Например, вместо привычного: «Иди спать» – вопрос: «Спать ляжешь сейчас или через 10 минут?»; «Молока целый стакан налить или половину?»; не «Делай, как я скажу», а «Может быть, ты сделаешь, как я предложу?».

3) В минуту сильнейшего раздражения на ребенка сесть напротив него и пристально в течение минуты разглядывать его от макушки до пят, пытаюсь обнаружить в нем свои черточки. Как вы думаете, чем должно закончиться это упражнение? [1].

Таким образом, реализация эффективного родительства (*и отцовства!*) в семье будет способствовать благополучной социализации подрастающего поколения, формированию в семье атмосферы любви и взаимоуважения, укреплению семейных ценностей, сохранению приоритета семьи и детей в современном обществе. А главное – *счастью в семье*, которого, на наш взгляд, много не бывает...

В статье рассматривается понятие эффективное родительство, его значение и преимущества в системе семейных взаимоотношений «ребенок – родитель». Раскрывается роль эффективного отцовства и важность авторитета отца для ребенка. Затрагивается проблема активного участия отцов в воспитании ребенка в современной семье.

The article discusses the concept of effective parenting, its significance and advantages in the system of family relationship "child – parent". The role of effective fatherhood and the importance of the authority of the father to the child are considered. The material is devoted the issue of involvement of fathers in the upbringing of the child in the modern family.

ЛИТЕРАТУРА

1. Гиппенрейтер, Ю.Б. Общаться с ребенком. Как? / Ю.Б. Гиппенрейтер. – М.: ЧеРо, Сфера, 2003. – 253 с.
2. Гумницкая, А.В. Психологическая культура в детско-родительских отношениях: автореф. дис. на соискание ученой степени кандидата психологических наук: 19.00.05 / Гумницкая Анастасия Владимировна. – Санкт-Петербург, 2006. – 22 с.
3. Кондрашова, В.О. Семейные ценности взаимоотношений белорусов / В.О. Кондрашова // Личность, семья, общество: вопросы современной психологии: материалы межд.заочн. научно-практич.конф. (30 января 2011 г.) / Новосибирский гос. пед.ун-т и Сибирская ассоциация консультантов. – Новосибирск: ЭНСКЕ, 2011. – С. 11–16.
4. Янчук, В.А. Психологическая культура современного руководителя / В.А. Янчук // Кіраванне у адукацыі. – 2009. – №6. – С. 4–9.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ КОМПЬЮТЕРНЫХ ОБУЧАЮЩИХ ИГР НАЦИОНАЛЬНОГО ЦЕНТРА ИНФОРМАТИЗАЦИИ В ПОДГОТОВКЕ ДЕТЕЙ К ШКОЛЕ

Е. В. Артыкбаева

Вице-президент АО «Национальный
центр информатизации», д.п.н.

г. Алматы

Ключевые слова: компьютерные игры, информатизация, обучающие игры.

В третьем тысячелетии сфера образования переживает коренные изменения. Новые социально-экономические условия и изменения в обществе выдвигают перед дошкольным образованием задачу поиска универсальных инновационных технологий обучения и воспитания социально активной личности.

В Послании народу Казахстана «Казахстанский путь – 2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее» Президент страны Н.А.Назарбаев подчеркнул: «К 2020 году планируется обеспечить 100-процентный охват казахстанских детей от 3 до 6 лет дошкольным образованием. Поэтому важно дать им *современные программы и методики обучения*, квалифицированные кадры» [1].

В условиях информатизации образования, в том числе и дошкольного, открываются новые перспективы для воспитания, обучения и развития детей, расширения предметно-развивающей среды, подготовки их к обучению в школе [2-4].

Новые цифровые технологии уже прочно вошли в мир дошкольников, все больше и больше детей сталкиваются с компьютерной техникой даже раньше, как они приходят в детский сад, и испытывают как позитивное, так и негативное воздействие информационно-коммуникационных технологий (ИКТ). Исходя из этого, в дошкольном образовании надо искать эффективные пути действенного и практичного использования ИКТ. При этом важной задачей является не замена ИКТ основного вида детской деятельности, а включение их в общую систему воспитательно-образовательного процесса дошкольных организаций.

В мире накоплен достаточно солидный опыт разработки компьютерных игр, в том числе для дошкольников. Однако при наличии большого количества познавательных и обучающих компьютерных игр для детей дошкольного возраста зарубежного производства практически нет отечественных компьютерных обучающих игр, которые воспитывали бы национальное самосознание или решали бы познавательные задачи на материале казахских народных сказок.

Кроме этого, содержание многих зарубежных игр носит агрессивный характер. Часто игры перегружены информацией, не несущей полезного

содержания, или эффектами, которые не только ничему не учат, но и наоборот – «затягивают» ребенка, побуждая его к многочасовому продолжению игры.

Во избежание экспансии зарубежной продукции на отечественном рынке образовательных услуг, а также в целях обеспечения инновационности педагогического процесса совершенно необходимо направить усилия на разработку отечественных компьютерных обучающих игр, ориентированных на эффективное личностное, эмоциональное, социальное и интеллектуальное развитие детей дошкольного возраста.

Введение национально ориентированного компонента в содержание компьютерных обучающих игр – один из наиболее реальных и эффективных путей формирования национального самосознания, гражданской позиции у подрастающего поколения.

Национальным центром информатизации разработаны 20 компьютерных игр на казахском и русском языках, рассчитанные на детей дошкольного возраста (5-6 лет): «Наурыз мерекесі», «Праздник Наурыз»; «Өрмекші, Құмырысқа және Қарлығаш», «Паук, Ласточка и Муравей»; «Аққайыңның шырыны неге тәтті?» «Почему у Березки сок сладкий?!»; «Кім күштілеу?», «Кто сильнее?»? «Жолдан өту», «Перейти дорогу»; «Үйдегі және көшедегі қауіпсіздік», «Домашняя и уличная безопасность»; «Тәрбиелі болу керек», «Быть воспитанным»; «Жануарлардың айтысы», «Спор животных»; «Бұл қай кезде болады?», «Когда это бывает?»; «Піл мен маймыл», «Слон и обезьяна» [5].

Компьютерные игры для дошкольников, разработанные Национальным центром информатизации, направлены на обогащение содержания предметно-развивающей среды дошкольного воспитания и обучения и разработаны в соответствии с ГОСО РК «Дошкольное воспитание и обучение» (ППРК от 23 августа 2012 года № 1080) [6].

При разработке игр мы сосредоточили свое внимание на содержании, обеспечивающем воспитание и развитие личностных качеств ребёнка; развитие познавательной сферы (мышления, воображения, памяти, речи); развитие эмоциональной сферы; формирование опыта игровой, практической, познавательной, творческой деятельности.

Исходя из личностно-деятельностного методологического подхода, компьютерные игры реализуют принцип интерактивности, стимулирующий активную самостоятельную познавательную деятельность дошкольников. Это значит, что игры сконструированы в виде диалога ребенка с компьютером и элементов живого общения, в котором компьютер играет роль «собеседника»: диалог организован через постановку вопросов к ребенку, обращение к нему, выдвижение предположительных ответов на эти вопросы и т.д.

Возрастным психологическим особенностям дошкольников соответствует также принцип сюжетной основы. Сюжет помогает мотивационно и содержательно включить ребенка в познавательную деятельность в качестве активного участника происходящих событий. Ребенок входит в сюжет игры,

усваивает ее правила, подчиняя им свои действия, учится преодолевать трудности, контролировать выполнение своих действий, стремясь к достижению результатов, а затем оценивает их. Поэтому задания в играх связаны одной сюжетной линией. Например, в игре «Почему у березки сок сладкий?» дети, преодолевая различные препятствия, помогают Облачку найти Березку, в игре «Слон и обезьяна» – принести сове яблоки, в игре «Перейти дорогу» ребенку предлагается в городе Астане добраться до развлекательного центра «Хан Шатыр», выполнив по пути ряд заданий и т.д.

Использование компьютерных игр имеет большие потенциальные возможности для формирования нравственных и социальных качеств личности. Так, с помощью использования игры «Праздник Наурыз» происходит формирование патриотических чувств, чувства гордости за свою страну, воспитание интереса к народным традициям, национальным играм; «Быть воспитанным» – усвоение социальных норм и ценностей, формирование навыков культуры поведения, знание правил хорошего тона, умения проявлять доброжелательное отношение к окружающим детям и взрослым, навыков ухода за собой, стремления к аккуратности и т.д.; «Перейти дорогу» – формирование важных навыков поведения на улице, умения проявлять отзывчивость, доброжелательность, сочувствия к близким людям, сверстникам; «Домашняя и уличная безопасность» – формирование социальной компетентности, знаний правил безопасного поведения в быту; «Когда это бывает» – формирование первоначальных знаний экологии (нельзя сорить, загрязнять окружающую среду, нужно строить скворечники для птиц, сажать деревья и поливать их, ухаживать за саженцами, цветами и другими растениями и т.п.).

Рисунок 1. Фрагменты компьютерной игры «Перейти дорогу»

Через содержание сказок и рассказов дети без назидания и поучения получают и урок нравственности. Так, игра «Паук, Муравей и Ласточка» игра воспитывает дошкольников в духе уважения к труду; «Почему у березки сок сладкий» показывает, что дружба способна победить многое; «Кто сильнее»

формирует такие качества личности, как настойчивость и умение преодолевать трудности; чувство долга по отношению к окружающим, воспитывает убеждение: не размер определяет силу; «Спор животных» доносит до детей, что все животные нужны и полезны, каждое животное приносит какую-то пользу; «Слон и обезьяна» воспитывает стремление к взаимовыручке, взаимодействию в решении проблем: когда трудно – помогать друг другу, быть готовым прийти на помощь товарищу, вместе решать проблемы и преодолевать препятствия и т.д.

Рисунок 2. Фрагменты компьютерной игры «Паук, муравей и ласточка»

Задания компьютерных игр также направлены на воспитание чувства доброты, заботы о «братьях наших меньших», ответственности за происходящее вокруг, готовности прийти на помощь, к взаимовыручке. Так, в игре «Паук, муравей и ласточка» дети помогают перенести гнездо ласточке, найти потерявшихся муравьишек; «Слон и обезьяна» – помогают героям преодолеть препятствия, найти яблоневый сад; «Почему у березки сок сладкий» – помогают Облачку найти Березку и соединить друзей; «Перейти дорогу» – помогают Алиби переходить дорогу и пройти заданный маршрут; «Когда это бывает» – строят скворечник, убирают мусор, сажают рассаду, собирают детскую площадку и т.п.

Рисунок 3. Фрагменты компьютерной игры «Слон и обезьяна»

Важной особенностью компьютерных игр для старших дошкольников являются задания, направленные на их подготовку к школе и на формирование:

- простых математических понятий (умение счета до 10 в прямом и обратном порядке, умение сложения и вычитания чисел до десяти, знание математических знаков сравнения, умение сравнивать разное и равное количество предметов и т.п.);

- знаний об окружающем мире (знания о временах года и их отличительных признаках, понятия о живой природе, о природных явлениях, понятия о формах приветствия и прощания с взрослыми или детьми, знание правил приветствия и прощания, знания о личной гигиене, отношение к порядку в доме, умение обращаться с электронными приборами, газом и водой и др.);

- навыков устной и письменной речи (произношение, знание алфавита, умение определить первую букву в слове, умение составить слово из слогов, умение составить небольшой рассказ из нескольких предложений, умение пересказать небольшой рассказ, умения разгадывать загадки, запоминать стихи и т.д.);

- творческих способностей (интерес к рисованию, умение различать цвета и их оттенки, способность раскрашивать рисунки по образцу и произвольно, создавать рисунки, знания ребенка о казахских национальных играх и национальных блюдах, отношение к труду, развитие трудовых навыков ребенка и др.) и т.д.

В заданиях на сложение и вычитание ребенку предлагается сначала образец выполнения задания, а затем ребенок сам, методом проб и ошибок, должен достичь правильного результата. При решении примеров создается психологически комфортный климат: ребенку не заданы жесткие рамки обязательно правильного выполнения задания. В то же время ему и не предоставляется сразу ключ с готовым решением или правильным ответом, а дается гибкая система подсказок, ненавязчиво подталкивающая ребенка к самостоятельно найденному правильному ответу. И только после трех неправильных попыток дается правильный ответ с объяснениями.

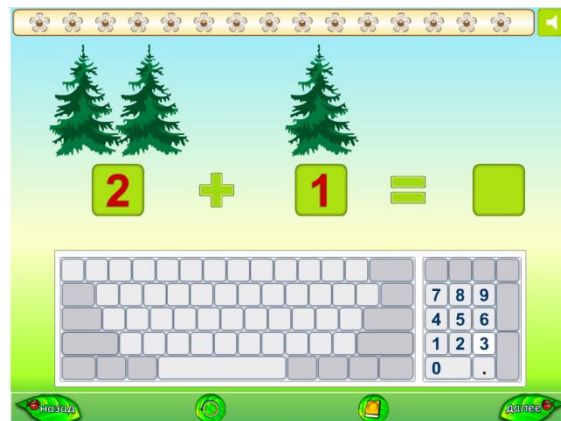
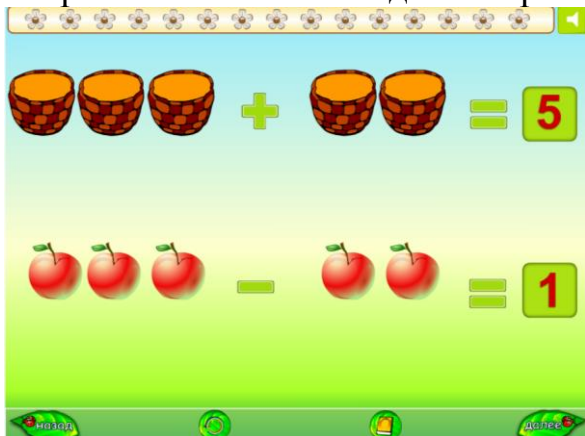

Рисунок 4. Фрагменты интерактивных заданий на сложение и вычитание

Задания на обучение чтению и письму предполагают в каждой игре в первую очередь знакомство с казахским или русским алфавитом, затем – сложение слов из букв, сложение слов из кубиков и т.д. Алфавит подается с помощью клавиатуры – таким образом одновременно происходит и формирование умения детей печатать на клавиатуре, что очень важно в современных условиях. Кроме того, виртуальная клавиатура делает возможным использование игр на планшетах.

Рисунок 5. Фрагменты интерактивных заданий на обучение чтению и письму

В другом задании необходимо сложить слово из слогов. Сначала мы показываем, как собрать несложные слова, состоящие из одного-двух слогов. Например: тигр, со-ва. Затем ребенок сам должен попробовать собрать заданное слово (нарисованное и произнесенное по слогам). Слоги постепенно увеличиваются до трех-четырех.

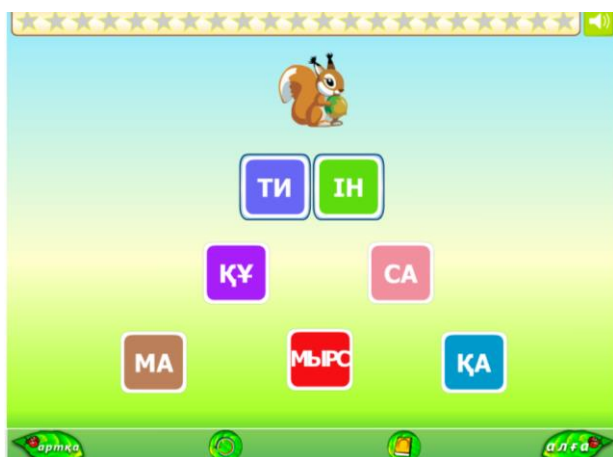

Рисунок 6. Фрагменты интерактивных заданий на обучение чтению и письму

В соответствии с педагогической технологией, каждая игра включает задания на развитие логического мышления: «найди лишнее», «восстанови последовательность действий», «сложи пазл» из фрагментов иллюстраций к сказкам и т.п.

Задания типа «Раскраски» знакомят детей с разнообразием красок, оттенков, закрепляют знания о форме предметов, величинах, цифрах. Процесс

раскрашивания картинок развивает мелкую моторику и учит ребенка усидчивости и аккуратности. Также раскраски формируют эстетический вкус и прививают любовь к искусству.

Важной особенностью данных компьютерных игр являются специальные задания на развитие связной речи: после прослушивания сказки, рассказа, выполнения заданий, ребенку предлагается пересказать услышанное, вспомнить, что он запомнил, воспроизвести самые яркие моменты. Возможность записать свою речь, а затем прослушать ее, имеет колоссальное значение для развития навыков правильной, грамотной, связной речи.

В представленных компьютерных играх на основе приемов косвенного воздействия, минуя приемы прямого назидания, создаются условия для формирования базовых компетентностей личности. С помощью таких игр происходит расширение представлений об окружающем мире, социально-бытовая ориентировка.

Анализ результатов апробации подтверждает, что компьютерные обучающие игры расширяют и обогащают инновационную информационно-образовательную среду дошкольного воспитания и обучения, их использование позитивно влияет на расширение кругозора детей, развитие логического мышления, формирование элементарных навыков чтения, письма, счета, опыта языкового общения, навыков безопасного поведения, уважительного отношения к старшим и сверстникам и т.д., что в целом обеспечивает повышение уровня подготовки детей к обучению в школе, преемственность и непрерывность дошкольного и начального образования [7].

Таким образом, сегодня компьютерные игры можно считать тем новым способом передачи знаний, которые позволяют ребенку с интересом учиться, воспитывают самостоятельность и ответственность при получении новых знаний, развивают дисциплину интеллектуальной деятельности, способствуют всестороннему развитию ребенка.

Современные достижения ИКТ предоставляют нам все новые и новые возможности для развития личности дошкольника. Задача педагогов – найти наиболее действенные и эффективные пути использования ИКТ в процессе дошкольного воспитания и обучения, минимизируя их неблагоприятное воздействие на психическое и физиологическое здоровье детей.

В статье рассказывается об опыте разработке отечественных компьютерных игр. Раскрываются педагогические возможности компьютерных игр в развитии личности дошкольников, в подготовке их к школе. Приводятся результаты апробации игр в процессе дошкольного воспитания и обучения, свидетельствующие об их эффективности.

Мақалада отандық компьютерлік ойындар әзірлеу тәжірибесі ұсынылып, мектеп жасына дейінгі балалар тұлғасын дамытудағы, оларды мектепке дайындаудағы компьютерлік ойындардың педагогикалық мүмкіндіктері

қарастырылған. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту үрдісінде ойындарды сынақтан өткізу кезіндегі оң нәтижелері көрсетілген.

The article describes the project on the development of the domestic computer games for preschoolers. The article reveals the pedagogical possibilities of computer games in the development of the individual preschool children in preparing them for school. The results of testing of the computer games in the process of pre-school education and training confirm their effectiveness.

ЛИТЕРАТУРА

1. Послание Президента Республики Казахстан Н.А.Назарбаева народу Казахстана «Казахстанский путь – 2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее» от 17 января 2014 года.
2. Нургалиева Г.К., Тажигулова А.И., Артыкбаева Е.В. и др. Методология и технология разработки компьютерных игр для дошкольников. – Алматы: АО «НЦИ», 2014.
3. ГОСО РК «Дошкольное воспитание и обучение». Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения (ППРК от 23 августа 2012 года № 1080).
4. Калаш И. Возможности информационных и коммуникационных технологий в дошкольном образовании //Институт ЮНЕСКО по информационным технологиям в образовании, 2011. –177 с.
5. Lipinski, J.M, Nida, R.E, Shade, D.D, & Watson, J.A. The effect of microcomputers on young children //Journal of Computing Research. – № 2.– 1986. – pp. 147-168.
6. Кривич Е.Я. Компьютер для дошколят. – М.: Издательство ЭКСМО, 2006.
7. Тажигулова А.И., Артыкбаева Е.В. Нургалиева Э.Т. Влияние использования компьютерных обучающих игр на повышение уровня подготовки детей к школе // Сб. мат. междунар. научн. конф. «Новые образовательные стратегии в современном информационном пространстве». – СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И.Герцена, 2015.– С.178-184.

ТВОРЧЕСКО-ПОИСКОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Б. Т. Баязова
старший эксперт РЦ
«Дошкольное детство»

Ключевые слова: творческо-поисковая деятельность детей дошкольного возраста, творческая активность.

Современное дошкольное образование разрабатывает модель творческо-поисковой деятельности детей дошкольного возраста, которое основано на принципе получения знаний в процессе занимательных игр и упражнений. Соединяя игры, наблюдение, творческое развитие, помогаем детям раскрыть себя.

Современный детский сад — это уникальная организация нового типа. В условиях модернизации дошкольного образования и вариативности типов дошкольных организаций все острее встает необходимость решения проблемы целостного развития ребенка в информационном пространстве форм, средств и способов организации его воспитания, обучения, образования. Ш.А.Амонашвили определяет детство как безграничность и неповторимость, как особую миссию для себя и для людей: «Ребенок со своей миссией - это значит, что каждый ребенок есть неповторимость и наделен от Природы особым, тоже неповторимым, сочетанием возможностей, способностей. Есть и общие для всех возможности и способности, но есть и своя изюминка у каждого. Что это за изюминка? Я ее рассматриваю как зернышко, в котором хранится суть миссии, и если помочь ему развиваться, вырасти, создать условия доброжелательности, то ребенок, став взрослым, принесет окружающим его людям в чем-то, какое-то, хоть малюсенькое, облегчение, какую-нибудь радость, станет для кого-то соратником, помощником, надеждой. Таких, будет большинство. Но будут и такие, которые сотворят, скажем так, «чудо» для всего человечества, и человечество долго будет благодарно им» [1].

Современные подходы в системе дошкольного образования ставят перед воспитателями дошкольных организаций важные задачи по руководству творческо-поисковой деятельности детей дошкольного возраста. В Государственном общеобязательном стандарте дошкольного воспитания и обучения творческо-поисковая деятельность как модель развития личности ребенка дошкольного возраста относится к образовательной области «Познание» и является самой эффективной при формировании творческой активности личности. Ребенок в дошкольном возрасте, при определенных педагогических условиях, становится субъектом детских видов деятельности (игровой, трудовой, художественной). Проявления ребенка как субъекта деятельности связаны:

- с самостоятельностью и творчеством при выборе содержания деятельности и средств ее реализации;
- процессами эмоционально-положительной направленности в общении и стремлении к сотрудничеству в детском сообществе.

Принципиально важным для становления личности является формирующийся в дошкольном возрасте - тип отношения к миру, или мотивационно-потребностная сфера ребенка (Б. Г. Ананьев, Л. И. Божович, А. В. Запорожец, А. Н. Леонтьев, В. С. Мухина, Д. Б. Эльконин) [2]

Это годы оформляющегося образа «Я», когда самоидентификация, сравнение «Я» и «Другого Я», происходит по начинающей складываться шкале

духовно-нравственных ценностей. Ребенок дошкольного возраста способен на выражение отношения, интереса, избирательной направленности в свойственных для него видах деятельности и общения. Уникальная природа ребенка дошкольного возраста может быть охарактеризована как деятельностьная. Ребенок дошкольного возраста можно назвать исследователем: познание им мира идет исключительно чувственно-практическим путем. В этом смысле природа ребенка изначально субъектна, поскольку ребенок – это, прежде всего, деятель, стремящийся познать и преобразовать мир самостоятельно. Именно такое сочетание возможности выбора на основе оформляющихся отношений с потребностью все попробовать самому и предопределяет ход развития ребенка как субъекта доступных ему видов деятельности. Поисковые проявления связаны с активностью инициативностью ребенка в выборе видов деятельности. Его субъектность определяется самостоятельностью и творчеством в выборе содержания деятельности. Ребенок начинает самостоятельно предлагать варианты решения той или иной задачи, предпринимая первые попытки анализа и самоанализа «продуктов» самостоятельной деятельности.

В дошкольном возрасте детьми хорошо освоен алгоритм процессов творческо-поисковой деятельности. В возрасте от 4 до 5 лет продолжается усвоение детьми общепринятых сенсорных эталонов, овладение способами их использования и совершенствование обследования предметов. К пяти годам дети владеют представлениями об основных цветах, геометрических формах и отношениях величин. Ребенок уже может произвольно наблюдать, рассматривать и искать предметы в окружающем его пространстве. Восприятие в этом возрасте постепенно становится осмысленным, целенаправленным и анализирующим.

Дети любят творческо-поисковую деятельность с использованием интерактивных досок, компьютеров, однако, это не столько зависит от детского сада, как от отношения самих взрослых к этим предметам. Это значит, что телефоны-компьютеры-камеры-планшеты и другая техника в современной семье, которая очень популярна у родителей, обязательно будет интересна и ребенку. Багаж знаний и навыков, полученных в дошкольной организации, поможет детям выработать правильную позицию и вырасти развитой личностью [3].

Творческо-поисковая деятельность в дошкольной организации способствует объединению всех методик в единое целое, обеспечив при этом комплексный воспитательный процесс. Кроме того, отличие этой деятельности от других состоит в том, что она гарантирует достижение определенного результата. Творческо-поисковая деятельность предполагает описание определенной последовательности действий, которые в итоге приведут к ожидаемому результату. Гарантией эффективности этой деятельности является их практическое происхождение, т.е. она разрабатывается воспитателями детских садов на основе собственного, многократно повторенного, успешного

опыта воспитания детей, могут быть основаны на известных воспитательных методиках или использовать их отдельные элементы. Согласно данной деятельности производится обучение детей сопоставлять формы окружающих предметов с определенными геометрическими фигурами, определять количество и величину предметов. Основным способом познания величины, формы и определения количества является сравнение. Предметы или совокупности предметов сравниваются по геометрической форме, величине, числу элементов, обязательно включая в себя творческие задания. Руководство творческо-поисковой деятельностью включает в себя информацию об особенностях творческого мышления детей, определение понятия способностей, приемы и способы обучения, позволяющие развить творческие способности ребенка, содержит описание возможных форм организации творческих заданий. Развитие речи в творческо-поисковой деятельности играет ведущую роль, поэтому на нем следует заострить свое внимание. Творческо-поисковая деятельность, направленная на развитие речи детей дошкольного возраста, дает представление о приемах и упражнениях, предназначенных для формирования связной речи. В творческо-поисковой деятельности обязательно присутствуют задания, определяющие основные понятия об особенностях контекстной речи детей дошкольного возраста, которая основана на диалоге взрослых с детьми. Обязательным элементом творческо-поисковой деятельности являются требования к темам бесед с детьми, их форме и содержанию.

Организация творческо-поисковой деятельности детей дошкольного возраста является актуальной на всех ступенях образовательного процесса. На стадии перехода от дошкольного образования к начальному школьному она стоит особенно остро, так как ребенок не может в один миг овладеть всеми требуемыми качествами, выдвигаются высокие требования к качеству дошкольного образования.

Таким образом, развитие новых форм дошкольного образования и стремительное расширение спектра дополнительных услуг по запросам родителей, а также быстрое развитие педагогической науки, разработка и внедрение в практику современных образовательных технологий определяют повышение требований к качеству профессиональной деятельности будущих педагогов и уровню их инновационных потенциалов.

В статье рассматривается проблема творческо-поисковой деятельности детей дошкольного возраста

Мақалада мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық-ізденіс әрекеттері қарастырылған

Describes a creative search activities of pre-school children

ЛИТЕРАТУРА

1. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике. - М., 1995. С.12–13.
2. К.К.Каракулова Применение педагогических технологий//Справочник руководителя дошкольной организации №9, 2014, 74-77с
3. М.З.Кахарова Экспериментальная деятельность как развитие познавательной активности детей//Детский сад: воспитание и обучение № 3, 2014, 6-7с

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМҒА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫ ҒЫЛЫМИ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЭКСПЕРИМЕНТТІК ЖҰМЫС АРҚЫЛЫ ЕНГІЗУ ТӘЖІРИБЕСІ

Р. Қ. Керимбаева

М.Х.Дулати атындағы Тараз
мемлекеттік университетінің
доценті п.ғ.к.

Түйін сөздер: заманауи әдістемелер, инновациялық бағыттағы жұмыстарды ұйымдастыру, ақпараттық-техникалық құралдар.

Қазіргі қарқындап дамып келе жатқан қоғамда әлемдік деңгейге жетуде, білім беру жүйесінде инновациялық әдістерді пайдалану заман талабының сұранысы. Ол Білім алудың бағыт-бағдары Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында, Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында, «Қазақстан-2050» стратегиялық бағдарламасында, ҚРМЖМБ «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» стандартында және басқа да мемлекеттік құжаттарда көрсетілген.

Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан 2050 стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Жолдауында мектепке дейінгі білім беру жүйесіне негізгі міндеттерді белгіледі:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен білім беруде оқытудың заманауи әдістемелерін енгізу;
2. Балаларды мектепке дейінгі білім мен тәрбиені қамту;
3. Мектеп жасына дейінгі білім беру деңгейінде үш тілді оқытуды жаппай енгізуді қамтамасыз ету.

Осындай игі бастаманы жүзеге асыруда Жамбыл облысы әкімдігі білім басқармасының бұйрығымен 2013-2014 оқу жылынан бастап Тараз қаласының №33 «Айсәуле», №35 «Ер Төстік», Байзақ ауданының «Астана» балабақшалары эксперименттік алаң ретінде таңдалынып алынды.

- 1.«Балабақша жағдайында инновацияларды енгізуді ұйымдастыру-педагогикалық шарттары» («Астана» балабақшасы);

2. «Балабақшада жобалық іс-әрекет арқылы балалардың танымдық қабілеттерін дамытудың педагогикалық шарттары» (№33 «Айсәуле» балабақшасы);

3. «Балабақша жағдайында көптілдікке тәрбиелеудің педагогикалық-психологиялық аспектілері» (№35 «Ер Төстік» балабақшасы).

Эксперименттік жұмыстардың зерттеу тақырыптары мен мәселелері әр түрлі болғанмен де негізгі бағыты, мақсаты бір, яғни балабақша жағдайында инновацияны ендіру.

Эксперименттік алаң жұмысын жүргізудің негізгі мақсаты: Балабақша жағдайында инновациялық бағыттағы жұмыстарды ұйымдастыру, жана бағдарламалар әзірлеу, оқу-әдістемелік кешендер жасау, озық іс-тәжірибелерді насихаттау.

Аталған инновациялық эксперименттік жұмыс, бүгінгі таңда көкейкесті, өзекті тақырыпты ғылыми тұрғыда негіздеу, жобаны жасау, тәжірибені апробациядан өткізіп, тиімді нәтижесін шығаруға бағытталған. Осы тұрғыда балабақшаның практик-мамандары мен М.Х.Дулати атындағы Тараз мемлекеттік университеті мен Тараз мемлекеттік институтының ғалым-мамандарымен сабақтастық байланыс орнатылып, келісім шарт жасалды. Экспериментті жүргізуге, балабақша ұжымынан шығармашыл, жаңашылдық бастамамен жұмыс жасай алатын педагогтар іріктелініп алынды.

Экспериментті үйлестіруші арнайы 7 штаттық бірлік бөлінді:

1. Инновация әдіскері;
2. Психолог;
3. 5 қосымша білім беру педагогтары.

Ғылыми-педагогикалық эксперименттік жұмыс негізгі үш кезеңде жүзеге асуда:

1. Бірінші кезең: Теориялық даярлық кезеңі (2013-2014жж);
2. Екінші кезең: Тәжірибелік ендіру кезеңі (2014-2016жж);
3. Үшінші кезең: Жалпылау-қорыту кезеңі (2016-2017жж).

Балабақша жағдайында эксперименттік жұмысты ұйымдастырудың негізгі жолдары анықталды:

1. Басқару-ұйымдастыру қызметі;
2. Жұмысты ғылыми-әдістемелік тұрғыдан негіздеу;
3. Ата-аналармен жұмыс;
4. Педагогтармен жұмыс;
5. Психологтық-педагогтық бағыт;
6. Бақылау, реттеу жұмыстары.

№33 «Айсәуле» балабақшасында ғылыми-педагогикалық эксперименттік жұмыс тақырыбына байланысты «Қолданбалы жаратылыстанудың шағын академиясы» экологиялық жобасы жасалып, ол ортаңғы және ересек топ балаларымен жүргізіледі.

Жоба білім берудің:

- «Таным», «Әлеуметтік орта» білім беру салаларының экология негіздерінде;

- «Денсаулық» білім беру саласының валеологияда;

- «Шығармашылық» білім беру саласының бейнелеу өнері оқу іс-әрекеттерінде жүзеге асырылады.

Ортаңғы топта «Табиғат зерттеушілері» ұзақ мерзімді жобасы жүргізіледі:

1. Экология негіздерінде: «Табиғат әлемін танып, білемін» жобасы;

2. Валеологияда: «Табиғат-денсаулық көзі» жобасы;

3. Бейнелеу өнерінде: «Табиғаттың алуан түрлі бояулары» жобасы.

Ересектер тобында ұзақ мерзімді:

1. «Жыл мезгілдері» жобасы;

2. «Құстар-достар» жобасы;

3. «Жануарлар дүниесі» жобасы;

4. «Өсімдіктер әлемі» жобасы;

5. «Менің туған өлкем» жобасы жүргізіледі.

Бүгінгі таңда жобалау әдісін қолдану өзекті мәселе, ол баланың алған білімінің мән-мағынасын, оны өмірде өз бетінше қолдана алуына байланысты. Қазіргі таңда жобалау әдісі білім беру жүйесінің кіріктірілген құрамы болып табылады. Педагог өз қызметін ғана жобалап қоймай, ата-аналармен, балалармен бірлесіп қызықты жаңа жоба құрайды.

Жобалау іс-әрекетінің негізгі кезеңі:

1. Мақсат қою: белгілі бір уақыт мерзімінде балабақша жағдайында балалар шеше алатын өзекті мәселені анықтап алуға көмек береді;

2. Жобаны жасау, мақсатқа жету үшін балалармен бірге атқарылатын іс-әрекет жоспары құрылады;

3. Жобаның орындалуы, яғни тәжірибелік іс-әрекет;

4. Қорытынды шығару, жобаны қорғау, жаңа жобаның міндетін анықтау.

Осындай қиындықтар туындағанда балаларға педагогтар көмек көрсетуі қажет. Педагогтардың көмегімен экологиялық жобалар жасауда балалардың шығармашылығы артып, танымдық қызығушылығы қалыптасады, ақыл-ойы, есте сақтау қабілеті дамиды. Жобалау іс-әрекеті балалардың белгілі бір затқа немесе құбылысқа деген қызығушылығын баланың өз қолымен зерттеп, танып, ізденуіне, тәжірибелер жасауына мүмкіндік жасайды.

Жобалау әдісін балабақшаға енгізудің тиімділігі:

- Балалардың танымдық қызығушылығын, белсенділігін, өз бетінше әрекет ете алуын, тіл байлығын арттырады;

- Балалардың мектепке толық даяр болу деңгейін, өздігінше ой-қорытуын дамытады;

- Балалардың танымдық құзыреттілігін қалыптастырады;

- Балалардың мектепке дейінгі мекемеге келуге деген құштарлығын, белсенділігін арттырады,

- Ата-аналардың жобаға белсене қатысуы артады.

Жобамен жұмыс барысында арнайы даярланған ортада балалар:

- Ғылыми орталықтағы заттарға қызығушылық танытады;
- Балалар «Неге? Не үшін? Қалай?» деген сұрақты қойып, жауап алады; (сондықтан, жобаны жүзеге асыруда эксперимент жасау арқылы іс-тәжірибені тікелей ұстап көрсету, дәлелдеу мақсаты қойылады).
- Танымдылық әдебиеттерге, зерттеуге деген қызығушылығы туындайды;
- Қоршаған ортада болып жатқан құбылыстар туралы ойларын жеткізе алады, балалардың дүниетанымы кеңейіп, өздігінше ой қорытуға, тұжырымдар жасауға талпынады.
- Өз беттерінше зерттеу үлгісін құрып, тәжірибе жасайды;
- Алған білімдерін күнделікті өмірде қолданады.

Бұл шақта балалар заттар мен құбылыстар туралы, жалпы болмыс жайлы білімді, әсіресе көргісі келген объектісін, білгісі келгенін тез және толық қабылдайды. Сондықтан да, жобалық іс-әрекеттің бағыты балаға берілетін білім элементтерін тікелей көрсету, ұстату, сипап-сездіру, таныту арқылы жүзеге асады. Бала тікелей көрген, сезген объектісін ғана қабылдайды.

Мектеп жасына дейінгі балалардың балабақша қабырғасындағы алған білімдері, олардың бастауыш мектепте жүйелі білім алуына негіз болады.

Балабақша жағдайында ғылыми-педагогикалық экспериментті жүргізуге, жобаны апробациядан өткізуге арнайы материалдық-техникалық жағдайлар жасалды. Атап айтқанда, «Зерттеу орталығы», «Әдістемелік орталық», «Бейнелеу өнері» кабинеті, «Психолог» кабинеті, «Қысқы бақ» жасалды. Зерттеу орталығында балалар түрлі жобалық іс-әрекеттер жасайды, қарапайым тәжірибелер жасап, өзін ізденуші, зерттеуші ретінде сезінуіне жағымды ахуал қалыптастырылған. Зерттеу орталығында тәжірибе жасауға арналған пробирка, лупа, микроскоптар, алгоритмдер, бақылау картасы, бассейндер, суға және құмға арналған ыдыстар, таразы сияқты құралдар бар. Құрал-жабдықтар балалар үшін қол жетімді сөрелерде орналастырылып, қарапайым тәжірибелер жасауға жағдайлар жасалған. Эксперимент жүргізуші педагогтарға арнайы әдістемелік кабинет жабдықталды, олардың шығармашылықпен жұмыс жасауына қажетті оқу-әдістемелік құралдар, дидактикалық материалдар, әдістемелік нұсқаулықтар және ақпараттық-техникалық құралдар қамтамасыз етілді (компьютер, интерактивті тақта, ноутбук, принтер, көшірме аппараты, фотоапарат, мультимедиялық тақта, т.б. интернет желісіне қосылған).

Экспериментке қатысушы топ балаларының бос уақытын ұйымдастыруда үйірме жұмыстарының жоспары жасалды:

- 1) 5+ жасар балаларға арналған «ABCD» ағылшын тілі үйірмесі.
- 2) 4+жасар балаларға арналған «Расскажу сам» орыс тілі үйірмесі.
- 3) 3+ жас балаларға арналған «Тәтті тіл» қазақ тіл үйірме жұмыстары ұйымдастырылып жұмыс жасауда.

Ғылыми-педагогикалық экспериментті жоғары деңгейде жүргізіп, жобаны апробациядан нәтижелі өткізу үшін балабақшаның әкімшілік тарапынан арнайы материалдық-техникалық жағдайлар жасалды. Атап айтқанда, «Тілдік-танымдық шеберхана», «Лингофондық кабинет», «Инновациялық-әдістемелік

орталық», «Арт-терапия», «Психологиялық қызмет» кабинеттері жасалып, жабдықталды. Тілдік-танымдық шеберханада ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттері, үйірме жұмысы, жеке жұмыстар жүргізіледі. Балалардың жас ерекшеліктеріне сай лингофондық құрылғылар мен ноутбуктар, интерактивті тақталар үш тілді меңгерудің бірден бір, тиімді құралы болып табылады. Эксперимент жүргізуші педагогтарға арнайы әдістемелік кабинет жабдықталды, олардың шығармашылықпен жұмыс жасауына қажетті оқу-әдістемелік құралдар, дидактикалық материалдар, әдістемелік нұсқаулықтар және ақпараттық-техникалық құралдар қамтамасыз етілді (компьютер, интерактивті тақта, ноутбук, принтер, түрлі-түсті принтер, көшірме аппараты, фотоапарат, мультимедиялық тақта т.б. интернет желісіне қосылған).

Балаларға үш тілді меңгертуде көптеген инновациялық технологиялардың элементтері қолданылады. Атап айтқанда, ақпараттық-коммуникативтік технологиялар (интерактивті тақтамен флипчарт-сабақтар, Актив студио, Рио студио, Power Point бағдарламалары, лингофондық құрылғылар, балалар ноутбугы, планшеттер т.б.), ойын технологиясы (дидактикалық ойындар, логикалық ойын-тапсырмалар, ойын-жұмбақтар, ойын-саяхаттар, т.б.).

Ғылыми-педагогикалық эксперименттік жұмыстың барысы мен әр кезеңі бойынша қалалық, облыстық білім бөлімдеріне есептер беріліп, арнайы тәжірибелік семинарлар, шебер-сыныптар, тренингтер ұйымдастырылады.

Бүгінгі таңда эксперименттік жұмыстың 3-кезеңі бойынша жұмыстар жалғастырылуда. Жалпы эксперименттік жұмыстарды ұйымдастыруда негізгі күтілетін нәтиже:

- Ғылыми-педагогикалық жұмыстың тиімді нәтижесін шығару;
- Құзіреттілігі қалыптасқан балабақша түлегін қалыптастыру;
- Оқу-әдістемелік кешеннің жарық көруі, озық іс-тәжірибені насихаттау.

В докладе рассмотрен вопрос об организации творческой и проектной деятельности в повышении познавательной активности дошкольного возраста и условия его сознания.

This article discusses the value and conditions of organization of project activities in the process of development of creative thinking and cognitive activities in the preschool education.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан халқына жолдауы». //Егемен Қазақстан 2015 ж.
2. Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. //Егемен Қазақстан 2016 ж.
3. Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті мектепке дейінгі тәрбиелеу білім беру стандарты.- Астана 2012 ж.
4. Жанпейісова М.М. Жаңа оқыту технологиясы. – Алматы, 2002.

5. Керімбаева Р.Қ. Мектеп жасына дейінгі балалардың дүниетанымын қалыптастыру.-Тараз, 2010.

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА БИОЛОГИЯНЫ ОҚЫТУДА ҰЙЫМДАСТЫРУ ИННОВАЦИЯЛАР ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛЕРІ

¹ С. Ж. Ибадуллаева., ²Л. Раманова

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік
университеті

1-биология ғылымдарының докторы, профессоры

2- биология ғылымдарының докторы

Жоғары педагогика пәні еліміздегі жалпы кәсіби білім беру жүйесінің құрамдас бөлігі. Кәсіби білім беру деп қазіргі күні кәсіби оқыту және тәрбие беру нәтижесін, адамның жеке тұлғасын дамыту және қалыптастыруды атайды. «Кәсіби білім берудің негізгі мақсаттарының бірі болып, кәсіби қызметті меңгеруге, қажетті жағдайда-адамның қызығушылықтары мен қабілеттеріне сәйкес, пайдалы қоғамдық еңбекке қамту үшін қайта біліктілік беруге немесе біліктілік алуына жағдай жасау болып табылады.

Кез келген адам үшін оның кәсіби білімі екі ипостас тұрады:

- өзін-өзі көрсету құралы, тұлғаның өзін-өзі тұлға ретінде дәлелдеуі ретіндегі құрал ретінде, өйткені адам еңбекте, оның ішінде кәсіби еңбекте өзінің қабілеттерін ашып көрсетеді;

– нарықтық экономика жағдайында әлеуметтік тұрғыдан өзін-өзі қорғау және бейімделу, тұрақтану құралы ретінде қарастырылады.

Кәсіби білім берудің құрамдас бөлігі ретінде жоғарғы педагогика пәні үшін негізгі даму тенденциялары болып:

-әрбір білім беру деңгейін үздіксіз білім берудің органикалық жүйесі ретінде жан-жақты түсіну, оның әртүрлі деңгейінің сабақтастық мәселелерінің шешілуі;

-оқытуды компьютерлендіру және технологияландыру;

-оқушылардың іс-әрекетіне мәселелелік элементтерін, ғылыми ізденіс, өзіндік жұмыстардың әртүрлі формаларын қамти отыра, ақпараттық оқыту әдістерінен белсенді оқыту әдістері мен формаларына, қайталау мектебінен түсіну және ойлай білу мектебіне өту;

– педагог пен студенттің акцент оқытушының оқыту әрекетінен оқушының танымдық іс-әрекетіне ауыстырылатын өзара әрекетін ұйымдастыру формасына өту табылады.

Қазіргі күні акценттер ауыстырылған: білім берудің негізгі мақсаты белсенді іс-әрекетке, барлық формалардағы еңбекке, оның ішінде кәсіби-шығармашылық еңбекке қабілеттілікті қалыптастыру болып табылады.

Осыған орай елімізде инновациялық педагогикалық қозғалыс күшейді. Қазіргі кездегі инновациялық белсенділік, жоғарғы педагогикалық білімді жаңартудың ұйымдық-құрылымдық бағытын, мазмұнының бағытын концептуалды әзірлеумен байланысты.

Бұл процестердің негізі болып, соңғы үш онжылдықта қарқынды дамып келе жатқан педагогикалық білім беру табылады. (О. А. Абдуллина, Е. В. Бондаревская, В. И. Загвязинский, В. С. Ильин, Н. М. Кан-Калик, В. А. Сластенин и др.).

Педагогикалық білім беруді дамытудың қазіргі заманғы инновациялық бағыттарының арасынан жеке тұлғаға бағытталған білім беруді, инновациялардың теориясын әзірлеуді; білім берудің ұйымдық-құрылымдық моделін дамытуды, көпдеңгейлі білім беру жүйесін атауға болады:

Соңғы он жылдықта педагогикалық инноватиканың теориялық негізі К. Ангеловски, Н. С. Бургин, В. И. Журавлев, В. И. Загвязинского, М. В. Кларин, В. Я. Ляудис, П. С. Подымова, С. Д. Поляков, М. М. Поташник, В. А. Сластенин, О. Т. Хомерики, Т. И. Шамова, Н. Р. Юсуфбекова т.б. еңбектерінде қарастырылған.

Сонымен қатар ЖОО оқыту процесінде болашақ педагогтың инновациялық потенциалын (әлуетін) дамыту және мүмкіндіктері мен педагогикалық біліктілігін қалыптастырудың ерекшеліктері анықталған.

Инновациялық тәсілдердің пайда болуына байланысты педагогикалық жоғары оқу орнында оқу-тәрбие процесіндегі өзгерістерді бес аспектіде қарастырамыз:

- Біріншіден, қазіргі кезге дейін оқыту процесі адамзаттың алдында жинақтаған тәжірибесі арқылы жасалған жалпылама нәтижелерді меңгеруге бағытталған.

Бірақ қорытындыланған нәтижелер ғылыми білімде беріледі де, оны жүзеге асыру тәсілдері, құралдары, іс-әрекеттің өзін меңгеру мәселелері оқу-тәрбие процесінен тыс қалып жатады.

Оқытудағы адамның тұлғасын дамытудағы маңызды нәрсе болып, тек білімді меңгеру емес, іс-әрекет құралдары мен тәсілдерін, процесін меңгеру болып табылады.

Екіншіден, жалпы қорыту негізіндегі әлеуметтік тәжірибенің жалпы нәтижелерін меңгеру- мінсіз (оның нәтижесі сияқты) процесс.

Қоғамның қызметінің жалпы нәтижелері ретінде ғылыми білім де қарастырылады. Ғылыми білімнің құрылымы пәндік болғандықтан, негізгі нәтижелерді игеру ғылымның негізгі салалары бойынша білімді меңгеру болып саналады. Олармен қатар әрбір адамда сезу, қабылдау, образдық түсінік деңгейінде образдық (сезімдік) білім пайда болады.

Дидактика дәстүрлі тұрғыда бұл білім түріне оқытудағы көрнекілік принципіне сәйкес көп көңіл бөлген. Образдық оқытудың табысты кәсіби білім берудегі, оның ішінде педагогикалық білім берудегі маңызы зор.

Студенттердің сезімдік (образдық) оқыту оқу-тәрбие процесінің арнасынан алшақтап кеткендіктен, образдық және теориялық білім арасындағы өзара байланыс мәселесі де елеусіз қалған болатын.

Үшіншіден адамның іс-әрекеті екіжақты білім негізінде жүзеге асырылады: объекті (ақиқат) туралы және іс-әрекеттің мақсаты, процесі, тәсілі, құралдары және шарттары туралы, іс-әрекет туралы білім негізінде.

Біріншісіне мысалы заңдар туралы білім жатады. Екінші реттегі білімге технологиялар, іс-әрекеттер және операцияларды орындау ережелері жатады. Дидактикада бұл білімге ұзақ уақыт тиісті дәрежеде көңіл бөлінбей келді. Бұндай білімсіз кәсіби шеберлікті қалыптастыру мүмкін емес болғандықтан, олар студенттерде олардың оқу-тәжірибелік жұмыстарды орындауы, нұсқамадан өту, демонстрациялау процесінде қалыптасады.

Іс-әрекеттер туралы білім теория емес, нақты түсінік деңгейінде қалыптасады. Бұндай жағдайда жинақталған шеберліктердің кәсіби іс-әрекеттің әртүрлі жағдайындағы жан-жақты қосымшалары болмады.

Соған қарамастан студенттердің жалпы әрекеттер туралы жалпылама қорытындылаудың жоғары деңгейін қалыптастыру мүмкіндігіне байланысты, кәсіби педагогиканың тиімділігін арттыруға қажетті мол мүмкіндігі бар.

Төртіншіден, Новиков А. М. (344) айтып кеткендей оқыту әдіснамасы және теориясы бойынша әдебиеттерде топтық субъектінің, қоғамдық білім (ғылымдар жүйесі) және жеке адамның білімі бірге араластырылып қарастырылған.

Егер қоғамдық білім адамнан бөлек қпарат тасмалдаушысында бола алатын болса, адамның білімі, оның құндылықтарының жүйесімен тығыз байланыста болады.

Адамның кез келген іс-әрекетіне екі момент тән-объектілік-ғылыми және сезімдік, бастан кешіретін және құнды кезеңдері бір біріне байланысты, бір бірінсіз өмір сүре алмайды, әрбір адамның нақты ақиқатқа практикалық қатынасымен байланысты болады.

Бірақ оқу материалын іріктеу және жүйелеу кезінде бұл ереже есепке алынбайды. ЖОО пәндерінің мазмұнын жасау кезінде авторлар олардағы ғылыми білімді оны студенттің меңгеру мүмкіндігі, ары қарай пайдалану қажеттілігі, алынған білімді субъектінің қабылдауы тұрғысынан емес, ғылыми білімнің құрылымы тұрғысынан жақсы жаңаша жүйелендірілген түрде көрсетуге тырысады.

Бесіншіден қазіргі кезге дейін шешілмеген кәсіби білім берудің теориялық-әдіснамалық мәселесі болып, оның адамгершілік-құндылық реттегіштерін есепке алмай болып табылады.

Б. Н. Бестужева, В. А. Герасименко, Е. А. Мамчур, М. Полани және басқаларының еңбектерінде, ғылыми тәжірибедегі тиімді-объектілік және

адами-субъектілік бастау диалектикасы ғылым мен адамгершілік коллизиясы ретінде қарастырылады.

Адамгершілік мағынасына зерттеушінің бір сәттік нақты іс-әрекеті тән. Тарих, ғылым тәжірибесі, оның тарихи қалыптасқан әдіснамалық принциптеріне адамгершілік мағынасы тән.

Жеке жетістіктерді бағалаудағы қарапайымдылық, кез келген білімнің салыстырмалылығының түсінігі. Қарапайымдылық бұл жағдайда алдыңғы буынның тәжірибесіне жүгінбей ғылымда жеке табысқа қол жеткізудің мүмкін еместігін түснуімен байланысты ерекше әдіснамалық реттегіш ретінде қарастырылады.

«Егер мен алысты көре алған болсам, онда мен алыптардың иығында тұрып көргенмін»(И. Ньютон).

Оппоненттің (қарсыластың) пікірін сыйлау. Басқаның пікірін сыйлау-сұқбатқа даярлық, басқаның пікіріне төзімділік, дүниенің көп қырын көре білу және ақиқатқа апаратын жолды білу.

Бұл адамгершілікті-құнды реттегіштің ойлаудың диалогтық табиғаты, ғылыми теориялардың бәсекеге қабілеттігі, таным процесі қайшылықтарды жою ретіндегі объективтік әдіснамалық негіздері болады.

Жеке іс-әрекеттің рефлексиясы ғылыми іс-әрекеттің қажетті салдары ретінде, өзінің табиғаты бойынша рефлексивтік, соның нәтижесінде адамды өзінің жеке іс-әрекетін пайымдауға ықпал етеді.

Принципшілдік, сыртқы құбылыстар мен оқиғаларға деген жеке көзқарастың болуы. Бұл құнды бағдарда ғылыми іс-әрекеттің диспозициялық имманентті қасиеттері анықталады: оны зерттеуші зерттеп отырған нысанына концептуалдық қарамайтын болса жүзеге асыра алмайды және ол оның болмысының басқа да тұстарына қолданылады және адамды ғылыммен байланыстыратын жеке іс-әрекет жасауынан көрінетін принципшілдік формаға ие болады.

Жоғары педагогика пәнінде оқу-тәрбие процесін қайта бағыттау қажет екені айқын, және ол біздің ойымызша екі негізгі мәселенің шешілуіне байланысты болмақ:

1. Студенттердің кәсіби қызмет негіздерін толыққанды меңгеруіне қажетті және жеткілікті болатын жүйені құру; іс-әрекетті меңгеру негізіне алынатын, сезімдік және оңтайлы(теориялық) білімнің өзара байланысын анықтау іс-әрекет, оның мақсаттары, тәсілдері, құралдары және шарттары туралы білім жүйесін жетілдіру; іс-әрекет туралы білімнің жалпыламалық деңгейін арттырудың мүмкінді жолдарын іздестіру.

2. Теориялық білімді қалыптастыру процесінде студенттердің тәжірибелік қажеттіліктерін, құнды бағдарларын жүзеге асыру тәсілдерін, теориялық білімді тәжірибеде пайдалану мүмкіндіктерін кеңейту жолдарын іздестіру.

Аталған мәселерді шешу педагог-биологтарды даярлауға, оның ішінде биологиялық білімімен байланысты бөлігіне тікелей қатысты.

Биологиялық білім деп – тек процесті ғана емес, болашақ педагогтың мұғалім ретіндегі кәсіби даярлығының құрамдас бөлігі ретіндегі биологиялық білімді жүйелік меңгеруінің нәтижесін атайды.

Педагогикалық ЖОО биологияны оқытуды ұйымдастыру тәсілдерін талдау олардың арасынан келесі негізгілерін бөліп көрсетуге мүмкіндік береді:

1. Феноменологиялық (табиғи– тарихи) тәсіл. Ол әдетте зерттелетін объекті, құбылыс немесе процестің тікелей бақылаудағы ерекшеліктері мен қасиеттеріне бағытталған сипаттамалық, фактологиялық ретінде түсіндіріледі.

2. Мағыналық (физикалық-химиялық) тәсіл. Объектілердің, құбылыстардың және процестердің және олардың компоненттерінің табиғатта тікелей анықталмаған ішкі ерекшеліктері мен байланыстарына және олардың арасындағы заңдар, категориялар, ұғымдардың арасындағы әртүрлі байланыстарға бағытталады.

Феноменологиялық және мағыналық тәсілдердің арақатынасының мәселесі жоғары оқу орнында биологияны оқыту табиғат объектілерінің әртүрлі және күрделі болу себебіне байланысты маңызы зор.

Оларды зерттеу әртүрлі сыртқы құбылыстарды сипаттаумен қатар, объектілердің өзінің ішіндегі және әртүрлі сыртқы факторлары тарапынан көптеген байланыстар мен қатынастардың сипатын, себебін талдауды талап етеді.

Студенттерге биологияны оқытуға қойылатын маңызды талаптардың бірі болып, «мағына» және «құбылыс» категорияларының арақатынас диалектикасынан туындайтын аталған екі тәсілдің өзара толықтырылуы табылады.

3. Эволюциялық тәсіл. Бұл тәсілдің маңызды ерекшелігі болып, ғылыми таным стилін қалыптастыру табылады. "Ғылыми таным стилі» терминін әйгілі физик М.Борн алғаш енгізген, және қазіргі заманғы мағынасы бойынша әртүрлі объектілер мен құбылыстарды зерттеудің ғылыми тәсілдерінің қалыптасқан нормаларын білдіретін жалпы қорытынды болып табылады.

Биологиялық білім беру контекстінде бұл оның барлық салаларына көпнұсқалы, биология ғылымының көп ғасырлық даму барысында қалыптасқан нормалар жүйесін білдіреді.

Эволюциялық тәсілдің ерекше белгілерінің бірі болып, зерттеу барысында жинақталған нақты фактілерді негізге алатын зерттелетін құбылыстар мен процестерді, дәлелдеулер мен тұжырымдарды негіздеу кезінде логикалық қисындылығын басшылыққа алатын жан-жақты жоспарлы талдау табылады.

Педагогикалық ЖОО биологияны оқытуды ұйымдастырудың барлық үш тәсілі тарихи қалыптасқан және ақпараттық деп аталатын дидактикалық тәсілмен толықтырылған.

Ол оқу материалының блоктарын зерттеудің ретін, уақытты мөлшерлеуді ақмтитын оқу материалын жоспарлаудың әртүрлі түрлерімен байланысты.

Бірақ бұл процесс интуитивті жүзеге асырылады. Қазіргі күні мәселені шешу жолдарының бірі болып, ақпараттық бірліктермен тиісті модельдерді бағалау арқылы оқу процесін математикалық модельдеу табылады.

М. В. Вальдиннің пікірі бойынша [94, С. 129–130], нақты математикалық түсіндіру, оқу материалын объективтік өлшем бірліктерінде бағалау үшін және сандық көрсеткіштермен оның көлемін көрсету үшін қажет.

ЖОО білім беру процесінде кез келген ғылым оқу пәндерінің жүйесімен көрсетілетіні белгілі. ЖОО биологияның да пәндік құрылымы бар.

Б. Д. Комисаровтың пікірі бойынша [219, С. 23], - бұл фактілердің, ғылыми тіл, гипотеза, заңдар, теориялардың жинағымен, зерттеу әдістері мен жеке пәндерді қамтитын құрылымдық-ұйымдық және дидактикалық бірлік.

Биологияның ғылым ретінде қалыптасуының философиялық негіздемесін Ф. Энгельс материяның қозғалыс формасы туралы ілімінде береді. [Табиғат диалектикасы].

XXғ. ішінде биология ғылымы үздіксіз дифференциаланды (сараланды), бірақ ол жақсы құрылған мекемені емес, бір шатыр астындағы бірнеше еншілес кеңселерді еске түсіреді.

Ғылымның бастапқы тұсы мәдениет жүйесінен келетін идеялардың әсерінен дамып келеді. Қазіргі заманғы биология әлі кезге дейін ғылымы өркениеттің бейнесіне бағытталған. Оны өркениеттен мәдениетке қайта құрудың әртүрлі себептері бар. Олардың ішіндегі маңыздылары ретінде төмендегілерді атауға болады.

Біріншіден, қазіргі биология техника, философия, ғылым, этика, эстетиканың өзара әсерлерінің векторы қиылысатын нүктені білдіреді. Сондықтан биологиялық білімді мәдениетке бағыттау әдіснаманың қазіргі заманғы жағдайына сәйкес.

Екіншіден, дүниенің тұтас түсінігіне мәдениетті философия, этика, эстетика, техникамен синтездеу негізіндегі жүйеде қол жеткізуге болады.

Басқаша айтқанда артында ғылым тұрған оқу пәні мәдениет жүйесіндегі осы ғылымның моделі ретінде құрастырылуы тиіс.

Үшіншіден, өмір туралы ғылым гуманистік идеялар мен экологиялық ойлау стилінің тасымалдаушысына айналып отыр.

Биологиялық танымның әсерімен гуманитарлық ғылымдардың ұғымдары мен образдары өзгереді, гуманизмнің (адамгершілік) мағынасына міндетті талап ретінде өмірді қорғау, оның гүлденуіне жағдай жасау қамтылады. Биосфера туралы ілімнің призмасы арқылы мәдениеттің мағынасы туындайды.

Төртіншіден, кейбір авторлардың пікірі бойынша, білімнің биологиялық саласының мазмұнын қайта құрастырудың қажеттілігі қазіргі күні оны зерттеу нысаны ретінде тек табиғи орта емес, ондағы адам да табылатынына байланысты болып отыр.

Соңғысы тұтас табиғи-әлеуметтік универсумның бір бөлігі ретінде қарастырылады. Осы себеп бойынша биологиялық білім берудің мақсаттарының

бірі болып студенттерде космогенездің тұтастығы үшін адамның жауапкершілігі, ролі және орны туралы жүйелік түсінігін қалыптастыру табылады.

Дүниенің көрінісінің көптүрлігі, толықтыру принципі бұл жағдайда биологиялық білімді құрастырудың дидактиалық критерийлеріне айналады.

Бесіншіден, биологиялық пәндерді оқыту, студенттердің табиғи құбылыстар мен процестерді тану методологиясын таңдауын анықтайтын қалыптасқан құнды ұстанымдарына (теоцентризм, логоцентризм, природоцентризм, социоцентризм, антропоцентризм), негізделуі тиіс.

Ғылымның қазіргі даму кезеңінде бұл жағдайдың маңызы зор, өйткені табиғатты танудың абсолютті және универсалды методологиясының (әдіснамасы) орнын дін және диалектика, математика және жүйелер теориясы, циклдер теориясы мен синергетика басуы мүмкін.

Алтыншыдан, биологияға басқа да жаратылыстану ғылымы ретінде бір ерекшелік тән- барлық қалыптасқан салаларда іс-әрекеттің екі векторы анықталады.

Біріншісі операциялық-аспаптық. Оның мақсаты болып, нақты міндеттерді шешу құралдары мен тәсілдерін әзірлеу табылады. Ол ғылымды тәжірибеге енгізеді. Ол адам оның көмегімен табиғатты игеріп, оны бағындыратын ғылымның құрамдас бөлігі.

Бұл аппаратты игеруге тиісті пәндерді зерттеу кезінде көп уақыт кетеді. Әрбір ғылымның мазмұнына, оның арқасында биологияның кез келген бөлігі тиісті іс-әрекетті меңгеруге қажетті технологиялық құрал ғана емес, ол туралы білім болып саналатын гнесологиялық екінші вектор қамтылады.

Қазір оны ғылымның герменевтік құрамдас бөлігі деп атайды. Басқаша айтқанда, биология адамның дүние туралы және ондағы өзінің ролі туралы түсінігіне өз үлесін қоса отырып, дүниетану мәселелерін қарастырады.

В. Канкенің (198) пікірі бойынша, ғылым осы герменевтік құрамдас бөлікті қамтиды, ол адамның рухани бағытының басқа формаларымен (мифология, дін, метафизика т.б) бәсекелес.

Герменевтиканы негізге ала отырып, ғылыми дүниетаным мифологиялық, діни және метафизикалық көзқарас типтеріне қарама қайшы. Оның бұндай түсінігі теңдеулер, есептеу формулалары мен техникалық тәсілдерді қарастырмайды. Бұл өзінің техникасын, ерекше ойлау мәдениетін, философиялық категория аппаратын меңгеруді, мәдениет тарихын білуді талап ететін ғылыми жұмыстың жеке беті.

Жетіншіден, А. Я. Данилюктің пікірі бойынша әрбір ғылыми пәннің объектісі болып мәдениеттің табиғи құрамдас бөлігін (жаратылыстану ғылымдары) меңгеруге немесе оның рухани потенциалын (гуманитарлық ғылымдар) меңгеруге бағытталған мәдени-тарихи іс-әрекеттің қандай да бір формасы табылады.

Бұндай ғылым тиісті мәдени-тарихи дәуірдің бүкіл тәжірибесі шоғырландырылған ұғымдар жүйесін білдіреді.

Ғылым мәдениеттің белгілі формасын модельдеп қоймай (жүйелейді, түсіндіреді, болжайды), сонымен қатар өзі де оның құрамдас бөлігі, дамыту және өзін-өзі дамыту механизмі болып табылады. Мәдениеттің жеке сана-сезімі бола отырып, ғылым оны адамның сана-сезімімен өлшейді.

Е. В. Бондаревскаяның пікірі бойынша (59), адамның мәдениет шыңына шығуы, оқу процесінде ғылыми білімді дидактикалық жүйелердің көмегімен жасалады.

Дидактикалық жүйе- бұл мәдениет сана-сезім көрсетілген, дидактикалық тұрғыдан құрылған білім беру жүйесінің аясындағы сала.

Педагог білім беру процесінің субъектісі бола отырып, онда әртүрлі орынға ие болуы және әртүрлі рольдерді атқаруы мүмкін.

А. Я. Данилюк (142), білім беру жүйесін жасай отырып, педагог мәдениет пен педагогиканың арасында болады деп санайды.

Осыған орай педагогтың қызметі, педагогтың өмір сүретін, ойлайтын және әрекет ететін мәдениетінің жағдайымен анықталады.

Білімді ұрпақтан ұрпаққа жеткізуді қамтамасыз ете отырып, ол жаңа білім беру жүйелерін жасай отырып, мәдениетті сақтайды, оның дамуына зор үлес қосады.

А. Я. Данилюктің пікірі бойынша, білім беру жүйесін жасау бойынша педагогтың қызметі үш принциппен анықталады: интеграциялау (біріктіру) және дифференциациялау (саралау) тұтастығы, антропоцентризм, мәдениетке сәйкестілік принципі.

Бұл принциптер жалпы білім беру жүйесін болжайтын, оның негізін және білім беру жүйесінің деңгейінде нақты жүзеге асырылатын оқыту және тәрбие беру процестерінің негізін құрайтын жалпы педагогикалық деп те аталады.

Педагогикалық принциптердің болуының өзі педагог пен олардың жасаған білім беру жүйесінің арасындағы белгілі арақашықтықпен байланысты.

Биолог-педагогты даярлау процесі-күрделі, өйткені әртүрлі міндеттерді шешуді көздейді: бірінші жағынан болашақ маманға биологияны оқытудың ғылыми негіздерін терең меңгеруіне мүмкіндік жасау, екінші жағынан оқушының тұлғасын дамытуға және дамытылған мектепке бағытталған пәнді оқытудың қазіргі заманғы технологияларымен қамтамасыз ету.

Пән мұғалімін даярлаудың дәстүрлі тәжірибесі өз мүмкіндіктерін жойған, соған орай зерттеушілер инновациялық оқытуға көп көңіл бөлуде.

Инновациялық оқытудың негізгі мақсаты болып, адамның шығармашылық потенциалын дамыту және сақтаумен түсіндіріледі.

Адам өзінің табиғаты бойынша жасаушы. Биологиялық және тарихи тұрғыдан өз ойын материалдау үшін жаралған.

Бірақ ондағы жыылдар бойы қалыптасып, жұмыс істеп келе жатқан педагогикалық білім беру жүйесі студенттердің шығармашылықты дамуына аз ықпал еткені өкінішті.

Айталғандардың барлығы студенттердің биологиялық даярлығына қатысты. Міне сондықтан да инновациялық білім берудің негізгі принциптері

ретінде: шығармашылыққа даярлау, іс-әрекетті жоспарлау, шешімдердің көп критерийлігіне, басқаның пікірімен санасуға, өз әрекетіне жауапкершілікпен қарауға, полихроматты ойлауға, зияткерлік іс-әрекеттің бинокулярлығына негізделген дүниетанымын қалыптастыру қарастырылуы тиіс.

Қазіргі күні инновациялық білім берудің дамуын ЖОО тәжірибесін теориялық қайта пайымдаудың шарты ретінде қарастыруға болады.

Л. С. Подымованың (374), пікірі бойынша білім беру жүйесінің қазіргі жағдайының ерекшелігі болып, оқытуды ұйымдастырудың дәстүрлі және инновациялық екі стратегиясы қатар жүруі табылады.

Инновациялық оқытуды автор студенттің шығармашылыққа қабілетін дамыта отырып, қоғамдағы қарқынды өзгеріп отырған ортаға тез бейімделуіне дайындық жасауға жағдай жасауға бағытталған оқыту ретінде қарастырады.

Басқа авторлардың пікірлері бойынша (Горова В. И., Гулакова М. И., Туркина М. А.), инновациялық оқыту қолданыстағы мәдениетке, әлеуметтік ортаға инновациялық өзгерістер енгізуге ықпал ететін оқу және білім беру қызметінің нәтижесі және процесі ретінде қарастырады.

Оқытудың бұндай типі дәстүрлі оқыту үрдістерін сақтаудан басқа, жекелеген адамның бүкіл қоғамның алдында пайда болатын күрделі мәселелерге жан-жақты қарауды қарастырады.

1-кесте. Дәстүрлі және инновациялық білім берудің белгілерінің салыстырмалы сипаттамасы

<i>Дәстүрлі білім беру белгілері</i>	<i>Инновациялық білім беру белгілері</i>
1.Берілетін білімнің негіздерінің бір ізділігі, жасалып бітуі, объективтілігі, тұйықтығы, сипаттамасының толықтығы, абсолютті дәлдігі, тұрақтылығы және қолданылуының айқындығы	1.Бір ізсіздігі, жасалып бітпеуі, ашықтығы, субъективтілігі, тұрақсыздығы, білім беру нәтижесінің салыстырмалы болжамдығы
2.Қоғам қажеттілігін есепке ала отырып, білім беру мақсатын анықтау	2.Білім беру мақсатын анықтау, қоғамдық қажеттілікпен шектелмейді, білім беру процесінің субъектілерінің қажеттілігін толықтырады
3.Тәрбие беру қызметінің әртүрлі бағытарына қатысу және оқу пәндерінің көптеген көлемін зерттеу арқылы оның жан-жақты дамуы ретінде түсіндірілетін белгілі қасиеттері бар тұлғаны қалыптастыру	3.тұлғаның қасиеттері нормативтерге сай анықталмайды, олар субъектінің санасында бастапқыда болатындықтан тұлғаның өзімен анықталады
4.Педагогикалық ықпалдың объектісі ретінде қарастырылатын студент	4.Оқытушы мен оқушы тұлғасы педагогикалық байланыстың тең

тұлғасынан оқытушы тұлғасының жоғары болуы; оқытушы тұлғасын білім беру мақсаттарына қол жеткізу құралы ретінде қарастыру	құқықты субъектілері, олар білім, қатынастар, түсініктердің жаңа мағынасына тұрақты жаңартылуға дайын, оқушы тұлғасы білім беру процесінің құралы емес, мақсаты.
5. Жаттау және есте сақтауға бағытталған білім парадигмасының басымдығы, білімнің таным субъектісінің тәуелсіздігі, танымдағы ассоциациялық және интуициялықтан логикалықтың басымдығы	5. Білім беруді субъектіні танитын тұлғаға бағыттау, таным логикасы сана-сезімнің арнайы іріктелген оқу және тәрбие беру бойынша материалдармен жұмыс жасау кезінде туындайтын ассоциациялық және интуициялық жаңалықтармен толықтырылады.
6. Шынай ақиқатты білудегі педагогтың монополиясы және оларды мазмұндау кезінде біржақты монолог; бинарлық классикалық ғылым тұрғысынан дүниенің жалғыз дұрыс образын қалыптастыру, әдістемелік канондарды орындау кезіндегі ритуалдық қатаңдығы	6. Педагог барлық нәрсені толық және абсолютті білуді көздемейді, жеке сұқбатты пайдалнады, дүние образы әрдайым өзгеріп отырады, әдістеме ұғымының орнына технология ұғымы қолданылады.
7. Соңғы шешуші нәтижеге бағдар жасау- білім, дағды және шеберліктің жиынтығын және ақпарат беру арқылы іс-әрекеттің үлгілі тәжірибесін жинақтау, өзін-өзі билеу, өзін-өзі тану, өзін таныту, өзін-өзі ұйымдастыруды ғылыми жаратылыс заңдарын анықтайтын білім беру қызметінің нәтижесі ретінде түсіну; тұлғаны қалыптастырудың сыртқы құралын пайдалануға негізделген білім берудің рецептуралық сипаты	7. Тек соңғы нәтижеге емес, білім беру қызметінде өмір сүру және бастан кешіру арқылы іс-әрекет тәжірибесі мен білім алу процесіне бағдар жасау, тұлғаның өзін –өзі танытуы, өзін-өзі көрсетуі өзін-өзі тану құралы болып табылады, білім дайын рецептін бермейді, ол білім мен іс-әрекеттің көп нұсқаларын қарастырады.
8. Тұлғаның жеке мүмкіндіктеріне қатысты қоғамдық пікірдің басымдығы, білім беру қызметінің бастапқы формасының басымдығы, танымға педагогтың дұрыс ұйымдастырылған сыртқы ортамен жасайтын іс-әрекетінің арқасында қалыптасатын, дамитын қайталанатын нәтиже ретінде қарау.	8. Қоғам пікірі адам қызметіндегі сәттілікті (сәтсіздікті), жетістіктерді бірігіп бағалау, қолдаудың педагогикалық тиімді құралы ретінде қарастырылады, сана-сезімнің сыртқы фактордан басымдығы, дүние негізгі жеке құндылық ретіндегі сана-сезімнің жұмысы арқылы ашылады.

Жоғары педагогика мектебін реформалау жағдайында оқытудың инновациялық тәсілдерін екі негізгі типке бөлуге болады: инновациялар-модернизациялар(жаңартулар) және инновациялар-трансформациялар.

Біріншісі дәстүрлі жүйе асында кепілді нәтижелерге қол жеткізу бағытында оқу процесіне жартылай өзгеріс енгізеді. Олардың негізіне алынған технологиялық тәсіл жоғары тиімді репродуктивтік оқытуға бағытталған, яғни қалыптасқан білім жүйесін сақтау және үлгі бойынша іс-әрекеттің белгілі тәсілдерін қалыптастыру.

Инновациялар-трансформациялар оқу процесін түбегейлі өзгертеді және оның зерттеушілік сипатын қамтамасыз етуге, оқу-танымдық іс-әрекетті ұйымдастырға бағытталады. Оқытудың ізденіс тәсілі ең алдымен студенттерді жаңа білім алуға, оларды стандартты емес жағдайларда пайдалана білу, құнды бағдарды қалыптастыра отырып, шығармашылықты тәжірибені қалыптастыру тәжіриесін өз бетінше меңгеруіне ықпал етуге бағытталған.

Осылайша, қазіргі ЖОО оқытудың инновациялық тәсілдері технологиялық және ізденісті деп аталуы тиіс.

Технологиялық тәсілдің аясындағы негізгі модель болып, оқу циклін шешуші нәтижелермен қайталауға мүмкіндік беретін оқыту моделі табылады.

Бұл тәсілдің арнасында дидактикалық процесс келесі белгілерге ие болады: оқушылардың іс-әрекеті жоғары емес когнитивтік деңгейдегі мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге бағытталған; студенттердің алған білімдері мен шеберліктері тұлғалық-нейтралды(бейтарапты) болып табылады; стандартты оқу процедураларына күш салу оң эмоционалды фонды қарастырса да, студент пен педагогты жеке- тұлғалық деңгейдегі оқу және педагогикалық процеске қамтуды қамтамасыз етпейді.

Соңғы жылдары жоғары мектеп дидактикасы саласындағы мамандар эвристикалық оқыту моделін пайдаланып жүр.

Эвристикалық оқыту моделін жақтаушылардың пікірі бойынша, оқу процесі ғылыми ізденіс процесін модельдеуі тиіс.

Эвристикалық оқытудың мәні, студентті оқытушының ұйымдастырып, бағыт беретін, таным процесіндегі мәселені шешу методологиясын студенттің өзінің меңгеруі тиіс ситуацияның әдейі ұйымдастырылуымен түсіндіріледі.

Кең мағынада эвристикалық оқыту: студенттің мәселені өз бетінше анықтауын; оны шешу нұсқаларын іздеуін; мүмкінді шешеімдерді тексеру тәсілдерін анықтауын; бұрынғы және жаңадан алған ақпаратты түсіндіруін; оларды жүйелеу және жалпы талдауын; тұжырымдар жасауын қарастырады.

Эвристикалық оқытуға оған студенттің аярлық деңгейіне қарай деңгейлік сипат тән. Бірінші деңгейде(1-2 оқу жылдары) оқытушы мәселені анықтайды және оны шешу тәсілдерін белгілейді.

Оны шешу, іздеуді студент өз бетінше жүзеге асырады. Екінші деңгейде (3-4 оқу жылдары) оқытушы мәселені қояды, бірақ оны шешу әдісін студенттің

өзі анықтайды. Үшінші деңгейде(4-5 оқу жылдары) мәселені қою және шешу жолдарын іздеуді студент өз бетінше жүзеге асырады.

2-кесте. Биологиялық ғылымдарды инновациялық және дәстүрлі оқыту модельдерінің салыстырмалы сипаттамасы

<i>Дәстүрлі модель</i>	<i>Инновациялық модель</i>
1.Оқыту мақсаты болып тәжірибесі, шеберлігі бар ғылыми фактілерді білетін сауатты тұлғаны даярлау табылады	Оқыту мақсаты адамдардың сауаттылығын арттыру, ғылым адамның жәнетірі ағзалардың негізгі қажеттіліктеріне бағытталады, ғылым табиғатты тиімді падалану бойынша біліммен, адамдарды ақылмен бірігіп жұмыс жасауын қамтамасыз етеді.
2.Биологиялық ғылымды оқытуда жаратылыстың механикалық моделі, Ч,Дарвиннің эволюциялық моделі қолданылады.	Биологияны оқытуда салыстырмалылық принципі, табиғат эволюциясының синтетикалық моделі қолданылады.
3.Биология пәнін оқытуда ғылымның мағыналық тұсы анықталады және бұл тәсіл ЖОО биологияны оқытудағы ең тиімді тәсілі болып табылады	Ғылым бұл процесс, бұл өмір.
4.Ғылым бұл нәтиже, бұл мақсат	Биологиялық пәндерді мазмұны икемді, жаратылыстану пәндері зерттеу және оқытудағы технологиялардың көптігі
5.Биология пәнінің мазмұны иерархиялық және құрылымы бойынша авторитарлық, оқу жоспары жоғарыдан беріледі және қатаң құрылымданады	Студенттердің өзін-өзі жетілдіруіне басымдық беріледі, табиғатты тану және зерттей білу, өз бетінше жұмыс жасауды және өз бетінше бағыт жасай білуге ықпал етеді
6.Тапсырмаларды орындау белгілі дағдыларды меңгеруге басымдық беріледі.	Ішкі түйсікке жеке тәжірибенің ролі зор, әдістемеде бақылау, зертханалық сабақтарға басымдық беріледі, зерттеу объектісі
7.Материалдарды мазмұндау кезінде теориялық білімге назар аударылады, студент тек бақылаушы ретінде ғана қарастырылады.	Материалды түсіндіру кезінде теориялық сабақтармен бірге сынақ жұмыстары үйлесімді қолданылады, студент зерттеуші және оқытудың белсенді қатысушы ретінде қарастырылады

8.Оқыту процесі оқытушы-студент схемасы бойынша құрылады	Оқытушы оқытуды ұйымдастырушы, бір бағытты қарым-қатынастың орнына қарым-қатынастар желісі пайда болады
9.Биологиялықцикл пәндері математика. Қоғамдық ғылымдармен қиылысу нүктелері аз, жеке пәндер ретінде қарастырылады.	Биологиялық пәндер циклі пәнаралық тәсіл логикасын қарастырады, ғылымның студенттердің күнделікті өмірімен байланысы анықталады

Жоғарыда аталған барлық бағдарлар қазіргі биологияны оқытуды және жоғары педагогика мектебінде оқытуды дамытудың мәнін құрайды.

2- кестеде биологиялық ғылымдарға қатысты дәстүрлі және инновациялық оқыту модельдерінің салыстырмалы сипаттамасы берілген.

Қазақстан Республикасының білім беру жүйесі үшін жаңалық болып, білім беру стандарттарын әзірлеу және енгізу табылады. Қазақстанның дүниежүзілік нарық жүйесіне кіруі, білім беру стандарттарының және Қазақстандық білім беру жүйесінің нормативтерінің ұқсас стандарттар мен нормативтерге және шетелдік серіктестердің білім беру жүйесінде қабылданған бағалау әдістеріне сәйкес болуын талап етті.

Кәсіби білім беруді стандарттаудың теориялық негізі болып: стандартты оқыту теориясы және мамандықты топтастыру теориясы табылады.

Қазақстан Республикасының «кәсіби білім берудің мемлекеттік стандарты (ұлттық-аймақтық компоненттері), «кәсіби білім беру бағдарламасы», «оқу-бағдарламалық құжаттардың үлгісі», «кәсіби оқу орындарын аттестациялау, аккредитациялау және лицензиялау», «кәсіп-мамандық», «квалификациялық құрылым» семантикалық жұбы, т.б. ұғымдарын енгізу қажет.

Кез келген жаңа білім беру саласында ұғымдар жүйесі бірден қалыптаспайды, олар тиісті зерттеулер мен әзірлемелердің пайда болуына қарай, оларды тәжірибеде тексеру, халықаралық ынтымақтастық барысында және аралас салалардағы позициялардың сәйкес болуына қарай көп өзгерістерге ұшырайды. Бірақ бастапқы ұғымдар қорынсыз кәсіби білім берудің мемлекеттік механизмін енгізуге бағытталған зерттеулерді бастау мүмкін емес.

«Білім туралы» заңы мемлекеттік білім беру стандартын үш құрамдас бөліктің жинтығы ретінде түсіндіреді: негізгі білім беру бағдарламаларының мамұнының міндетті минимумы, оқушылардың оқу жүктемесінің жоғары көлемі және бітірушілердің даярлық деңгейіне қойылатын талаптар.

Бұл анықтамада жоғары кәсіби білім беру жүйесінде мамандарды даярлаудың бағыттарының әртүрлілігі есепке алынбаған.

Мысалы, Жапонияда мамандықтың қолданыстағы классификаторында (жіктеуіші) көптеген атаулар қамтылған. Бұл барлық бағыттар бойынша стандарттарды әзірлеу мүмкін емес және қажет емес. Осыны есепке ала

отырып, заң кәсіби даярлық жүзеге асырылатын мамандық пен кәсіптердің тізімін қарастырады. Кәсіби білім берудің мемлекеттік стандартының компоненті болып табылады.

Кәсіби білім берудің мемлекеттік стандартының ұғымын оның сыртқы және ішкі байланыстарын қарастыратын болса, толық ашып көрсетуге болады.

Стандарттардың сыртқы байланыстары ең алдымен қазіргі Қазақстан қоғамындағы әлеуметтік-экономикалық жүйенің оның орны арқылы анықталады, стандарт осы саладағы өзара байланыс жасайтын субъектілердің метатіл ретінде қарастырылады. Бұл жерде оны әзірлеуге ресми емес әлеуметтік тапсырысты құрайтын стандартқа негізгі талаптар белгіленуі мүмкін.

Кәсіби білім берудің мемлекеттік стандартының ішкі байланыстары, оны жеке элементтік құрылымы және элемент аралық өзарпа байланыстары бар дербес ішкі жүйе ретінде қарау кезінде анықталады.

Мемлекеттік стандарттардың ішкі жүйесінің құрамы, әрбір элементтің қасиеттері, олардың өзара байланысы стандарттардың ұғымын, оның негізгі сипаттамаларын ашып көрсетуге мүмкіндік береді.

Қоғамның әлеуметтік-экономикалық жүйесіндегі кәсіби білім беру мемлекеттік стандартының ролін түсіну үшін стандарттың функцияларының маңызы зор.

Басқаша айтқанда ол кімге және неге керек:

-Біріншіден оқыту және оқу барысында стандарт талаптарын орындауы және өз мүмкіндіктері мен мүдделерін есепке ала отырып, оқытушы мен оқушыларға толықтыруы үшін қажет.

Екіншіден, федералды шенеуніктерден оқу орнының ректорына дейін кәсіби білім беру жүйесінің басшыларына, қызметкерлеріне оқу-тәрбие процесін жоспарлау, реттеу және бақылау саласында тиісті механизмдерді қалыптастыру үшін қажет.

Үшіншіден, жұмыспен қамту қызметінің қызметкерлеріне жұмыстан босап қалған және жұмыссыз халықты жұмысқа орналастыру бойынша негізгі бағыт ретінде қажет.

Төртіншіден, әлеуметтік серіктестер- жұмыс берушілерге, кәсіподақтарға және жалданып жұмыс істейтін адамдарға еңбек қатынастарын, штаттық кестені реттеу, тарифтік мөлшерлемелер мен еңбекақы мәселелерін реттеу, кәсіби құзіреттіліктің квалификациясына негізделген иерархияның бүкіл жүйесіне еңбек қатынастарын реттеу үшін және ақын және алыс шетелдердегі біздің серіктестерімізге адам құқығын қамтамасыз ету және халықаралық еңбек нарығында еркін өзара байланыс орнатуы үшін қажет.

Осылайша, аталған субъектілердің мүдделерін есепке алу қажет, субъектілердің әрқайсысының стандарттың мәнін түсінуін және кәсіби білім беру бойынша екіжақты және көпжақты мәселелерді шешу барысында өзара түсіністіктерін қамтамасыз ету үшін қажет.

Мемлекеттік стандарттың мәнін қарастыру кезінде оның негізгі функцияларынан туындаған оған қойылатын талаптарды анықтаудың маңызы зор.

Ең алдымен стандарт мемлекеттік деңгейде кәсіби білім беру сапасын басқарудың негізгі құралы болуы тиіс.

Сондықтан ол кәсіби білім берудің сапасы ұғымымен байланысты барлық қажетті компоненттерді қамтуы тиіс.

Кең мағынада кәсіби білім сапасы, ол қоғамның әлеуметтік-экономикалық дамуының ағымдағы міндеттері мен мақсаттарына сай болуымен, яғни жеке адамның және жалпы қоғамның сұраныстарын оның қалай қанағаттандыратынымен анықталады.

Кәсіби білім беру стандарты бір жағынан қоғам мүшесінің отандық және шетелдік еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігінің әлеуметтік кепілі болуы тиіс және екінші жағынан олардың жеке қажеттіліктерін қанағаттандыруы тиіс.

Мемлекеттік кәсіби білім беру стандартының маңызды функцияларының бірі болып, Қазақстанда үздіксіз білім беру жүйесінің еркін жұмыс істеуіне жағдай жасау табылады, соған байланысты үздіксіз білім беру жүйесінің барлық буындарының білім беру стандарттары өзара байланысты, сабақтас болуы тиіс.

Кәсіби білім беру стандарты кәсіби білім беру бағдарламаларын жасауға, оқу процесін әдістемелік қамтамасыз ету кешендерін әзірлеуге, оқу орындарын аттестациядан өткізуді ұйымдастыруға, жоғары деңгейдегі кәсіби білім беру стандарттарын әзірлеуге негіз болуы тиіс, яғни тиімді дидактикалық және әдістемелік интерпретациясы болуы тиіс.

Жоғары білім спецификасы жалпы білім берумен салыстырғанда мамандық пен кәсіптің, мамандарды даярлау формасының көп болуымен, оқу-бағдарламалық құжатты пайдалану мерзімінің қысқалығымен түсіндіріледі, өйткені жоғарғы оқудың мазмұны ғылыми-техникалық прогрестің нәтижесінде тез өзгеріп отыратын еңбек мазмұнына тікелей байланысты.

Жоғарғы білім берудің мемлекеттік стандартының маңызды теориялық ережесі болып, «квалификация» (біліктілік) және «квалификация дәрежесі» ұғымдарын негіздеу табылады.

Квалификация (біліктілік) кезеңі- бұл мамандықты игеруге қажетті жалпы және кәсіби білімнің арақатынасымен және көлемімен сипатталатын, үздіксіз кәсіби білім беру жүйесінде кадрларды даярлаудың соңғы кезеңі.

Квалификация кезеңдерінің жиынтығы Қазақстанда кәсіби даярлықтың даму тенденцияларын көрсететін, экономикалық жүйеде мамандықтың орны мен ролін анықтайтын және дамыған елдердің кәсіби білім беру стандарттарының қалыптасқан талаптарын есепке алатын кәсіби білім берудің квалификациялық құрылымын құрайды.

Қазақстан Республика мемлекеттік білім стандарттарын және соған байланысты нормативтік-әдістемелік құжаттарды әзірлеу жағдайды өзгертеді. Стандарттарды енгізумен бірге:

– болашақ мұғалімдерді даярлау сапасы салыстырылатын үлгі эталон пайда болады;

– бұл ЖОО білім беру процесін және нәтижелерді объективті бағалауға мүмкіндік береді;

– бағалау негізінде оқушылардың даярлық жағдайын, оқу процесінің сапасын тексеруге болады;

– эталонның, бағалау жүйесінің, тексеру жүйесінің болуы негізгі міндеті білім сапасын қорғау болып табылатын мониторинг жүйесін жасауға мүмкіндік береді.

Жалпы түрде мемлекеттік стандарттағы биологияны оқыту мазмұны педагогикалық білім беру тәжірибесінде былай қарастырылады:

а) бакалавриат деңгейінде: Биологиялық алуантүрлілік туралы ғылым «Вирусология негіздерімен микробиология», Ботаника, Зоология, «Адам анатомиясы»), Физиология (Адам және жануарлар физиологиясы), Жасуша биологиясы (Цитология, Гистология), Генетика және эволюция (Жалпы генетика, Эволюциялық ілім);

б) магистратура деңгейінде: «Биологиялық ғылымның қазіргі мәселелері», Жоғары мектеп «педагогикасы және психологиясы», «Психологиялық-педагогикалық зерттеулер әдіснамасы, ғылыми-зерттеушілік жұмыс және тәжірибе», «Ғылым және білімдегі компьютерлік технологиялар».

Екінші буын стандарттарында психологиялық-педагогикалық және әдістемелік мазмұнның модульдері күшейтілген.

Соған қарамастан жаңадан бастаған мұғалімдердің көбісі өз еңбегінің алғашқы жылдары ақ біліктілігін арттыруды қажет етеді.

Біздің мәліметтеріміз бойынша жаратылыстану пәнінің жас мұғалімдерінің 10 % ЖОО өздерінің даярлық деңгейін жоғары деп, 30 - 50 % қанағаттандырарлық деп бағалайды. Мектеп әкімшілігінің тарапынан жас мамандардың даярлығына қанағаттанатыны 20 % деңгейінде бағаланды.

Инновациялар заңды құбылыс ретінде, дамытуға бағытталған ЖОО қызметімен бірге жүреді. Дамытушы және дамушы білім беру мекемесі іздеу режимінде жұмыс істейді.

Бұндай ЖОО басқару және өзін-өзі басқаруға инновациялық сипат тән және онда ситуация бойынша шешім қабылдау процесі басым болады, яғни нақты нәтижелер бойынша.

Жоғары педагогикалық оқу орындарының қызметіндегі инновациялар білім мақсатын және миссиясын, білім мазмұнын, әдістемелер мен педагогикалық технологияларды жаңарту; танымдық іс-әрекетті ұйымдастыру формаларын жаңарту; өзін-өзі талдау, өзін-өзі жоспарлау және өзін-өзі ұйымдастыруды, өзін-өзі бақылау, өзін-өзі басқару және жеке ынтымақтастықты үйлестіру; білім беру процесінің тиімділігін үздіксіз мониторингтеуді қамтиды.

3-кестеде оқу орындарының дәстүрлі және инновациялық типтерінің салыстырмалы сипаттамасы берілген.

<i>Жоғарғы оқу орны</i>	
<i>Дәстүрлі</i>	<i>Инновациялық</i>
Жылдар бойы жаңалықтар енгізбеген жоғарғы оқу орындары. Инерция бойынша жұмыс істейді. Біртекті. Кескінсіз	Ішкі резервтері арқылы педагогиканың жаңа идеялары мен жаңалықтарын есепке алу арқылы студент пен оқытушының қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында өз қалауы бойынша жаңалықтар енгізіп отыратын жоғарғы оқу орындары
<i>Мақсаты</i>	
Білім беру, қолданыстағы мәдениетпен таныстыру, әлеуметтік тәжірибені игеру. Оқу орнының мақсаты мен дәрежесін саясат, мемлекет, идеология анықтайды	Тұлғаның өзін-өзі танытуына, көрсетуіне ықпал жасау, қоғамдық және тұлғаралық дұрыс қатынастарды қалыптастыру. Перспективалы өмір жолдарын модельдеу. Қатынастарды ізгілендіру. мақсаты мен статусын жеке талаптар анықтайды.
<i>Түрі</i>	
Мемлекетке басм бағытталған	Тұлғаға және қоғамға бағытталған
<i>Принципі</i>	
Идеологиялық трансформацияланған	Ғылыми, объективтік
<i>Сипаты</i>	
Қайталанатын, шығармашылықты емес	Шығармашылықты, продуктивті
<i>Мақсаты</i>	
Пәндік білімді меңгеру	Тұлғаны дамыту, дамымай қалған тұстарды ескеру
<i>Мазмұны</i>	
Дамымай қалған пәндік байланыстар	Құндылықтар. Біріктірілген курстар
<i>Оқу процесі</i>	
Үлгі бойынша репродуктивті сабақтар, фронтальды формалардың басымдығы	Тұлғаға сараланған формалар, шығармашылықты тәсіл
<i>Технологиясы</i>	
Дәстүрлі еңбекті қажетсінуі және тиімсіздігі	Оқу және педагог жұмысын жеңілдететін инновациялық
<i>Басқару</i>	
Студент басқару объектісі	Студент іс-әрекет субъектісі. Басқару

	объектісі тұтас педагогикалық процесс
<i>Стилі</i>	
Авторитарлық репродуктивтік	Жария, ынталандырушылық
<i>Ұйымдастырылуы</i>	
Басқарылатын дәстүрлі	Дамыған тұлғаның өмірінің заңдылықтарын есепке алу және білуге негізделген
<i>Студент</i>	
Ықпал ету объектісі. Іс-әрекетінің мақсатын педагог қояды	Өзін-өзі дамыту көзі. Іс-әрекет субъектісі

Инновация мәселелерін теориялық талдау негізінде біз мынадай қорытындыға келдік: жаңартуға бағыт бұрудың маңызды шарты болып, өзін-өзі дамыту (өзін-өзі басқару) табылады.

Білім беретін мекеме, факультет, кафедра немесе оқу пәнінің деңгейінде ол әрқайсысы оқыту процесінің дидактикалық механизмін анықтайтын әртүрлі тәсілдерінің негізінде жүзеге асырылуы мүмкін.

Зерттеушілер анықтаған өзін-өзі басқарудың қазіргі заманғы тәсілдерінің арасынан:

функциональдық (Ю. А. Конаржевский, Н. В. Кузьмина), синергетикалық (Е. Н. Князева, С. П. Курдюмов), іс-әрекеттік (Л. С. Выготский, А. Н. Леонтьев, С. Л. Рубинштейн, В. Д. Шадриков), ситуациялық (Г. Кунц, М. М. Поташник, В. С. Решетько), рефлексивтік (Т. М. Давыденко, В. С. Поташник, В. И. Слободчиков, П. И. Третьяков, Т. И. Шамова), ұлттық-аймақтық (Т. А. Покунина, В. Д. Шадриков, А. М. Цирульников) және нәтиже бойынша өзін-өзі басқару (Э. Водтилайнен, Й. Х. Ниссен, П. Поренне, Т. Санталайнен) атауға болады.

Олардың барлығы студенттерге биологиялық білім беруді ұйымдастыруға тікелей қатысы бар.

Қазіргі жағдайда жоғары педагогика пәнінің модернизациялау оңай емес: бір жағынан барлық теріс нәрселерді жою жүрсе, екінші жағынан инновациялық білім беретін мекеменің потенциалын арттыру жүреді.

ЖОО бұндай қайта құру барысында тоталитарлық режимдегі әлеуметтік институттың белгілерін жоғалтады және негізгі міндеті плюрализм, таңдау еркіндігі және әр адамның жеке жауапкершілігіне негізделген социумның қалыптасу жағдайында өскелең ұрпақты әлеуметтендіруге даярлау болып табылатын мекеменің белгілеріне ие болады.

Осылайша, екіжақты процесс айқын көрініп тұр. Жоғарғы оқу орнының әлеуметтік өсуі және ондағы студенттердің әлеуметтік өсуі. Бұл құбылысты

«әлеуметтік өсу» факторы ретінде белгілейміз, ол басқа құбылыспен-идеологиясыздандыру феноменімен байланысты.

Идеологиясыздандыру тәрбие беру және оқыту идеяларын қайта бағалауды талап етеді. Тәрбие берудің арттырылуы, білім беру пайдалы, мінез-құлықпен тікелей байланысты және адамгершілік белгілеріне ие болуы тиіс.

ӘДЕБИТТЕР

1. Абдуллина О. А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования. – М.: Просвещение, 1990. – 141 с.
2. Абдурахманов Г. М., Лопатин И. К., Исмаилов Ш. И. Основы зоологии и зоогеографии. Учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений – М.: Академия, 2001. – 496 с.
3. Абрамова Н. Т. Целостность и управление. – М.: Наука, 1974. – 248 с.
4. Абульханова – Славская К. А. Деятельность и психология личности. – М.: Наука, 1980. – 337с.
5. Аверьянов А. Н. Системное познание мира. – М.: Политиздат, 1985. – 263 с.
6. Агасси Дж. Революции в науке – отдельные события или перманентные процессы?// Современная философия науки: знание, рациональность ценности в трудах мыслителей запада. – М.: Логос, 1996. – С. 136-154.
7. Айвазян С. А. Многомерный статистический анализ // Математическая энциклопедия. Т. 3. – М., 1985. – С. 731– 738.
8. Александров Г. Н., Шариков Ф. В. Проблемы формирования модели личности специалиста. – М.: Высшая школа, 1984. – 60 с.
9. Алексашина Н. Ю. Тенденции гуманизации и гуманитаризации в научном познании в области естествознания. // Гуманизация образования: Теория. Практика. – СПб., 1994. – С. 62– 68.
10. Аллак Ж. Вклад в будущее: Приоритет образования/ Пер. с англ.. – М., 1993. – 260 с.
11. Амонашвили Ш. А. Личностно – гуманная основа педагогического процесса. – Мн: Университетское, 1990. – 560 с.
12. Амосов Н. А. Моделирование информации и программ в сложных системах // Вопр. философии. – 1963. – № 12. – С. 27.
13. Ананьев Б. Г. О проблемах современного человеко-знания. – М.: Наука, 1977. – 384 с.
14. Анастасова Л. П., Душенков В. М., Комиссаров Б. Д., Сивоглазов В. И. Российский стандарт школьного биологического образования (базовый уровень) // Биология в школе. – 1992. – № 4. – С. 3– 6.

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҮРДІСТІ ЖАҢАЛАНДЫРУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

А. Б. Тоқбаева

Маңғыстау облысының білім
басқармасының облыстық мектепке
дейінгі тәрбие мен оқыту
орталығының директоры
Ақтау қаласы

Түйін сөздер: инновациялық технологиялар, денсаулық сақтау технологиясы, балалар денсаулығы мен даму деңгейі.

Қоғамымызда болып жатқан әлеуметтік-экономикалық өзгерістер мен еліміздің білім беру саласының әлемдік білім кеңістігіне өтуі білім беру саласында, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға уақыт талабына сай өзгерістер енгізуді талап етіп отыр.

Білім саласындағы міндеттерді жүзеге асыру үшін мектепке дейінгі ұйымдағы әр педагог күнделікті ізденіс арқылы барлық жаңалықтар мен өзгерістерді оқу-іс әрекеттерінде енгізіп отыру қажет. Қазіргі білім беру саласындағы оқытудың замануи әдістері мен технологияларын меңгермейінше жан-жақты сауатты маман болу мүмкін емес. Жаңа технологияны меңгеру мұғалімнің интеллектуалдық, кәсіптік, адамгершілік және көптеген адами қабілеттің қалыптасуына игі әсерін тигізеді.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып отыр. Сондықтан мектепке дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеудің негізгі мақсаты – баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуы деп есептеймін.

Жаңа заман баласы — ертеңгі еліміздің болашағы. Жаңа заман баласын қалыптастырып, дамыту үшін, тұлғаның ішкі дүниесі мен оның қыр-сырын анықтап, мүмкіншіліктері мен қабілетінің дамуына жағдай туғызу қажет.

Әрине, бүгінде ол үшін мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде балалардың жеке басының қалыптасуы мен дамуында педагогтардың педагогикалық технологияларды қолдана білу сауаттылығына да байланысты.

Яғни, педагогикалық технологияны қолдану негізінде келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау қазіргі таңдағы әрбір педагогтың міндеті.

Осыған орай, мектепке дейінгі мекемелердің тәжірибесіне оқыту мен тәрбиелеудің әр түрлі технологиялары жасалып енгізілуде.

Білім беру жүйесінде қолданылып жүрген педагогикалық технологиялар: ынтымақтастық педагогикасы, білім беруді ізгілендіру, ойын арқылы оқыту, проблемалық оқыту, модульдік оқыту, тірек сигналдары арқылы оқыту, дамыта

оқыту, түсіндіре басқарып оза оқыту, өздігінен оқыту, сын тұрғысынан ойлауды дамыту, оқытудың компьютерлік технологиясы, бағдарламалап оқыту, деңгейлеп оқыту, т.б.

Жаңа технологияны меңгеру педагогтың интеллектуалдық, кәсіптік, адамгершілік және көптеген адами қабілеттің қалыптасуына игі әсерін тигізеді. Өзін-өзі дамытып, оқу-тәрбие үрдісін тиімді ұйымдастыруына көмектесетіні сөзсіз.

Қазіргі таңда облыстағы мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында инновациялық педагогикалық технологияларды қолдану оң нәтиже көрсетуде.

Қазақстан Республикасы Президенті Н. Ә. Назарбаев 2012 жылғы 14 желтоқсанда «Қазақстан-2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауын арнаған болатын. Елбасы Жолдаудың 3-4- тармақтарында білім беру мен денсаулық сақтауға қатысты мәселелерге баса тоқталған. Бұл жолдаудың бағыттары мен маңыздылығы жоғары.

Денсаулық – адам бақытының бірінші байлығы. Әрбір баланы сол бақыттың уысынан шығармай тәрбиелеу керек. Денсаулықтың мықты болуы үшін қандай қажетті әдістерді, технологияларды пайдалануын білуі қажет.

Қазақстан Республикасы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұны әртүрлі іс-әрекеттерді ұйымдастыру арқылы кіріктіру жолдарымен іске асырылатын: «Денсаулық», «Коммуникация», «Таным», «Шығармашылық», «Әлеуметтік орта» бес білім беру саласына негізделген.

Оның ішінде, балабақшада ең басты саланың бірі «Денсаулық» білім беру саласы.

Мақсаты: өз денсаулығына саналы қарауды, денсаулықты адамға табиғаттың берген басты құндылығы екенін түсінуге тәрбиелеу, қимыл белсенділігін дамыту және физикалық сапаларын қалыптастыру.

Оқыту-тәрбиелеу процестерінің нәтижесін көтеретін барлық инновациялық технологиялар өз қырынан ерекше. Алайда, қашанда бала денсаулығы бірінші кезекте. Сондықтан өлкеміздің экологиялық жағдайына байланысты балабақша жұмыстарында педагогикалық денсаулықты сақтау технологиясы кең қолданылады.

Қазіргі таңда Маңғыстау облысы бойынша 245 мектепке дейінгі ұйымда 32556 бала тәрбиеленуде. Соның ішінде 9 сауықтыру балабақшасында 940 бала сауықтырылуда.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту орталығы (*бұдан әрі — Орталық*) жыл бойы мектепке дейінгі ұйымдарда жаңа технологияларды енгізу мәселесіне мониторинг жүргізіп келеді.

Жасаған мониторинг нәтижесінде облысымыздағы 201 балабақша, яғни 82%-ы жаңа технологияларды пайдалануда. Ал, «Денсаулық» сақтау технологиясын 67 балабақшада қолданатындығы байқалды.

Денсаулық сақтау педагогикалық технологиясы келесі жұмыстармен тығыз байланыста болады:

- Тәрбиешілердің жұмыс бағдарламасы;
- Педагогтардың біліктілігін арттыру;
- Балалардың өзара күнделікті қатынасуы;
- Спорттық және денешынықтыру іс-шаралары;
- Балалардың денсаулық көрсетілімі.

Осы жұмыстарды іске асыру және нәтижесі сапалы болуы үшін мектепке дейінгі ұйым денсаулық сақтау технологиясын енгізуде өзге мекемелермен тығыз қарым-қатынаста жұмыс жасауда. Олар: Денсаулық сақтау басқармасы, балалар емханасы, үкіметтік емес ұйымдар, ата-аналар.

Нәтижесінде балабақшаларға баланың денсаулығын нығайту, шынықтыру, түрлі аурулардың алдын алу және сақтану жұмыстарын дәстүрден тыс әдістерді қолдану арқылы жүргізілуіне мүмкіндік туды.

Сонда ғана дені сау, рухы таза ұрпақ өсірудегі ең маңызды мәселе шешіліп, балалар денсаулығын қорғау мен нығайтуға бағытталған іс-әрекеттің түрлі формалары мен түрлерін пайдаланудың сапасы көтерілді.

Денсаулық сақтау технологиясы — бала мен педагог, бала мен ата-ана, бала мен дәрігер арасындағы қарым-қатынас процесінде жүзеге асырылатын сауықтыру-тәрбиелік, коррекциялық және профилактикалық шаралардың мақсатты жүйесі.

Сол себепті, әр мектепке дейінгі ұйымда балалардың денсаулығын сақтау мүмкіндігін қамтамасыз ету, салауатты өмір салты бойынша қажетті түсінікті қалыптастыру, меңгерген білімдерін күнделікті тіршілікте пайдалануға үйрету болып табылады. Және денсаулық сақтау технологиясын тандау мектепке дейінгі ұйымның нақты шарттары жағдайында, педагогтардың кәсіби біліктілігімен, сондай-ақ, балалар ауруының көрсеткіштерімен жұмыс жасайтын педагогтардың бағдарламасына байланысты.

Мектепке дейінгі ұйымда баланың денсаулығын сақтаудың, салауатты өмір салтын ұйымдастыру мен бала денсаулығын шыңдаудың мүмкіндіктерін қарастыруға педагогтардың жұмыс жасауына Орталық әдістемелік көмек көрсетуде.

Осы мақсатта мынадай міндеттер алға қойылды:

- мектепке дейінгі ұйымда денсаулық сақтау технологиясын қолдану мүмкіндіктерін анықтау;
- денсаулық сақтау технологиясына сипаттама бере отырып, мектепке дейінгі ұйымда денсаулық сақтау технологиясын пайдалану әдістемесін ұсыну.
- білім берудің жаңа технологияларын қолдану (денсаулық сақтау, ақпараттық) ғылыми-әдістемелік тұрғыдан қамтамасыз ету, оларды іске асыру механизмдерін жетілдіру;
- балалардың денсаулығын сақтау мақсатында инновациялық бағыттағы материалдық-техникалық база қалыптастыру.

Күтілетін нәтиже:

- Мектепке дейінгі ұйымдағы дені сау, психологиялық және интеллектуалдық тұрғыда жан-жақты қалыптасқан, бастауышқа мектепке даяр мекеме түлегі.

Денсаулық сақтау технологиясымен бірнеше жылдан бері сапалы жұмыс жасап келетін балабақшалардың бірі — №58 «Балауса» балабақшасы. Балабақшаның материалдық базасы: балалар қауызы, дене шынықтыру залы, әр топта жасақталған денсаулық бұрышы, балабақша аумағындағы спорт алаңы, жалаң аяқ жүру, салқын сумен барлық жыл мезгіліне шомылу жолдары және облыс көлемінде таратылған «Денсаулық» авторлық бағдарламасы осы технологиямен жұмыстануға бірден-бір септігін тигізіп отыр.

Бұл балабақшада негізгі пайдаланылатын денсаулық сақтау технологиясының түрлері — стретчинг, ырғақ пластикасы, динамикалық үзілістер, қозғалмалы және спорт ойындары, релаксация, эстетикалық бағыттағы технологиялар, саусақ гимнастикасы, көз гимнастикасы, дем алу гимнастикасы, сергіту гимнастикасы, түзету гимнастикасы, ортопедиялық гимнастика.

Соның бір түрі №8 «Ақжелкен» балабақшасында қолданысқа енгізілген степ-аэробика. Жүйелі сабақтар нәтижесінде балалардың дене бітімі жан-жақты үйлесімді дамиды, кеудесін тік ұстап үйренеді; әдемі, мәнерлі, нақты қимыл-қозғалыстар жасайды.

Баланың дене қимыл-қозғалысының сапасын және үйлесімді қимыл-қозғалыс қабілетінің даму деңгейін арттыру мақсатында 2012 жылдан бастап степ-аэробиканы денсаулықты қорғау технологиясы ретінде тәжірибеге енгізілді.

Осы бағытта, екі жылдан астам уақыттан бері №46 «Ручеек» балабақшасында питбол-гимнастика, яғни үлкен доптарда әртүрлі жаттығулар жасау және ойын стретчингі — бұл әдіс арқылы дене бұлшық еттердің, буындарының, қимылдарының тиімді дамуы. Бұлшық еттерді табиғи жолдармен созу жаттығу түрлеріне жатады.

Аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін, қабылдау мүмкіндіктерін ескерген жағдайда ғана пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, әр түрлі ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн.

Дені сау баланың ақыл-ойы айқын, өз-өзіне сенімді, жан-жағына қуанышпен шаттана қарайтындай болуы шарт. Бала денсаулығының мықты болып, қозғалыс, дене құрылысының дұрыс жетілуі мектепке дейінгі кезеңде қалыптасады. Сондықтан, бала ағзасының қызметін жетілдіру, қабілетін арттыру ең басты міндетіміз. Ағзаның қорғаныс қабілеті нашар қалыптасқан кішкентай балалар сыртқы ортаның қолайсыз әсерлеріне тез ұшырайды. Сүйектің, буынның дұрыс әрі мерзімінде жетілуіне бел омыртқаның

физиологиялық иіндерінің қалыптасуына байланысты, әдістемелік отырыста «Денсаулық сақтау технологиясын пайдаланудың тиімділігі» тақырыбында жыл сайын Орталық дене шынықтыру нұсқаушыларына, тәрбиешілерге, әдіскерлерге кеңес, оқыту семинарлар ұйымдастырады. Аталған шараларда табан дөңестерінің дұрыс жетілуіне, бүлдіршіндерге арналған нүктелі массаждар, саусақ және артикуляциялық гимнастикасы, Уманскаяның ойын массаждары, тыныс алу жаттығулары ұсынылды.

Педагогикалық процестің негізгі бағыты әрбір жеке тұлғаның мәдениетін тәрбиелеу, әрбір баланың жеке дара ерекшелігін ескере отырып, педагогикалық процестің алдына қойылған міндеттерін іске асырудың ең тиімді әдіс, тәсілдерді, ұйымдастыруға қойылған міндеттерді іске асыруда жеке тұлғаны жан - жақты етіп қалыптастыру бірлікте шешімін табады.

В данной работе представлена система работы по использованию инновационных технологий в учебно-воспитательном процессе дошкольных организаций. Статья раскрывает новые передовые формы педагогической работы с детьми, подходы и методы в дошкольных организациях с учетом внедрения инновационных технологий.

In this work, the working system of using new innovative technologies in preschool organization's educating process was demonstrated. The article interprets new forms of working with children, methods and ways of preschool organizations regarding the inclusion of innovative technologies.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Проектный метод в деятельности дошкольного учреждения: Пособие для руководителей и практических работников ДОУ. Автор - составитель: Л. С. Киселёва, Т. А. Данилова, Т. С. Лагода, М. Б. Зуйкова. - М.: АРКТИ, 2005.
2. Образовательные проекты в детском саду. Пособие для воспитателей/Н. А. Виноградова, Е. П. Панкова. – М.: Айрис-пресс, 2008. (Дошкольное воспитание и развитие).
3. Сыпченко Е. А.: Инновационные педагогические технологии. Метод проектов в ДОУ. - СПб.: Детство-Пресс, 2012.
4. Абдраманова Г.Б., Байзулдаева Г.О. Инновациялық технологиялардың білім берудегі рөлі // Молодой ученый. - 2015. №7.1.4-6-б.
5. Использование современных информационных и коммуникационных технологий в учебном процессе: учебно-методическое пособие/Авторы-составители: Д.П. Тевс, В. Н. Подковырова, Е. И. Апольских, М. В, Афонина. – Барнаул: БГПУ, 2006
6. Захарова И. Г., Информационные технологии в образовании: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М., 2003
7. Интернет-ресурстар:
http://img-fotki.yandex.ru/get/5004/valenta-mo_g.ba/0_675c7_a2df39a3_L.jpg
<http://im7-tub-ua.yandex.net/i?id=173196650-71-73&n=21>

<http://im3-tub-ua.yandex.net/i?id=124414003-54-73&n=21>

http://img-fotki.yandex.ru/get/4513/nickali.33/0_63c62_d4e21245_XL

РАЗВИТИЕ КОМПЕТЕНЦИЙ У ПЕДАГОГИЧЕСКИХ РАБОТНИКОВ ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ В СИСТЕМЕ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ

С. Э. Ковалёв

ФАО НЦПК «Өрлеу» по ВКО, к.п.н.

Восточно-Казахстанская область,

г. Усть-Каменогорск

Ключевые слова: педагог, учебно-воспитательные ситуации, продукты, эссе.

Принципы реализации программы повышения квалификации педагогических работников дошкольных организаций:

1) дискретность, то есть раздробленность системы на отдельные кластеры и модули;

2) уровневость, то есть поэтапное повышение квалификации через развитие соответствующих компетенций педагогов и самостоятельностью каждого уровня друг от друга и, вместе с тем, преемственность в повышении уровня педагогического мастерства;

3) предметность (продуктивность), то есть наличие конкретных продуктов деятельности и творчества педагога, которые он создаёт на каждом уровне;

4) рефлексивность и личностная целевая ориентация программ повышения квалификации, то есть на каждом уровне предполагается обязательное осмысление самим педагогом этапа своего профессионального совершенствования.

Модели уровней развития компетенций у педагогических работников дошкольных организаций:

1. Педагог – помощник воспитателя.

2. Педагог – воспитатель.

3. Педагог-воспитатель-методист.

4. Педагог-воспитатель-методист-руководитель.

Основные продукты профессиональной деятельности:

1. Педагог-помощник воспитателя:

а) учебно-воспитательные ситуации индивидуального общения и взаимодействия с детьми (по возрастам); бытовые ситуации индивидуального общения и взаимодействия с детьми (по возрастам); модели организации развивающего пространства в помещении группы исходя из поставленных

задач, процесс овладения детьми основных компетенций в сфере «Здоровье» и в быту (по возрастам).

Продукты: эссе, видеозапись ситуаций взаимодействия, рабочие модели организации пространства группы, дневник наблюдения за детьми с комментариями.

2. Педагог-воспитатель:

а) учебно-воспитательные ситуации индивидуального общения и взаимодействия с детьми; бытовые ситуации индивидуального общения и взаимодействия с детьми; модели организации развивающего пространства в помещении группы исходя из поставленных задач, процесс овладения детьми основных компетенций в сфере «Здоровье» и в быту;

б) учебно-воспитательные и бытовые ситуации группового общения и взаимодействия с детьми, групповые занятия с детьми по направлениям формирования компетенций «Здоровье», «Коммуникация», «Познание», «Творчество», «Социум», групповые занятия с детьми по возрастам *1-2 года (ранний возраст), 2-3 года (первая младшая группа), 3-4 лет (вторая младшая группа), 4-5 лет (средняя группа), 5-6 лет (старшая группа в дошкольной организации), 6-7 лет (класс предшкольной подготовки)*.

в) учебно-методические ситуации индивидуального общения, взаимодействия и консультирования родителей по проблемам развития и образования детей различных возрастных групп;

г) продукты презентации и рефлексии собственной деятельности: проекты занятий, портфолио, продукты наблюдения, презентации, самоотчёты, эссе и др.

Продукты: эссе, видеозапись ИГРЫ как целостного процесса, видеозапись ситуаций индивидуального и группового взаимодействия, рабочие модели организации пространства группы, дневник наблюдения за детьми с комментариями, видеозаписи занятий по направлениям и по возрастам, видеозапись и стенограммы индивидуального консультирования родителей, портфолио, проекты занятий, продукты наблюдения за детьми, самоотчёты.

3. Педагог-воспитатель-методист:

а) учебно-воспитательные ситуации индивидуального общения и взаимодействия с детьми; бытовые ситуации индивидуального общения и взаимодействия с детьми; модели организации развивающего пространства в помещении группы исходя из поставленных задач, процесс овладения детьми основных компетенций в сфере «Здоровье» и в быту;

б) учебно-воспитательные и бытовые ситуации группового общения и взаимодействия с детьми, групповые занятия с детьми по направлениям формирования компетенций «Здоровье», «Коммуникация», «Познание», «Творчество», «Социум», групповые занятия с детьми по возрастам *1-2 года (ранний возраст), 2-3 года (первая младшая группа), 3-4 лет (вторая младшая группа), 4-5 лет (средняя группа), 5-6 лет (старшая группа в дошкольной организации), 6-7 лет (класс предшкольной подготовки)*.

в) продукты презентации и рефлексии собственной деятельности: проекты занятий, портфолио, продукты наблюдения, презентации, самоотчёты, эссе и др.

г) учебно-методические ситуации индивидуального и группового общения, взаимодействия и консультирования родителей по проблемам развития и образования детей различных возрастных групп;

д) учебно-методические ситуации индивидуального и группового взаимодействия с педагогами-воспитателями в рамках различных проблем в реализации их основной деятельности;

е) продукты проектирования и реализации деятельности сопровождения, менторинга, коучинга в методическом сопровождении деятельности педагогов-воспитателей (оценка, мониторинг, продукты супервизии, дискуссии, полилоги, форумы, материалы деятельности профессиональных сетевых сообществ)

Продукты: эссе, видеозапись ДЕЛОВОЙ ИГРЫ, видеозапись ситуаций индивидуального и группового взаимодействия, консультирования педагогов-воспитателей, рабочие модели организации пространства дошкольного учреждения, дневник наблюдения за педагогами-воспитателями с комментариями, видеозаписи методических занятий с педагогами-воспитателями по направлениям и по возрастам, видеозапись и стенограммы группового консультирования родителей, портфолио педагога, проекты методических занятий, продукты наблюдения за воспитателями и другими сотрудниками дошкольных организаций, самоотчёты.

4. Педагог-воспитатель-методист-руководитель:

а) учебно-воспитательные ситуации индивидуального общения и взаимодействия с детьми; бытовые ситуации индивидуального общения и взаимодействия с детьми; модели организации развивающего пространства в помещении группы исходя из поставленных задач, процесс овладения детьми основных компетенций в сфере «Здоровье» и в быту;

б) учебно-воспитательные и бытовые ситуации группового общения и взаимодействия с детьми, групповые занятия с детьми по направлениям формирования компетенций «Здоровье», «Коммуникация», «Познание», «Творчество», «Социум», групповые занятия с детьми по возрастам *1-2 года (ранний возраст), 2-3 года (первая младшая группа), 3-4 лет (вторая младшая группа), 4-5 лет (средняя группа), 5-6 лет (старшая группа в дошкольной организации), 6-7 лет (класс предшкольной подготовки).*

в) продукты презентации и рефлексии собственной деятельности: проекты методических занятий и деловых игр, сценарии педагогических советов, портфолио, продукты наблюдения, презентации, самоотчёты, эссе и др.

г) учебно-методические ситуации индивидуального и группового взаимодействия с педагогами-воспитателями в рамках различных проблем в реализации их основной деятельности;

д) учебно-методические ситуации индивидуального и группового общения, взаимодействия и консультирования родителей по проблемам развития и образования детей различных возрастных групп;

е) продукты проектирования и реализации деятельности сопровождения, менторинга, коучинга в методическом сопровождении деятельности педагогов-воспитателей (оценка, мониторинг, продукты супервизии, дискуссии, полилоги, форумы, материалы деятельности профессиональных сетевых сообществ)

ж) продукты стратегического проектирования и реализации деятельности управления развитием целостным процессом функционирования дошкольных организаций, продукты руководства системой менеджмента качества дошкольных организаций.

Продукты: эссе, видеозапись планёрок и педагогических советов, видеозапись ситуаций индивидуального и группового взаимодействия с педагогами-воспитателями и педагогами-воспитателями-методистами, рабочие модели организации пространства дошкольного учреждения, дневник наблюдения за педагогами-воспитателями и методистами с комментариями, видеозаписи методических занятий с педагогами-воспитателями по направлениям и по возрастам, видеозапись и стенограммы группового консультирования родителей, портфолио педагога, проекты методических занятий, продукты наблюдения за воспитателями и другими сотрудниками дошкольных организаций, самоотчёты.

Так для педагогических работников дошкольных организаций (педагог-помощник воспитателя, педагог-воспитатель) профессионально важными компетенциями и психологическими качествами являются:

1. Умения организовывать детские игры как завершённые комплексы.
2. Понимание и способности ставить интеллектуальные задачи соответственно возрасту. Способность ставить перед детьми исследовательские и познавательные задачи соответственно возрасту.
3. Умение организовывать процесс включённого наблюдения за детьми. Вести дневник наблюдения.
4. Умения строить отношения с детьми и формировать отношения детей между собой.
5. Умения строить качественное общение и взаимодействие с ребёнком.
6. Управление детским коллективом.
7. Выступать в роли фасилитатора развития личности ребёнка и умение проектировать изменения.
8. Организовывать процесс самопознания у детей.
9. Формирование режима двигательного процесса у детей.
10. Умения по организации эффективной предметной среды в помещениях дошкольных организациях.

В статье отмечены принципы реализации программы повышения квалификации педагогических работников дошкольных организаций.

The article noted the principles of realization of the program of improvement of professional skill of pedagogical workers in preschools.

ЛИТЕРАТУРА

1. Козлов В.В. Интегративная психология: Пути духовного поиска, или освящение повседневности. - М.: Психотерапия, 2007. -528 с.
2. Пезешкиан Н. Торговец и попугай. Восточные истории в позитивной психотерапии. – СПб. – 1995.
3. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов ВУЗов. – М. – 2000.
4. Практикум по трансперсональной психологии. Учебное пособие. Сост. Козлов В.В. – Ярославль, ЯрГУ.-134 с.

ИССЛЕДОВАНИЕ ДИНАМИКИ РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ИНТЕГРАТИВНОЙ СКАЗКОТЕРАПИИ

Т. А. Аксёнова, С.Э. Ковалёв
ФАО НЦПК «Өрлеу» по ВКО
Восточно-Казахстанская область,
г. Усть-Каменогорск

Ключевые слова: интегративная психология, интегративная сказкотерапия.

В настоящее время существует 6 волн психологии: физиологическая психология, психоанализ, бихевиоризм, экзистенциально-гуманистическая психология, трансперсональная психология, коммуникативная психология и интегративная психология. Коммуникативная методология является необходимой стадией формирования седьмой волны - интегративной психологии (К. Уилбер, В.В. Козлов), которая предполагает консолидацию множества областей, школ, направлений, уровней знаний о человеке в смысловом поле психологии. Можно сказать, что существуют пять базовых моделей психологии со своими принципами, методологией, предметом и пятью магическими кристаллами, пятью линзами, через которые воспринимают психологи каждого клана психическую реальность совершенно своеобразно. И вот усилия седьмой волны психологии, интегративной, направлены на то, чтобы наладить взаимодействие этих «линз», магических кристаллов с целью сформировать, сконструировать совершенный объектив, адекватно отражающий психическую реальность. Интегративная психология предполагает максимальное использование возможностей диалога с

представителями всех пяти направлений психологии, позволяющего расширить представления о подходах и исследовательских методологиях, применяемых к изучению психической реальности. Этот диалог предполагает включение механизмов идентификации, эмпатии и рефлексии как условий понимания представителей всех пяти волн психологии и налаживания продуктивного взаимодействия между ними, подчиненное общей цели, - углублению представлений о сути психического, нахождения путей и способов сотрудничества [1].

Другими словами, мы можем сказать, что интегративная психология - это система концепций, методов и техник, которые ведут человека к большей целостности, к меньшей конфликтности и раздробленности в сознании, в деятельности и в поведении [2].

А интегративная психотерапия – ряд психотерапевтических подходов, как правило, авторских, ориентированных на интеграцию и восстановление целостности эмоционального, поведенческого, когнитивного, физиологического уровней функционирования, не исключая и духовное измерение. Интегративный подход это чрезвычайно новый подход в истории западной психологии и исходя из своей специфики наиболее продуктивный. Наряду с этим существует множество разнообразных психотерапевтических направлений: арт-терапия, сказкотерапия, телесноориентированная психотерапия, музыкотерапия и т.д. Все они являются системой лечебного воздействия на психику и через психику на организм человека по средствам различных методик. По нашему мнению, необходимо стремиться к тому, что все психотерапевтические направления основывались на интегративном подходе и соединяли в себе свои первоначальные принципы и принципы интегративного подхода, т.к. только целостный подход открывает успешные пути достижения психического здоровья, целостности и как следствие гармонии личности, что является одной из важнейших проблем на современном этапе развития общества [3].

Исходя из актуальности данной проблемы мы решили рассмотреть возможность применения интегративного подхода к такому направлению как сказкотерапия, рассмотреть методологические и методические аспекты интегративного подхода в сказкотерапии, для определения ее возможностей и влияния на личность. Так как именно такой подход в психотерапевтическом направлении способен в полной мере привести к целостности, гармонии человека и способствовать развитию личности. Нами будет прослежено историческое развитие интегративной психологии и психотерапии, рассмотрены методологические основы сказкотерапии, разработаны принципы интегративной сказкотерапии и возможная динамика развития личности в процессе данного метода.

Объект исследования: интегративная сказкотерапия

Предмет исследования: динамика развития личности в процессе интегративной сказкотерапии.

Цель исследования: установление динамики развития личности в процессе интегративной сказкотерапии.

Гипотеза исследования: интегративная сказкотерапия является эффективным средством стимулирования динамики развития личности, то есть в процессе реализации коррекционно-развивающей программы личность ребёнка получает новые ресурсы и источники своей гармонизации.

Задачи исследования:

- проследить историю развития интегративной психологии и психотерапии;
- рассмотреть методологические основы сказкотерапии и разработать принципы интегративной сказкотерапии;
- выявить динамику личности в процессе интегративной сказкотерапии;
- проанализировать результаты эмпирического исследования динамики личности в процессе интегративной сказкотерапии.

Методы исследования:

- 1) теоретический анализ литературы по теме исследования;
- 2) проективные методики;
- 3) наблюдение;
- 4) беседа.

База исследования: КГУ «Средняя школа № 24». Выборка: экспериментальная группа состоит из 22 человек,

54% представлена девочками,

46% представлена мальчиками

Группа состоит из детей:

5 лет - 10%

6 лет - 86%

7 лет - 4%.

Дети, имеющие клинические нарушения нервной системы - 14%,

дети, не имеющие нарушений - 86%.

Большая половина группы имеет полную семью - 64%,

36% группы из не полной семьи.

Контрольная группа состоит из 26 человек, 50% девочки и 50% мальчики.

Возрастная категория представлена в основном детьми

5 лет составляет 11%

6 лет - 81%

7 лет - 8%.

Детей с клиническими нарушениями нервной системы - 4%

96% детей не имеют отклонений в работе нервной системы.

Большая часть детей из полной семьи - 96%

4% из не полной семьи.

Таким образом, на основании анализа полученных данных мы получаем следующую картину:

1) у большего процента участников экспериментальной группы по сравнению с контрольной группой после проведения занятий по всем видам структур сознания произошла положительная динамика и у меньшего процента участников не произошла динамика. У большего процента участников контрольной группы по всем видам структур сознания произошла отрицательная динамика и у меньшего процента участников не произошла динамика и произошла положительная динамика;

2) у большего процента участников экспериментальной группы по результатам второго диагностического среза наблюдается положительная динамика эго - структуры сознания. У меньшего процента участников произошла положительная динамика структуры сознания детско-родительских отношений и защитной структуры сознания;

3) у большего процента участников не прошедших развивающие занятия в равной степени произошла положительная и отрицательная динамика эго - структуры сознания, у большего процента участников произошла отрицательная динамика структуры сознания детско-родительских отношений. У большего процента участников не произошла динамика защитной структуры сознания.

Подводя итог выше сказанному и проанализировав полученные данные по всем трем видам интерпретации мы можем утверждать, что интегративная сказкотерапия способствует положительной динамике развития системы личности входящей в нее эго - структуры, и в меньшей степени способствует положительной динамике структуры сознания детско-родительских отношений и защитной структуры сознания.

В данной статье рассматривается возможность применения интегративного подхода, методологические и методические аспекты интегративного подхода в сказкотерапии, которые влияют на становление личности человека.

The article noted the principles of realization of the program of improvement of professional skill of pedagogical workers in preschools.

ЛИТЕРАТУРА

1. Козлов В.В. Интегративная психология: Пути духовного поиска, или освящение повседневности. - М.: Психотерапия, 2007. -528 с.
2. Пезешкиан Н. Торговец и попугай. Восточные истории в позитивной психотерапии. – СПб. – 1995.
3. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов ВУЗов. – М. – 2000.
4. Практикум по трансперсональной психологии. Учебное пособие. Сост. Козлов В.В. – Ярославль, ЯрГУ.-134 с.

ТЕАТРАЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК УСЛОВИЕ УСПЕШНОГО РАЗВИТИЯ РЕЧИ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Л. В. Подобинская

Филиал АО НЦПК «Орлеу» ИПК ПР
Павлодарской области
г. Павлодар

Ключевые слова: развитие речи, театральная деятельность, игровые упражнения, средства выразительности.

Keywords: development of speech, theater activities, gaming exercise, expressive means.

Актуальность темы определяется тем, что в структуре навыков, необходимых для полноценного познавательного и личностного ребенка старшего дошкольного возраста, выделяются такие, как:

- умение применять систему коммуникативных средств, в процессе организованного коммуникативного взаимодействия и в условиях свободной деятельности;
- умение включаться в межличностные отношения со сверстниками;
- умение выделять проблемную ситуацию и подбирать эффективные способы ее решения [1, с. 63].

Основой развития грамотной речи в старшем дошкольном возрасте является спланированная театральная деятельность. Представим некоторые из практических приемов, которые можно использовать в работе с детьми старшего дошкольного возраста в процессе развития речи средствами театральной деятельности. Для обучения детей движению при инсценировке можно использовать специальные упражнения, способствующие расслаблению мускулатуры. Это игры-превращения: «Деревянные и тряпичные куклы», «Кошка выпускает когти», «На ковре котята спят».

Для развития жестов работали с зеркалом можно использовать такие упражнения, как «Спать хочется», «Отдай», «Робкий ребёнок», «Удивление» и т.д. Цель таких упражнений – научить понимать и передавать чужие эмоции. Упражнение «Чтение эмоций» мы проводили с использованием фотографий из журналов, газет. Задавали детям вопросы: «Какое настроение у человека?», «Что он чувствует?», «Как вы думаете, что с ним случилось?».

В процессе этой работы развивается объяснительная речь, активизируется словарный запас детей. Проявлению образной выразительности, характерной для разных ролей, помогают игры-загадки: «Угадай, кто пришёл?» Войти в игровую роль помогали игры с заданным содержанием, например: «Кот и котёнок». В этой игре дети должны изобразить не только ласку, пушистость кота, но и наличие у него когтей, которыми царапаются, зубов, которыми кусаются.

В работе с детьми старшего дошкольного возраста по развитию речи средствами театральной деятельности можно использовать различные игровые упражнения. Виды игровых упражнений, использованных на разных этапах театральной деятельности:

1. Игры на снятие мышечного напряжения - релаксационные упражнения с использованием технических средств – я на солнышке лежу, на берегу моря, на лесной полянке и т.д.

2. Игры на развитие мимики - передать мимикой различные образы: сердитый дедушка, грязная бумажка, рассердился на драчуна, встретил хорошего знакомого, ем лимон, собака выпрашивает колбаску, умеем лукавить – подмигивание, обиделся, удивился, испугался.

3. Игры на развитие пантомимики - передать с помощью пантомимических движений образы: как падает снежинка, зуб болит, как скачет солнечный зайчик, прыгаем через лужу, сосулька тает, ем вкусное варенье, котенок на солнышке: жмурится, потягивается, нежится, бабочка порхает, как расцвели и завяли цветы.

4. Игры-превращения. Чтобы движение доставляло удовольствие исполнителю и нравилось зрителям, нужно научиться владеть своим телом (к примеру, произвольно напрягать и расслаблять мышцы: сейчас ты тряпичная кукла, а теперь ты деревянный Буратино, встряхнуть воду с платочков, представьте, что вы деревья на лесной опушке – могучий дуб, а затем стройная березка).

5. Пластические игры развивают двигательную способность, моторику разных частей тела, координацию движений (куклы-марионетки, имитировать катание на лыжах, на коньках, на санках и т.д.).

6. Пальчиковые игры без речевого сопровождения (Зайчик, Коза – рогатая, Бабочка и т.д.) и игры с речевым сопровождением (Сорока-белобока, Дружные пальчики, Варешка и т.д.).

7. Артикуляционная гимнастика (общий комплекс артикуляционных упражнений для губ, языка, челюсти).

8. Игры на развитие дыхания (задуй свечу, подуй на бабочку, греем руки, осенний ветерок, листопад, вертушка, воздушный шарик, свистульки, мыльные пузыри, весенние кораблики и т.д.).

9. Скороговорки на развитие дикции (Жук над лужею жужжа, ждал до ужина ужа. Волки рыщут, пищу ищут. Шла Саша по шоссе и сосала сушку и т.п.).

10. Игры на развитие интонационной выразительности (исполнить песенку Козы из сказки «Волк и семеро козлят» сначала голосом Козы, потом – Волка; предложить ребенку попросить у друга игрушку: вежливо, с обидой, умоляя; произнести заданное предложение с разной интонацией; произнести фразу с различной эмоциональной окраской; чтение стихов с интонационной выразительностью и т.д.).

11. Театральные этюды развивают воображение детей, обучают выражению различных эмоций и воспроизведению отдельных черт характера (берем снежинку в руки и говорим ей хорошие слова, говорим быстро, пока не растаяла; снеговик, которому весеннее солнце напекло голову, испуганный, ощущает слабость и недомогание, мальчик гладит котенка, который прикрывает глаза от удовольствия, мурлычет, трется головой о руки и т.д.).

Большую помощь в работе с дошкольниками по развитию речи движения оказывают хороводные игры. Народный стих в играх музыкален и это делает его легко произносимым для детей. Важно и то, что смысловые ударения падают на рифмы. Это создает необычную чеканность стиха. Можно использовать ложки как ритмический аккомпонемент, который развивает у детей чувства ритма. Например:

Ба-ра-ше-нь-ки, кру-то-но-же-нь-ки

По-ле-су гу-ля-ют. В ду-до-ч-ку иг-ра-ют.

Ми-шу раз-вле-ка-ют.

В хороводную игру можно внести в элемент новизны, импровизации. Это маленькие спектакли с различными ролями. Дети сопровождают свой показ выразительными пантомимическими движениями и жестами. Учатся владеть разной интонацией. Хочется отметить, что ребенок в хороводной игре переживает разные психологические состояния, оказываясь то участником в общем кругу, то за его пределами. Есть дети, которые боятся оказаться в центре круга. Такие игры способствуют постепенному преодолению робости, а вот доминирующему лидеру полезно порой почувствовать себя вне общего круга.

Одним из направлений в развитии речи дошкольников средствами театральной деятельности является драматизация. Драматизация предполагает вовлечение в действие небольшую числа детей, но для более качественного решения данной проблемы необходимо, чтобы материалом владели все дети конкретной группы [2, с. 54].

Поэтому театральную деятельность в условиях детского сада необходимо осуществлять поэтапно:

На *первом этапе* знакомят детей с малыми фольклорными формами. Именно они являются наиболее благоприятной основой для упражнений детей и в театрализованной деятельности, и в освоении богатства родного языка. Также можно познакомить детей с такими видами театров, как «Театр дымковской игрушки», «Театр матрешки», «Театр Петрушки», «Пальчиковый театр», «Театр рукавички» и «Театр ложек». Подбирать потешки, журилки, дразнилки, колыбельные песни, желейки, небольшие по объему, с диалогом и наполненным действием.

При обыгрывании различных этюдов воспитатель должен учитывать, какая речевая нагрузка возможна для детей в определенный период работы по развитию речи, что ему интересно, что у него лучше всего получается. Неуверенные в себе воспитанники никогда не остаются в стороне. Чаще всего они предпочитают театр ложек, рукавичек, театр игрушки, так как кукла для

них становится ширмой, за которую можно спрятаться в стрессовой ситуации (выступление перед зрителями). Чтобы дети не стеснялись, предлагаем им выйти из-за ширмы вместе с куклой. Подействовать с ней, передать ее образ через интонацию, мимику. Таким детям нужно предложить хотя бы маленькую роль, тем самым, давая им возможность перевоплощаться, отвлечься от речевого нарушения и обрести веру в себя.

На *втором этапе* применяется метод разбора сказок, работа над отдельными эпизодами, предлагаются детям этюды с импровизированным текстом. Нужно дать возможность всем попробовать себя в разных ролях, обсуждая музыкально-пластические характеристики персонажей. Как правило, каждый ребёнок изображает образ своего героя в зависимости от музыкальных, пластических способностей, от собственного жизненного опыта, от уровня развития воображения. Детям предоставляется достаточное поле деятельности для инсценирования.

Следующим этапом в процессе театральной деятельности является работа с народной сказкой. Народная сказка это одно из первых произведений искусства слова, которые слышит ребёнок в раннем детстве. Сказка, созданная в давние времена, живя до сих пор, увлекает детей содержанием и художественной формой. Сказка является мудрым воспитателем ребёнка, всегда поучительна [3, с. 51].

Она знакомит малыша с искусством своего народа, его моральными убеждениями, культурой. Подбирать народные сказки необходимо с учетом индивидуальных и возрастных особенностей детей. Драматизируя сказку, дети, как правило, знают, что и кого они изображают, но не всегда знают, как это делать. В результате может возникнуть неудовлетворённость ребёнка своими действиями, разочарование, потеря интереса к драматизации и к сказки в целом. В связи с этим возникает необходимость научить детей способам перевоплощения и передачи сказочного образа, сформулировать навыки использования средств выразительности образа на сцене (речевая и интонационная выразительность, пантомимика, жест, поза, походка и др.).

На *заключительном этапе* большая роль отводится методической компетенции воспитателя, так как подводятся итоги проведенной работы, организуется диагностическая работа с детьми для того, что определить степень воздействия данного вида деятельности на развитии речи старших дошкольников. С детьми организуются контрольные театральные мероприятия (спектакли миниатюры, инсценировки и т.д.), которые предполагают приглашение гостей: детей из других групп, родителей, педагогов детского сада и т.д. В завершении воспитатель анализирует результаты проведенной работы, выявляет проблемы, которые возникли в процессе театральной деятельности детей, планирует работу по их устранению.

Таким образом, на наш взгляд, применение театральной деятельности в работе с детьми старшего дошкольного возраста способствует развитию речи

ребенка-дошкольника, обогащает словарь ребенка, формирует у него необходимые для общения коммуникативные навыки.

В статье описываются методические пути и практические приемы, которые можно использовать в работе с детьми старшего дошкольного возраста в процессе развития речи средствами театральной деятельности.

This article describes the methodical way and practical techniques that can be used in work with children of preschool age in the development of speech by means of theatrical activity.

ЛИТЕРАТУРА

1. Алтынбаева К.К. Театральная педагогика в работе с детьми старшего дошкольного возраста // Открытая школа (каз.). – 2014. – №2. – С. 63-66
2. Омарова Н.Е. Особенности общения детей старшего дошкольного возраста // Весник КазГУ. – 2010. – №3. – С. 54-59
3. Эки Л. Театрально-игровая деятельность // Дошкольное воспитание. –1991. – №7. – С. 21-28

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ – ЖАҢА ҮРДІСТЕРДІҢ БАСТАУЫ

А. Қ. Жұмабаева

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы

Маңғыстау облысы бойынша ПҚ

БАИ кафедрасының аға оқытушысы

Ақтау қаласы

Түйін сөздер: жаңа технологиялар, педагогикалық инновация, кәсіби даму, балалардың психологиясы.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі ұйымдарда инновациялық технологияны ендіруге көптеп күш жұмсалады. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс-тәсілдерді дұрыс таңдау, жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу, жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау. Мектепке дейінгі ұйымдарда, педагогикалық технологиялар мектепке дейінгі білім беру стандартын жүзеге асыруға бағытталған. Бүгінгі таңда тәрбиешілер өз тәжірибелерінде әр түрлі оқыту технологияларын қолдануда. Педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдарды балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктеріне сай пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау

процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Қазіргі жас ұрпақтың сапалы тәрбие мен білім алуының бірден-бір шарты – тәрбие мен оқыту процесіне жаңа инновациялық технологияларды енгізу болып табылады. Сондықтан, ғылыми-техникалық прогрестен қалыспай, жаңа педагогикалық инновацияларды дер кезінде қабылдап, өңдеп, нәтижелі пайдалана білу – әрбір педагогтың негізгі міндеті. Әдістемелік инновациялардың көпшілігі интерактивті оқыту әдістерімен байланыстырылған. Инновациялық әдіс-тәсілдерді ақпараттық-коммуникациялық технологиялар арқылы қолдану ұйымдастырылған оқу іс-әрекетті қызықты, эмоционалды байытылған, ашық, көрнекі өткізуге тиімді. Дәстүрлі жұмыстан кетуге мүмкіндік береді, білім берудің жекелік мүмкіндігін береді, оқытуға ынтасын арттырады, күрделі процестер динамикасын көрсетуге, зерттеулер мен жобаларды орындауға ықпал етеді. Сол себептен шынайы білім беру практикасына инновациялық бағдарламалар мен технологияларды кезеңді енгізу, танымдық процесті жетілдіруде білім сапасы артады, баланың жалпы дамуы өседі, қиындықтарды жеңуге көмектеседі, баланың өміріне қуаныш әкеледі, педагог пен тәрбиеленуші арасында өзара қарым-қатынасты жақсартады, олардың оқу процесінде ынтымақтастығына қолайлы жағдайлар қалыптасады, интернет-ресурстар арқылы бірыңғай ақпараттық орта құру процесіне ата-аналарды тартуға ықпал етеді, тәрбие жұмысында ақпараттық-коммуникациялық технологиялар қолдану арқылы әдістемелік материалдар жинағын құрады.

Баланың білімге ізденісі, құштарлығы артады, оның бойында шығармашылдық, еңбекқорлық, ізденімпаздық қасиеттер қалыптаса бастайды.

Қазіргі заман инновациялық қызметі - балабақша балалармен жұмыс істеуде инновациялық технологиялар, әдістер, балалардың психологиясы мен педагогикасын терең білуі педагогтарға нақты бір жетістіктерге жетуге көмектеседі. Нақтылап айтқанда, балаға білім мен тәрбие беруді саналы-сапалы етіп қызығушылықтары мен өміршенділігін арттырады деп айтуға болады. Жаңа технология үрдісінің талабы балаға білім беруде мақсатқа жету, іс-әрекеттері арқылы ойлау дағдыларын, таным белсенділігін арттыра отырып, баланың жан-жақты дамуына және жаңалықты тез қабылдауына әсер ету. Біздің мектепке дейінгі ұйымдардың негізгі мақсаты балаларға сапалы білім, саналы тәрбие беру арқылы, денсаулығы мен физиологиялық дамуын қорғау және нығайту. Біздің заманымыз жаңа технология мен компьютер заманы. Соңғы жылдары біздің өмірімізге түбегейлі өзгеріс енгізді. Сонымен бірге, педагогтың де рөлі өзгерді. Ол енді жоғарғы деңгейдегі жаңашыл ұстаз болуы тиіс. Оған қойылатын талап та жоғарғы деңгейде болады. Жаңа технологияның дамуының арқасында балалардың дамуына да үлкен үлес қосылды. Мемлекеттік білім стандарты деңгейіне оқыту үрдісін ұйымдастыру жаңа педагогикалық технологияны енгізуді өз міндетімізге алып отырмыз.

Мектепке дейінгі білім сапасын арттырудағы жаңа инновациялық технологияларды сараптай келе, мынадай тұжырым жасауға болады:

- мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеу, оқыту және дамыту бағытында жаңа инновациялық технология түрлері сан алуан, оларды таңдау және одан шығатын нәтиже педагогтың кәсіби біліктілігіне тікелей байланысты;

- жаңа инновациялық технологияларды енгізу жүйелі әрі мақсатты түрде жүргізілгенде ғана жетістікке жетуге болады;

- жаңа инновациялық оқыту технологияларын енгізу барысында әрбір оқу орнының материалдық-техникалық базасының бүгінгі талапқа сай болуы, кадрлық әлеуметтің біліктілігі маңызды рөл атқарады.

Сондықтан, оқу-тәрбие үрдісіне жаңа инновациялық әдіс-тәсілдерді енгізу бағытында бақша ішіндегі іс-шараларды бейне таспалар арқылы тамашалауға мүмкіндік жасалады. Тәрбиеленушілердің білімге деген қызығушылығын, талпынысын арттырып, өз бетімен ізденуге, шығармашылық еңбек етуге жол салу да жас ұйымның алдына қойған мақсаттарының бірі. Заман талабына сай технологияларды қолдану ауқымы, түрлері сай өзгеріп отырады. Бірақ, ең басты технологияларды тиімді, жүйелі қолдану керек екенін тәрбиеші ешқашан ұмытпауы тиіс. Қоғам талабы – заман талабы, өйткені «Әр адам - өз заманының баласы», сәбиді есті, саналы, сергек етіп тәрбиелеу отбасы мен қоғамдық тәрбие орындарының бірден бір парызы. Сондықтан қазіргі балабақшадағы оқу-білім беруге арналған инновациялық қызмет - мектепке дейінгі білім беру ұйымдары педагогтарының кәсіби дамуының ең басты факторы болып отыр.

Мектепке дейінгі оқыту, жаңа сапалық деңгейге шығу инновациялық технологияларды әзірлемей мүмкін емес. Педагогикалық инновация, бұл – дамуы, тәрбие мен оқытуды жақсартуға бағытталған, сонымен қоса мақсаттар мен мазмұнды, формалар мен әдістерді жетілдіруге негізделген өзгерістер. Олар ғылыми ізденіс ретіндегі педагогтың келешектегі өздік дамуын талап ететін санасын қалыптастырады.

Мектепке дейінгі жас үшін маңызды іс-әрекеттердің бірі – бұл қарым-қатынас. Ол тұлғаның дамуының қажетті шарты. Сондықтан педагог пен тәрбиешінің міндеті – осы іс-әрекетті арнайы ұйымдастыру, оның ішінде ынтымақтастық атмосферасын құру, балалардың бір-бірімен, балалар мен ересектің өзара сенімділігін жасау. Міндеттің шешімі педагог пен тәрбиешінің интерактивті әдістерін қолдану болып табылады. Интерактивті – бір нәрсемен (қосалқы техникалық құралдармен) және біреумен диалог, әңгімелесу тәртібінде болу немесе өзара әрекет ету қабілеттілігін білдіреді. Тәрбиеші оқыту үдерісінің ұйымдастырушысы, топ көшбасшысы, мектеп жасына дейінгі балалардың бастамасы үшін жағдай жасаушы рөлін атқарады. Интерактивті оқыту негізіне жататын білім беру үдерісі - барлық балалар таным үдерісіне тартылатындай, олар нені біледі және нені ойлайтындығы бойынша ұғыну және ойлау мүмкіндігі болатындай ұйымдастырылады.

Қорыта айтқанда, инновациялық технологиялар – заманауи әлеуметтік-мәдени жағдайда баланың тұлғалық дамуында динамикалық өзгерістер есебінен позитивті нәтижеге жетуге бағытталған тәрбиелеу құралдарының,

оқыту тәсілдері мен әдістерінің жүйесі. Педагогикалық инновациялар тәрбие мен оқыту үдерісін өзгертуі немесе жетілдіруі мүмкін.

Инновациялық технологиялар педагогикалық іс-әрекет үдерісінде өзінің тиімділігін дәлелдеген білім берудің прогрессивті технологиялар мен стереотиптік элементтерін үйлестіреді.

Модельдеу, жобалық-зерттеу, интеллектуалдық-ойын тәсілдері негізінде құрылған интеллектуалдық технологиялар айрықша қызығушылық тудырады. Олар зияткер

балаларды математикаға, мәдениетке, тілдерге, логикаға жан-жақты дамытуға бағыттайды. Мектепке дейінгі ұйымдардың білім беру үдерісіне инновациялық технологияларды ендіру әрбір баланың зияткерлік сұраныстарын барынша тиімді шешуге мүмкіндік береді.

XXI ғасырда білім берудің ұлттық жүйесін дамытудың негізгі бағыттары тәрбие мен оқытуда инновациялық қағидаттар мен тәсілдерді қолдану, білім беруді ғылыми және оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуін тереңдету, материалдық-техникалық базаны жаңарту және кеңейту, білім беру бағдарламалары мен қызметтерінің кең таңдауын қамтамасыз ету, білім беруді ақпараттандыру болып табылады. Балабақшада берілетін тәрбие – барлық тәрбиенің бастауы, әрі жан-жақты тәрбие мен дамыту ісінің түпкі негізін қалайтын орын. Бала бойындағы жақсы қасиеттер мен мүмкіндіктерді ашып, олардың өнегелі, тәрбиелі болып өсуіне балабақша ошағының тигізер әсерінің маңызы зор. Сондықтан Мамандардың басты мақсаты – баланы даму әлеміне енгізу, баланың денсаулығын сақтау, нығайту, олардың жан-жақты дамуына жағдай жасау.

В данной статье раскрываются новые подходы и методы в воспитании детей в дошкольных организациях образования с учетом внедрения инновационных педагогических технологии. Также в работе дается анализ понятиям новых технологий, педагогической инновации, профессионального развития, психологии детей.

This article describes new approaches and methods of preschool education of the Republic of Kazakhstan with the use of innovative pedagogical technologies. The work also analyses the concepts of new technologies, pedagogical innovation, professional development, psychology of children.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Назарбаев Н.Ә. «Қазақстан – 2030». Ел Президентінің Қазақстан халқына жолдауы. - Алматы. «Білім баспасы», 1998
2. Жанпейісова М.М. Модульдік оқыту технологиясы оқушыны дамыту құралы ретінде. - Алматы, 2002

3. Ержанова А. Білім беруде ақпараттық технологияларды қолдану – Алматы. 2005
4. Жалпы орта білімді ақпараттандыру мемлекеттік бағдарламасы. – Астана. 1997
5. Қазақ тілін оқыту: жетістіктер мен жаңа даму бағыттары. Республикалық ғылыми-әдістемелік конференция – Алматы, 2011
6. Инновационные подходы в практике работы дошкольных учреждений - Семипалатинск, 2006
7. Б. Баймұратова. Мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамыту методикасы- Алматы: «Рауан»1991
8. Қ. Шаяхметұлы. Әлемдік білім кеңістігіне ену жағдайында қазақ тілінде оқыту мен тәрбиелеудің мәселелері-Колледждерде оқытылатын мемлекеттік тіл: тарих, бүгінгі мен болашағы. Семей-2006, 19- бет
9. Ғ.Дүкенбаева. Мектеп жасына дейінгі балаларды ойын арқылы адамгершілікке тәрбиелеу-Алматы-1992
10. З.Бейсембаева. Қазақ тілін оқыту әдістемесі. Алматы, 2002
11. С. Қалиев, Б. Баймұратова. Өзіміз оқып үйренеміз. А. 1991
12. Қ.Ж. Бұзаубакова. Жаңа педагогикалық технология, 2004

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ СИСТЕМА МАРИИ МОНТЕССОРИ И СОВРЕМЕННЫЕ ТРЕБОВАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ

С. К. Ошакпаева

ст.преподаватель кафедры
управления качества образования
АО НЦПК «Өрлеу» Алматинской
области
г. Талдықорган

Ключевые слова: Монтессори, стимулировать ребенка к самовоспитанию, зона практической жизни.

*Расскажи - и я забуду,
покажи – и я запомню,
дай попробовать - и я пойму.
Китайская пословица*

С момента своего рождения ребёнок стремится к свободе и независимости от взрослого. Монтессори описывает этот процесс как биологический принцип человеческой жизни. Подобно тому, как тело ребёнка развивает свои

способности и даёт ему свободу движений, так же и дух ребёнка исполнен голодом к учению и к духовной автономии [1].

В этой связи важно отметить что особенно уникальным в развитии человека является дошкольный возраст, именно поэтому важно не упустить этот период для раскрытия творческого потенциала и познавательного развития каждого ребенка. Так как, познавательное развитие детей дошкольного возраста – это сложный комплексный феномен, включающий развитие познавательных процессов (восприятие, мышление, речь, память, внимание, воображение), которые представляют разные формы ориентации ребёнка в окружающем мире. Современное состояние общества, высочайшие темпы его развития предъявляют всё новые и более высокие требования к ребёнку. Дошкольное образование в современном мире – это фундамент на котором формируется личность человека. Будучи первой и самой важной ступенью образования, оно помогает людям с раннего возраста ориентироваться и приспосабливаться в окружающем мире.

Однако, нельзя допускать чтобы во время учебного процесса задевалась свобода ребенка. Для этого необходимо соблюдать следующие условия: нельзя заставлять ребенка выполнять показанное упражнение; если ребенок после презентации работает с материалом неправильно, его ни в коем случае нельзя порицать за это. «Настаивая на том, - отмечала М. Монтессори, - чтобы ребенок повторил упражнение или, заставляя его чувствовать, что он сделал ошибку или чего-то не понял, таким образом, изменяем его естественное состояние, которое надо было использовать в психологических наблюдениях» [2, 44 с.].

Следовательно, основным руководством для ведения урока является метод наблюдения, который включает также свободу и самостоятельность ребенка. Особенно привлекательным кажется один из важнейших принципов педагогики Монтессори «помоги мне это сделать самому», который свидетельствует именно о том, что учитель или другой взрослый не учит ребенка, а помогает ему осваивать окружающий мир.

В этом процессе взрослый может стать союзником ребёнка и создать для него окружение, соответствующее его потребностям и стремлению к познанию. Самопонимание взрослого в педагогике Монтессори - это роль помощника, сглаживающего для ребёнка путь к самостоятельности в соответствии с принципом «Помоги мне сделать самому». Процесс обучения и познания происходит в ребёнке, ребёнок - сам свой учитель. Взрослый должен научиться вести ребёнка к учению, чтобы потом самоустраниться и оставаться в роли наблюдателя, сопровождающего процесс познания у детей. Смысл метода, разработанного Монтессори, заключался в том, чтобы стимулировать ребенка к самовоспитанию, самообучению, саморазвитию. Задача воспитателя - помочь организовать ему свою деятельность, пойти собственным уникальным путем, реализовать свою природу [3, 29 с.].

Поэтому Монтессори видела роль педагога не в обучении и воспитании, а в руководстве самостоятельной деятельностью детей и предпочитала

использовать термин «руководительница» вместо «учитель». Убежденный противник классно-урочной системы, М.Монтессори решительно изменила облик помещений, в которых занимались дети. Она шутила, что нашла к уже имеющимся двумстам шестидесяти проектам школьных парт двести шестьдесят первый - все их выбросить. В «Доме ребенка» были установлены легкие переносные столики, маленькие стулья и кресла, так что даже трехлетний ребенок мог их легко переставлять в соответствии со своими потребностями. Тогда же появились и маленькие коврики, которые дети расстилали на полу и, лежа или сидя на них, занимались с дидактическим материалом. Монтессори-классы организовывались как разновозрастные и включали детей от двух с половиной до шести лет. Ребенок учился работать один или вместе с другими детьми, и этот выбор обычно он делал сам, следуя «основным правилам» класса и напоминая другим детям о необходимости соблюдать их. Когда ребенок впервые начинал учиться, ему помогали старшие, более опытные дети. Позже он сам помогал другим, имея сформированные учебные навыки. Благодаря всему этому ребенок учился вести себя в обществе различных людей, т. е. приобретал навыки социального поведения [4, 384 с].

Главная цель педагогики Монтессори воспитание свободного и самостоятельного человека с чувством собственного достоинства. Принцип Монтессори — педагогики состоит в том, что ребенок творит себя сам, в собственной деятельности. Сознание ребенка впитывает все окружающее как губка. Образование ребенка происходит в соответствии с его биологическим ритмом, индивидуальным темпом. Не случайно девизом школы Монтессори являются слова: «Помоги мне сделать это самому». Это достигалось за счет реализации в Монтессори-школах очень широкой образовательной программы, которая не является программой в нашем привычном смысле этого слова. Скорее, это определение стратегии и тактики деятельности детей [5, 912 с].

Среда в Монтессори-группе имеет точную логику построения и до мелочей продуманное содержание, она рассчитана на разновозрастную группу детей от 3 до 6 лет. Весь материал расположен на открытых полках, на уровне не выше 1 м от пола, что обеспечивает ребенку свободу выбора. Каждый материал представлен в одном экземпляре. Самим расположением полок среда разделена на несколько зон.

Первая *«Зона практической жизни»*, где дети приобретают важные практические умения. Здесь находятся материалы для общеподготовительных упражнений, все, что связано с переливанием, пересыпанием, ношением предметов. Здесь же упражнения с пипетками, пинцетами, прищепками, нанизывание бус, сортировкой мелких предметов. Также сюда относят материалы, которые помогут ребенку заботиться о себе. К ним относятся рамки с различными видами застежек: большими и маленькими пуговицами, молнией, пряжками, крючками, шнуровкой, бантами, булавками, кнопками, липучкой. К этой же группе относится материал для рук и чистки ногтей. Материалы, позволяющие освоить первые навыки приготовления пищи — чистка и резание

овощей и фруктов, сервировка стола. В эту же зону входят материалы, которые позволяют ребенку научиться заботиться об окружающем мире - мытье посуды, стирка, мытье стола, глажение, чистка обуви, полировка металла. Все предметы, которыми пользуется ребенок, должны быть не игрушечными, а настоящими. В Монтессори-группе дети живут не понарошку, а всерьез.

Далее идет *«Зона сенсорного воспитания»* — эта зона предназначена для развития и утончения восприятия органов чувств. Она оборудована классическим сенсорным Монтессори - материалом, который тоже разделены на несколько групп:

- *материалы для развития зрения* — сюда входят четыре блока с цилиндрами и цветные цилиндры, розовая башня, коричневая лестница, красные штанги, геометрический комод с рамками - вкладышами, проекциями, объемные геометрические тела с основаниями. Для развития логического мышления на основе зрительного восприятия - комплект конструктивных треугольников, биномиальный и триномиальный кубы;

- материалы для развития осязания* — это шершавые и гладкие доски для ощупывания, шероховатые таблички, ящик с тканью;

- к материалам для развития барического чувства (различения веса)* относятся весовые таблички, для развития вкуса — вкусовые баночки, для развития слуха - шумовые цилиндры.

В Монтессори-группе есть *«Математическая зона»*. Сюда входит материал для знакомства с количествами и символами до 10, изучение состава и свойств; чисел первого десятка — числовые штанги, шершавые цифры, «веретена», цифры.

- К материалам для знакомства с десятичной системой:* сложения, вычитания, умножения и деления четырехзначных чисел относятся банк золотого материала с набором карт-символов, игра с марками.

Также есть *материал для освоения порядкового счета до ста* — это доски Сегена и коробочки с цветными и золотыми бусами;

- материал для получения навыка табличного сложения, вычитания, умножения и деления* — игры в змейки и с полосками, наборы рабочих и контрольных карт на все действия, доски для умножения и деления, короткие цепочки и набор стержней для умножения.

Далее идет *«Языковая зона»* — сюда входит материал для расширения словарного запаса — классификационные карточки с обобщением,

- материал для развития фонематического слуха* — наборы мелких предметов, звуковые игры;

- материалы для подготовки руки к письму* — металлические рамки — вкладыши для обводок и штриховок, ножницы для резания бумаги;

- материал для знакомства с письменными буквами* — шероховатые буквы, поднос с манкой для письма; материал для написания слов — большой подвижный алфавит; материал для чтения - серии из карточек, наименование предметов, списки слов, предложений, книжек [1, 33-38].

Задача Монтессори-педагога наблюдение за самостоятельной работой ребенка и помощь ему в необходимый момент. В Монтессори-группе дети необыкновенно адаптированы. Они умеют работать индивидуально и в группе. Поскольку их с раннего детства побуждали самостоятельно принимать решения, они вырастают способными делать выбор и организовывать свое время.

Широкое применение дидактических средств, созданных Монтессори, — так называемых материалов — достаточно быстро дало поразительные результаты. Непрерывно экспериментируя не над детьми, а только над материалами, — она все более и более совершенствовала их. Монтессори-материал — важнейший составной элемент разработанного ею метода развития детей. Продолжая линию И.Г. Песталоцци, Ф. Фребеля, М. Монтессори создала дидактические материалы, которые, будучи важнейшей частью «педагогической среды», становились органичной частью жизнедеятельности ребенка. Они служили важнейшим средством сенсорного воспитания детей, которое должно было стать основой обучения ребенка в дошкольном и младшем школьном возрасте [6, с. 15-18].

Монтессори-материалы, привлекательные и простые в применении, соответствовали возрастным особенностям ребенка. Они позволили Монтессори реализовать принцип самообучения, добиться того, что дети, свободно выбирающие занятия, выполняли их так, как задумал воспитатель, оперируя предложенными им «клавишными досками», «числовыми станками», «рамками с застёжками», фигурами-вкладышами и т.п. Эти материалы были устроены таким образом, что ребенок мог самостоятельно обнаружить и исправить свои ошибки, развивая волю и терпение, наблюдательность и самодисциплину, приобретая знания и, что самое главное, упражняя собственную активность. Взрослым не нужно было указывать на промахи детей и их самоуважение не ущемлялось. Осваивая материалы, понимая взаимосвязи между ними, дети вступали в мир человеческой культуры, воспринимали опыт предшествующих поколений.

Монтессори-классы организовывались, как разновозрастные включали детей от двух с половиной до шести лет. Ребенок учился работать один или вместе с другими детьми, и этот выбор обычно он делал сам, следуя «основным правилам» класса и напоминая другим детям о необходимости соблюдать их. Когда ребенок впервые начинал учиться, ему помогали старшие, более опытные дети. Позже он сам помогал другим, имея сформированные учебные навыки. Благодаря всему этому ребенок также учился вести себя в обществе различных людей, т. е. приобретал навыки социального поведения [3, с. 35-36]

Многие Монтессори-школы дополняют среду, окружающую ребенка, такими зонами, как музыкальная, искусства и танцев, работы по дереву, иностранного языка, способствующими дальнейшему обогащению общего развития ребенка. Двигательные упражнения развивают ребенка физически и помогают ему почувствовать свое тело и осознать свои возможности.

<i>Образовательная зона</i>	<i>Возможности</i>
Зона практической жизни	Позволяет ребёнку удовлетворять свою потребность в автономности и социальной включённости. Дети приобретают важные практические умения. Способствует развитию независимости ребенка от взрослого, укрепляет чувство собственного достоинства
Сенсорная зона	Предназначена для того, чтобы дети в результате собственного опыта познакомились с понятиями величины, формы, совершенствовали цветовое и звуковое восприятие и другие сенсорные чувства, структурировали полученную информацию
Речевая зона	Направлены на развитие речи, умение писать и читать.
Математическая зона	Кроме порядкового счёта, дают ребёнку понимание смысла арифметических действий
Зона космического воспитания	Позволяет ребёнку получить представление о целостности окружающего его мира

Таблица 1. Возможности образовательных зон

Благодаря всему этому, а также тонкому психологическому подходу, учету индивидуальных особенностей и возможностей каждого ребенка, опоре на естественные особенности человеческого восприятия «монтессорианские дети» раньше (к 5 годам) и лучше своих сверстников овладевают письмом и счетом, у них формируется склонность к учению, развивается воля.

В школах Монтессори отсутствует соревнование детей друг с другом, их результаты никогда не сравниваются, каждый работает сам, на своем отдельном, автономном коврике или столике, и прогресс его виден только по отношению к нему самому [6, 72 с.].

Каждый Монтессори-класс неповторим. Несмотря на то, что метод имеет совершенно определенную структуру, он гибок и открыт для индивидуальной интерпретации. Потому что не бывает двух совершенно одинаковых людей, и каждый Монтессори-класс, будучи зависимым от толкований метода и возможностей учителя, является уникальным.

Итак, феномен педагогики М.Монтессори заключается и в ее безграничной вере в природу ребенка, и в ее стремлении исключить какое-либо авторитарное давление на формирующегося человека, и в ее ориентации на идеал свободной, самостоятельной, активной личности.

Школа М.Монтессори — открытая система, далеко вышедшая сегодня за рамки педагогической теории и методики своей создательницы. Это - огромный коллективный опыт ее учеников и последователей, постоянно расширяющийся

и развивающийся, впитывающий в себя множество новых элементов и особенностей, обусловленных местом и временем использования, возрастом детей, конкретными педагогическими задачами, типом воспитательного учреждения, особенностями и составом семьи и др.

Родители — главные воспитатели ребенка от рождения до трех лет, а многие и далее - дошкольного возраста, и кому, как не им, важно понять принципы свободного и гуманного воспитания, утвержденные Марией Монтессори, освоить приемы деятельного наблюдения и помощи собственному ребенку, тем более что основы его личности закладываются именно в этом, совсем раннем возрасте и то, что сегодня упущено, наверстать не удастся уже никогда. «Этому периоду (более чем любому другому), — читаем у Монтессори, — крайне необходимо уделять самое главное внимание. Если мы будем следовать этим правилам, ребенок, вместо того чтобы обременять нас, проявит себя как самое великое и утешительное чудо природы! Мы окажемся лицом к лицу с существом, которого больше не надо обучать как беспомощного, как пустоту, ожидающую наполнения нашей мудростью; с существом, чье достоинство растет с каждым днем; существом, руководимым внутренним учителем, который следует точному расписанию в работе построения великого чуда Мира — Человека. Мы становимся свидетелями развития человеческой души, появления Нового Человека, который не будет больше жертвой событий, а благодаря ясности видения сможет направить и создать будущее человечества» [7, 40 с.].

В статье рассматриваются вопросы о повышении восприимчивости ребенка на окружающую среду по методу Монтессори с раннего возраста. В процессе воспитания и обучения ребенка предусматривает всестороннего развития и самообразования. Главная цель педагогики Монтессори — воспитание свободного и самостоятельного человека с чувством собственного достоинства.

Мақалада Монтессори әдісі бойынша баланы ерте жастан қоршаған ортаға бейімділігін арттыру мәселесі көтерілген. Тәрбие мен оқыту үдерісінде баланың өз бетінше білім алуын, жан-жақты дамуын қарастырады. Монтессоридің басты мақсаты — баланың өзіндік адами қадір-қасиет сезімін тәрбиелеу.

ЛИТЕРАТУРА

1. http://revolution.allbest.ru/pedagogics/00140573_1/html
2. Сумнительный К.Е. Как помочь ребенку построить себя? (Беседы о Монтессори-педагогике). М. МЦМ, 1999. - 44с.
3. Дичковская И.Н., Пониманская Т.И. Воспитание для жизни./ образовательная система М. Монтессори./Под ред.. Сумнительного К.Е.. М., МЦМ. - 2006 – 29 с.

4. Сорокова М.Г. Система М. Монтессори. Теория и практика.- М.: Академия, 2003.- 384 с.
5. Сумнительный К.Е. М. Монтессори // Энциклопедия Аванта. Духовный мир человека. Том 18. Человек. Часть третья. М., Аванта. 2004. – 912 с.
6. Гребенников Л. Р. Работа на линии в Монтессори-группе, М. МЦМ, 2006. - 72 с.
7. Любина Г. А. Работа с родителями в Монтессори-группе (из опыта работы). М. 1995 ММЦ. 40 с.

ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК СРЕДСТВО ТВОРЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ И ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ ДОШКОЛЬНИКОВ

А. М. Мергенбаева

Карагандинский гуманитарный колледж
г.Караганда

Ключевые слова: проект, проектная деятельность.

Дошкольное детство – время первоначального становления личности, формирования основ самосознания и индивидуальности ребёнка.

Полноценное развитие личности современного человека возможно только в том случае, если в дошкольном возрасте в равной мере формируется познавательная активность и творческие способности ребенка в процессе разнообразных видов детской деятельности. Поэтому фундаментом для построения образовательного процесса служат адекватные возрасту формы работы с детьми: игра, наблюдение, беседа, разговор, решение проблемных ситуаций, экспериментирование, коллекционирование, построенные по основополагающему принципу — принципу интеграции образовательных областей.

Для достижения целей образовательного процесса первостепенное значение имеет использование инновационных технологий обучения дошкольников. Уникальным средством обеспечения сотрудничества, сотворчества детей и взрослых, способом реализации личностно-ориентированного подхода к образованию является технология проектирования и использование проектной деятельности в дошкольных организациях с интеграцией в различных образовательных областях.

Проект – специально организованный воспитателем и самостоятельно выполняемый детьми комплекс действий, завершающийся созданием творческих работ. Под проектом понимается самостоятельная или коллективная творческая завершённая работа, имеющая социально значимый результат.

Проектная деятельность обладает огромным развивающим потенциалом, она не только создает условия для поддержки и развития детских интересов и способностей, но и нацелена на развитие индивидуальности ребенка, его инициативности, поисковой активности. Проектная деятельность - это деятельность ребенка, в которой он самостоятельно или совместно со взрослым открывает новый практический опыт. Проектная деятельность дошкольников позволяет достигать высоких результатов в усвоении детьми определенных знаний, так как основывается на интересах детей, активной самостоятельной деятельности. Только действуя самостоятельно, дети учатся разными способами находить информацию об интересующем их предмете или явлении и использовать эти знания для создания новых объектов действительности.

Использование метода проектов в работе с дошкольниками способствует повышению самооценки ребенка. Участвуя в проекте, ребенок ощущает себя значимым в группе сверстников, видит свой вклад в общее дело, радуется своим успехам. Метод проекта способствует развитию благоприятных межличностных отношений в группе детей, помогает научиться работать в команде, вырабатывается собственный алгоритм действий для достижения поставленной цели.

Основная цель проектного метода в дошкольных организациях:

- развитие свободной творческой личности ребенка, которое определяется задачами развития и задачами исследовательской деятельности детей.

Задачами развития являются:

- обеспечение психологического благополучия и здоровья детей;
- развитие познавательных способностей;
- развитие творческого воображения;
- развитие творческого мышления;
- развитие коммуникативных навыков.

Задачи исследовательской деятельности специфичны для каждого возраста.

В младшем дошкольном возрасте:

- вхождение детей в проблемную игровую ситуацию (ведущая роль педагога);
- активизация желания искать пути разрешения проблемной ситуации (вместе с педагогом);
- формирование начальных предпосылок исследовательской деятельности (практические опыты).

В старшем дошкольном возрасте:

- формирование предпосылок поисковой деятельности, интеллектуальной инициативы;
- развитие умения определять возможные методы решения проблемы с помощью взрослого, а затем и самостоятельно;
- формирование умения применять данные методы, способствующие решению поставленной задачи, с использованием различных вариантов;

- развитие желания пользоваться специальной терминологией, ведение конструктивной беседы в процессе совместной исследовательской деятельности.

Учитывая возрастные психологические особенности дошкольников, координация проектов должна быть гибкой, то есть воспитатель ненавязчиво направляет работу детей, организуя отдельные этапы проекта.

Использование проектного метода в дошкольной организации:

- формирует у детей универсальные умения (формулировка замысла действия, прогнозирование, определение условий реализации замысла, оценивание результатов работы, позиционное видение мира) - способности дошкольников к элементарной научной деятельности;

- развивает креативное мышление;
- развивает психические процессы (воображение, мышление, речь, познавательные способности дошкольников; социализации;
- развитию коммуникативных качеств;
- повышает качество образовательного процесса;
- способствует формированию сообществ «дети-родители» через преемственность работы дошкольной организации и семьи.

Педагогу важно так организовать детскую деятельность, чтобы ребенок упражнял себя в умении наблюдать, запоминать, сравнивать, действовать, добиваться поставленной цели. То, что привлекательно, забавно, интересно, пробуждает любопытство и довольно легко запоминается. Дети должны приобретать опыт творческой, поисковой деятельности, выдвижение новых идей, актуализации прежних знаний при решении новых задач.

Проектная деятельность даёт ребёнку возможность экспериментировать, синтезировать полученные знания. Развивать творческие способности и коммуникативные навыки, что позволяет ему успешно адаптироваться к изменившейся ситуации школьного обучения.

В ходе проектной деятельности дошкольники проживают различные ситуации успеха, уверенности в своих действиях, которые в конечном результате являются стимулом личностного их развития.

Для развития творческого мышления дошкольника на основе участия в проектной деятельности воспитателю необходимо знание принципов развития творческих способностей:

- Принцип беглости мышления предполагает стимулирование способности генерировать множество решений творческой задачи, осуществляется по методу «мозгового штурма»
- Принцип сотрудничества и кооперации позволяет выполнять каждое задание индивидуально, в паре или небольшой группе.
- Принцип благоприятного климата обязывает взрослого поддерживать на занятиях благоприятную социально-психологическую среду, характеризующуюся психологической безопасностью и безусловным принятием ценностей каждого ребенка.

- Принцип неоцениваемой деятельности предоставляет каждому участнику право делать ошибки.

Формирование интереса у детей к исследовательской деятельности является одним из главных факторов и важнейшим условием развития творческого потенциала личности. В проектной деятельности дети наблюдают, исследуют, экспериментируют.

При развитии навыков владения проектной деятельностью необходимо иметь в виду, что проектная деятельность дошкольников развивается поэтапно. Отсутствие необходимого жизненного опыта у ребенка младшего возраста не позволяет ему в полной мере проявлять самостоятельность в выборе проблемы и способов ее решения. Поэтому активная роль принадлежит взрослому.

При использовании проектной деятельности в работе со старшими дошкольниками нужно учесть, что данный возрастной этап характеризуется более устойчивым вниманием, наблюдательностью, способностью к началам анализа, синтеза, самооценке, а также стремлением к совместной деятельности. В проекте можно объединить содержание образования из различных областей знаний, кроме того, открываются большие возможности в организации совместной познавательно-поисковой деятельности педагогов и родителей. В процессе развития навыков проектной деятельности, дошкольники не только подражают взрослым, но и передают опыт сверстникам. Создают игры, сказки, загадки, моделируют костюмы, приобретая творческий опыт. При поддержке взрослых могут стать авторами своих собственных творческих, а также исследовательских, приключенческих, игровых, практико-ориентированных проектов. Участвуя в педагогическом процессе наравне с взрослыми, проектируют свою жизнь в пространстве детского сада, проявляя изобретательность и оригинальность.

Дети легко запоминают то, что привлекает их взор, забавляет, пробуждает любопытство. Учитывая эту особенность детей, педагогу важно организовать детскую деятельность так, чтобы воспитанник упражнял себя в умении наблюдать, запоминать, сравнивать, добиваться поставленной цели. Благодаря этому, они приобретают опыт творческой, поисковой деятельности и выдвижения новых идей.

Участие родителей в проектной деятельности детей предполагает психологическую поддержку. Проект является продуктом сотрудничества и сотворчества воспитателей, детей, родителей. Поэтому, нужно донести до родителей основную задачу проектной деятельности – поддержать и развить в ребенке интерес к исследованиям, открытиям. Задача родителя – знать особенности детского проекта, чтобы оказать содействие своему ребёнку, если он обратится к нему за помощью.

Одним из условий организации проектной деятельности дошкольников является создание предметно-развивающей среды. Организация предметно-развивающей среды в детском саду несет эффективность воспитательного воздействия, направленного на формирование у детей активного

познавательного отношения к окружающему миру предметов, людей, природы. Она должна формироваться с учетом возраста детей, поскольку каждая возрастная группа обладает своими специфическими психолого-педагогическими характеристиками. Важно, что предметная среда имеет характер открытой, незамкнутой системы, способной к изменению, корректировке и развитию. При любых обстоятельствах предметный мир, окружающий ребенка, необходимо пополнять и обновлять, приспособляя к новообразованиям определенного возраста. Воспитателю нужно организовать предметно-развивающую среду на принципах доступности, новизны и с учётом личностно-ориентированной модели взаимодействия, где ребёнок чувствует себя учёным, исследователем, и проявляет познавательную активность.

В проектной деятельности воспитатель выстраивает партнерские отношения с детьми, которые строятся на соучастии в проектной деятельности. Воспитатель ведет ребенка к соучастию постепенно: от наблюдений за его деятельностью к эпизодическому участию в ней, затем к партнерству и, наконец, к сотрудничеству. Партнерская позиция, позиция соучастия требует совместного постижения проблемы. Воспитатель не носитель готовых знаний и информации, а организатор исследовательской деятельности детей, консультант, партнер по решению проблемы. Воспитатель мотивирует деятельность детей. Высокий уровень мотивации – залог успешной работы над проектом. Успешность работы будет способствовать тому, что проектная деятельность станет средством самовыражения и самореализации ребенка и самоутверждения в группе сверстников.

Следовательно, можно сделать вывод, что использование проектной деятельности в дошкольном образовании как одного из методов интегрированного обучения дошкольников, позволяет значительно повысить самостоятельность детей, развить творческое мышление и познавательную активность, умение использовать различные источники информации (книга, фильм, музей, умение рассуждать, анализировать, делать выводы). Благодаря развитию навыков применения проектной деятельности у дошкольников происходит формирование интеллектуальных способностей, дошкольник становится активным, инициативным.

Для организации проектной деятельности дошкольников, педагогам дошкольной организации важно изучить теоретические и практические аспекты использования проектной деятельности, особенности и преимущества этого метода в развитии личности ребенка.

Баяндамада мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық санасы мен танымдық белсенділігін арттыруда жобалау әрекетінің маңыздылығы мен оны ұйымдастыру шарттары қарастырылған.

This article discusses the value and conditions of organization of project activities in the process of development of creative thinking and cognitive activities in the preschool education.

ЛИТЕРАТУРА

1. Проектный метод в деятельности дошкольного учреждения: Пособие для руководителей и практических работников ДОУ. Автор - составитель: Л. С. Киселёва, Т. А. Данилова, Т. С. Лагода, М. Б. Зуйкова. - М.: АРКТИ, 2005.
2. Проектная деятельность старших дошкольников / авт.-сост. В.Н.Журавлёва. - Волгоград: Учитель, 2009.
3. Веракса Н. Е., Веракса А. Н. Проектная деятельность дошкольников. Пособие для педагогов дошкольных учреждений. — М.: Мозаика — Синтез, 2010
4. Образовательные проекты в детском саду. Пособие для воспитателей/Н. А. Виноградова, Е. П. Панкова. – М.: Айрис-пресс, 2008. (Дошкольное воспитание и развитие).
5. Сыпченко Е. А. : Инновационные педагогические технологии. Метод проектов в ДОУ. - СПб.: Детство-Пресс, 2012.
6. Штанько И. В. Проектная деятельность с детьми старшего дошкольного возраста. // Управление дошкольным образовательным учреждением. 2009, № 4.
7. Утро радостных встреч. (методическое пособие) /Л.Свирская.-М.: Изд-во "Линка-Пресс", 2010.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ ЖӘНЕ ОҚЫТУ БӨЛІМІНДЕ ПЕДАГОГ МАМАНДАРДЫ ДАЙЫНДАУДЫҢ БҮГІНГІ КҮНГІ ТАЛАБЫ

С. Б. Жанғазинова

Б.Ахметов атындағы Павлодар
педагогикалық колледжінің
мектепке дейінгі педагогика және
психология пәндерінің
жоғары санатты оқытушысы,
«Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту»
бөлімінің бөлім меңгерушісі
Павлодар қаласы

Түйін сөздер: кәсіби даму, тәуелсіз бақылау сараптамасы, бағалау және бақылау, өндірістік тәжірибе.

«Қазақстан-2050» стратегиясы қалыптасқан Мемлекеттің жаңа саяси бағыты атты Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауында білім мен кәсіби машық — заманауи білім беру, кадрларды дайындау мен қайта даярлау жүйесінің негізгі бағдарларында Республикамызда туу көрсеткішінің жоғарылығын, жалғасып жатқан демографиялық өсімді ескере келе, «Балапан» бағдарламасын 2020 жылға дейін

ұзарту жөнінде шешім қабылдады. «Балапан» бағдарламасы жүзеге асырыла бастаған уақыттан бері 3 956 балабақша мен шағын орталықтар іске қосылды. Үкімет пен әкім алдында балаларды мектепке дейінгі білім беру және тәрбиелеу 100 пайызды қамтуға қол жеткізу міндеті қойылды. Бүкіл әлемдегі сияқты, Қазақстан мектепке дейінгі білім берудің жаңа әдістеріне көшу жөнінде нақты айтып өтті. Бәсекеге қабілетті дамыған мемлекет болу үшін біз сауаттылығы жоғары елге айналуымыз керек екендігін тілге тиек етті.

Сонау 90 жылдары өтпелі кезеңге байланысты Республикамыз бойынша балабақшалар жабылған уақыттарда педагогикалық оқу орындарында да мектепке дейінгі ұйымдарға мамандар дайындау ісі тоқтатылған болатын, дегенмен 1999 жылдан бастап Үкіметіміз мектепке дейінгі білім беруді қалпына келтіруге баса назар аударды. Білім туралы заңда мектепке дейінгі тәрбие жалпы білім беру жүйесінің құрамдас негізгі бөлігі ретінде қарастырылды. Соңғы он жылда мемлекеттік саясат мектепке дейінгі тәрбие саласында балалардың білім беру бағдарларын меңгеруіне және тәрбие мен білім сапасын көтеру аясын едәуір кеңейтуге мүмкіндіктер берді. Бұл болашақ педагог мамандарың өз ісіне жауапкершілікпен қарауын және шығармашылығы мен іскерлігін үнемі ұштап отыруын талап етеді.

Республикамызда мектепке дейінгі мекемелер санын өсіру барысында сөзсіз, оларға білім де, білікті, іскер педагог-тәрбиешілер дайындау іс шараларын жүзеге асыру мақсатында біздің қарт Ертіс бойындағы Павлодар өңірінде де қызу қолға алынуда. Осы мақсатта кадрларды, жас мамандарды даярлайтын Кереку өңірінің байырғы білім ошағы-85 жылдық тарихы бар Б.Ахметов атындағы Павлодар педагогикалық колледжі зор үлесін қосып отыр деп нақты айта аламын. Неше жылдан бері облыс, Республика, Ресейдің жақын, шекаралас аймағына да мамандарды дайындауда зор үлесімізді қосып келеміз. Болашақ педагогтарды қоғам талабына сай білімді, ғылымды жан-жақты меңгерген, терең теория мен тәжірибені ұштастыра алатын білікті маман етіп даярлау-жоғары мектептің бірден-бір міндеті екендігін білеміз. Білікті, жоғары санатты оқытушыларымен қамтамасыз етілген, мамандары тұрақты, материалдық-техникалық базасы мықты бұл оқу орнында, оқу-тәрбие жұмыстары бүгінгі күн талаптарына сай жүргізіліп отыр. Жыл санап колледжіміздің «Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту» бөліміне түсуші оқушылар саны көбеюде, оның себебі бұл мамандықтың болашағы зор екендігенде, облысымыздың түпкір-түпкірінде, жер-жерлерде балабақшалар, шағын орталықтар ашылып, бітірген түлектердің барлығы дерлік еңбекпен қамтамасыз етіліп отыр. Сонымен қоса, ауыл-аймаққа еңбек етуге барған жас мамандарға мүмкіндігінше жағдайлар жасалуда. Түлектердің еңбекке орналасуы (жоғары оқу орындарында іштей оқуға түсуді есептемегенде) 93%-ы құрайды. Биылғы оқу жылында бөлімде 240 студент дәріс алуда. Оның ішінде мемлекеттік тілде оқитындар саны 54%-ы құрайды. Бөлімде оқитын студенттердің дені ауыл жастары — 69%. Олардың сапалы білім алуларына барлық жағдайлар жасалынған, ол 380 орындық жатақхана, 56 орындық

кітапхана, заманауи техникалық құралдармен жабдықталған оқу кабинеттерімен қамтамасыз етілген.

Соңғы төрт жылдан бері оқу бітіруші түлектердің дайындық сапасын тексеруді бағалау және бақылау жүйелі жүргізіліп отыр. Біз үшін бұл мемлекеттік тексеру оқу бітірушілерді сапалы дайындаудың тұтас жүйесін құрудың қажеттілігін көрсетті. Бұл оқытушылар мен студенттерді психологиялық-педагогикалық тұрғыдан дайындау, ТБС-на (независимая оценка контроля) кіретін тест тапсырмаларының қорын жүйелі көбейтіп, кеңейтіп отыру, бірнеше кезеңнен тұратын байқау тестілерін жүргізу, оқытушылардың тест кітапшаларының мазмұнын жан-жақты қарастырып, шығармашылық жұмыстар-мен айналысулары, білім сапасын көтеру барысындағы инновациялық әдіс, тәсілдерін ойлап табу. Сонымен қатар білім сапасына мониторинг жүйелі өткізіліп отыратын аралық және қорытынды аттестациялауда жүргізіліп отырады. Расында да осындай жүйелі жұмыстар барысында түлектердің білім сапасының жоғарылағаны байқалуда.

Білім стандарты бекіткен негізгі әдістемелік пәндер бойынша түлектердің ғылыми-зерттеу жұмыстары, курстық жұмысын жазып, оны қорғау сапасы 96% көрсеткішті көрсетіп отыр.

Педагогикалық ұжымның кәсіптік әрекетін талдай отырып, оқушылардың кәсіптік дайындық жүйесінің жетілдірілетінін атап айтуға болады. Өндірістік тәжірибе барысында болашақ педагогтың кәсіптік әрекетінің құрылымы кәсіптік іскерліктер мен дағдылар негізінде қалыптасады. Белгілінген жоспар бойынша бөлім студенттері 2-курстан бастап облыс, қала балабақшаларынан өндірістік тәжірибеден өтеді, колледж қабырғасынан кеткенге дейін бірнеше түрлі тәжірибеден өтіп, кәсіби деңгейлерін шындай түсіп, таңдаған мамандықтарына қыр-сырын білуге тырысады, курс соңында дайын тәрбиешілер шағады деп те айтуға болады. Бітіруші түлектердің мамандыққа деген біліктіліктерін шыңдау түсу мақсатында өндірістік тәжірибе барысын қорытындылай келе:

- педагогикалық практика үшін оқу-өндірістік база жағдайы ұйымдастырылған;
- тәжірибелі әдіскерлер іріктелген;
- оқушылардың тәжірибесінің алғаш рет жетекшілік ететін әдіскерлер үшін семинарлар ұйымдастырылады;
- кәсіптік тәжірибенің барлық түрлерінен әдіскерлер үшін әдіскерлік нұсқаулар дайындалады;
- үнемі оқушылардың кәсіптік тәжірибесін өту сапасына мониторинг жүзеге асырылып отырады.
- тәрбиелік мәселелер шешімін тауып, болашақ педагогтардың азаматтық тұлғасы қалыптасады.

1-сурет. Педагогикалық колледж түлектерінің моделі

В докладе отражены основные требования к подготовке воспитателей детских учреждений. Автор выделяет профессиональные педагогические компетенции, формирующие конкурентоспособных специалистов на рынке труда, отражает условие развития и становления качественных профкомпетентностей.

In the report is reflected basic requirement to preporation educators children's institutions. Author distinguish professional pedagogical competence, forming a competetive specialist on market labour, reflects condition development and formation professional competence quality.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Ф.Н.Жұмабекова. «Мектепке дейінгі педагогика». Астана, 2012 ж.
2. Қ.Жарықбаев. «Жантану негіздері». Алматы, 2004 ж.
3. В.С.Мухина. «Мектепке дейінгі балалар психологиясы», Алматы, 2000 ж.
4. В.И.Ядэшко. «Мектепке дейінгі педагогика». Алматы, 2002 ж.

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ МОЛОДЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ ДЛЯ СИСТЕМЫ ДОШКОЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ, КОМПЕТЕНТНЫХ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДИК

Г. А. Нургалиева

преподаватель педагогики Восточно-
Казахстанского гуманитарного
колледжа
г. Усть-Каменогорск

Ключевые слова: полиязычные группы, инновационные технологии.

В настоящее время целесообразность использования современных педагогических технологий в образовательном процессе в работе с детьми дошкольного возраста уже не подвергается сомнению и подтверждается многочисленными данными и оценками экспертов.

Современные педагогические технологии в дошкольном образовании направлены на реализацию Государственного стандарта дошкольного образования и воспитания Республики Казахстан.

В настоящее время педагогические коллективы ДО интенсивно внедряют в работу инновационные технологии. Поэтому основная задача педагогов дошкольных организаций – выбрать методы и формы организации работы с детьми, инновационные педагогические технологии, которые оптимально соответствуют поставленной цели развития личности.

В соответствии с инициативой Главы государства Нурсултана Абишевича Назарбаева наше государство приступило к реализации концепции полиязычия в образовании.

Педагогический коллектив Восточно-Казахстанского гуманитарного колледжа г. Усть-Каменогорска с 2012 года определил одним из приоритетных направлений работы — пилотный проект полиязычного образования. В 2015-2016 учебном году набрана и обучается экспериментальная группа по специальности 0101000 «Дошкольное воспитание и обучение» с присвоением квалификации «Воспитатель дошкольных организаций» с возможностью обучения детей на трёх языках – казахский, английский, русский. С целью повышения языковых компетенций обучающихся колледж приобрел мультимедийную программу EDISOFT, при помощи которого можно самостоятельно изучать английский язык. Во внеурочное время в колледже работают языковые кружки. Налажены связи с библиотеками колледжа, Американским центром в г. Усть-Каменогорске и волонтерами «Назарбаев интеллектуальные школы». Преподавателями разработан Трёхязычный словарь психологических терминов.

На базе Восточно-Казахстанского гуманитарного колледжа был проведен областной семинар «Единство языков – основа единства народов Казахстана»

для преподаватели обсудили вопросы, касающиеся обучения казахскому, русскому и английскому языкам, ликвидации проблем в обучении языкам, ознакомление с ходом реализации Программы развития полиязычия в ВКГК.

Перед началом семинара была организована выставка на тему «В помощь изучающим языки». На выставке были представлены новинки художественной литературы, учебники на 3-х языках, учебно-методические пособия, разработки, творческие отчеты преподавателей ВКГК.

В работе семинара принимали участие ученые ВКГУ им. С.Аманжолова, педагоги колледжей, а также преподаватели и методисты ВКГК. Также ведется активная работа по привлечению волонтеров, носителей языка из НИШ, библиотеки им. А.С. Пушкина, и др. для создания языковой среды, устной разговорной речи в полиязычных группах.

Также обучающиеся полиязычных групп приняли участие в неделе международного образования в Американском культурном центре, где были представлены международные программы, материалы и тесты по английскому языку, выставки с комментариями, онлайн-консультации по обменным программам, информационные онлайн-медиа-уроки, презентации, дискуссионный клуб с преподавателем ВКГТУ им. Д.Серикбаева Stuart Schen.

Студенты колледжа проходят педагогическую практику в дошкольных организациях и в классах предшкольной подготовки г.Усть-Каменогорска. Выполняют курсовые работы по дошкольной психологии и педагогике, частным методикам по вопросам дошкольного воспитания и обучения, в том числе связанных с применением современных педагогических технологий.

Внедрение новых подходов на организованной учебной деятельности по математике.

Детский сад — особая страна, где главным человеком для ребенка является воспитатель. Поэтому потребность общества в квалифицированных специалистах этого профиля достаточно высока. Основные задачи отделения дошкольной педагогики связаны с повышением профессионального уровня преподавательского состава и освоением ими современных развивающих технологий преподавания, развитием творческого потенциала студентов в системе непрерывного педагогического образования; поиском управленческих механизмов, обеспечивающих качество подготовки специалистов.

В этой связи введен факультативный курс «Современные педагогические технологии», который позволяет изучить проблемы инновационной деятельности будущего педагога по различным аспектам внедрения педагогических технологий в практику работы дошкольных организаций. При изучении курса акцентируется внимание на проблеме применения педагогики сотрудничества, игровых технологий и информационно-коммуникационных технологий через создание компьютерно-игровых комплексов в ДОО.

При изучении широко применяются социо-игровые технологии, технологии развивающего обучения; здоровьесберегающие технологии: пальминг, элементы дыхательных гимнастик, «Айкуне» — изготовлении

нестандартного оборудования для физкультурных занятий; методики «Блоки Дьенеша», «Кубики Никитина», «Развивающие игры Воскобовича», «Палочки Кюизенера», «Математический планшет»; «ТРИЗ» как способ изображения предметов и объектов; проектная и экспериментальная деятельность.

Многофункциональность используемых технологий и средств обеспечивает интеграцию образовательных областей современного государственного стандарта дошкольного обучения и воспитания.

Практические умения и навыки закрепляются в ходе педагогической практики в базовых дошкольных организациях, создающих необходимые условия для формирования профессиональных компетентностей будущих специалистов. Теоретическое обучение сочетается с проведением мастер-классов, семинаров – практикумов на базе дошкольных организаций города

Своеобразным парадом является проведение конференций, смотров профессионального мастерства, в процессе которых обучающиеся имеют возможность продемонстрировать успехи и достижения по применению инновационных технологий в работе с детьми дошкольного возраста.

Вместе с тем следует отметить, что в дальнейшем необходимо проводить исследовательскую работу по совершенствованию качества методического материала по применению современных развивающих пособий и технологий на государственном языке.

В данной статье говорится о подготовке педагогических кадров к комплексному использованию информационных и коммуникативных технологий, о внедрении новых подходов на организованной учебной деятельности в дошкольных организациях.

This article refers to the training of the integrated use of information and communication technologies, the introduction of new approaches to structured learning activities in preschools.

ЛИТЕРАТУРА

1. Ваграменко Я.А. Информационные технологии и модернизация образования. Труды Симпозиума Академии Информатизации образования, 10-11 декабря 2002г. г.Москва. 2002г. с. 171
2. Дашниц Н. Л. Подготовка педагогических кадров к комплексному использованию информационных и коммуникационных технологий: методические рекомендации. -Ярославль: изд-во «Александр Рутман». - 2005. - 71 с.
3. Кулагин В.П., В.В. Найханов, Б.Б. Овезов, И.В. Роберт, Г.В. Кольцова, В.Г. Юрасов. Информационные технологии в сфере образования. - М.: Янус-К, 2004. - 248 с.
4. Роберт И.В., Поляков ВА Основные направления научных исследований в области информатизации профессионального образования. - М.: «Образование и Информатика», 2004- 68с.

5. Ходакова Н.П. Информационные технологии в работе со студентами факультета дошкольного воспитания педвуза. // Сборник научных статей. Проблемы педагогического образования.

Выпуск 26/ Под ред. ВАСластенина, ЕА Левановой. - М.: МПГУ-МОСПИ, 2006. 5с. - 0,2 п.л.

6. Ходакова Н.П. Информационно-коммуникационные технологии в профессиональной подготовке специалистов дошкольного образования. // Журнал «Педагогические науки», №3 2006.

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧЕСКАЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПРОГРАММА «АРМАН»

Р. Е. Абдрахманова
Заведующая детским садом
№37 «Арман»
г. Астана

Ключевые слова: Арт-терапевтическая образовательная программа, арт-терапия, ценности развития, интегрированные занятия.

Арт-терапевтическая образовательная программа «Арман» разработана авторами и предназначена для педагогов дошкольных организаций. Учебно-воспитательный процесс данной программы направлен на переплетение образовательной и инновационной технологии арт-терапии для комплексного развития полиязычной гармонично развитой и творческой личности ребенка.

Образовательная политика Казахстана, отражая общенациональные интересы, учитывая общие тенденции мирового развития, направлена на формирование нового типа личности, способной достойно представлять Казахстан в ряду ведущих стран мира.

Одной из основных особенностей современного периода развития системы дошкольного образования Казахстана, является замена ценностей обучения ребенка на ценности его развития. Успешность решения поставленных задач зависит от реализации конкретных образовательных программ. Государственный общеобязательный стандарт образования РК, утвержденный приказом МОН РК от 23.08. 2012 г. №1080 предусматривает и обеспечивает внедрение инновационных технологий в образовательные программы развития ребенка.

В последнее время в нашем обществе все более остро встает вопрос о воспитании творческой личности. В связи с этим возникает особая необходимость в изучении развития творческих процессов и нахождении путей его оптимизации. Традиционно в качестве одного из важнейших процессов, включающихся в любой творческий акт, рассматривалось воображение.

Большинство исследователей, считают, что воображение значительно расширяет и углубляет процесс познания. Оно играет огромную роль и в преобразовании объективного мира.

Особой формой воображения является мечта. Главной особенностью мечты является то, что, она направлена на будущую деятельность, то есть мечта — это воображение, направленное на желаемое будущее. Именно взрослый закладывает у ребенка механизмы воображения. И только в общении с взрослым ребенок осваивает общественно выработанные и фиксированные в культуре средства создания новых образов: в начале действия, а затем — речь, поэтому творческая группа детского сада №37 «Арман» назвала данную программу «Арман», значит Мечта!

Представленная программа направлена на формирование культуры детей, на их духовно-нравственное, социальное, личностное и интеллектуальное развитие. Для создания основы реализации образовательной деятельности в рамках инновационных технологий, обеспечивающих социальную успешность, развитие творческих способностей, саморазвитие и самосовершенствование, сохранение и укрепление здоровья детей.

В центре любых педагогических процессов должен находиться ребенок, а полезность содеянного определяется его здоровьем: соматическим, психическим и ментальным. Сейчас, в наше время экологических и социальных проблем, тема детского здоровья и творческого развития звучит особенно *актуально*. В рабочей программе предложены новые взгляды на развитие творческих способностей воспитанников через внедрение элементов арт-терапии в учебно-воспитательный процесс.

Цель: Формирование ключевых компетентностей детей с учетом их возрастных и индивидуальных возможностей через арт-терапию как инновационную технологию в дошкольном образовании.

Задачи:

1. Формирование ценностных: нравственных ориентаций дошкольника на образцах позитивного поведения человека, нормах правилах поведения, народных обычаях и традициях, сложившихся в Казахстанском обществе.
2. Воспитание сознательного отношения к собственному здоровью психологическо-устойчивой личности дошкольника.
3. Развитие разговорной речи и воспитание полиязычной личности дошкольника.
4. Развитие у ребенка эстетических чувств, творческих способностей в музыкальной художественно-речевой, танцевальной и изобразительной деятельности.
5. Развитие познавательных интересов детей, формирование способов интеллектуальной деятельности развитие любознательности.
6. Создание полноценного пространства и обеспечения комплексного сопровождения индивидуального развития ребенка дошкольного возраста.

7. Развитие преемственности в работе детского сада и начальной школы, исключающей умственные и физические перегрузки в содержании образования ребенка

Объект исследования: учебно-воспитательная деятельность детского сада.

Предмет исследования: развитие и накопление образовательных умений и навыков, и творческой деятельности ребенка.

Гипотеза: Обучение и развитие образовательных, коммуникативных и творческих способностей ребенка будет успешным при корректном внедрении инновационной технологии арт-терапии.

Новизна: Внедрение элементов арт-терапии во все области ГОСО РК

Программа направлена на развитие у детей растущих возможностей активного познания, создания и преобразования действительности. Основной принцип, реализуемый в программе, меньше показывать и объяснять, больше побуждать к активному восприятию, размышлению, продуктивному общению с взрослыми и сверстниками.

Авторы преследуют цель — сформировать такие качества личности, как воспитанность, самостоятельность, целеустремленность, умение мечтать о прекрасном, созерцать и создавать вокруг себя прекрасный детский мир. При этом формирование знаний, умений и навыков рассматривается не как самоцель, а как одно из средств развития ребенка.

Перед педагогами ставятся следующие задачи:

- переосмысление педагогом собственной педагогической деятельности;
- стимулирование, инициирование и ориентирование инновационной педагогической деятельности педагогов-дошкольников;
- моделирование качественной образовательной среды дошкольной организации, способствующей гармоничному развитию, обучению и воспитанию детей 3-6 лет;
- создать ребенку возможность радостно и содержательно прожить эти годы;
- способствовать всестороннему и своевременному психическому развитию (арт-терапия);
- формировать культурно-эстетическое развитие ребенка.

Для авторов программы идеальный детский сад — это теплый дом, где царит семейная обстановка, где дети играют, слушают сказки, участвуют в учебной деятельности, труде, общении. При построении педагогического процесса основное образовательное содержание программы «Арман» педагоги осуществляют в повседневной жизни, в совместной с детьми деятельности, путем интеграции естественных для дошкольника видов деятельности, главным из которых является игра.

Программа составлена в соответствии с основными ступенями дошкольного детства — среднего, старшего возраста. Особый акцент делается на творческое развитие ребенка, поэтому результаты педагогической деятельности по каждой области ГОСО РК «Здоровье», «Коммуникация»,

«Познание», «Социум», «Творчество», можно оценивать через формирование культурно-образовательных новообразований.

Программа основана на принципах:

- научности;
- коллективного взаимодействия;
- доступности и посильности по возрастным особенностям;
- активности;
- наглядности;
- дифференцированного и индивидуального подхода;
- эмоционально-положительного настроения;
- преемственности
- максимального сближения, координации в овладении различными видами деятельности.

Формы организации учебно-воспитательной деятельности:

1. Традиционное
2. Комплексное
3. Интегрированное

Особенности программы «Арман»:

- Своевременное и полноценное психическое развитие, эмоциональное благополучие ребенка;
- Разный уровень требований к усвоению программы, что обеспечивает максимальное развитие индивидуальных способностей каждого ребенка;
- Создание предметно-развивающей среды способствующей развитию познавательной и творческой активности детей;
- Личностно-ориентированный подход к каждому ребенку создающий благоприятный психологический микроклимат, поддерживающий уверенность ребенка в себе, самостоятельность, инициативность.

Условия реализации программы:

1. Организация занятий:

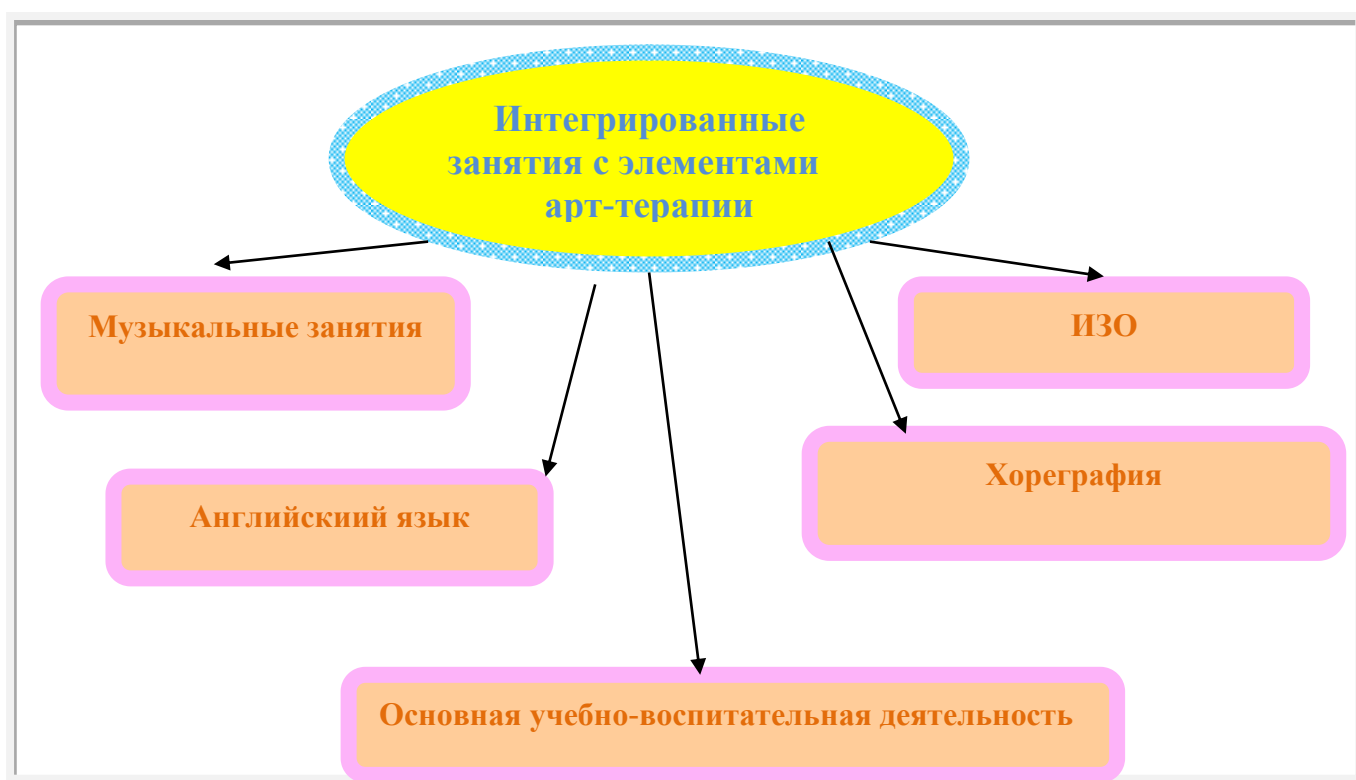
- Занятия проводятся два раза в неделю, согласно штатному расписанию.
- Длительность занятий от 10 до 30 минут, в зависимости от возраста воспитанников.
- Внедрение элементов арт-терапии по усмотрению педагога включается в учебно-воспитательный процесс.

2. Наглядный и дидактический материал, используемый на занятиях:

- только качественная аудиозапись музыки;
- иллюстрации и репродукции;
- малые скульптурные формы;
- дидактический материал;
- игровые атрибуты;
- музыкальные инструменты;
- «живые игрушки» (воспитатели или воспитанники, одетые в костюмы);

- нетрадиционный и природный материал (рисунки на молоке, песок, цветная соль, цветные камушки и т.д.).

3. Педагогический мониторинг развития воспитанников проводится два раза в год.

Образовательный процесс с дошкольниками организуется через внедрение элементов арт-терапии в образовательную деятельность и режимные моменты, совместную деятельность со специалистами детского сада и родителями воспитанников на основе интеграции разных видов детской деятельности и образовательных областей: «Здоровье», «Коммуникация», «Познание», «Социум», «Творчество».

Арт-терапия — это взгляд на настоящее глазами будущего.

Творческое начало живет в каждом из нас. Оно подобно способности дышать и заложено с самого детства. Вспомните, ведь когда мы были детьми, мы пели на утренниках, ходили в танцевальные группы и рассказывали стихи на семейных праздниках. Однако позже, когда человек взрослеет общество «навешивает» свои ярлыки: «у тебя нет голоса», «ты не красиво рисуешь» — хотя изначально это делается для собственного удовольствия. И вот, под напором этих высказываний наше творческое начало теряется в глубинах нашего сознания. Именно поэтому задача арт-терапии не обучить человека творчеству, а разбудить его творческое начало.

ЛИТЕРАТУРА

1. Алексеева М.Ю. Развитие творческого мышления младших школьников средствами арт-терапии (на материале обучения иностранному языку). Дисс. Канд. Пед. наук. – Курск, 2007. – 244 с.
2. Аникеева Н.П. Психологический климат в коллективе: научное издание / Н.П. Аникеева. – М.: Просвещение, 1989. – 223 с.
3. Бочарова Л.П. Игры на уроках английского языка на начальной и средней ступени обучения // Иностранные языки в школе. № 3-1996 – 27 с.
4. Выготский Л.Н. Воображение и творчество в дошкольном возрасте / Л.Н. Выготский – СПб.: Союз, 1997. – 400 с.
5. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: Пособие для учителя. М.: АРКТИ, 2003, 192 с.
6. Дьяченко Н.П. Стихи, рифмовки и песни как средство повышения эффективности урока английского языка: Н.П. Дьяченко // Педагогический вестник. – 2004, №3. – С. 30-33.
7. Жуковская Р.И. Игра и ее педагогическое значение. М., Педагогика. – 1975.
8. Маханева М.Д. Театральные занятия в детском саду. Пособие для работников дошкольных учреждений. – М., Сфера, 2001.
9. Чурилова Т. Кукольный театр своими руками. – М., Рольф, 2001.

ИССЛЕДОВАНИЕ УСЛОВИЙ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

К. К. Жолдасова

заведующая ясли-садом №22 «Әлем»
г. Астана

Ключевые слова: инклюзивное образование, опорно-двигательный аппарат, интеллект, дифференцированное воспитание и обучение.

В западной системе образования инклюзивный подход развивается несколько десятилетий, в Казахстане находится на этапе становления. Современные общественно-политические и социально-экономические условия в нашей стране способствуют устойчивому обеспечению физического, интеллектуального и личностного развития ребенка с особыми образовательными потребностями. С этой целью совершенствуется нормативно- правовая база инклюзивного образования: Закон РК «Об образовании» (ст.1п.21-3), Закон РК «О социально и медико-педагогической поддержке детей с ограниченными возможностями», Государственная программа развития образования на 2011-2020гг., в которой одним из приоритетных направлений является инклюзивное образование, Приказ Министра образования и науки РК от 4 июля 2013года №258 «Типовые правила деятельности видов специальных организаций образования для детей с ограниченными возможностями в развитии». В настоящее время в Казахстане одновременно применяются три модели в обучении и воспитании детей с особыми образовательными потребностями:

- 1) дифференцированное воспитание и обучение детей с нарушениями речи, слуха, зрения, опорно-двигательного аппарата, интеллекта, задержкой психического развития в специальных коррекционных организациях;
- 2) интегрированное обучение в специальных группах(классах) общеобразовательных организаций;
- 3) инклюзивное обучение, когда дети с особыми образовательными потребностями обучаются в обычных группах (классах).

В детском саду №22 «Әлем» осуществляются интегрированное и инклюзивное обучение детей с особыми образовательными потребностями. Многолетний опыт работы с «особыми» детьми показал, что необходимы условия для равного доступа всех участников педагогического процесса к лучшим образовательным ресурсам и технологиям. Концепция нашего детского сада такова, что каждый ребенок уникален в своей индивидуальности и имеет право развиваться в собственном темпе, учиться по своей образовательной траектории. В целях реализации нашей концепции перед коллективом поставлены задачи по охране жизни и укреплению здоровья детей, созданию единой психологически комфортной образовательной среды для детей, имеющих разные стартовые возможности , по развитию каждого ребенка в условиях интегрированного образования, обеспечению адаптации и социализации детей с особенностями развития на этапе школьного обучения. В соответствии с поставленными задачами, определены следующие направления:

- оздоровительные мероприятия с использованием здоровьесберегающих технологий;
- образовательные услуги в условиях кабинета психолого- педагогической коррекции и специальных коррекционных групп;
- коррекционная работа по индивидуальным программам с «особыми» детьми, включенными в общеразвивающие группы;

- взаимодействие с родителями ;
- преемственность детского сада с другими социальными институтами(психолого-медико- педагогическая консультация, общеобразовательная школа, неправительственные организации и др.).

Одним из необходимых условий инклюзивного образования является создание специальной коррекционно-развивающей среды. В связи с этим, в ясли-саду имеются спортивный и музыкальный залы, игровые комнаты, кабинет психолого- педагогической коррекции, лекотека, центр развития казахского и других языков, специальные помещения для логопедических и коррекционных занятий, где сосредоточен необходимый раздаточный и дидактический материал для организованной учебной деятельности и индивидуальной работы с детьми, установлены логопедические тренажеры «Дельфа» и интерактивное оборудование.

На мой взгляд, успех коррекционной работы с детьми, имеющими особые образовательные потребности, в высшей степени зависит от качественного состава педагогических кадров, их профессиональной компетентности. В дошкольной организации проводятся различные мероприятия по повышению профессиональной компетентности специалистов: своевременная курсовая переподготовка, досрочная аттестация (47% имеют первую и высшую квалификационные категории), заочное обучение по второй специальности «педагог-дефектолог», участие в профессиональных конкурсах республиканского и международного уровня, где неоднократно занимались призовые места. Кроме того, учитель-логопед Жумабекова А. имеет ученую степень Доктора PhD в области коррекционной психологии, а также она и учителя-логопеды Гелеверя О, Уалиева З, заведующая ясли-садом К.Жолдасова сдали успешно экзамены и были удостоены Международной стипендии Президента Республики Казахстан «Болашак» для стажировки в Королевство Нидерланды по специальности «Коррекционная педагогика».

Рассматривая все вышесказанное, можно заключить, что эффективность коррекционно-развивающей системы также определяется четкой организацией детей в период их пребывания в детском саду, правильным распределением нагрузки в течение дня и преемственностью в работе всех специалистов, которые в качестве основного метода используют «командный», предполагающий их совместную работу. Деятельность педагогов планируется исходя из командной оценки — стартовой диагностики, определяющей единые цели и задачи. Они выбирают интересное, доступное содержание, организуют разнообразную деятельность детей, используя инновационные технологии.

Таким образом, целостность инклюзивного образования обеспечивается установлением связей между разными сферами деятельности ребенка, взаимосвязью дошкольной организации с родителями дошкольников и другими социальными институтами.

Мақалада түзету-дамыту жұмысы жүйесін, балаларға инклюзивтік білім беру қажеттілігі туралы мәселе қаралады.

In the article the author considers the issue about the necessity of the inclusive education for the children with special needs.

ЛИТЕРАТУРА

1. Государственная Программа развития образования на 2016-2019 гг.
2. В. Лубовский. Развитие словесной регуляции действий у детей. Москва, Педагогика, 1999 г.
3. И. Дубинская. Формирование здоровья детей, воспитывающихся в дошкольных учреждениях. Педиатрия, 2007 г.
4. Н. Ладыгина, Н.Аскарина. Развитие речи у детей в яслях и домах ребенка. Педиатрия, 2005 г.

МЕКТЕПАЛДЫ ДАЯРЛЫҚ ТОПТАРЫНДА БАЛАЛАРДЫҢ БАЙЛАНЫСТЫРЫП СӨЙЛЕУ ДАҒДЫСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Айжамал Қазыбай

№71 «Мөлдір» балабақшасының

меңгерушісі

Астана қаласы

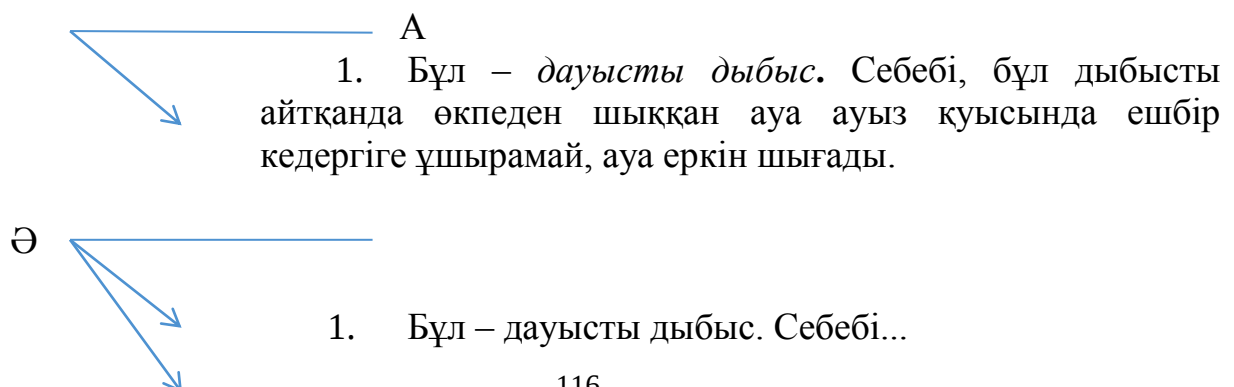
Түйін сөздер: Сөз – халқымыздың негізгі тәрбие құралы, инновациялық оқыту, «Сатылай кешенді оқыту» технологиясы.

Қазіргі таңда еліміздің білім беру саласындағы басты талаптарының бірі – отбасы, балабақшадан бастап мемлекеттік тілді меңгерту, жаңа заманға сай білімді де, тәрбиелі ұрпақ тәрбиелеу ата-аналар мен педагогтардың басты мақсаты болмақ. Бұл міндет шын мәнінде соңғы жылдары күрмеуі қиын мәселелерге айналғаны жасырын емес. Оның көптеген объективтік және субъективтік жағдайлары бар. Оған ұлтымыздың ел болашағын ойлаған ғалымдарымыздың ой-тұжырымдары дәлел. Академик Р.Сыздық: «Ең алдымен, баланың тілі үй ішінде, отбасында шығады, демек, баланы ана тіліне баулуда, оның ішінде сөздерді дұрыс дыбыстай білуге үйрететін тұңғыш ұстазы – ата-анасы және үй ішіндегі өзге де үлкендер екені мәлім. Сөйлеу үстінде сөздерді бір-бірімен жымдастыра, үйлестіре айта білуге, қазақ тілінің өзіне тән дыбыс заңдылықтарын сақтап сөйлеуге баулуда балаға ертегі, әңгімелер айтудың мәні зор. Үлкендер ертегі, әңгімелерді баппен мәнерлеп, яғни үндестік заңдарын сақтап, сөздерді қиюластырып айтуға мейлінше көңіл қоюлары қажет. Сірә,

өсіп келе жатқан баланың таным-білімдік талабы мен психологиясына әңгіме, ертегілердің мазмұны ғана емес, оның тіліндегі үннің құлаққа жағымды музыкалылығы да қатты әсер ететін сияқты. Баланың өлең сөзге құштарлығының сыры осында жатады. Үн (дыбыс) гармониясы – адамның жан дүниесі қажет ететін заңдылықтардың бірі. Сондықтан жас балаға тек прозамен ұсынылған әңгіме-ертегілерді емес, өздеріне арналған өлеңдерді оқып беруге ұмтылу керек. Ол өлеңдерді балалар жатқа айтқанда сөздерін дұрыс дыбыстауына назар аударып, қате тұстарын түзетіп отыруды қазақ ата-аналары мен өзге үлкендер де дағдыға айналдырса», – деп, ата-аналар мен баланың тәрбиесімен айналысатын басқа да адамдарға кеңес берсе, «Балабақша тәрбиешілері «Тіл дамыту», «Көркем әдебиет» сияқты оқу іс-әрекеттерінде көңілді тек оқып беруге ғана аңғармай, сол оқыған мәтіндегі сөздерді дұрыс оқуға зер қоюы абзал. Бүлдіршіндерге өлең-тақпақ айтқызғанда олардың тек тілі келмейтін дыбыстарын түзету емес, ең алдымен сөздерді қиюластырмай, бөлек-бөлек айтулары сияқты қателіктеріне де көңіл аударуы қажет. Бүгінгі балалар әр нәрсеге үйренуді отбасынан гөрі балабақшалардан бастайды. Өйткені, ата-аналардың көбі жұмыс басты, олардың кешкі екі-үш сағат баламен бірге болған уақыттары күн ұзаққа балабақшада өткізген тәрбие сағатпен теңесе алмайды. Сонымен қатар, жас ата-аналарымыз, оның ішінде қала тұрғындарының өздерінің қазақ тілінде сөйлеу дағдылары өз деңгейінде емес. Сондықтан ана тілімізді үйретудегі бастапқы күш балабақша тәрбиешілеріне түседі», – деген ұсыныс-пікірін балабақша тәрбиешілеріне арнаған. Бұл ой-тұжырымдарды жүзеге асыру үшін ата-ана да, балабақша тәрбиешілері де ұлттық құндылықтармен сусындаған, ана тілінің қадір-қасиетін ардақ тұтатын ұлтжанды азаматтар мен азаматшалар болуы керек. Тәрбиешілер бүлдіршіндерді тек тәрбиелеп, білім берумен ғана шектелмеуі тиіс, сонымен қатар олар ана тіліміздің байлығы мен әсемдігін бала бойына сіңіріп, әр сөзді анық-айқын, әуезді сөйлеуге машықтандыруға баса көңіл аударуы қажет. Ана тіліміздің тәрбие берудің басты құралы екендігін ғалым-әдіскер М.Жұбанова былайша түйіндейді: «Сөз – халқымыздың негізгі тәрбие құралы. Сөз өнері арқылы баланы қоршаған дүниені танып-білуге, адамгершілікке, мейірімділікке, татулыққа, еңбекке, батылдыққа, ізденгіштікке, өмірден сабақ алуға дайындаған. Сөйтіп, сәбидің шама-шарқына қарай, тәрбие мен білімнің кейінгі күрделі кезеңіне қажетті, тұрақты дағды қалыптастырғанын көреміз». Ал академик Р.Сыздық қазақ балаларының ана тілінде сөйлеу дағдысының әлі күнге дейін өз деңгейінде болмай тұрғандығына мынадай уәж келтіреді: «Мектепке дейінгі бала тәрбиесіне ана тілімізде жүргізілуі енді ғана қолға алына бастағандықтан, әлі көп нәрсе жоқ екендігі мәлім. Бүлдіршіндерге қазақ тілінде оқитын өлеңдердің, айтатын ертегілердің өте аз екендігі, кейбіреулері баланың жасына, танымына, психологиясына сай еместігі, дидактикалық материалдардың, методикалық құралдардың кемшілігі – осылардың барлығы, сөз жоқ, баланың ана тілімізде тәрбиелеуде салқын тигізетін жайттар. Дегенмен баланы қазақ тіліне баулуда бірнеше міндетті атқаруға тура келеді.

Солардың бірі және бүгінгі күнде ақсап жатқан саласы – сөзді дұрыс айту болса, ауызша сөйлеу барысында сөздерді дұрыс дыбыстауға үйретуді бір сәт көңілден шығаруға болмайды», – деген тұжырым жасайды. Ғалымдардың балабақша бүлдіршіндеріне ана тілін терең меңгертумен қатар ұлттық құндылықтарды да ерте жастан олардың бойларына сіңіруді оқу кешендерінің орны ерекше деген тұжырымдары бүгінгі таңда өте өзекті болып отырған мәселелердің бірі. Сондықтан балабақша қызметкерлерінің алдында тұрған осы мәселені бүгінгі қоғам талап етіп отырған білім берудегі инновациялық технологиялар арқылы шешуге болатындығына көз жеткіздік.

Ал, инновациялық оқыту дегеніміз – оқу-тәрбие жүйесінде тәрбиеленушілердің жағымды қасиеттерін жетілдіруге, оларды толыққанды дара тұлға етіп қалыптастыруға, бүгінгі қоғамның талаптарына жауап бере алатын педагогикалық шеберлігі қалыптасқан, ғылыми-әдістемелік тұрғыдан пәнаралық байланысты дамытуға бағытталған нәтижесі бар, оқытудың жаңаша формалары мен тетіктеріне негізделген ізденімпаздықпен байланысты оқытудың жаңа мазмұндағы түрі. Бүгінгі таңда білім беру жүйесінде қазақстандық ғалымдарымыздың ізденуімен бірнеше технология оқу үрдісіне енгізілуде. Солардың бірі – бірнеше жылдан бері балабақшаның мектепалды дайындық топтарында қолданысқа енген «Сатылай кешенді оқыту» технологиясы. Бұл технология арқылы балалардың әр дыбысты, сөзді дұрыс айтумен қатар өлеңдерді жаттап, мәнеріне келтіріп айтуға машықтанатындығына тәжірибе арқылы көз жеткізді. Ол үлгіні алғаш Жамбыл облысы, Меркі ауданындағы әріптестеріміздің тәжірибесінен көріп, таныссақ, биылғы, яғни 2013-2014 оқу жылынан бастап Астана қаласындағы №71 «Мөлдір» балабақшасында Білім басқармасының ұйғарымымен мектепалды даярлық топтарында «Тіл дамыту» оқу іс-әрекетін «Сатылай кешенді оқыту» технологиясымен жүргізіп келеміз. Ол арқылы біз балалардың ауызша дұрыс сөйлеу дағдысын және дүние танымын қалыптастырамыз. «Тіл дамыту» оқу іс-әрекетінің бағдарламасы бойынша жасалған оқу құралында дыбыстарды үйрету мен соған қатысты баланың логикасын дамытып, өзіндік пікір айта алатындай өлеңдер, мақал-мәтелдер, жұмбақтар мен жаңылтпаштар топтастырылған. Тәрбиеленушілер оларды жаттап, сөздік қорын байытумен қатар ондағы дыбыстарды ауызша талдауға дағдыланады. Төменде соның бір үлгісін ұсынып отырмыз.

2. Тілдің қатысына қарай тіл алды немесе жіңішке дауысты дыбыс. Себебі, бұл дыбысты айтқанда тілдің ұшы сәл ілгері қарай созылып, үсті сәл төмендейді.

Әлдилесе анашым
Әлдилесе анашым,
Әніне құлақ саласың.
Күннен жылы құшағы
Мейіріміне қанасың.
Сөз де үйретер біртіндеп,
Қара көзі күлімдеп.
«Мынау мұрын, мынау көз
Мынау қызыл тілің», – деп.

Ананың сөзін жаттайсың,
Ойыңа берік сақтайсың!
Анаңның тілін үйреніп,
Кезеңнен кезең аттайсың.

Анаңды сүйсең, балалар
Сүйесің ана тіліңді.
Ананың тілін білмесең,
Бола алмайсың білімді.

Ата көрген оқ жонар,
Ана көрген тон пішер.
Ана сүтін ақтамағанды,
Ешкім мақтамайды.

Қорыта айтқанда, мектепке дейінгі балаларға тәрбие мен білім беру жұмыстарын ұйымдастыруда олардың сөйлеу, тілін дамыту, байланыстырып сөйлеу мәдениетін жетілдіруге, құрастыра сөйлеуге, сөздік қорының молаюына баса көңіл бөлген жөн. Сәбилердің дүниетанымын кеңейтіп, ойын өрістетіп, тіл байлығын жетілдіруде ауыз әдебиетінің, көркем әдебиеттің алатын орны ерекше. «Сатылай кешенді оқыту» технологиясында ұлттық ойындар қолдану өте тиімді. Сондықтан әрбір ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде ұлттық ойындарды қолдану арқылы балалардың сөздерді дұрыс айту дағдысын қалыптастырып, қиялын шарықтатып, ойлау қабілетін ұштауға болады.

Мақалада мектепалды даярлық топтарында балалардың байланыстырып сөйлеу дағдысын қалыптастыруда, тілін дамытуда «Сатылай кешенді оқыту» технологиясының тиімділігі туралы айтылады.

В статье рассматривается эффективность применения технологии поэтапного комплексного обучения в развитии речи и формировании навыков связной речи детей в группах дошкольной подготовки.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Р.Сыздықова. Сөз сазы. «Санат» баспасы, – Алматы, 1995ж., 117 бет.
2. М.Жұбанова. Ұлттық тәрбие тағлымы. «КИЕ» лингвоелтану инновациялық орталығы, – Алматы, 2012ж., 135 бет.
3. Н.Оразақынова. Сатылай кешенді оқыту технологиясының ғылыми-әдістемелік негіздері «Дайр» баспасы – Алматы, 2007ж., 289 бет.

СОТРУДНИЧЕСТВО СЕМЬИ И ДЕТСКОГО САДА КАК УСЛОВИЕ НРАВСТВЕННО-ДУХОВНОГО ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Л. М. Рахимжанова

Заведующая ясли-сада № 29

«Ақ қайың»

г. Астана

Ключевые слова: нравственно-духовное воспитание, дети дошкольного возраста, составляющие, принципы, средства и методы нравственно-духовного воспитания.

Нравственно-духовное воспитание – это процесс непрерывный. Воспитывать нравственно-духовные качества необходимо с самых первых шагов ребенка, именно дошкольный возраст самый чувствительный и отзывчивый на все доброе. Именно нравственность включает в себя самые главные человеческие качества как любовь, доброта, сочувствие, ненасилие, терпимость, праведное поведение, душевный покой и мы, взрослые обязаны ежедневно, ежечасно, ежеминутно воспитывать их в наших детях.

Анализируя проводимую работу по данному направлению, мы пришли к выводу, что для успешной реализации Программы нравственно-духовного образования «Самопознание» в образовательный процесс ясли-сада, необходимо создание единого нравственно-духовного образовательного пространства: семья и дошкольной организации. Поэтому тесное взаимодействие педагогов с родителями в решении задач духовно-нравственного воспитания дошкольников является первостепенной.

Наше сотрудничество с родителями строиться под девизом: «Все друг другу мы нужны».

Взаимодействие ясли-сада с родителями в рамках Программы нравственно-духовного образования «Самопознание» осуществляется через:

- родительские собрания;
- театрализованные представления;
- родительский лекторий;
- родительский клуб «Созвучие сердец»;
- родительские конференции «Үш жүрек бірлігі»;
- совместная проектная деятельность;
- недельные акции «Милосердие» (конкурс рисунков, поделок, выразительное чтение стихотворений, выпуск семейных альбомов);
- акции добра – посещение детского дома, встречи с ветеранами войны и труда, встречи с детьми музыкальной школы и школы №4;
- совместная продуктивная деятельность детей и родителей (выставки, поделки, газеты);
- фотовыставки;
- воспитательские чтения «Уроки любви», чтение писем родителей, детям, письмо сыну, дочери, внуку.
- анкетирование;
- День открытых дверей
- проведение праздничных и спортивных мероприятий;
- консультации, тренинги, решение ситуаций.

Понимая, что важное место в работе с родителями занимают родительские собрания, по традиции в начале учебного года, в каждой группе были проведены собрания и родительский лекторий совместно с С. Хожамуратовой по нравственно-духовному воспитанию, и какой бы теме не было посвящено собрание, основная их цель – интеграция нравственно-духовного содержания в повседневной жизни как детского сада, так и семьи.

Систематически педагогами проводятся консультации родителей по внедрению нравственно-духовного воспитания детей: «Методы позитивного воспитания», «Добрые дела», «Культура общения со взрослыми и сверстниками», «Роль отца в воспитании дочери и сына», «Мама – пример для дочери» и др.

Стала доброй традицией проведение родительской конференции «Үш жүрек бірлігі». Цель конференции – расширение представлений родителей о роли родительской любви в становлении личности ребенка, об основных жизненно важных принципах сохранения счастливых взаимоотношений между родителями, детьми и воспитателями.

Проведение праздничных, спортивных мероприятий, конкурсов, а также совместная продуктивная деятельность способствуют сплоченности родителей и детей по отношению друг другу. В этой связи были проведены следующие мероприятия:

- «Папа, мама и я – спортивная семья»;

- Театрализованные представления «Золотая осень», «Добрые дела», «Что такое счастье» и др.;
- Неделя языков;
- Наурыз мейрамы;
- День добра;
- Конкурсы «Любовь и творчество»;
- Бабушкины умелые ручки, Доброта в наших руках;
- Выставка поделок «Осенние дары», «Новогодняя игрушка нашей семьи» и др.;

- Фотовыставки: «Моя любимая семья», «День рождения в кругу семьи», «Наши традиции», «Носите детей на руках» и др.;

Для индивидуальной работы с родителями используются следующие современные формы:

- индивидуальные кармашки (в кармашки воспитатели вкладывают записки о последних достижениях ребенка, его успехах, а также получают советы педагогов о том, на что нужно обратить внимание и каким образом помочь ребенку (слайд);
- письма родителей своим детям, с теплыми пожеланиями добра и любви (видео);
- портфолио детей.

Основные наглядные средства, используемые педагогами ДО в работе с родительской общественностью — это стенды, папки-передвижки, газеты, журналы для родителей. Активно пропагандируем положительный опыт семейного воспитания для воспитания общечеловеческих качеств детей в рамках национальной идеи «Мәңгілік ел».

Уникальным средством сотрудничества, сотворчества детей и родителей является технология проектирования. В этой связи были реализованы совместные проекты, такие как «Семья — моя опора», «Роль семьи в обществе», «Традиции и обычаи моей семьи», «Национальные игры других народов», «Здоровье начинается с семьи», «Герои нашей семьи» и др. Прикосновение к истории своей семьи, Родине вызывает у ребенка сильные эмоции, сопереживание, соучастие, а умелое педагогическое воздействие дало потрясающий эффект; активное участие приняли не только родители, но и бабушки и дедушки.

Проведенные анкетирования, беседы с родителями, в самом начале пилотной работы детского сада показали, что некоторая часть родителей не знают, что именно в дошкольном возрасте происходит усвоение социальных норм, моральных требований, и почему именно этот возраст нельзя пропустить для становления представлений о добре и зле, о нравственных эталонах и нравственных нормах поведения и взаимоотношений. Поэтому в своей работе мы постарались создать такие условия, при которых взаимодействие с родителями по вопросу нравственно-духовного воспитания стало обоюдно интересным и продуктивным. Семья играет центральную роль в сознании

ребенка. То, что обязана дать ребенку семья, никто кроме нее не даст в полной мере. А наша задача – помочь родителям осознать, что, в первую очередь, в семье должны сохраняться и передаваться нравственные и духовные обычаи и ценности, что семья для ребенка – это мир, в котором закладываются основы воспитания, отношения к людям, к природе.

Именно поэтому мы уделяем большое внимание работе с родителями, помогаем укрепить статус семьи. Самым главным критерием оценки нравственно-духовного воспитания в условиях взаимодействия педагогов, детей и родителей можно считать умение детей применять знания о нравственных нормах и правилах в самостоятельной деятельности, проявлять внимание и милосердие, оказывать помощь. Это отражается в играх и общении детей со сверстниками, отношении к старшим и младшим.

Ведь именно в совместной деятельности педагогов и родителей зародиться то, о чем мечтал В.А. Сухомлинский: «Духовная общность между взрослым и маленьким».

В статье рассмотрена проблема нравственного- духовного воспитания детей дошкольного возраста, дана характеристика его составляющих, принципов и направлений. Имеется краткое описание средств, методов и мероприятий этого процесса.

Мақалада мектеп жасына дейінгі балалардың рухани-адамгершілік тәрбиесі туралы мәселе қарастырылған, оны құрайтын принциптер мен бағыттарына мінездеме берілген. Осы үрдістің әдістері, іс-шаралары және құралдарына қысқаша мағлұмат берілген.

ЛИТЕРАТУРА

1. М.М.Мұқанов, «Жас және педагогикалық психология» (Алматы 1982ж).
2. Ү.Тұрғынтаева, «Халық даналығы-адамгершілік тәрбие құралы. Отбасы және балабақша» (2001ж).
3. Ә.Табылдиев, «Халық педагогикасы және тәрбие». 1990 ж.
4. М.Т.Баймұқанова, «Отбасымен әлеуметтік педагогикалық жұмыс». Астана, 2005 ж.
5. Национальный научно-практический, образовательный и оздоровительный центр «Бөбек». Методическая пособие для учителей.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ МЕКЕМЕДЕ БАЛАЛАРДЫҢ ТАНЫМДЫҚ ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН ДАМУДА ЖАҢАРТЫЛҒАН ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Ғ. М. Құрманова

№122 мектепке дейінгі гимназияның

басшысы

Павлодар қаласы

Түйінді сөздер: зерттеу әрекет, дамытушы ойындар, қызығушылық, Денеш блоқтары, өлшем, логикалық тапсырма, бейнелі карточкалар, ойлау іс-әрекеттері

Мектепке дейінгі білім беру заманауи жүйесінде баланың бойындағы даралығын арттыру, әр балаға жеке даму картасын құрастыру, оның ойлау кеңістігін тереңдету мақсатында педагогикалық ғылымда, тәжірибелі ұстаздардың ортасында, қоғамда туылып жатқан идеялар, көзқарастар сан қилы. Павлодар қаласының №122 мектепке дейінгі гимназияның педагогикалық ұжымы іздену барысында аталған бағытты мектепке дейінгі дамытуда маңызды деп саналады: кіші жасынан бастап балаға жан-жақтан түрлі ақпарат әсер етеді. Бұл ақпараттарды меңгеру дұрыс қолданылған өзінің әрекетін реттеуге, шешім қабылдауға, дұрысын-бұрысын анықтауға негіз болатын баланың зияткерлік дамуы маңызды. Мұның ішінде баланың ой өрісіне арналған зерттеушілік әрекет, Воскобович, шығармашылық ойындар, дыңыш блок технологияларына негізделіп балалармен жұмыстар атқарылады.

Зерттеушілік әрекет – білім алып отырған әрбір жеткіншек қоршаған ортаны зерттей отырып, өз бетінше білім жинақтап, оны тәжірибе жүзінде өмірде қолдана білуі тиіс. Дәстүрлі білім беру жүйесінде оқыту әдіс тәсілдері мектеп алды жасындағы баланың репродуктивті әрекетіне жүгінген. Қазіргі таңда мектепке дейінгі саласына жаңа оқу стандарты іске асырумен байланысты зерттеушілік білім беру мәселесі маңызды орын алуда. Балалардың зерттеушілік ізденістеріне қатысты білік пен дағдыларды қалыптастыруына (проблемаларды анықтаудан ұсынуға дейін және алынған қорытындыларды қорғау), осыған орай балаларға зерттеу ұғымын кеңінен түсіндіру және олардың зерттеу қабілеттерін дамыта білу педогог тәрбиешілерден кәсіби шеберлікті қажет етеді.

Балаларға шығармашылық іс-әрекет дағдыларын меңгерте отырып, педогог әр баланың зерттеу қабілеттерінің жеке дара екенін ұмытпау керек. Осы тұрғыда қабілеттерін дамыта отырып, жетістерге жеткізуге мүмкіндік туғызады.

Зерттеу әрекеті – баланың жеке шығармашылығына бағытталған әрекет. Мұндай әрекет баланың жеке білім аумағын қалыптастыру арқылы нәтиженің туындауына мүмкіндік береді. Балаларда арнайы білімді қалыптастыруға,

сондай-ақ жалпы зерттеулік ізденіске қажет білік пен дағдыны дамытуға қажетті бағдарламаны өндеу қағидаларын атап өткен жөн.

Зерттеулік оқыту мектепке дейінгі салада көбінесе айналадағы қоршаған ортамен танысу сабағының әдістмесінде кең қолданады.

Зерттеу әрекеті – баланың жеке шығармашылығына бағытталған әрекет. Мұндай әрекет баланың жеке білім аумағын қалыптастыру арқылы нәтиженің туындауына мүмкіндік береді. Балаларда арнайы білімді қалыптастыруға, сондай-ақ жалпы зерттеулік ізденіске қажет білік пен дағдыны дамытуға қажетті бағдарламаны өндеу қағидаларын атап өткен жөн.

Зерттеулік оқыту мектепке дейінгі салада көбінесе айналадағы қоршаған ортамен танысу сабағының әдістмесінде кең қолданады.

Кез келген дені сау нәресте алғаш өмірге келгенде өзінің тіршілік әрекетін жаңа жағдайларға бейімдеуге көмегін тигізетін туа біткен танымдық бағдармен келеді. Бірте-бірте осы танымдық бағдар танымдық белсенділікке, баланың өсуіне, дамуына байланысты танымдық белсенділік танымдық әрекетке өтеді.

Осы жұмыстар нәтижесінде әр топта зерттеушілік бұрыштары ұйымдастырылған. Тәрбиешінің басқаруымен бала ұстап, сезіп, бөлшектеп зерттеу әрекеттерін атқарады. Олардың нәтижесін көрсете алатын белгілер символдары жүйеленген және балалардың жасына сай әр топта қоршаған ортамен таныстыру тақырыптарына сай тәжірибелер бағдарламасы жүйеленген және тәжірибелер жинағы баспадан шығарылған. Балалардың оқу-танымдық іс-әрекеті белсенділігін қалыптастыруда олардың қабілеттерін дамытуға, танымдық жан қуаттарының оянуына ықпал етіп, ізденіс, талабын ұштауға білім деңгейін жетілдірудің маңызы ерекше. Балалардың оқу - танымдық іс - әрекеті – күрделі процесс. Ол іс - әрекет мақсатын, мазмұны мен қорытындысын, түрлері мен әдістерін, деңгейлерін қамтиды. Баланың ойлау қабілетін дамыту, сабаққа деген ынтасын қызығушылығын арттыру, ол тәрбиешінің басты міндеті және жұмысы.

Воскобовичтің дамытушы ойындары – психологиялық және педагогикалық технологиялардың интеграциясы, танымдық дамуын ынталандыратын және анықталған дағды және біліктерін нығайту арқылы іске асырылады. Дамыту ойындарының алдына қойылған әр түрлі міндеттерді шешу барысында олар әлі де қызықтың бірегей болып қала беруі, бала үшін шығармашылыққа орын қалдыратындығы, ойыннан ойынға қарай өздерінің тартымдылығын жоймауы маңызды. Осы толып жатқан шығармашылық бағыттар, ойындардың арасында, ерекше, өздік ерекшелігі бар, шығармашыл өте мейірімді ойындар тобы Воскобовичтің дамыту ойындары. Осы ойындарының негізіне салынған негізгі қағидалары қызығушылықты, таным, шығармашылық, мейлінше әрекетте болады, өйткені ойын балаға мейірімді өзіндік ерекшелігі, көілді және мұнды ертегі, шым-шытырық, қызықты кейіпкер немесе қызықты сапарларға шақыру тілімен берілген. Инженер-физик Вячеслав Воскобовичтің балалары қайта құру кезеңінде туған, ойын дүкендері жас әкені тығырыққа тіреген. Олар оған біздің әжелеріміздің әжелері ойнаған

ойындарды ұсынған. Ал елімізде балама педагогика туралы әңгімелер белсенді жүріп жатты. Сондықтан да Вячеслав Валерьевич Воскобович тәрбие берудің алдыңғы қатарлы әдістеріне өзінің үлесін қосуды жөн көрді. Воскобовичтің алғашқы ойындары 90-шы жылдардың басында пайда болды. «Геокоонт», «Ойын шаршысы», «Складушки», «Түс сағаттар» бірден өзіне зейін аударды. Жылдан жылға олар көбейе берді - «Мөлдір шаршы», «Мөлдір цифр», «Домино», «Көбейту планетасы», «Сиқырлы басқатырғыштар», «Математикалық себеттер» сериялары. Воскобович ойындары несімен қызықты?

- Конструктивтік элементтерімен;
- Көп функционалдылығымен;
- Таңғажайып «қоршаудылығымен»;
- Бейнелілік және әмбебаптылығымен;
- Ойынның көңіл - күй мәдениеттілігімен;
- Пайдалану мүмкіндігінің әр түрлілігімен,
- Ойын тандаудағы басымдылығымен қызықты.

Балабақшаның тәжірибесінде кең таралған. Геокоонт ойыны, ойын шаршысы әр топ осы құралдармен жабдықталған және баламен әрекет барысында қолданылады.

«Дьенеш блогы арқылы балаларды дәлелдеп сөйлеуге үйрету». Кіші жастағы балалардың ойын дамыту, жаналықтарды жылдам игеру қабілеттіліктерін қалыптастыру балаларды тәрбиелеудегі маңызды міндеттердің бірі болып табылады. Бұл міндеттерді шешуде мектепке дейінгі балалардың ойлауын қалыптастыруға арналған мектепке дайындыққа бағытталған мазмұн мен әдістерді, оның ішінде математикалық дайындықты жетілдіру керек.

Балаларды математиканы қабылдауға керекті ерте логикалық дайындық үшін венгер математигі әрі психолог Золтан Дьенеш ойлап тапты. Дьенештің блоктарымен ойын ойнау қол жетімді, олар балаларды көрнекілік негізінде объектілердің пішінімен, түсімен және өлшемімен, математикалық түсініктермен және информатика туралы бастауыш біліммен таныстырады. Балаларының логикалық және талдамалық ой-өрісін (талдау, салыстыру, жіктеу, қорыту), шығармашылық қабілетін, сондай-ақ түйсігін, зердесін, зейінін және қиялын дамытқысы келетін ата аналар Дьенештің блоктарын сатып алғаны абзал. Бала Дьенеш блоктарымен ойнай отырып, сан түрлі пәндік әрекеттерді орындайды (белгісі бойынша топтастырады, қатарларды берілген алгоритм бойынша қояды). Дьенештің логикалық блоктары үш жасқа толған және одан асқан балаларға арналған. Дьенештің ойлаған ойы бойынша жиынтықта бірдей фигуралар мүлде жоқ. Алдымен баланы блоктармен таныстыру керек.

Дьенеш блоктары 48 геометриялық фигура құрайды:

- төрт пішін (дөңгелек, үшбұрыш, шаршы, тікбұрыштар);
- үш түрлі түс (қызыл, көк, сары түсті фигуралар);

- екі өлшем (үлкен және шағын фигуралар);
- екі түрлі жуандық (жуан және жіңішке фигуралар).

Әрбір геометриялық фигура төрт белгімен: пішінімен, түсімен, өлшемімен, жуандығымен сипатталады. Балалармен жұмыста бір топта мектепке дейінгі балалық шақта бір-екі көлемді логикалық блок жиынтығын және 5-8 жазық логикалық фигуралар жинағы қолданылады. Логикалық блоктар ағаштан және түрлі қалыңдықтағы пластикадан жасалады. Логикалық блоктармен қатар (түсі, формасы, өлшемі, қалыңдығы) сияқты шартты белгілері көрсетілген (5x5) көлемдегі карточкалар қолданылады. Логикалық блоктар өз алдына геометриялық фигуралардың формаларын көрсеткендіктен (дөнгелек, шаршы, тең қабырғалы үшбұрыш, тіктөртбұрыш) кіші балаларға ерте жастан бастап заттардың формасы мен геометриялық фигураларды таныстыруда дамыту тапсырмаларын шешу үшін кеңінен пайдаланылады. Олардың әрбіреуіне фланель жапсырылады, фланелеграф тақтайында қолдану үшін.

Заттық-ойын әрекеттерде тапсырмаларды орындауда карточкаларды қолдану арқылы балалар қасиеттерді орналастыру, модельдеу, кодтау, кодтарды шешуге үйренеді.

Қасиеттер-карточкалары балалардың бейнелі-көрнектіліктен көрнекті-сызба ойлауын дамытады, ал шартты белгілері жоқ карточкалар сөздік-логикалық ойлауды дамытады. Мысалы бала үлкен көгілдір, қалың үшбұрышты таңдаса, онда бұл жағдайда ол фланелеграфқа жапсыратын үшбұрышы бар карточканы алады да ауызша былай айтуға тиіс:

- Мен үшбұрышты таңдағаным, себебі үшбұрыш көгілдір. Тәрбиеші пішінін, сапасын білдіретін белгіні тауып қасына қоюға кеңес береді. Балалар тез арада карточканың қайсысы «үлкен», қайсысы «кішкентай» дегенді білдіргенін түсінеді. «Үлкен» деген мағынаны білдіретін, «жұқа» мағынасы бар карточканың қасына қойылады. Енді бала фланелеграфқа қарап былай жауап береді: Үшбұрыш пішіні-түсі көк, көлемі үлкен және жұқа.

Құралда біртіндеп қиындатылған деңгейдегі 4 топтағы ойындар мен жаттығулар логикалық блоктармен берілген:

- қасиеттерді анықтау және дәлелдеу іскерліктерін дамытуға арналған;
- заттарды олардың қасиеттеріне байланысты салыстыру іскерліктерін дамытуға арналған;
- жіктеу және жалпылау іскерліктерін дамытуға арналған;
- ойлау амалдары мен әрекеттерін орындау қабілеттерін дамытуға арналған.

Бұл кейіннен «емес» болымсыздық белгісін енгізуге мүмкіндік берді. Ол суреттік кодта тиісті код суретінің айқастыра сызып тастау түрінде көрсетіледі. Код белгісі мен «емес» болымсыздық сөзінің қатар қолданылуы оны код мәнін ашу қиындығын туғызатын жағдаймен байланысты болады. Бұндай белгіні түсіну үшін оған қарама-қарсы белгіні таңдап қолдану қажет. Сонымен логикалық ойлау арттыру үшін балалардың танымдық қызметін дамытатындай өзіндік пікір, қорытынды шығаруға түрткі болатын ойындар ұйымдастыру

қажет. Ойын арқылы балалардың негізгі іс-әрекеті және олардың айналадағы өмірден алған білімдерін, әсерлерін жинақтаған тәжірибелерін өз бетінше іс жүзіне асырады. Ойын барысында берілген тапсырмаларды шешуде балалардың ақыл-ойы дамиды, дәлелдеп сөйлей алады.

Бала ойын дамытуда танымдық ойындар ерекшеліктерін алуға болады. Балалардың ойлау қабілетін дамытатын, қызығушылықтарын арттыратын жұмыс түрі – логикалық ойындар. Осы ойындар баланы тапқырлыққа, логикалық ойлауға баулып, ойынның ұшқырлығына, өздігінен шешім қабылдауға, салыстыруға, дәлелдеуге әсер етеді.

Балаларының логикалық ойлауларын дамытудың негізгі кезеңіне жатқызуға болады. Өйткені балалардың ойлары осы кезде нақты –бейнеліден абстрактылы ойлауға қарай дамиды. Сондықтан балалардың ой - өрісі қалыптасып және заттарды тиісті ұғымдарға жатқызып, өздерінің ойларын дәлелдеуге үйрене бастайды.

В данном докладе представлен опыт Дошкольной гимназии №122 города Павлодара по внедрению инновационных методик, направленных на развитие познавательных интересов дошкольников. При внедрении в учебно-воспитательный процесс таких методик как ознакомление с окружающим миром через исследовательскую деятельность, формирование логики при помощи развивающих игр Воскобовича, обучение связной речи, используя блоки Дьенеша показаны виды упражнений и этапы работы.

Осы баяндамада Павлодар қаласының №122 мектепке дейінгі гимназияның балалардың танымдық қызығушылығын дамытуда жаңартылған технологияларды қолдану тәжірибесі ұсынылады. Айналадағы қоршаған ортаны зерттеушілік әрекет арқылы тану, логикалық қабілеттерін Воскобовичтың дамыту ойындары арқылы қалыптастыру, Дьенеш блогы арқылы балаларды дәлелдеп сөйлеуге үйрету жүйесінде жаттығулар түрлері және жаңартыылған технологияны оқу-тәрбие үрдісіне еңгізу кезеңдері көрсетілген.

This report represents an experience of № 122 Pre-school gymnasium in Pavlodar city by introduction of innovative methods, which direct to development informative interests of pre-school children. Familiarization with the world through research activities, logic formation through developing games of Voskobovich, using blocks of Dienesh are using in educational process as exercises and stages of work.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. А.М.Страунинг. Методы активизации мышления дошкольников.Обнинск,1998г.
2. Васильева Н.Н., Новоторцева Н.В. Развивающие игры для дошкольников.Ярославль,1997

3. Ф. Сулейманова, А.Воробьева. практика организации исследовательской деятельности дошкольников. Журнал «Детский сад от А до Я» №3, 2011 г.
4. Л.Ташева, Г.Таласбаева. Мектепке дейінгі ұйымдарда В.Воскобович, З. Дьенеш әдістемелерін қолдану ерекшеліктері. Журнал «Баламен балабақша», 2016 г.

АПРОБАЦИЯ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ ДОШКОЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ И ОБУЧЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДИК И ТЕХНОЛОГИЙ

Б. Ж. Исабекова

Заведующая детского сада-гимназии
№9 «Радуга»

Павлодарская область, г. Экибастуз

Ключевые слова: дошкольное воспитание и обучение, инновационные технологии, преемственность дошкольного воспитания и школы, модель выпускника.

Развитие системы дошкольного воспитания и обучения является приоритетным направлением государственной политики Республики Казахстан. Качественное дошкольное образование и развитие способностей детей имеет важное значение для общества, так как дети будущий интеллектуальный потенциал страны.

Современная образовательная политика Казахстана в связи с интеграцией в мировое образовательное пространство предъявляет высокие требования и интенсифицирует поиски новых эффективных психолого-педагогических подходов, в первую очередь, к системе дошкольного образования, как начальной ступени раскрытия потенциальных способностей ребенка.

Общеобразовательная учебная программа дошкольного воспитания и обучения предусматривает обеспечение образовательного процесса в дошкольных организациях с учетом принципов интеграции образовательных областей, определенных в Государственном общеобразовательном государственном стандарте дошкольного воспитания и обучения.

Особенностью проекта данной Учебной программы является обеспечение комплексного развития детей раннего возраста от рождения до старшего дошкольного возраста (предшкольной подготовки), способствующее благоприятной социализации и усвоению детьми ключевых компетентностей, базирующихся на общечеловеческих и национальных ценностях. Развитие таких способностей у детей дошкольного возраста задает основу для

формирования системы компетенций, необходимых для дальнейшего обучения в школе.

Проект учебной программы служит основанием для разработки образовательной программы дошкольной подготовки, программ по траекториям развития детей дошкольного возраста, также программ коррекционной работы с детьми с ограниченными возможностями.

Апробация Учебной программы проводится в 77 экспериментальных площадках областей, городов Астана и Алматы. Детский сад-гимназия №9 «Радуга» г.Экибастуза стал экспериментальной площадкой по апробации учебной программы с января 2015 года.

Для организованного проведения экспериментальной работы и созданию необходимых условий нами были разработаны этапы:

- Подготовительный;
- Внедренческий;
- Обобщающий;
- Обмен опытом.

Подготовительный этап:

- обсуждение на педсовете о проведении апробации общеобразовательной учебной программы;
- изучение проблемы эксперимента;
- разработка плана экспериментальной работы;
- анкетирование педагогов для выявления профессиональных затруднений в работе;
- определён кадровый состав участников апробации;
- изучение педагогами-экспериментаторами литературы, публикаций, документов по теме исследования;
- проведение первичного мониторинга.

Внедренческий этап:

- проведение экспериментальной работы в соответствии с планом;
- проведение поэтапного мониторинга;
- ведение педагогами дневника экспериментальной работы.

Обобщающий этап

- обработка данных, описание результатов в соответствии с целями и задачами эксперимента;
- составление письменного отчета;
- подготовка докладов, презентаций к педсоветам, семинарам, конференциям;
- обобщение опыта.

Детским садом-гимназией был разработан алгоритм проведения организованной образовательной деятельности – экспериментирования:

1. определение типа, вида и тематики занятия-экспериментирования;
2. выбор цели, задач работы с детьми (познавательные, развивающие, воспитательные);

3. выбор и подготовка пособий и оборудования с учетом возраста детей и изучаемой темы;

4. обобщение результатов наблюдений в различных формах (дневники наблюдений, таблицы, фотографии, пиктограммы, рассказы, рисунки).

Разработана структура организованной образовательной деятельности-экспериментирования:

1. постановка цели и задач апробирования типовой программы;

2. уточнение плана занятий с детьми;

3. выбор оборудования и размещение детей в групповой комнате распределение детей на подгруппы;

4. анализ и обобщение полученных результатов при проведении апробации общеобразовательной учебной программы.

Педагоги нашего детского сада работают в поисковом режиме и на практике реализуют обновления инновационного характера образовательного процесса, новейших обучающих средств, направленных на достижение поставленной цели воспитания и обучения и всей системы образовательного учреждения в целом.

В 2015г. мы начали работать по новому учебно-методическому комплексу «Обучаемся, играя» интегрированного курса детей, который разработан в соответствии с основными положениями госстандарта и общеобразовательной учебной программы дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан».

Отличительной особенностью УМК является то, что он предлагает принципиально новый подход к организации учебной деятельности дошкольников: на одном занятии предполагается интеграция разнообразных видов детской деятельности между собой.

Интеграция помогает детям сформировать навыки социальной культуры на основе гендерного подхода к объяснению поведения и профессиональной деятельности людей, бережного отношения к мировой этнической культуре, уважение к правовым знаниям, доступному детскому пониманию.

Использование данного учебно – методического комплекса позволило педагогам сэкономить время для игры, прогулок, самостоятельной деятельности дошкольников, повысило интерес детей к организованной учебной деятельности.

Для реализации учебного процесса нами используются разнообразные инновационные технологии:

- технология проектного метода;
- коррекционная технология;
- технология моделирования и конструирования;
- технология информационных технологий;
- технология дифференцированного и опережающего обучения.

Проектная деятельность.

Целью является формирование всесторонней и гармонически развитой личности, способной к творческому саморазвитию и осуществляющей этнокультурное и гражданское самоопределение на основе национальных и семейных традиций.

Нашими педагогами реализованы такие проекты, как «Лекарственные растения Экибастузского региона», «Я и моя семья», «Ертегілер елінде», «Красная книга Казахстана», «Достопримечательности Англии», «Моя семья – моя Родина - моя Земля», «Остров дружбы», «История часов Биг Бен» и т.д.

Информационные технологии.

В нашем саду функционирует кабинет компьютерного класса и имеются компьютеры в дошкольных группах, мультимедийный проектор, поэтому использование ИКТ на занятиях имеет ряд преимуществ перед традиционными формами организации занятий. Компьютер привлекателен для детей. Использование анимации, слайдовых презентаций, фильмов позволяет вызвать активный познавательный интерес у детей к изучаемым явлениям.

Коррекционные технологии.

Их целью является снятие психоэмоционального напряжения дошкольников. Одним из видов такой технологии является песочная терапия. Рисование песком развивает мелкую моторику, улучшает память, пластику движений, а так же работу мозга. Необыкновенно приятный на ощупь песок, даёт возможность по-настоящему расслабиться, отдохнуть. Именно в таком состоянии лучше всего снимаются стрессы, внутреннее напряжение, уходят проблемы...

Виды коррекционных технологий: сказкотерапия, цветотерапия, игротерапия, фитотерапия, релаксация, психогимнастика, музыкальная и песочная терапия.

Применяя инновационные образовательные технологии, педагоги имеют возможность совершенствовать свою деятельность и добиваться более высоких результатов в работе, что позволяет повышать качество образования на начальной его ступени. Без нововведений, без применения инновационных технологий невозможно качественное развитие полиязычия в детских дошкольных учреждениях.

Обобщая отметим, что работая в режиме инновационного поиска наш детский сад достиг следующих результатов: обобщён опыт экспериментальной работы заведующей Исабековой Бакыт Жусуповной на республиканском семинаре в г.Талдыкоргане, также наши педагоги являлись участниками республиканских семинаров г. Астаны и г.Алматы по апробации Общеобразовательной типовой программы дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан на экспериментальных площадках.

Педагоги и воспитанники детского сада экспериментальной группы (Старшая гр. «А», Журавлева С.Г., подготовительная гр. «А» воспитатель-Кабдрашева Б.М.) являются призёрами профессиональных международных, республиканских, областных, городских конкурсов. Такие как Республиканский

конкурс «Тәрбиеші болу — бақыт», организованный Научно-методическим центром «ZIAT», Международный конкурс дошкольников «Радуга-малышка», Всероссийская познавательная викторина «Правила этикета», «Сказочное путешествие», «В мире животных», Международный дистанционный конкурс по математике проекта «Новый урок», Международный турнир «Пони», Республиканский IQ марафон «Уркер» и т.д.

Наше предприятие вошло в «ТОП-50» лучших предприятий Павлодарской области. Предприятие награждено национальным сертификатом «Лидер отрасли — 2015», а руководитель — награждён национальным знаком «Лидер отрасли — 2015», руководитель получил национальный сертификат «Лучший руководитель 2015 года».

Был получен модель выпускника:

1. сознательное изучение детьми казахского, английского и русского языков;
2. знание традиций казахского и других народов живущих в Казахстане;
3. толерантность детей друг к другу.

В докладе описаны этапы и алгоритм проведения апробации учебной программы. Раскрыты инновационные технологии используемые в детском саду, необходимые на развитие способностей у детей дошкольного возраста, которые задают основу для формирования системы компетенций, необходимых для дальнейшего обучения в школе.

Баяндамада оқу бағдарламасын байқаудан өткізу алгоритмі мен өткізу кезеңдері сипатталған. Мектеп жасына дейінгі балалардың қабілеттерін дамытуға қажетті, мектепте әрі қарай оқуға қажетті құзыреттілік жүйесін қалыптастыруға негіз болатын балабақшада инновациялық технологияларды пайдалану қарастырылған.

ЛИТЕРАТУРА

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан 13.05.2016 № 292
3. Послание Главы государства народу Казахстана от 11 ноября 2014г. «Нұрлы жол - болашаққа бастар жол»

БАЛАБАҚШАДА ЖАҢА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕР МЕН ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Р. А. Бисенова

«Сыр самалы» балабақшасы
МКҚК меңгерушісі
Қызылорда қаласы

***Түйін сөздер:** жаңа инновациялық технологиялар, мағыналы оюлар, қастерлі қалам, салт-дәстүрін игеру.*

Жан-жақты дамыған өнегелі, ізденімпаз жас ұрпақ тәрбиелеу - қазіргі заманда алға қойылып отырған өзекті мәселелердің бірі. Осыған байланысты біздің алдымызға болашақ ұрпаққа білім мен тәрбие беруде үлкен міндеттер жүктеліп отыр. Осы міндеттердің бірі - білім берудің әдіс- тәсілдерін түрлендіріп, жетілдіріп отыру және жаңа инновациялық білім технологияларын меңгеру. Жаңа инновациялық технологиялар бойынша білімді балаларға меңгертіп отырсақ, балалардың жаңаша көзқарас үрдісі қалыптасады. Осыған байланысты «Сыр самалы» балабақшасында жаңа инновациялық технологияларды, жаңа тың әдіс–тәсілдерді қазіргі заман талаптарына сай ұйымдастырып, оқу іс-әрекеттеріне жүйелі түрде енгізуде. Ондағы басты мақсат: жаңа инновациялық технологияларды тиімді пайдалана отырып баланың жан-жақты құзыреттілігін дамыту, білімді ұрпақты тәрбиелеу. Атап айтатын болсақ, балабақшамызда жүйелі қолданылып жүрген жаңа инновациялық технологиялар:

1. Монтессори технологиясы;
2. АКТ технологиясы;
3. ТРИЗ (ӨТШТ) технологиясы;
4. Зайцев әдістемесі;
5. Ойын технологиясы.

Заманына қарай адамы дегендей, қазіргі балалар өте талғампаз. Олардың талғампаз болатын да жөндері бар. Балабақшамыз балалардың дүниетанымын кеңейтіп, ой-өрісін дамытушы ойыншықтар мен дидактикалық материалдармен қамтамасыз етілген:

- Монтессори материалдары;
- Фридрих Фребельдің материалдары;
- Кюизенер таяқшалары;
- Дьенеш блоктары;

Сәкен Болысовтың «Жеті ойыншық» авторлық жобасы бойынша дайындалған ұлттық нақыштағы:

1. Құрастырылмалы «Мағыналы оюлар»;
2. «Қасиетті киіз үй» құрастырылмалы ойыншықтар жиынтығы;
3. «Керемет домбыра» құрастырылмалы ойыншықтар жиынтығы;

4. «Менің елім» құрастырылмалы ойыншықтар жиынтығы.

Сонымен қатар, балабақшамыз тәрбиелеу мен оқыту үдерісінің интерактивті жабдықтармен де қамтамасыз етілген:

- «Сиқырлы қалам» қазақ тілін интерактивті үйрену;
- «Даналық әліппелері» инновациялық сөйлейтін қалам;
- «Абайтану» инновациялық сөйлейтін қалам;
- «Кішкентай тілмаш» инновациялық сөйлейтін қалам;

- «Қастерлі қалам» даналыққа жол ашатын инновациялық сөйлейтін дыбысты, суретті кітапшалар, жаңаша ғылыми оқыту әдісі арқылы ұлт үміті — ұрпақтарды салт-дәстүрін игерген, мұратты, моральді «Зерек бала» болуға тәрбиелейді.

- Дүниетану, Еңбекке баулу, Бейнелеу өнері, Математика, Музыка, Ағылшын тілі, Әліппе электронды оқулықтары.

Жаңа инновациялық технологиялар тәрбиешіден терең теориялық-психологиялық, педагогикалық шеберлікті, бала дүние танымын терең танып, ұғына білуді талап етеді. Біздің балабақша педагогтары әдіс-тәсілдерді дұрыс тандап, жаңа инновациялық технологияларды қолдана отырып, қазіргі заман талаптарына сай ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерін өткізуде. Педагогтардың іс-тәжірибесін тарату және тәжірибе алмасу мақсатында «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесіне инновациялық әдістер мен тәсілдер қолдану» тақырыбында қалалық семинар, «Білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында мектепке дейінгі және бастауыш білім беру сабақтастығын қамтамасыз ету» тақырыбында облыстық семинар, «Мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылығы» тақырыбында қалалық семинар өткізілді. Ана тілінің базалық құндылықтарын меңгерген, мемлекеттік және басқа да тілдерде мәдени-әлеуметтік өзара қатынасқа дайын, айналасымен ауызша және ауызша емес құралдармен жұмыс істеуге қабілетті мектеп жасына дейінгі көптілді тұлғаны тәрбиелеу мақсатында «Үш тұғырлы тіл — болашақтың қайнар көзі» тақырыбында қалалық семинар өткізілді. Осы өткізілген семинар жұмыстарының нәтижесі жаңа инновациялық технологиямен қаруланған педагог өркениетті ел болашағын тәрбиелей алатындығын айқын көрсетті.

Балаға қазіргі заман талабына сай, мағыналы білім берсек қана, біздің бүлдіршіндеріміздің болашағы жарқын болмақ.

Сондықтан, оқыту үдерісінде жаңа педагогикалық технологияларды пайдалану — әрбір ұстаздың міндеті.

Мақалада балабақшаларда жаңа инновациялық технологияларды, жаңа тың әдіс-тәсілдерді қазіргі заман талаптарына сай ұйымдастырып, оқу іс-әрекеттеріне жүйелі түрде енгізу. Балаға қазіргі заманауи мағыналы білім беру ұсынылған.

В статье предложено организовать системное внедрение в детских садах новых инновационных технологий и методов в соответствии с

современными требованиями. Дать ребенку современное образование.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ақпараттандыру инфрақұрылымын дамыту саласындағы шетел тәжірибесін сараптамалық шолу» – Алматы: «ҰАО» АО, 2012.
2. Жанпейісова М.М. Жаңа оқыту технологиясы. – Алматы, 2002.
3. Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.
4. Абдраманова Г.Б., Байзулдаева Г.О. Инновациялық технологиялардың білім берудегі рөлі // Молодой ученый. - 2015. №7.1. -4-6-б.

КОУЧИНГ-СЕССИЯ – БАЛАБАҚША ПЕДАГОГТАРЫНЫҢ КӘСІБИ ШЕБЕРЛІГІН АРТТЫРУ ЖОЛЫНЫҢ БІРІ

А. Ш. Омарова

№73 «Аяулым» балабақшасының
әдіскері
Астана қаласы

Түйін сөздер: коучинг-сессия, инновациялық кешен.

Білім мен оның нәтижелілігі – педагогиканың өзекті мәселесі. Балабақшадағы оқу-тәрбие жұмысының нәтижелі болуын қамтамасыз ететін педагог және оның кәсіби шеберлігі. Сондықтан әдістемелік жұмыстың басты бағытының бірі – тәрбиешінің кәсіби шеберлігінің деңгейін көтеру. Әдістемелік жұмыс мазмұны мен педагогтың жұмыс нәтижесінің үнемі байланысы әр тәрбиешінің кәсіби шеберлігін жүйелі жетілдіру үрдісін қамтамасыз етеді. Ең бастысы, педагогтарға нақты, уақытылы және оңтайлы көмек көрсету.

Педагогтың тек қана кәсіби шеберлігін көтеру емес, сонымен қатар, педагогтың дербестік деңгейде өсуі, оның шығармашылық қабілеттерін ашуына балабақшада ұйымдастырылған инновациялық кешені моделінің маңызы да зор.

Инновациялық кешеннің моделі:

1. Шығармашылық топтар
2. Ғылыми-әдістемелік кеңес
3. Тәлімгерлер мектебі
4. Өз білімін жетілдіру орталығы
5. Ақпараттық қолдау тобы

Инновациялық кешеннің қызмет алгоритмі:

1. *Шығармашылық топтар.* Бұл топты педагогикалық тәжірибесі бес жылдан жоғары асқан педагогтар қауымы құрайды.

Мақсаты: жаңа бағдарламаларды және технологияларды табысты енгізу мен қолдануға жағдай жасау, семинар-практикумдар, кеңестер, шеберлік сыныбын, рөлдік ойындар, диспуттар өткізу, авторлық бағдарламаларды өнімдеу және енгізу.

2. *Ғылыми-әдістемелік орталығы.* Бұл топты педагогикалық өтілі он жылдан асқан педагогтар қауымы құрайды.

Мақсаты: жылдық жоспар мақсатының табысты шешуіне, негізгі жоба құжаттарының сапалы өнімдеуіне, зерттеуге қатысу (даму бағдарламасы, зерттеу жобалары, іске асыруға бағытталған бағдарламалардың сапалы орындалуы)

3. *Тәлімгерлер мектебі.*

Мақсаты: жас мамандардың кәсіби қызметінің қалыптасуына жағдай жасау; психология-педагогикалық қолдау және әдістемелік көмек көрсету, жас мамандармен жұмыс жоспарын құрастыру.

4. *Өз білімін жетілдіру орталығы.*

Мақсаты: өз білімін жетілдіруге қажеттілікті сезе білу, тақырыптың мақсатымен міндетін анықтау және оның шешіміне бағытталған іс- шараларды жүйеге келтіру.

5. *Ақпараттық қолдау тобы.*

Мақсаты: электрондық құжаттарды рәсімдеу, мәліметтер қорын жинақтау, дидактикалық материалдарды дайындау, интернет-қорды кең қолдану, бейне қорын толықтыру.

Инновациялық кешеннің моделін қолдану кезінде күтілетін нәтиже:

1. Мектепке дейінгі білім беру мазмұнының жаңаруы мен сапасының жоғарлауы;

2. Ұйымдастырылған әдістемелік жұмыстың жетілдіруі;

3. Педагогтардың кәсіби және әдістемелік құзыреттілігінің өсуі, инновациялық қызметке дайындық деңгейлерінің көтерілуі;

4. Әдістемелік өнімдердің дайындалуы (инновациялық бағыттағы перспективтік жоспарлау, әдістемелік нұсқаулар, авторлық бағдарламалар, жобалар).

Қазіргі уақыт — жаңалық пен инновация уақыты. Күнделікті өмірде жаңа білім мен жаңалықтармен кездесеміз. Бұған оқыту үрдісі де сәйкес болу керек.

Білімнің дәрежесіне кәсібилік деңгейіне қарамастан кім болмасын өзінің үздік нәтижесін өздігінен үнемі ұстап тұра алмайды, осыған орай, коучинг арқылы жұмыс істеуге мүмкіндік беретін дағдыларды ұсынамын. Коучинг білім беру тәжірибесін жақсарту мақсатында ынтымақтастықтағы балабақша кешенінде жүзеге асырылады. Педагог өз жұмысында жетістікке жетуіне мүмкіндік беретін іс-әрекетті талдау және ол туралы ойлануға арналған құралдарды ұсыну мүмкіндігі коучинг факторы болып табылады. Коучинг

қызмет емес, қарым-қатынас болып табылады, оның барысында тәлімгерлер объективті тыңдаушы және бағыттаушы болады. Коучинг педагогтарға өз мүмкіндіктерін пайдалануға көмектесу деген ұстанымға негізделген.

Осы төңіректе өз зерттеуімді бастадым. Алдымен «Коучинг» терминінің шығуы, оны кімдер зерттеді деген сауалдарға жауап іздеп, ақпаратты жинақтадым. «Коучинг» — ағылшын сөзі «үйрету, жаттықтыру» дегенді білдіреді, жаттықтыру, үйрету, бағыттау, фактілермен қамтамасыз ету (ағылшын тілінен Оксфорд сөздігі, 2009). «Коучинг» — кеңес, қатаң ұсыныс бермейді, керісінше үйретушілер мен үйренушілер бірлесе отырып шешім іздейді. Коучинг — адамға қанағаттанушылық сезімін алып келетін мақсаттарға жетуге мүмкіндік беретін ортаны әңгіме және мінез-құлық арқылы құра білу шеберлігін жоғарылатады.

Сонымен қатар, В.Ю.Завьяловтың айтуы бойынша, инновациялық коучингтің — бағыты тек қана ұжымды басқару емес, сонымен қатар, олармен іскерлік қарым-қатынаста болу, тәлімгерлік және серіктестік стильде жұмыс атқару, маңыздылығы, үйрету және ұжымды мақсатқа жетуге бағыттау. Әр тұлға атқарып жатқан қызметінің мақсаты мен міндетін, пайдасын түсіне отырып, жұмысын тиімді атқаруға ынтасы көтеріледі.

Коучинг адамға өз әлеуетін, қабілетін ашуға мүмкіндік береді. Коучинг кеңес бермейді, адамның өз сауалына жауапты, өзі табуына көмектеседі. Оның жеке өмірде, кәсіби салада жоғары нәтижеге қол жеткізуіне жол ашады. Коучингтің ұраны: «Мен жаттықтырушы, ал Сіздер жеңімпаз».

Осы ақпараттарға сүйене келе, «Балабақша педагогтарының кәсіби шеберлігін арттыру жолының бірі — инновациялық технологиялар. Коучинг-сессия» жоба жоспарын құрдым.

Коучинг-сессия жобасын ұйымдастыру кезінде педагогтардың кәсіби деңгейлері есепке алына отырып, олар үш топқа бөлінді.

1-топ — Жаңадан бастаушы педагогтар.

2-топ — Өз жұмысын жүйеге келтірген педагогтар.

3-топ — Инновациялық тәртіпте жұмыс істейтін шығармашыл педагогтар.

«Коучинг-сессия» жобаның ерекшелігі педагог өзінің кәсіби шеберлігін шыңдауға белсенді оқу түріне бағыт алуына қолдау көрсету. Бұл ерекшеліктің кілті - іске қатысты фактілер мен ақпараттарды қабылдау, біздің эмоциямыз бен ықыласымыз қашан? қалай? шындықты бұрмалайтынын түсіну. Жоба арқасында педагогтар мен тәрбиешілер оқу-тәрбие үрдісінің тұлғаландыру, әлеуметтендіру үрдістерін ұйымдастыруды, сонымен бірге педагогика-психологиялық білім жүйелерін игереді.

Жобаның негізгі мақсаты балабақшада өз қызметін жаңадан бастаушы педагогтар мен тәрбиешілердің жұмыс тәжірибелерінде тұтас жүйелілікті, кәсіби дайындықты игерту.

Аталмыш жоба бойынша педагогтар мен тәрбиешілер анықталған бүгінгі заман талабына сай білім беруде мемлекеттің стратегиялық бағыттарының саясатын, білім дағыларын меңгеруі тиіс.

Олар:

- Негізгі кәсіби этика ережелерін;
- Өздерінің қызметтік міндеттерін және құқықтарын;
- ҚР білім беру Заңы;
- «ҚР балалардың құқықтары» туралы заң;
- Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуда басшылыққа алынатын нормативтік-құқтық құжаттар;
- Мектепке дейінгі жастағы балалардың даму ерекшеліктері және жас кезеңдеріне сәйкес бағдарлама жүктемелерін білу;
- Ата-аналармен серіктестік қарым-қатынас орната білу.
- Жобаны орындау кезінде келесі міндеттер іске асырылады:
- Жаңадан бастаушы тәрбиешілердің балабақша кешеніне бейімделуі;
- Кәсіби өзгешелікті күтуді нақтылауға көмектесу;
- Оларды балабақша кешенінің өзгешелігіне, мақсаттарына сәйкестендіру;
- Кәсіби шеберліктерінің, қызметтерінің орындауын, өз еркімен ұйымдастыра білуді қалыптастыру;
- Рефлексиялық позицияны шығаруы.

«Коучинг-сессия» жобасы өзіне үш коучинг-сессияны кіріктіреді.

Олар:

1. Жаңадан бастаушы педагогтар және өз жұмысын жүйеге келтірген педагогтардың өзіндік қызметіне дайындығының психологиялық аспектісі.
2. Инновациялық тәртіпте жұмыс істейтін шығармашыл педагогтар
3. Қорытынды (өзіндік ашық сабақтар, шаралар өткізу, әдістемелік өнімдерді шығаруы). Рефлексия шеңбері.

Тәрбиешілерге әдістемелік жетекшілікке көмекші коучинг-сессия жобасының іс шараларының жұмыс жоспары құрастырылды.

Мақсаты:

- ✓ Педагогтарға ғылыми-әдістемелік негізінде көмек көрсету (жаңадан бастаушы тәрбиешілерге, педагогикалық бағытта қиындылықты шеккен тәрбиешілерге)
- ✓ Педагогтардың теориялық және психология-педагогикалық біліктілік деңгейін арттыру;
- ✓ Оқу-тәрбиелеу процесіне жаңа педагогикалық технологияларды, әдіс-тәсілдерді енгізу;

Осы жоба тәрбиешілермен, педагогтармен сапалы игерілуін бақылаудың мына түрлері арқылы жүзеге асырылады.

Олар: ағымды бақылау, аралық бақылау, қорытынды бақылау.

Ағымдағы бақылау тәрбиешілер мен педагогтардың кәсіби дағдылары, жоба жұмысына сәйкес игеру деңгейін қадағалайды.

Аралық бақылау тәрбиешілер мен педагогтардың кәсіби дағдыларының деңгейін немесе жаңадан бастаушы тәрбиешілер мен педагогтар соқтығатын қиындықтарының деңгейін анықтау. Ал оны анықтауда әңгіме жүргізу,

сабаққа қатысу, режимдік кезеңдерді бақылау арқылы жүзеге асады.

Қорытынды бақылау тәрбиешілер мен педагогтар өзіндік жеке дара портфолио дайындайды немесе ашық сабақтар ұйымдастыру арқылы жүзеге асады.

Күтілетін нәтиже

Әдістемелік жетекшілікке көмекші коучинг-сессия жобаның орындалу үрдісінде тәрбиешілер мен педагогтар оқу-тәрбиелеу үрдісін ұйымдастыруды, ата-аналармен қарым-қатынас жасауды, бүгінгі заман талабына сай оқыту технологияларды пайдалануды, мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен дамытуды, өзіндік қызметін, жоба түрлерін ұйымдастыруды игереді, сонымен қатар, педагогтардың кәсіби және әдістемелік құзыреттілігі өседі.

Балабақша кешенінде инновациялық коучинг-сессия жұмыстарын қолдану тек қана ұжымды басқаруға көзделмеген, сонымен қатар, олармен іскерлік қарым-қатынаста болу, тәлімгерлік және серіктестік стильде жұмыс атқару, үйрету және ұжымды мақсатқа жетуге бағыттау болып табылады. Әр тұлға атқарып жатқан қызметінің маңыздылығын сезінеді, мақсаты мен міндетін түсінеді, атқарып жатқан қызметінің тиімділігі және кәсіби өсуі артады.

Используя инновационный коучинг в пространстве детского сада, работа направлена не только на управление коллективом, но и на сотрудничество с ними, работу в стиле наставничества и партнерства, который помогает и ориентирует. Каждая личность осознает смысл труда, понимает цели и задачи, повышается эффективность его деятельности и профессиональный, творческий рост.

Using the innovative coaching in the kindergarten, that means, the work is directing not only to the management of the team, but to the partnership with mentoring, who learn and orient. Each person understands the meaning of his work, of aims and objectives, his efficiency of activity, professional and creative growth is increasing.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Абдраманова Г.Б., Байзулдаева Г.О. Инновациялық технологиялардың білім берудегі рөлі // Молодой ученый. - 2015. №7.1. -4-6-б.
2. Кулагин В.П., В.В. Найханов, Б.Б. Овезов, И.В. Роберт, Г.В. Кольцова, В.Г. Юрасов. Информационные технологии в сфере образования. - М.: Янус-К, 2004. - 248 с.
3. Роберт И.В., Поляков ВА Основные направления научных исследований в области информатизации профессионального образования. - М.: «Образование и Информатика», 2004- 68с.

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ФЛИПЧАРТ-ЗАНЯТИЙ В ВОСПИТАТЕЛЬНО- ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ

Л. Ж. Жагипарова

преподаватель изобразительности
детского сада №6 «Гүлдер»
г. Атырау

Ключевые слова: флипчарт-занятия, информационно-коммуникационные технологии, интерактивная доска.

Компьютеры в школе сегодня уже не воспринимаются как нечто редкое, экзотическое, однако в детском саду они еще не превратились в хорошо освоенный инструмент педагогов. Но с каждым годом современные информационные технологии все плотнее входят в нашу жизнь. Поэтому, дошкольные организации как носитель культуры и знаний, также не могут оставаться в стороне. Речь идет об использовании информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) педагогами для повышения эффективности образовательного процесса.

В настоящее время в нашей стране реализуется Стратегии развития информационного общества, которая связана с доступностью информации для всех категорий граждан. Поэтому использование ИКТ (информационно-коммуникационных технологий) является одним из приоритетов образования. Информатизация системы образования предъявляет новые требования к педагогу и его профессиональной компетентности. Педагог должен не только уметь пользоваться компьютером и современным мультимедийным оборудованием, но и создавать свои образовательные ресурсы, широко использовать их в своей педагогической деятельности. Для того, чтобы воспитать физически развитого, любознательного, активного, эмоционально отзывчивого, овладевшего средствами общения и способами взаимодействия со взрослыми и сверстниками ребенка, необходимы подготовленные педагогические кадры, способные сочетать традиционные методы обучения и современные информационные технологии.

Педагоги и воспитатели дошкольных организаций обязаны обеспечить полноценный переход детей на следующий уровень системы непрерывного образования, дать возможность стать участниками единого образовательного пространства РК. Для этого необходимо внедрение и использование информационных технологий в ДУ. Одно из перспективных направлений применения информационно-коммуникационных технологий в дошкольных организациях – это использование флипчарт-занятий.

Флипчарт-занятия – это новые формы занятий в дошкольных организациях, которые стимулируют педагога к изучению и применению инновационных технологий в практической деятельности.

Флипчарт-занятие считается лучшим при использовании педагогом всех возможностей и ресурсов интерактивного обучения. В связи с появлением интерактивных досок и современного программного обеспечения к ним, под флипчартом понимают прямоугольное рабочее пространство в окне программного обеспечения интерактивной доски (например, ActivInspire), на которое можно добавлять заметки, изображения, видео, звуковые файлы, анимацию, интерактивные занятия и веб-ссылки.

Флипчарт – это рабочая область, где можно создавать и демонстрировать материалы. На странице флипчарта можно выполнять следующие действия:

- добавлять фоновые изображения;
- писать примечания и вносить пояснительные пометки;
- создавать рисунки или использовать рисунки из большой библиотеки ресурсов;
- импортировать изображения из внешних приложений;
- добавлять гиперссылки;
- делать снимки изображения и вставлять их во флипчарт;
- отображать географические карты;
- воспроизводить фильмы и игры.

Использование флипчарт-занятий позволяет сделать организованную учебную деятельность более живыми, интересными, наглядными и красочными, позволяет привлечь внимание детей к процессу обучения, повышает мотивацию, предоставляет больше возможностей для взаимодействия и обсуждения. Благодаря подаче материала, дети лучше и быстрее усваивают новый материал, так как все сказанное сразу подтверждается наглядно. Все это говорит о том, что процесс обучения с применением флипчарт-занятий гораздо эффективнее, чем процесс обучения с помощью традиционных форм проведения занятий. Нельзя категорически заявить, что результаты всех детей улучшаются с использованием флипчарт-занятий, но большинство воспитателей нашего сада отмечают, что дети более заинтересованы и мотивированы на занятии, быстрее запоминают материал. Однако следует заметить и то, что использование флипчарт-занятий требует серьезной длительной подготовки, навыков работы с компьютером и, безусловно, большего времени для подготовки педагога к занятиям. Но в данном случае потраченные усилия и время обязательно приведут к желаемому результату. Таким образом, используя флипчарт-занятия, можно организовать постоянную работу ребенка в электронном виде. Это стимулирует развитие мыслительной и творческой активности, включает в работу всех детей находящихся в группе. Воспитатель всегда в центре внимания своих детей, смотрит на них и говорит с ними, в это же время демонстрирует свои материалы и управляет компьютером, с детьми в постоянном контакте.

Благодаря использованию флипчарт-занятий экономится масса времени на занятии, масса драгоценных минут! За счет большой наглядности, использование флипчарт-занятий позволяет привлечь внимание детей к процессу обучения, повышает мотивацию, позволяет педагогу и детям во время объяснения вносить маркером дополнения, пояснения и сохранять или не сохранять записи прямо в слайде. Но я не скажу, что интерактивная доска творит чудеса, к занятиям нужно готовиться более тщательно, нужно готовить задания на страницах флипчарта, искать готовые материалы. Использование флипчарт-занятий требует серьезной длительной подготовки, навыков работы с компьютером. Важно понять, что флипчарт-занятия — не волшебная палочка, которая сама решает все проблемы на занятии и делает занятия интересными и увлекательными. Также не стоит думать, что флипчарт-занятия должны использоваться на каждом занятии, его можно использовать, как часть занятия. Как и с любым другим ресурсом, наибольшего эффекта от использования флипчарт-занятий можно достичь только тогда, когда она используется соответственно поставленным на занятие задачам. Обобщая опыт составления и применения флипчартов в ОУД, считаю, что использование флипчартов способствуют модернизации учебно-воспитательного процесса, повышению эффективности усвоения знаний, мотивации детей на поисковую деятельность, дифференцированному обучению с учетом индивидуальных особенностей детей.

Применение информационных технологий воспитателем в воспитательно-образовательном процессе приводит к целому ряду положительных следствий:

- психологически облегчает процесс усвоения материала детьми;
- возбуждает живой интерес к предмету познания;
- расширяет общий кругозор детей;
- возрастает уровень использования наглядности на ОУД;
- повышается производительность труда.

Итак, успех занятия, конечно, не зависит от новых технологий и оборудования, которое использует педагог. Прежде всего, любая ОУД должна достигать определенных целей и результатов. Но, в некоторых случаях флипчарт-занятия могут стать хорошим помощником, и важно понимать, что эффективность работы с ней во многом зависит от того, как педагог применяет те или иные возможности.

В статье рассматривается эффективность применения флипчарт-занятий в процессе обучения дошкольных организаций.

ЛИТЕРАТУРА

1. «Методические рекомендации по работе с интерактивной доской и методика проведения занятий с её использованием» Арынгазин Канания Мубаракович,

Дзюбина Анастасия Викторовна Карагандинский Государственный университет им. Е.А.Букетова

2. Бартенева Т. П. Использование информационно-коммуникационных технологий в процессе развития и обучения дошкольников

3. Кучурин, В.В. Электронные наглядные средства обучения на основе современных компьютерных технологий

АҚПАРАТТЫҚ КОМУНИКАТИВТІК ТЕХНОЛОГИЯЛАР АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ МУЗЫКАЛЫҚ ҚАБІЛЕТТЕРІН АРТТЫРУ

Б. К. Қонақова

№ 73 «Аяулым» балабақшасының
музыка жетекшісі
Астана қаласы

Түйін сөздер: «ақпараттық-коммуникативтік технологиялар»

Компьютер қазіргі кезде біздің өміріміздің ажырамас бір бөлігі болуда. Балабақшаның өзінде компьютерсіз жұмысты елестете алу мүмкін емес. Мектеп жасына дейінгі балалардың компьютерді еркін қолдануы ешкімді таң қалдырмайды, ол олар үшін ақпаратпен дамудың тағы бір бұлағы. Осыған орай, біз ұстаздар уақытпен бірдей жүріп, балаларға жаңа технологиялар әлеміне енуіне серіктес болу керекпіз. Мектеп жасына дейінгі білімге ақпаратты-коммуникативті технологияны енгізу бірнеше бағытта жүзеге асырылады.

1. Сабақтарға презентация құру;
2. Интернет жүйелермен жұмыс;
3. Дайын білім беру бағдарламаларын қолдану;
4. Жеке авторлық бағдарламаларды дайындау және қолдану.

Музыка жетекшісінің жұмысында ақпараттық-коммуникативті технологияның функциясы қандай? Біріншіден бұл музыкалық және оқулық ақпарат бұлағы, мәтінді дайындау құралы, көрнекілік құралдарды безендіру. Білім әрекетінде ақпаратты-коммуникативтік технологияны қолданудың ең негізгі жетістігі көрнекіліктің ұлғаюы болып саналады. Әдетте керек демонстрациялы көрнекілік материал табыла бермейді; репродукциялар, иллюстрациялар, суреттер немесе олар көркем сапасы жағынан төмен. Ал, интернеттің шексіз мүмкіндіктеріне орай кез келген кезде алуан түрлі иллюстративті материалды тауып қолдануға болады.

Ұлы ұстаз К.Д. Ушинский жазғандай: «Егер сіз балалар аузынан бір сөз ала алмайтын сыныпқа кіріп, суреттер көрсете бастаңыз, сол кезде сынып сөйлей бастайды, ең басты еркін сөйлей бастайды...» Осыған орай бізде айта аламыз, слайд презентациялар, электрондық энциклопедиялар бар сабақтар

балалардың эмоциялық әсерлерін жоғарылатады. Экран балалардың зейінін шоғырландырады, балалардың үлкен қызығушылығын арттырады.

Сабақтарға көрсетіліммен дайындықтың ең бір қолайлы түрі, ол мультимедиялық презентацияларды құруды атап айтуға болады. Осындай ақпаратты-коммуникативтік технологияны қолдану, есту және көру, ассоциативтік ойлау және шығармашылық қиялын дамытудың ең нәтижелі құралы болып табылады. Мерекелер мен ойын сауықтарда, сонымен қатар слайдтарды иллюстративтік, анимациялық фон, декорация ретінде қолдануға болады. Дайын презентацияларды басқа да, білім салаларында қолдануға болады: таным, денсаулық, қатынас, т.б. Мектеп жасына дейінгі мекемедегі режимдік кезеңдерде, ата-аналармен жұмыс, жиналысқа дайындықта, кеңес өткізуде кеңінен қолдануға болады.

Өз жұмысымда бірнеше оқулық, мультимедиялық құралдарды кешен түрінде қолданамын.

Видеоқатар: опера, балет фрагменттері, классикалық музыка концерті, мультипликациялық фрагменттер, әлемдік музыкалық классика орындаушыларының, композиторлардың, орындаушы және орындаушылар ұжымының портреттері, тақырыптық суреттер, бейнелеу өнер шығармаларының репродукциялары (живопись, сәндік қолданбалы өнер, скульптура, архитектура, графика) мемориал мұражайынан композиторлармен орындаушылардың материалдары, көркем фотосуреттер, т.б, музыкалық шығармалардың дыбыстық фонограммасы.

Қазіргі таңда музыкалық білім әрекетінде көптеген электронды басылымдар қолданылады. Кеңінен қолданылатын музыкалық энциклопедия: «Музыка шежіресі», «Музыкалық аспаптар», «Классикалық музыка», «Музыканы түсіне білеміз» білім беру бағдарламалары «Музыкалық сынып», «Классикалық музыка энциклопедиясымен» жұмыс жасағанда әр мемлекеттің музыкалық мәдениетімен таныстыратын тақырыптық саяхаттарды қолдануға болады. Сонымен қатар музыкалық шығармадан үзінді тындап, иллюстрация мен видеофрагментті көруге болады.

«Музыкалық аспаптар» энциклопедиясы. Бұл энциклопедияда әр елдің сирек кездесетін музыкалық аспаптар жиынтығы жиналған. Таңдап алған кез келген елге виртуалды саяхат жасай отырып, сол елдің аспаптарының шығу және даму тарихымен құрылу және дыбысталу ерекшеліктерімен танысуға болады. Ұсынылған бағдарламалардың алуан түрлі мультимедиялық мүмкіндіктерінің арқасында (видеосюжет, анимация, дыбыс, сапалы иллюстрациялар) оқыту үрдісі нәтижелі және қызықты болуда.

«Музыка шежіресі» бағдарламасы. Бұл бағдарламада музыканың әр бағытына сай мәліметтер жинақталған, көне дәуірден бастап заманауи музыкамен аяқталады. Сонымен қатар композиторлар өмірбаяны, танымал шығармалардың шығу тарихы, оларға ой толғаулар, аудио және видеофрагменттер берілген.

«Музыканы түсіне білуге үйренеміз» атты тәжірбиелік курс сан қилы музыка әлемінде жеңіл бағыт ала білуге мүмкіндік береді. Барлық сабақтар заманауи мультимедиялық түрде құрылған. Материалдар әсерлі және қызықты түрде ұсынылған, ол тек музыкалық жанр, стиль, бағыт туралы ғана айтып қоймай, сонымен қатар музыканы тындауға, түсіне білуге үйретеді.

Сонымен, музыка жетекшісінің педагогикалық әрекетінде компьютер аса қуатты құрал деп айтуға болады. Дайын бағдарламалармен жұмыс жасау қызығушылықты тудырады және компьютермен әрі қарай қарым-қатынас жасай беруге итермелейді. Microsoft Power Point құралын қолданып компьютерлік презентацияларды жасап сабақта живопись, музыка шығармаларын иллюстрациялауға мүмкіндік береді, салыстыру қабілетін дамытады.

Дегенмен, компьютерлік білім беру бағдарламаларын музыкалық сабақтарда қолданғанда біз өнермен қарым-қатынас жасайтынымызды естен шығармаған жөн. Оны компьютермен қарым қатынас жасау сабағына ауыстырмай, техникалық практикумға айналдырған жөн. Баланың қабілетін ашып, дамытуда және жүзеге асыруда компьютерді оңтайлы қолдануды естен шығаруға болмайды.

Қазақстан Республикасы егеменді ел болғалы ғылым, мәдениет салаларында жасалып жатқан шаралардың барлығы балалардың жалпы адамзаттық және жеке тұлғалық дамыту негізінде тәрбие мен білім беру ісін неғұрлым жоғары деңгейге көтеруге ықпал етуде.

Қоғамда болып жатқан әлеуметтік–экономикалық және саяси өзгерістер барысында жалпы музыкалық білім беру мәселесі көкейкесті мәселеге айналып отыр. Тәуелсіз мемлекетіміздің өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі, әлеуметтік–экономикалық жағдайымыздың артуы және оларды жүзеге асырудың аса маңызды құралы – білім саласын жетілдіру, соның ішінде музыка сабағы негізінде балабақшада балаларға музыкалық мәдениетін ақпаратты- коммуникативтік технологияны қолдана отырып қалыптастыруға мүмкіншілік туды.

Жиырма бірінші ғасыр бұл ақпараттық технологиялар ғасыры. Олардың қарқынды дамуының арқасында жаңа ақпараттық тіршілік әрекеті қалыптасады. Дәл осы себептен ақпаратты технологиялар қазіргі уақытта өмірдің әр саласына белсене енді. Білім де өзгеріссіз қала алмайды, ол да жаналықты қажет етеді. Олардың алдында жаңа мәселе туындайды, өсіп келе жатқан ұрпақты өз бетімен шешім қабылдауға және жауапты әрекет жасауға дайындау, кәсіби әрекетке және жоғары дамыған ақпараттық өмір ортасына дайындау сонымен қатар оқу барысында жаңа ақпараттық технологияларды кең қолдану кезінде білім алу және дүниеге көзқарас жиынтығы мен дүние таным түсінігі. Ал ақпаратты коммуникативті технологияны оқыту тәрбиелеу үрдісінде қолдану осыған ықпал ете алады. Заманауи ақпаратты- коммуникативтік технологияны қолдану тәрбиенушілердің мотивация деңгейін және оқу іс- әрекетінің нәтижелігін жоғарылатуға ықпал етеді.

Бүгінгі таңда компьютерлік технология адам әрекетінің барлық өңіріне кеңінен ену кезінде, оқытушылар өздерінің және оқушыларының белсенділігін дамыту жолдарын кеңейтуде компьютерге жүгіне алады.

Ал, осы орайда «Музыка» қалай болмақ, оның оқыту мақсатының ең бастысы рухани мәдениетінің бір бөлігі ретінде оқушылардың бойына музыкалық мәдениетін тәрбиелеу. Осы кезде қалай компьютер балаларға үлкен музыкалық өнер өміріне енуіне көмектеспек? Өйткені, музыканың барлық байлық түрін, жанрын түсініп, жақсы көруді тек онымен тірідей қарым-қатынас жасағанда ғана үйретуге болады. Осынын бәрі сөзсіз осылай ғой. Дегенмен қоғамда ақпарат дамуы қарқын орын алуда. Онымен сөзсіз келісеміз. Осы орайда туындаған қарама қайшылықтар тығырықтан шығу жолдарын қарастыруға итермеледі.

«Музыка» сабағының ерекшелігімен әдісі мысалы бала оқу іс-әрекет кезінде композитор, тыңдаушы, орындаушы рөліне ене алады. Осы орайда баланың бастапқы шығармашылығы, музыкалық қабілеті және де өзге ойлау түрлері дамиды. Ал, заманауи жағдайларда сабақта қолданылатын классикаға айналған әдіс тәсілдерді, құралдарды уақыт талабына сай, әдістермен үйлесімді қолдануға болады.

Мектеп жасына дейінгі мекемелерде оқу-тәрбие үрдісінің мазмұнын жаңарту қажеттігі, мемлекеттік тілде дайындалған ақпаратты-коммуникативтік технологияны қолданып, дайындалған музыкалық дидактикалық ойындар мен жаттығулардың жоқтығы, тақырыпты «Ақпаратты-коммуникативтік технологияны музыка сабағында қолдану маңызы» деп таңдауымызға негіз болды.

Мақсаты: есту және көру көрнекілік негізінде ақпараттық-коммуникативті технологияны қолдану арқылы мектепке дейінгі балаларға музыка әлеміне белсенді кіруге көмектесу, музыкалық қабілеттерін дамытуға ынталандыру, музыкалық дыбыстарының қасиеттерін айыра білуге үйрету.

Жоғарыда қойылған мақсатқа байланысты келесі міндеттер айқындалды:

- музыкалық-дидактикалық ойындардың маңыздылығын ашу, музыкалық қабілетін дамытуға әсер ету әдісін анықтау;
- оқу іс-әрекетінде жүйелі музыкалық қабілетін дамытуға арналған ойындар дайындау;
- мектепке дейінгі ересек жастағы балалардың музыкалық қабілеттерін дамыту көрсеткіштері мен критерийлерін көрсету.

Болжамы:

Егер, бала тұлғасына дербестік, белсенділік, музыка арқылы ерекше қуаныш, толқу сезімдері қалыптастырылса, балалардың музыкалық дамуына баса назар аударылса, қазіргі заманға сай бағдарлама мен әдістемелік құралдармен қамтамасыз етілсе, онда баланың музыкалық қабілетінің дамуы нәтиже береді.

Жаңалықтары:

Музыкалық іс-әрекет барысында ақпаратты-коммуникативтік технология белсенді қолданылса - өлеңді тыңдауда, айтуда, ырғақты қимылдар үдерістерінде және музыкалық аспаптармен ойнағанда, шығармашылық тәжірибенің даму деңгейі жоғарылайды, ал ол ықыласпен тыңдауға, сезінуге, қабылдауға, әндетуге, анықтау тәсілдерін қалыптастыруға ықпал етеді.

Нәтиже:

- Музыкалық тәрбие беретін әдебиеттерге талдау жасалды;
- Музыкалық сабақтардың өткізуінің тиімді әдіс-тәсілдері нақтыланды.
- Музыкалық ойын-жаттығуларға арналған көрнекілік құралдар

дайындалды.

Музыкалық қабілеттер құрылымы, олардың сипаттамасы

Қабілет – ол адамның жеке психологиялық ерекшелігі, іс-әрекеттің талабына қарай орындау табыстылығына жауап береді. Адамның ішіндегі табиғи мүмкіншілігі, қандай болмасын бір іс-әрекетпен шұғылданғанда ол мүмкіншілігі дами бастайды. Адам қабілетті болып тумайды, оның қабілеті дұрыс ұйымдастырылған сәйкес іс-әрекетте дамиды. Ол қабілеттер оқу мен тәрбие әсерінен өмір бойы дамиды.

Қабілеттер жалпы және арнайы болып ажыратылады. Ақылдылық сапасы, есте сақтауы, байқағыштығы - *жалпы қабілеттерге* жатады. *Сапалы қабілеттер* адамның санаулы әрекеттерінде орын табады.

Педагогтар мен музыканттар музыкалық нышан әр адамда болады деген ойға келді. Осы нышандар музыкалық қабілеттерді құрады. Музыкалық дарынды туған баланы музыкалық өнерге үйретпесе, музыканы тыңдамаса, өлең айтпаса, аспаптарда ойнамаса, ол баланың нышаны қабілет болып дамымайды.

Музыкалық дыбыстардың әртүрлі қасиеттері бар, олар: тембр, динамика, ұзақтығы, биіктігі. Осыларды айыра білу музыкалық қабілеттің қарапайым негізін құрайды.

Дыбыстың музыкалық ұзақтығы музыкалық ырғақ (ритм) негізінде. Эмоциялық мәнерлігі, музыкалық ырғақтығы және оны жаңғырту адамның музыкалық қабілетінің бірін – *музыкалық-ырғақтық сезімді құрайды*. Биіктігі, тембр және динамика дыбыс биіктігін, тембрлік және динамикалық есту негізін құрайды.

Күй ырғағы сезімі (ладовое чувство), музыкалық есту түсінігі және музыкалық ырғақтық сезім – негізгі үш музыкалық қабілеттің негізін құрайды.

Күй ырғағы сезімі - музыкалық дыбыстар белгілі бір күй ырғағында ұйымдастырылған. Күй ырғағы сезімі - ол эмоциялық күйзеліс, эмоциялық қабілет. Мектепке дейінгі жаста күй ырғағы сезімінің дамыған көрсеткіші музыкаға деген қызығушылық пен сүйіспеншілік. Сондықтан күй ырғағы сезімі – музыкаға деген эмоциялық ықыластық негізінің бірі.

Музыкалық есту түсінігі. Әуенді дауыспен жаңғыртуға, не болмаса

музыкалық аспапта ойнау үшін әуен дыбысының қозғалуы туралы есту түсінігі болу қажет. Бұл музыкалық-есту түсінікке есте сақтау және қиял жатады.

Музыкалық ырғақтық сезім – музыкадағы уақытша қатынасты қайта жаңғырту және қабылдау. Көп эксперименттер мен бақылаулар адам музыканы қабылдау барысында, оның ырғағына және акцентіне сәйкес көрінетін және көрінбейтін қимылдар жасайтынын дәлелдейді. Бұл бас, қол, аяқ және көзге көрінбейтін тіл және тыныс алу аппараттарының қимылдары. Көбінесе бұл қимылдар ойлаусыз, еріксіз пайда болады. Оны тоқтатуға тырысу не басқа қимыл сапасында пайда болады, не болмаса ырғақты сезіну мүлдем тоқтайды.

Ырғақ сезім – ол музыкаға белсенді (қимылды) күйзеле білу, музыкалық ырғақтың эмоциялық мәнерлігі мен оны дәл жаңғырта білу қабілеті. Балалардың музыкаға деген эмоциялық ықыластығы өте ерте пайда болады, бала өмірінің бірінші айларында. Көңілді музыкаға бала сергектік көрсетеді және сабырлы музыкаға көңіл аудара, зейінділікпен қабылдайды.

АКТ-ны қолдану мәселе-ізденіс жағдайларды құруда көп мүмкіндіктер береді. Жаңа мәселелерді көре білу, сол мәселелерді шешуде түрлі варианттарды таба білу объектінің құрылымын және оның функциясының тұтастығын пайдалану.

Использование ИКТ даёт больше возможностей в создании проблемно - поисковых ситуаций. Создаёт видение новой проблемы, нахождение различных вариантов решения проблемы, видение целостной структуры объекта и его функции.

The use of ICT gives more opportunities while creation of problem-search situations. Create a vision of a new problem, finding different solutions to the problem, a vision of the whole structure of the object and its functions.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Балапанов Е .Қ.Бөрібаев Б.Б. Ақпараттық мәдениет негіздері. Әдістемелік нұсқау-Алматы, 2005 жыл.
2. Венгер Л.А. Қабылдау мен оқыту - М.Просвещение, 1969 жыл

АРТ-ТЕРАПИЯ ӘДІС ТӘСІЛДЕРІН ҚОЛДАНА ОТЫРЫП, БАЛАНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТІН ДАМУ

М. Бағдал

№44 «Үркер» балабақшасының
педагог-психологы
Астана қаласы

Түйін сөздер: Арт-терапия, құм терапиясы, бейнелеу терапиясы.

Әрбір бала — суретші.

Балалық жастан өтіп, суретші
болып қалу — басты қиындық.

Пабло Пикассо

Еліміз егемендік алып, өз мәртебесі биіктей түскен шақта ең алғашқы алға қояр міндеттердің бірі – ол бала тәрбиесі. Ел тізгінін берік ұстай білетін ұрпақ тәрбиелеу — біздің борышымыз. Еліміздің болашағын жалғастырушы ұрпақ тәрбиелеу. Ал сол жас ұрпаққа тәрбие беретін бүгінгі тәрбиеші-мамандар тәрбиелеу мен білім берудің жаңаша жетілдірілген әдіс-тәсілдерін іздестіріп, күнделікті жұмыс барысында жаңашыл бағыттар қарастырып, оны өздерінің іс-тәжірибесінде қолданып отырса бала тәрбиесі алға басары сөзсіз. Қазіргі таңда қоғамда болып жатқан әлеуметтік–экономикалық өзгерістер мен еліміздің білім беру саласының әлемдік білім кеңістігіне өтуі білім беру саласында, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға уақыт талабына сай өзгерістер енгізуді талап етіп отыр.

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев «Мәңгілік ел» атты Қазақстан-2050 стратегиясында «Адамзат үшін 21 ғасыр — жаңа технологиялар ғасыры болмақ, ал осы жаңа технологияларды жүзеге асырып, өмірге енгізу, игеру және жетілдіру бүгінгі жас ұрпақ, сіздердің еншілеріңіз. Ал жас ұрпақтың тағдыры - ұстаздардың қолында», — деп ұстаздар қауымына үлкен міндет жүктеп отыр.

Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында жаңа өзгерістер мен әлемдік білім беру тәжірибелерін пайдалана отырып, баланың жеке дара күшінің дамуын қамтамасыз ететін жаңа бағыттағы жобаны іздестіру және қолдануға арналған Қазақстан Республикасының «Білім туралы Заңында «Әр баланың қабілетіне қарай интеллектуалдық дамуы, жеке адамның дарындылығын дамыту» сияқты мәселелер мемлекеттің білім саясатының басты ұстанымында атап көрсетілген.

Қазақстанда мектепке дейінгі білім беру жүйесі негізінен баланың танымдық қабілеттерін дамытуға бағытталған.

Психологиялық көзқарас тұрғысынан да, мектепке дейінгі білім беру құрылымы баланың білімді ғана игеріп қоймай, тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына: өз-өзін бағалауға, эмоционалды қажеттілікке, сондай-ақ

баланың басқа адамдармен қарым-қатынас жүйесіндегі әлеуметтік-психологиялық ерекшелігіне негізделу керек.

Көптеген кіші мектепке дейінгі тәрбиеленушілер өзінің ойын, қобалжуын сөзбен жеткізуге киналады. Олар үшін өз ойын жеткізудің оңай жолдары ойын барысында, бейнелеу өнері немесе шығармашылық белсенділіктің басқа да формаларынан байқалады.

Елбасының сөзі мен осы ұстанымды басшылыққа ала отырып, аналитикалық терапияның негізін салушы Карл Густав Юнгтің Арт терапия элементтерін балабақшадағы балалармен жұмыс жасауда қолдануды жөн көрдім.

Психотерапияның маңызды салаларының бірі қазіргі таңда арт-терапия. Сондықтан бұл терапия қарқынды даму үстіндегі психотерапиялық әдістердің жаңа түрі болып табылады. Арт-терапия – балалармен психологиялық жұмыс жүргізуде орны баға жетпес әрі өте тиімді әдіс.

Арт-терапия – бұл бейнелеу өнерімен емдеу дегенді білдіреді. “*Арт-терапия*” – термині (*art – өнер, arttherapy – өнер арқылы терапия жүргізу*).

Арт-терапия — бұл емдеу ғана емес, сонымен қатар креативтің дамуы, тұлғаның дамуы мен үйлесімділігі, кез-келген жағдайды шешуге көмек көрсету. Арт-терапия:

1. Топта жағымды эмоционалды көңіл күй құруға септігін тигізеді.

2. Өз қатарластарымен, ата-анасымен, педагогтармен және т.б. қарым-қатынас процесін жеңілдетеді. Шығармашылық әрекетке бірге қатысу балаларды бірін-бірі оң қабылдауға үйретеді.

3. Бала бақшаларда, әсіресе, көп ұлтты топтарда тілдік барьерді жеңуге көмектеседі.

4. Тәрбиешілерге бала дыбыстап тілімен жеткізуге, талқылауға қиналатын мәселелерге көңіл аударуға мүмкіндік туғызады.

Балалар әдетте өзіне түсініксіз оқиғалардың, құбылыстардың сырын білуге құмартады.

Арт-терапияны қолдану, топтың психологиялық өзгешеліктерін, ерекшеліктерін зерттеп, танып-білуге көп мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, оқыту процесінде осы терапияны қолдану мынадай мүмкіндіктерге қол жеткізуге септігін тигізеді:

- танымдық үрдісін дамыту;
- өзінің ішкі әлемін түсіну қабілетін дамыту;
- өзіне-өзі сенімділігін, өзін-өзі қабылдау, жақсы көруді дамыту;
- зердесін дамыту;
- эмоциясы мен сезімдерін дамыту;
- күрт қиыншылықтарға төтеп бере алуын дамыту;
- өзін-өзі алып жүре алуын, дербестігін дамыту;
- өзін-өзі көрсете алуына, өзін-өзі жетілдіруге ынтасын дамыту;
- ой өрісін дамыту;
- ойлауды дамыту;

- ұсақ қол моторикасын дамыту.

Балабақшаларда тұлғаны үйлесімді жан-жақты дамыту үшін арт-терапияның мынадай бағыттарымен жұмыс жүргізудің маңызы зор:

Құм терапиясы — адамға өзінің жан дүниесіндегі өз «Менің», өзін тануға, өзіне өте маңызды, жан тебіренерлік және құпиясының ашылуына көмектеседі.

Құм терапиясы – баланың мәселелерін жөндеуге және проблемаларды оған қауіпсіз түрдегі рөлдік қимыл-әрекеттің түрі, бейнелеме (символика) арқылы әлемге айтарын жолдауды қолдану арқылы анықтауға көмек көрсетеді. Құм терапиясы - балаларға үлкен мүмкіндік, баланың уайымдау немесе қайғыру сәтін ашып көрсете алады. Сәби құммен ойнап отырып, өзінің бойындағы ауыр сезімді ұмыта бастайды. Құммен ойнағанда бала қателесуден қорықпайды. Қарапайым ойнау әдісін іске асырады.

Музыканың терапиялық әсері бұрынғы заманнан бері белгілі. Музыка терапиясының негізгі механизмдерінің әсері әдістің әр адамға ыңғайлы әрі қолайлылығын көрсетеді.

- біріншіден, ырғақ сақталған музыка мидың бөліктеріне әсер ету арқылы оның жұмыс істеуіне көмектеседі.

- екіншіден, әр музыканың өзіндік белгілері бар. Адамның белгілі бір жағдайы мен көңіл күйімен байланыса отырып, адам бойында белгілі бір эмоцияның пайда болуына әсер етеді.

Бейнелеу терапиясын қолданудың негізгі мақсаты - баланың немесе ересек адамның қандай да бір қимылды таңдауына қарамастан, баланың өзін-өзі тануына және өз әлемінде өмір сүруіне демеу беру болып табылады.

Ойын терапиясы — арт-терапияның бір түріне жатады. Бұл терапияны жүргізу үлкендер мен балалардың әлеуметтік және психологиялық мәселелерді жеңу үшін, жеке және эмоционалды дамуы үшін арнайы ойындар қолданады. Егер бала ойынға белсенді және бар ықыласымен қатысса, ойын әсерлі болады. Ойын баланың психологиялық ахуалын сақтауға, оның қоғаммен қарым-қатынасын анықтауға көмектеседі, ересек өмірге дайындайды.

Құм терапиясының маңыздылығы:

- сөзбен айтып жеткізе алмайтын ойлаумен қобалжуларды сыртқа шығаруға көмектеседі.
- Іште туындаған қиын жағдайларды, шығармашылық потенциалдарын босатады.

Бір сөзбен айтқанда, қоршаған әлемде кездесетін заттың бәрі «коллекцияда» лайықты орынға ие бола алады. Егер де ойын кезінде қандай да бір бейнелердің фигуралары жетіспесе, оларды ермексаздан, қамырдан илеп, қағаздан қиып жасауға болады.

Бала құм терапиясында тек қана қиял, көрнекі–бейнелік ойлауды, сөздік-логикалық ойлауды, көрнекі іс-әрекеттік ойлауды, шығармашылық және сын тұрғысынан ойлауды дамыта отыра процесс барысында бала өзінің ішкі қобалжуларын, ішкі сезімдерін сыртқа ойын барысында фигураларды таңдау

барысында толығымен өз назарын салады. Бала ойын барысында өзінің терең эмоционалдық қобалжуларын айта алады.

Мысалы, көгілдір түсті құмзар, онда бала мен ересек бірлесе ойнайды. Ойында ойыншықтар қолданылады.

Қазіргі кезде балалардың байланыстырып сөйлеуі және сөздік қорларының кемшіліктері басым болуда. Осымен қатар оларда сөйлеу тілі өте төмен дамыған, олар агрессивті, бір-біріне қайырымды болмауы және бір-біріне мейірімділік шыдамдылық танытпауы басым.

Экологиялық тепе-теңдіктің бұзылуы және қоғамда тудырылатын мәселелер: өмірдегі және теледидардағы қатыгездіктің өсуі, дұрыс тамақтанбау және ата-аналардың денсаулыққа қайшы келетін қылықтары, қиын отбасылардың көбеюі. Ата-аналардың көбі балалармен қарым-қатынас жасауға және тәрбиелеуге уақыт бөлмейді және ниеттері жоқ, оларда бірінші орында отбасын қаражатпен қамтамасыз ету. Балаларға ата-анасымен тікелей қарым-қатынасын компьютер мен теледидар алмастырады. Осындай келеңсіздіктердің нәтижесі балалардың тез және жиі шаршайтындықтары, ұйымдастырылған оқу іс-әрекетіне деген қызығушылықтарының төмендеуі, байланыстырып сөйлеуін және сөздік қорларының аздығын болдырады, коммуникативтік дағдыларының дамуын тоқтады, балалардың байланыстырып сөйлеуі және сөздік қорларының кемшіліктері басым болады.

Осы жұмыстарды шешудің бірден-бір жолы «Құм терапиясы». Балалар құммен ойнауды өте жақсы көреді. Жазғы маусымда балалар шаршамастан бірнеше ай бойы құмзарда «еңбектенеді»: түрлі кеңсарайларды жасап, түрлі тоқаштар «қуырып», торттарды жасайды. Құм балалардың өзара түсінушіліктерін табуға көмектеседі. Құм агрессиялық қуатты шешеді, сондықтан құмзарда ойнап отырған барлық балалар бірге ойын жоспарлап, оны жүзеге асырады. Балалардың бір-бірімен қарым-қатынас жасауға мүмкіндігі туады да, ол тілдік және коммуникативті дамуына жағымды әсерін тигізеді.

Заманауи инновациялық әдістерді мектеп жасына дейінгі балалардың дамуында қолдану арқылы, балаларды шаршатпай, жалықтырмай, жан-жақты дамуына «Арт- терапияның» тигізер үлесі өте зор.

Арт-терапия арқылы тұлға бойындағы қабілетін көрсетіп, шығармашылығын шыңдайды. Ал шығармашылық қабілеттер қиялдың байлығымен, ойлаудың ерекшелігімен, заттарға деген сындарлы көзқараспен жана шешім және идеяларды ұсыну мүмкіндігімен, өз білімін, икемділігі мен дағдысын іске асыру барысында өмірлік белсенді ұстаным көрсете білуімен сипатталады. Демек тұлға шығармашылығын дамытуда арт-терапиялық әдістемелерді қолдану маңызды.

Мақалада Арт-терапия әдісін қолдану арқылы балалардың шығармашылық қабілетін дамыту, құм терапиясының, музыкалық терапияның, ойын терапиясының маңыздылығы ашып көрсетілген.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Т.Д. Зинкевич-Евстигнеева Т.М. Грабенко « Чудеса на песке» практикум по песочной терапии. Из-во « Речь», 2005 год,
2. Т.Д. Зинкевич-Евстигнеева Т.М. Грабенко « Игры в сказкотерапии» СПб, 2008
3. М.В. Кисилева «Арт-терапия в работе с детьми» СПб, 2006
4. Балапанов Е .Қ.Бөрібаев Б.Б. Ақпараттық мәдениет негіздері. Әдістемелік нұсқау-Алматы, 2005 жыл.

БАЛАБАҚШАДА ПЕДАГОГТАРҒА ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ЖАСАУ

А. Н. Шонтыбаева

№73 «Аяулым» балабақшасы МКҚК
педагог-психологы
Астана қ.

Түйін сөздер: психологиялық қолдау, күйзеліс

Мектепке дейінгі тәрбие бүкіл қоғамдық, жалпы халықтық іс болып отыр, себебі қоғам өміріндегі өзгерістер – жан-жақты дамыған, білімді, парасатты жана адам тәрбиелеп, өсіруді талап етеді.

Психологиялық қолдау – бұл балаларды табысты тәрбиелеуде және оқытуда әлеуметтік-психологиялық жағдай жасауға және өзара-әрекет жасау жағдайында баланың психологиялық дамуына бағытталған психологтың кәсіби әрекетінің жүйесі.

Психологиялық қолдаудың міндеттері:

- педагогикалық үрдіске қатысушылардың ынтасын қалыптастыру;
- педагогтардың ішкі ресурстарын белсендіру, тұлғалық және шығармашылық мүмкіндігін дамыту;
- тұлғалық бағытталған қарым-қатынас моделін жетілдіру (балалармен, ата-аналармен, әріптестерімен);
- мағлұмат беру;
- үйрету;
- педагогикалық ұжым ішінде оңтайлы психологиялық жағдайды ұстау.

Балабақшада педагогикалық ұжым ішінде қолайлы әлеуметтік психологиялық жағдайдың қалыптасуы — білім беру мекемесінің табысты дамуына ұзақ мерзімді даму перспективасын береді. Бұл тақырыптың көкейкестілігі, педагогтардың еңбек әрекетіне психологиялық іліктілігінің деңгейіне өскен талаптарға байланысты. Ал, бұл білім беру үрдіс

құрылымының әлеуметтік факторларының өсу перспективасымен байланысты. Педагогтарды психологиялық қолдау – тұтас және үздіксіз шаралар кешені, педагогтардың өзара-әрекеттіліктерінің тәсілдер түрі, әдістері, оған әр түрлі жұмыс түрлері кіреді: психологиялық кеңес беру, ағарту жұмыстары, семинар-практикумдар, психологиялық-педагогикалық консилиумдар, тренингтік сабақтар және басқалары.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымында педагогтармен ата-аналар – баланың дүниеге алғаш келген күннен бастап жанында болатын адамдар. Баланың психологиялық жағдайы және денсаулығы көбінесе педагогикалық позицияға, психологиялық мәдениет деңгейіне және педагогтың сауаттылығына байланысты болады. Екінші жағынан, педагогикалық мамандығы ауыр еңбекке айналып, педагогтың өзі психологиялық көмекке немесе қолдауды қажет етеді.

Педагогикалық әрекет жоғары эмоцияда әрекет етуді талап ететін әр түрлі ауыр жағдайлармен және факторлармен толы болады. Тәрбиеші баланың өмірі мен денсаулығын сақтау міндеттерден, балаға педагогикалық көмек беру жауапкершілігін уайымдағаннан, ол стресс жағдайына ене бастайды. Менде «стресс» дегенді қазіргі өмірде жиі естуге болады. Ал, стресс деген не?

«Күйзелу» (стресс) деген мағынаны алғаш енгізген медицина және химия ғылымдарының докторы Ганс Селье. Алғашқыда күйзелуді «Сыртқы тітіркеніштердің ағзаға физиологиялық әсері» деп белгілейді. Артынан оны нақтылап «тән емес бейімделу синдромы» деп атады. Қарапайым сөзбен айтқанда күнделікті өмір ырғағын бұзатын оқиға болған жағдайда, біз өзіміз оны жеңуге тырысамыз – осыны күйзеліс деп атайды.

Күйзелу үш фазадан тұрады. Біріншісі – жоспарланбаған жағдайға үрейлік пайда болады, ағза соған жұмылдырылады.

Екінші фаза – жағымсыз жағдайды жеңу үшін бар күшті қолданған кезде, ағзаның қарсыласуы.

Үшінші фаза – не болса да, тәуекелге бару. Кейбір адамдар күйзелістен бастарын жоғары көтеріп шығады, ал, кейбіреулері уайымға бата береді, ағзасы жұқарып, депрессияға әкеледі.

Күйзеліске қарсы тұру бойынша адамдар төртке бөлінеді:

1. Күйзеліске қарсы тұра алатын адам қандай да болсын өзгерістерге дайын болады, оларды жеңіл қабылдайды. Дағдарыс жағдайында қиыншылықты жеңілдікпен жеңе алады

2. Күйзеліске қарсы тұра алмайтын адам қандай да болсын өзгерістерге бейімделу керек, оларға өздерінің мінез-құлығын, мақсатын, көзқарасын өзгерту қиын. Ойлағандай шықпаса олар күйзелісте болады.

3. Күйзеліске дағдыланатын адамдар өзгерістерге дайын, бірақ тез және ғаламдық емес.

4. Күйзелісті тежегіш адамдар сыртқы уақиғалардың әсерінен өзгермейді, олардың нақты ұстанымы және өзінің дүниеге көзқарасы бар.

Балабақшада педагогтар қандай қиын жағдайларға тап болуы мүмкін:

- еңбек жолын жаңа бастаушы педагогтың жұмыс ерекшелігі – бірінші күннен бастап көп жыл еңбек өтілі бар педагогпен тең міндеттер мен жауапкершілікті алып жүреді, ал ата-аналар мен әкімшілік олардан мінсіз кәсіби іс күтеді;

- педагогтың балалармен өзара-әрекеттестік жағдайларда (балалардың тәртібінің бұзылуы, эмоциясының бұзылуы, тіл кемістіктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері, күтпеген дау-жанжал жағдайы, ата-аналардың педагогтың талабын елемеушілігі);

- қызметкермен әкімшілік арасында туындайтын түсінбеушілік (көзқарастарының келіспеушілігі, жұмыс мөлшерінің жүктемесін бөлген кезде туындайтын дау, тапсырмалармен жұмыс басты болуы);

- педагогпен ата-ананың баланы бағалауда көзқарасының келіспеушілігі.

Күйзелістен қорғайтын тәсілдер:

Бір нәрсемен алдану: таза ауада бес минуттік серуен; ойыңызды басқа жаққа аудару; қоршаған әлеміңе мұқият қара, әр ұсақ бөлшектерге көңіліңді бөл және ішіңнен өзіңе өзің айт «қоңыр үстел, жасыл перде».

Жағдайдың маңыздылығын төмендетіңіз: есте болсын, күйзелістің нақты себебі адамдар емес, көңіл қалу, қателік емес, осы жағдайға сіздің қарауыңыз.

Әрекет жасаңыз: қандай да болмасын әрекет, әсіресе дене жұмысы – күйзеліс жағдайында найзағай тартқыштың рөлін орындайды.

Ойлап шығару: қандай да болмасын шығармашылық жұмыс уайымнан жазады — сурет салыңыз, өлең айтыңыз, құрастырыңыз, іс тігіңіз.

Эмоцияңызды шығарыңыз:

Эмоционы шығару денсаулықты сақтауға қажет (физикалық және психикалық), ол үшін, эмоцияны ым, мимика, дауыс арқылы көрсетіңіз; қағазды уаждатыңыз және жыртыңыз; қабырғадағы нысанаға заттарды лақтырыңыз; өзіңіздің сезіміңізді бейнелеп, оны бояңыз, қызық қылыңыз немесе жыртыңыз; біреумен сөйлесіңіз, сөйлескен кезде сезіміңізге көңіл бөліп («Мен ренжулімін...», «Бұл мені қынжылтады...»)

Жас мамандарға қандай психологиялық қолдау жасау қажет:

1. Жас маманға балабақша жағдайында бейімделуде эмоционалды қолдау көрсету, өзіне деген сенімділігін арттыру.

2. Жас маманның қателігі: балалармен қарым-қатынас жасауда көбінесе бұйрық түрінде береді, екпінмен сөйлейді. Бұл жағдайда психолог кеңестер беріп, әдіскермен және тәжірибелі педагогтармен жас маманның сабағын қарап, талқылау қажет және балалармен тұлғалық-бағытталған қарым-қатынас жасауға үйрету мақсатымен тренинг жүргізу.

3. Кәсіби әрекетінің маңыздылығын жоғарлату мақсатымен тұлғалық өсу тренингісін жүргізу және жеке кеңестер беру.

4. Тәрбиешінің бірінші жыл педагогикалық еңбегінде педагог-психологтың негізгі жұмыс бағыты психологиялық көмек көрсетуге бағытталған болу керек. Бірінші жыл жас маман бейімделу кезеңін өтеді — ол

педагогтың жаңа жұмыс ережелері мен әріптестеріне және балаларға үйрену кезеңі.

Еңбек жолын жаңа бастаушы педагогпен жұмыс екі бағытта іске асырылады: әдістемелік және психологиялық-педагогикалық. Сонымен қатар, педагог-психолог психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін жоғарлату бойынша жұмыстарды жоспарлап, және алдын алу жұмыстарды іске асырады. Психологтың міндеті – педагогтарға өздерінің эмоцияналды саулығын сақтауға көмек көрсету, дау-жанжалсыз ата-аналармен, әкімшілікпен, ұжыммен жұмыс жасау. Балалармен және олардың ата-аналарымен өзара-әрекет жасауға көмек көрсету.

Педагогикалық ұжыммен жұмыс жасауда тиімді психологиялық сүйемелдеу жасауда ең бірінші – диагностикалық құралды анықтау қажет.

Психолог өз жұмысында келесі әдістемелерді қолдануы мүмкін:

- Р. В. Овчаровтың кешендік экспресс-диагностикасын;
- В. В. Бойконың эмоцияналды күйуі;
- Сауалнама-тесті «Педагогтың тұлғалық кәсіби бағытын анықтау»;
- Ю.В.Щербатыхтың стресс көрінісіне кешендік баға беру жән т.б.

Психологтың жас мамандармен өзара-әрекеттестігі көбінесе кеңес беру-ағартушылық жұмыс бағытына жатады. Бұл жұмыстың мақсаты балалардың даму мәселесі, қарым-қатынас, тәрбиелеу және диагностика нәтижесі негізінде жұмыс жасау. Жас мамандарға психологиялық ағартушылық әңгімелесу, педагогикалық кеңестерде, дәрігерлік-педагогикалық кеңестерде сөз сөйлеу, топтық және жеке кеңестер, сауалнамалар, психологиялық гимнастика, педагогикалық жағдаяттар, рөлдік ойындар кіретін іскер ойындар, тренингтер жүргізу.

Топтық кеңестерде тәжірибелік ұсыныстар, өзіндік идеялар болу қажет және өздерін еркін ұстайтындай қарым-қатынас тудыру, қарастырылатын сұрақ бойынша «ми шабуылы» әдістемесінің элементін қолданған жақсы.

Кәсіби әрекеттің басында жас мамандарға балаға деген тұлғалық-бағытталған позициясын қалыптастыруды бастау өте маңызды.

Кәсіби әрекеті орташа еңбек өтілі бар педагогтармен өзара-әрекет жасауда негізгі бағыт – жеке кеңес беру. Психологиялық кеңес беруде өз проблемасын шешуде жаңа мүмкіндіктерді басынан өткізуге жағдай жасау.

Ауыр жағдайларда көмек көрсетуде келесі жұмыс түрлерін қолдануға болады:

- релаксация тәсілдері;
- арнайы физикалық жаттығуларды қолдану;
- кинезиологиялық жаттығуларды қолдану;
- бұлшық етке түскен күшті жою тәсілдерін қолдану.

Көп жыл еңбек өтілі бар педагогтармен кәсіби әрекетінің стереотиптенбеуінің алдын алуға бағытталған жұмыстың негізгісі — психолог әдіскерге шығармашылық топтар жұмысын ұйымдастыруға көмек көрсетеді

және әдістемелік тренингтер (мысалы, арт немесе ойын терапевтік техникаларды балалалармен жұмыс жасауда қолдану бойынша) көмек көрсету.

Педагогикалық кадрлардың аттестаттаудан өтуі – өте маңызды үрдіс, себебі балабақшада жоғары кәсіби кадрлар құрамы қалыптасады. Ең бірінші көмек, ол аттестация деген не, қалай өтеді, кім жүргізеді, қандай құжаттар дайындау керек, әдістемелік-психологиялық ақпарат беру қажет. Екінші көмек педагогқа қорқынышын жеңуге көмек көрсету, тек сонда ғана аттестаттау үрдісі түсінікті, анықталған болады, олай болса, педагог өз күшіне өзі сенетін болады. Педагогтың тәрбиеленушілерінің тәрбиешісі болу қабілетінен, балалардың жеке қабілеттерін және икемділігін ескере білуі, іскерлігінен ұжымда қолайлы әлеуметтік-психологиялық жағдай құруынан - тәрбиелеу, білім беру әрекетінің тиімділігінің байланысы. Балабақша психологының әрекеті тиімді педагогикалық қарым-қатынасты ұйымдастыруға бағытталған. Психолог, тәрбиешілер және мамандардың бір-бірінің кәсіби тұлғалық ерекшеліктерін білгендері өзара-түсіністікті жақсартуға ықпал етеді және педагогтардың ынтымақтастығын құрылымдық негізде құруға мүмкіндік береді. Педагогтардың қорытынды мақсаты әр баланың үйлесімді тұлғалық дамуы.

Психологиялық сүйемелдеу педагогтың психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін жоғарлатуға ықпал етеді. Ал, бұл, балабақша ішіндегі психологиялық қолайлы жағдайдың тиімді факторы болып табылады.

Балалардың ата-аналарымен жеке кеңес ұйымдастыру бойынша педагогтарға арналған ескертпе

1. Кеңесті түрегеліп тұрып жүргізбеңіз, отыруды ұсыныңыз (отыру мүмкін болмаса, жоғары шығуға).
2. Ата-анаға аты-жөнін айтып, қарым-қатынас жасаңыз (білмесеңіз, бірінші секундтарда әдептілікті сақтап, біліп алыңыз).
3. Кеңес беру барысында өзіңізді ұстау мәнерін сақтаңыз: әбігерленбеңіз, қолыңызды қалтаңызда ұстамаңыз, т.б. Сұхбаттасушымен оның баласының және өзінің де ісіне және мәселесіне өзіңіздің жылы шырайлығыңызды білдіріңіз.
4. Ата-аналармен әңгімелескенде өзіңізді «тең» ұстаңыз, қамқорсынып және жағымпазданбай сөйлесіңіз.
5. Қорғануға тырыспаңыз (сұхбаттасушы сізді бір нәрсеге кінәлі болып қалғандай әсер қалдырады). Бірақ, ата-ананы кінәлап, сіздікі дұрыс емес деп, «шабуыл жасамаңыз».
6. Сұхбаттасушыға жағымды көңіл-күймен қараңыз, оның түрінен, мінез-құлығынан жақсы бірдеңе табуға тырысыңыз.
7. Бала жөнінде пікіріңізді былай бастаңыз: «Сізден көмек сұрайын деп едім...», «Маған сіздің көмегіңіз керек...» деп.

8. Егерде ата-ана агрессивті түрде бірден өз наразылығын білдіріп жатса, бірден оған жауап беруге тырыспаңыз. Ең алдымен әңгімені жағымды арнаға бұрыңыз.

9. Мәселе байыпты болса, онда оны бірлесіп шешуге тырысыңыз, ата-ананы конструктивтік, серіктестік қарым-қатынасқа тартыңыз.

10. Ата-аналардың кеңестері мен тілектерін сізге құнды ақпарат ретінде қабылдаңыз.

11. Ата-анамен кеңестің ақыры қалай аяқталса да, тату әңгімелесумен аяқтаңыз, уақыт тауып келгеніне ризашылығыңызды білдіріңіз, әрі қарай сіздердің ынтымақтастығыңыз табысты болатынын сенім білдіріңіз

12. Бала туралы жақсы бірдеңе айтыңыз (тек шын ниетпен айтылу керек).

Психологиялық қолдау жасау – бұл балаларды табысты тәрбиелеуде және оқытуда әлеуметтік-психологиялық жағдай жасауға және өзара-әрекет жасау жағдайында баланың психологиялық дамуына бағытталған психологтың кәсіби әрекетінің жүйесі.

Психологическое сопровождение — это система профессиональной деятельности психолога, направленной на создание социально-психологических условий для успешного обучения и психологического развития ребенка в ситуациях взаимодействия.

Psychological support – system of professional activity of psychologist, that is directing to the creating of social-psychological conditions for the successful learning and psychological development of child in the situations of interaction.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. «Білім беру туралы» ҚР Заңы, 2007 жыл.
2. 2011-2020 жылдарға арналған білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы, 2010 жыл.
3. «Ғылым туралы» ҚР Заңы, 2011 жыл.
4. Абдыманапов С.А., Нефедова Л.В., Ахметкаримов Г.С., Соколова М.Г. Тесты: теория и практика. – Астана, 2001 жыл.
5. Бухвалов В.А. Методики и технологии образования – Рига, 1994 ж.
6. Көмекбаева Л. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметті ұйымдастыру, Алматы: 2003 жыл.
7. Варга А.Я. Психолог в обществе и профессиональное сообщество // Журнал практического психолога. № 9, 1999 жыл.
8. Мардер Л. Тренинг педагогической осознанности. Рабочая программа формирования у педагогов личностно-ориентированной позиции по отношению к детям // Школьный психолог, 2003 г. - №22.
9. Щербатых Ю.В. Психология стресса и методы коррекции. - СПб.: Питер, 2006 г.

**МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАНЫ
РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІКKE ТӘРБИЕЛЕУDE
ОТБАСЫ MEH БАЛАБАҚШАНЫҢ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ**

Ж. О. Бакишева
№29 «Ақ қайың»
балабақшасының әдіскері
Астана қаласы

Түйінді сөздер: рухани-адамгершілік тәрбие, мектеп жасына дейінгі балалар, қарым-қатынас, принциптер, рухани-адамгершілік тәрбиенің құралдары мен әдістері.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2014 жылғы 20 тамыздағы №356 «Өзін-өзі тану» рухани-адамгершілік білім беру бағдарламасы бойынша пилоттық білім беру ұйымдарының тізімін бекіту туралы» бұйрығына және Астана қаласы Білім Басқармасының №537 бұйрығына сәйкес, №29 «Ақ қайың» балабақшасы пилоттық балабақша тізіміне енгізілді. «Бөбек» ҰҒПБСО орталығының «Өзін-өзі тану» рухани-адамгершілік білім беру бағдарламасы бойынша мақсат пен міндеттерін іске асыру барысында балабақшамызда түрлі жұмыстар жоспарға сәйкес іске асырылуда.

«Өзін-өзі тану» рухани-адамгершілік білім беру бағдарламасы бойынша жалпыадамзаттық құндылықтарға бағытталған тәрбиеленушілердің жан-жақты және толыққанды тұлғасын дамыту үшін бірыңғай рухани-адамгершілік кеңістігін құруда ата-аналардың атқаратын рөлі өте зор. Осы мақсатта балабақшамызда ата-аналармен рухани-адамгершілік бағытта жүргізіліп жатқан жұмыстарға кеңінен тоқталып өткіміз келеді.

Рухани-адамгершілік тәрбие – бұл үздіксіз жүретін үрдіс, рухани-адамгершілік тәрбиені баланың алғашқы қадам жасаған сәтінен бастау қажет, себебі мектепке дейінгі кезең баланың ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, яғни адамгершілік құнды қасиеттерді бойына сіңіретін ерекше кезең болып саналады. Халықта «Ағаш түзу өсу үшін оған көшет кезінде көмектесуге болады, ал үлкен ағаш болғанда оны түзете алмайсың» деп бекер айтылмаған. Сондықтан баланың бойына жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, шыдамдылық, аяушылық, дұрыс мінез-құлық сияқты адамгершілік құнды қасиеттерді сіңіру, өз-өзіне деген сенімділікке тәрбиелеу мектепке дейінгі мекеменің қабырғасынан қалыптасады.

Осы бағыттағы жұмысты талдай келе, біз төмендегідей қорытындыға келдік, «Өзін-өзі тану» рухани-адамгершілік бағдарламасын балабақшаның білім беру үрдісінде табысты іске асыру мақсатында біртұтас рухани-адамгершілік білім беру ортасын: *отбасы және мектепке дейінгі мекеме құру қажет.* Жас ұрпақтың бойына адамгершілік қасиеттерді сіңіру - ата - аналар

мен мектепке дейінгі мекеменің басты міндеті. Демек, бала бойына жан –жақты терең білім беріп, оның жүрегіне адамгершіліктің асыл қасиеттерін үздіксіз ұялата білсек, ертеңгі азамат жеке тұлғаның өзіндік көзқарасының қалыптасуына, айналасымен санасуына ықпал етері сөзсіз.

Біздің ата-аналармен қарым-қатынасымыз *«Біз бәріміз, бір-біріміз үшін қажетпіз!»* ұраны арқылы іске асырылды.

Төмендегі іс-шаралар арқылы жүзеге асады:

- Ата-аналар жиналысы (рухани-адамгершілік тақырыптарға), слайдтар;
- театрлық қойылымдар;
- ата-аналар лекторийі;
- ата-аналарға арналған «Жүректер үндестігі» клубы;
- ата-аналар конференциясы «Үш жүрек бірлігі»;
- апталық акциясы «Мейірімді жүрек» (сурет көрмесі, фото көрмесі, мәнерлеп оқу, қолөнер көрмесі, отбасылық суреттер);
- қайырымдылық акциялары – балалар үйіне бару, еңбек және соғыс ардагерлерімен кездесу, музыкалық мектеп және №4 мектептің балаларымен кездесулер;
- ата-аналар мен балалардың біріккен нәтижелі іс-әрекеттері (көрмелер, қабырға газеті, қолөнерлер).
- ата-аналар мен балалардың біріккен жобалары;
- фотокөрмелер;
- тәрбиешілерге арналған оқулар «Сүйіспеншілік сабақтары», ата-аналарға, балаларға, немерелерге арналған хаттарын оқу;
- сауалнамалар;
- мерекелік және спорттық іс-шараларды өткізу;
- ашық есік күні;
- кеңестер, тренингтер, жағдаяттар шешу.

Ата-аналармен жүргізілетін жұмыстың ең маңызды түріне ата-аналар жиналысын жатқызамыз. Дәстүр бойынша әр жаңа оқу жылының басында, балабақшаның әр тобында ата-аналарға арналған жиналыстар өткізіліп, рухани-адамгершілік тәрбиеге арналған С.Г.Хожамуратовамен біріккен ата-аналар лекторийі өткізіледі. Жиналыстар қандай тақырыпқа арналса да, оның басты мақсаты болып, рухани – адамгершілік тәрбиені отбасымен қатар балабақшаның күнделікті өмірінде жүйелі түрде қолдана білу болып табылады.

Баланы рухани-адамгершілікке тәрбиелеуді іске асыру мақсатында педагогтар жүйелі түрде «Жағымды тәрбиенің әдістері», «Қайырымды істер», «Үлкендер және достарыңмен қарым- қатынас мәдениеті» «Ұл мен қызды тәрбиелеуде әкенің атқаратын рөлі», «Ана - қыз бала үшін үлгі» т.б тақырыптарда кеңестер беріп отырады.

«Үш жүрек бірлігі» тақырыбындағы ата-аналарға арналған конференцияны оқу жылының аяғында өткізуді игі дәстүрге айналдырдық.

Мерекелік, спорттық іс –шаралар мен байқауларды өткізу, сонымен қатар біріккен нәтижелі іс-әрекет ата-аналар мен балалардың бір –біріне деген қарым-қатынасының нығайуына себеп болады.

Осы мақсатта төмендегі іс-шаралар өткізілді:

- Әкем, анам және мен (спорттық сайыс);
- Театрландырылған қойылымдар: «Алтын күз», «Қайырымды істер», «Бақыт дегеніміз не?» т.б
- Тілдер апталығы;
- Наурыз мейрамы;
- Мейірімділік күні;
- «Махаббат пен шығармашылық» тақырыбындағы байқаулар;
- «Әжемнің мейірімді қолдары», «Мейірімділік біздің қолымызда»;
- Қолөнер көрмесі «Күз сыйы», «Біздің отбасының жаңа жылдық ойыншығы»;
- Фотокөрмелер «Менің сүйікті отбасым», «Отбасындағы туған күн», «Біздің дәстүрлер», «Балаларды алақанымызда аялайық».

Ата-аналармен жеке жұмыс жасау мақсатында:

- жекелей қалташалар, қалташаларға тәрбиешілер ата-аналарға арнап баласының соңғы жетістіктері туралы, оның табысы және ата-аналарға арнап жазылған ақыл-кеңестер жазылған хаттарды салып қояды.
- ата-аналардың балаларына арналған хаттары, қайырымдылық пен сүйіспеншілік тілеген жылы сөздері;
- балалардың портфолиосы.

Ата-аналарды рухани-адамгершілік тәрбиемен таныстырудың тағы бір формасы - көркем құралдар: (газеттер, стендтер, қозғалмалы папкалар мен жағымды отбасының тәрбиені насихаттау т.б.) балалардың жалпыадамгершілік қасиеттерін дамытуға зор үлесін қосады.

Ата-аналармен қырым-қатынастың тиімді жолы, үлкендер мен балалардың ынтымақтастығын рухани-адамгершілік тәрбие арқылы іске асырудың тағы бір жолы-жоба әрекеті. Осы бағытта «Отбасым – берік қорғаным», «Отбасының қоғамдағы орны», «Менің отбасымның дәстүрлері мен салттары», «Өзге ұлт өкілдерінің ұлттық ойындары», «Денсаулық отбасынан басталады», «Менің отбасымның батырлары» тақырыбында біріккен жоба жұмыстары жасалды. Өз отбасының тарихына үңілу, Отанының мақтаныштары туралы білу балада жағымды эмоцияның, аяушылық, жанашырлық сияқты сезімдердің тууына ықпал етті. Педагогикалық жұмыс керемет қорытындыға ие болды: оған тек ата-аналар ғана емес, ата-әжелер де қатысты.

Балабақшаның пилоттық жұмысының алғашқы кезеңінде өткізілген анкеталау, ата-аналармен жүргізілген әңгімелесулер, ата-аналардың кейбір бөлігінің баланың мектепке дейінгі кезеңде әлеуметтік нормалар мен моральдық талаптарды меңгеретінін, дәл осы жаста қайырымдылық пен зұлымдықтың мағынасы туралы бала ұғымының қалыптасатыны, адамгершілік

көрініс, адамгершілік тәртіп пен қарым-қатынас нормалары баланың осы жасында қалыптасатыны туралы білмейтіндерін көрсетті.

Сондықтан да, біз өз жұмысымызда рухани- адамгершілік білім берудің – жас ұрпақтың бойына өмірдің мәні, сүйіспеншілік, бақыт, сыйластық, татулық, бірлік, төзімділік сынды құндылықтарды дарыту арқылы баланың қоғамда өз орнын табуына, қабілет-дарынының ашыла түсуіне, ақыл-парасатын дамытуына, мәнді өмір сүруіне қызмет ететінін ата-аналармен біріккен жұмыс барысында көрсете білдік.

Бала түсінігінде отбасы орталық рөлді ойнайды. Балаға отбасының берерін ешкім де, ешқашанда толық көлемде бере алмайды.

Біздің міндетіміз – ата-аналарға ең бастысы, отбасында рухани және адамгершілік дәстүрлер мен құндылықтардың сақталуы қажет екенін түсіндіруіміз қажет. Рухани-адамгершілік тәрбиені ата-бабаларымыз мирас етіп қалдырған, баланы рухани-адамгершілік тәрбиелеуде ата-ана жауапты болып табылады және отбасы бала үшін тәрбиенің негізі қалыптасатын рухани әлем, сонымен қатар баланың адамдарға, табиғатқа деген қарым-қатынасы отбасында қалыптасады.

Сондықтан да, ата-аналармен жұмысқа көп көңіл бөлеміз, отбасын нығайту үшін балалардың рухани-адамгершілік тәрбиесіне көбірек назар аударамыз. Осыған орай біздің мектепке дейінгі мекемемізде ата-анамен қарым-қатынас кеңес берудің дәстүрлі формалары арқылы іске асырылады, сонымен қатар қызметтестіктің жаңа, белсенді түрлері арқылы орындалады.

Рухани-адамгершілік тақырып-мәңгілік. Ол ешқашан ескірмек емес. Жас ұрпақтың бойына рухани-адамгершілік құндылықтарды сіңіру – ата-ана мен тәрбиешінің басты міндеті. Рухани-адамгершілік әр адамға тән асыл қасиеттер. Оның қайнар бұлағы – халқы қай заманда болмасын адамзат алдында тұратын ұлы мұрат-міндеттерінің ең бастысы – өзінің ісін, өмірін жалғастыратын салауатты, саналы ұрпақ тәрбиелеу.

Мақалада мектеп жасына дейінгі балалардың рухани-адамгершілік тәрбиесі туралы мәселе қарастырылған, оны құрайтын принциптер мен бағыттарына мінездеме берілген. Осы үрдістің әдістері, іс-шаралары және құралдарына қысқаша мағлұмат берілген.

В статье рассмотрена проблема нравственного-духовного воспитания детей дошкольного возраста, дана характеристика его составляющих, принципов и направлений. Имеется краткое описание средств, методов и мероприятий этого процесса.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. М.М.Мұқанов, «Жас және педагогикалық психология». Алматы, 1982 ж.

2. Ү.Тұрғынтаева, «Халық даналығы-адамгершілік тәрбие құралы. Отбасы және балабақша», 2001 ж.
3. Ә.Табылдиев, «Халық педагогикасы және тәрбие», 1990ж.
4. М.Т.Баймұқанова, «Отбасымен әлеуметтік педагогикалық жұмыс». Астана, 2005ж.
5. «Бөбек» ұлттық ғылыми-практикалық, білім беру және сауықтыру орталығының мұғалімдерге арналған әдістемелік құралы, 2014ж.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ЖҰМЫСТАРЫНА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУДІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

М. Б. Абилдаева
№29 «Ай-Керім» бөбекжай-
балабақшасының әдіскері
ОҚО, Шымкент қаласы

Түйін сөздер: мектепке дейінгі білім беру ұйымдары, баланың дамуы, инновация, заманауи әдістер, мультимедиялық оқулықтар, интерактивті бағдарламалар.

Мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогикалық үдерістердің инновациялығы – мектеп жасына дейінгі балалардың тиімді дамуына септігін тигізетін жаңа технологияларды мақсатты ендіруінде болып табылады.

Педагог пен баланың өзара әрекет етуі жүзеге асырылатын оқытудың интерактивті әдістерін қолдану барынша маңызды бола бастады.

Осы нұсқаулық мектепке дейінгі ұйымдар педагогтарының әртүрлі қызметтерінде интерактивті, инновациялық әдістерінің ерекшеліктері туралы білімнің қалыптасуына, өзара әрекет ету субъектілерінің өзара бағытталған белсенділігіне, қарым-қатынас дағдыларын дамытуға бағдарланған.

Әлемдік білім беру кеңістігіне интеграциялануға байланысты білім берудің барлық жүйесін жаңғырту үдерісі мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ұйымдастыруға жоғары талаптар қояды, осы үдеріске жаңа, барынша тиімді психологиялық-педагогикалық тәсілдемені іздеуді қарқындатады.

Қоғамның заманауи даму сатысында инновациялық үдерістер, бірінші кезекте, баланың әлеуетті қабілеттіліктерін ашудың бірінші деңгейі ретінде мектепке дейінгі білім беру жүйесіне әсер етеді. Мектепке дейінгі білім берудің дамуы, жаңа сапалы деңгейге өтуі инновациялық технологияларды дайындаусыз мүмкін емес.

Инновациялар бала тұлғасына, оның қабілеттіліктерін дамытуға бағдарланған педагогикалық практикада қолданылатын жаңа әдістерді,

нысандарды, құралдарды, технологияларды анықтайды. Қазақстанның заманауи даму сатысында білім беру үдерістерінде өзгерістер орын алуда: мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі педагогтардың назарын балалардың шығармашылық және интеллектуалдық дамуына, эмоционалды-еріктік және қозғалыс аясын түзеуге бұра отырып, білім беру мазмұны күрделене түсуде; дәстүрлі әдістердің орнын баланың танымдық дамуын белсендіруге бағытталған тәрбие мен оқытудың белсенді әдістері басуда.

Мұндай өзгермелі жағдайда мектепке дейінгі білім беру педагогтарына балалардың дамуында интерактивті тәсілдемелердің көп түрлілігіне, заманауи технологиялардың кең таңдауына бейімделе алуы қажет. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту құрылымына мемлекеттік талаптар және білім беру саясатындағы инновациялық үрдістерді талдау негізінде инновациялық әдістемелік қызметті дамыту технологиясын жобалауға және іске асыруға жаңа тәсілдемелер ұсынылды.

Қазақстанның заманауи білім беру саясатының білім беру парадигмаларының ауысуымен, жаңа педагогикалық технологияларға өтуімен сипатталуы, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың дара-шығармашылық нысандар мен әдістерге бағдарлануы мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі тәрбиешілері мен педагогтарының инновациялық әдістемелік қызметінің маңызын арттырады.

Инновациялық технологиялар – заманауи әлеуметтік-мәдени жағдайда баланың тұлғалық дамуында динамикалық өзгерістер есебінен позитивті нәтижеге жетуге бағытталған тәрбиелеу құралдарының, оқыту тәсілдері мен әдістерінің жүйесі.

Инновациялық технологиялар педагогикалық іс-әрекет үдерісінде өзінің тиімділігін дәлелдеген білім берудің прогрессивті технологиялар мен стереотиптік элементтерін үйлестіреді. Оқу-әдістемелік кешен мазмұны білім беру жүйесін жаңғыртудың ақпараттық-құқықтық негіздеріне, мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру саласындағы мектеп жасына дейінгі балаларды 12-жылдық оқытуға көшуге дайындауға бағдарланған.

Жетекші халықаралық тәжірибе негізінде мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға білім берудің заманауи әдістерін ендіреді. «Алғашқы қадам» (1-3 жас), «Зерек бала» (3-5 жас), «Біз мектепке барамыз» (5-6 жас) және бағдарламалар бойынша жұмыстар табысты жүруде. Мектепке дейінгі ұйымдарда білім беру бағдарламаларымен қатар Монтессори технологиясы, Н.Зайцев, Ф.Фребель жүйесі бойынша Вальдорф педагогикасы (Штайнер әдістемесі) бойынша оқу материалдары қолданылады.

Модельдеу, жобалық-зерттеу, интеллектуалдық-ойын тәсілдері негізінде құрылған интеллектуалдық технологиялар айрықша қызығышулық тудырады. Олар интеллектуалды балаларды математикаға, мәдениетке, тілдерге, логикаға жан-жақты дамытуға бағытталған. Мектепке дейінгі ұйымдардың білім беру үдерісіне инновациялық технологияларды ендіру әрбір баланың интеллектуалдық сұраныстарын барынша тиімді шешуге мүмкіндік береді.

Оларды 3 жастан 6 жасқа дейінгі балаларды тілге, математикаға, логикаға оқытуға арналған «E-Blocks» интерактивті бағдарламасымен қамтамасыз ету. Балалардың жан-жақты дамуына, тілдерге ерте оқытуға, Қазақстан халқының мәдениеті мен ұлттық мәдениетті оқытуға бағытталған оқыту кешендерін:

- сөйлейтін қаламы бар «Даналық әліппесі»;

- сөйлейтін қаламы бар «ZEREK»;

- «Интерактивті дыбыстық картасы», сонымен қатар жетекші отандық және шетелдік инновациялық әдістер мен технологияларды одан әрі тереңірек зерттеуін, бейімделген технологияларды анықтау және апробациядан өткізу, білім беруді жаңғыртумен байланысты әлемдік білім беру деңгейіне сәйкес болу мақсатында оларды ендіруді қажет етеді.

Ата-аналар үшін «Балалар ойынының тілі», «Консультативтік орындары жағдайында ата-аналарға білім беру бағдарламасы», «Тәрбиеші-гувернер бағдарламасы» және т.б. дайындалған, жан-жақты дамыған тұлғаны қалыптастыру үшін мектепке дейінгі ұйымдарда оқу-тәрбие үдерісін келешекте жетілдіру көзделеді.

Проблемалық оқыту технологиясы - баланы өз бетімен ізденуге үйрету, танымдық және шығармашылық қабілеттерін дамыту. Яғни, балалардың белсенділігін арттыру, оқу материалына баланы қызықтыратындай мәселе тудыру, бала материалды сезім мүшелері арқылы ғана қабылдап қоймайды, білімге деген қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында меңгереді, бала оқытуды өмірмен және еңбегімен байланыстырады.

Өздігінен даму технологиясы - бұл баланы жан-жақты дамыту, дербестікке тәрбиелеу, бала санасында нәрселер әлемі мен ойлау әрекетінің бірігуі. Мұнда оқыту бала дамуына сәйкес табиғи болуы керек, сонда ғана бала өзін дамыта алады. М. Монтесори педагогикасының түсіндіруінше баланың туғаннан азамат болғанға дейін барлық өмірі - оның еркіндігі мен дербестігінің дамуы болып табылады.

Бұл технологияның ерекшелігі оқытудың бірыңғай бағдарламасы болмайды, әркім табиғат берген даму жолымен жүреді. Балабақшада сабақ болмайды әр күн жалпы жиыннан басталады және жиыннан кейін әркім өз еркімен қалаған жұмысымен айналысады. Әр баланың іс-әрекеті өз еңбегіне орай үлкендердің басқа бала тарапынан бағаланады. Мұндағы басты мәселе бала өзін-өзі бағалайды.

Ынтымақтастық педагогикасы - педагогтың талап ету педагогикасынан қарым-қатынас педагогикасына көшуі. Балаға ізгілік тұрғысынан қарау, оқыту мен тәрбиенің ажырамас бірлігі: тәрбиеші-бала, бала-тәрбиеші, бала-бала, яғни бала да, тәрбиеші де субъектілер болып табылады. Сонымен қатар, баланың жеке басына ізгілік қарым-қатынас, бала мен тәрбиеші арасындағы өзара түсінушілік, ынтымақтастық қарым-қатынас жасау.

Бұл технологияның негізгі мақсаты-баланы азамат етіп тәрбиелеу, олардың танымдық күшін қалыптастыру және дамыту, баланың жаны мен жүрегіне жылылық ұялату.

Деңгейлеп саралап оқыту технологиясы - білім, білік, дағдыны меңгерту болып табылады. Әр баланы қабілеті мен мүмкіндік деңгейіне қарай оқыту, балалардың әр түрлі топ ерекшеліктеріне сәйкес оқытуды бейімдеу, ыңғайлау.

Модульдік оқыту технологиясы - оқытудың тұтас технологиясын жобалау, алға қойған мақсатқа жетуді көздейтін педагогикалық процесті ұйымдастыру, тәрбиешіге нәтижені талдап, түсіндіріп бере алатындай жүйені таңдау және құру. Балалармен жүргізілетін жұмыстарда кездесетін қиыншылықтардың алдын алу және түзету жұмыстарының жүйесін құру.

Дамыта оқыту технологиясы - баланы оқыта отырып, дамыту. Бала бойында еркіндік, мақсаткерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік, т.б. қасиеттер дамыту.

Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видео құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады. Қазіргі таңда көптеген интерактивтік бағдарламалық бөлімдер, қозғалмалы объектілер құруға мүмкіндік беретін векторлық және графикалық жабдықтар көптеп шығып, қолданыс табуда. Осындай құралдардың бірі - мультимедиялық оқулықтарды балабақшаларда кеңінен пайдалану. Бұл жағдайда тәрбиеші әр оқу іс-әрекеттерін бастар алдында жиі көрнекіліктер ауыстырмаған болар еді. Ал, мультимедиялық оқулықтар арқылы тәрбиеші уақытты тиімді және ұтымды пайдаланар еді.

Балабақша баласына мультимедиялық оқулықтар біріншіден, балалардың қызығушылығын арттырады, екіншіден, зейін қойып көрумен қатар түсінбеген жерлерін қайта көруге мүмкіндік алады. Мультимедиялық оқулықтар балабақшада балаларға арналған таптырмас құрал болып табылады. Өйткені, балалардың зейіні әр түрлі әдемі түстерге, ойыншықтарға, әдемі суреттерге, әсемдікке әуес болады.

Мультимедиялық электронды оқулықтар бала үшін де, тәрбиеші үшін де күнде дамытылып отыратын анық түрдегі әдістемелік жүйе болып табылады.

Мектепке дейінгі мекемелерде ақпараттық қатынастық технология құралдарын қолданудағы мақсат - баланың танымдық қызығушылығын қалыптастыру. Балада танымдық қызығушылықтың болуы олардың оқу іс-әрекеттерге белсенді, білімінің сапалы болуына, жағымды мінез-құлықтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескерген, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктерін ескерген жағдайда ғана пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн.

Қорытындылай келе, мектепке дейінгі мекемеде жаңа технологияларды қолдану заман талабы. Дегенмен, оны жүзеге асыру үшін балабақша мен ондағы кадрлер сол технологияларды меңгерген болуы тиіс.

Сонымен, ХХІ ғасырда білім берудің ұлттық жүйесін дамытудың негізгі бағыттары тәрбие мен оқытуда инновациялық қағидаттар мен тәсілдерді қолдану, білім беруді ғылыми және оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуін тереңдету, материалдық-техникалық базаны жанарту және кеңейту, білім беру бағдарламалары мен қызметтерінің кең таңдауын қамтамасыз ету, білім беруді ақпараттандыру болып табылады.

Статья посвящена изучению современных инновационных технологий в учебно-воспитательном процессе дошкольного учебного заведения, анализируются передовые формы педагогической работы с детьми и инновационного образовательного менеджмента как новых научных отраслей педагогики и менеджмента.

The article devoted to the investigation of modern innovative technological a the educational process of preschool educational institution. The leading form of pedagogical work with children and innovative educational managent are analysed as new scientific fields of pedagogical and managent.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының жұмыстарына заманауи білім беру бағдарламалары мен технологияларын енгізу: әдістемелік нұсқаулық. – Астана, 2013. – 32 б.
2. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие - Народное образование, 1998.
3. Бұзаубақова К.Ж. Жаңа педагогикалық технология. Оқулық. Тараз. ТарМУ, 2003.
4. Ахметов А.К. Принципы технологии и содержание образовательной программы. Алматы, 1995.

ИНТЕГРИРОВАННЫЙ ПОДХОД К ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМУ ПРОЦЕССУ В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ В УСЛОВИЯХ РЕАЛИЗАЦИИ СОДЕРЖАНИЯ ТИПОВОЙ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ ДОШКОЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ И ОБУЧЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

С. В. Сидельникова

Методист КГКП «Детский сад-ясли №3
«Балбобек» акимата
г. Усть-Каменогорск

Ключевые слова: интеграция, организованная-учебная деятельность, учебная программа.

Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2016-2019 годы в качестве основной задачи дошкольного воспитания и обучения определяет обновление содержания дошкольного образования посредством внедрения новых достижений в педагогической науке, передовой практике дошкольного воспитания и обучения в условиях модернизации системы казахстанского образования и обеспечение качественного дошкольного воспитания и обучения в условиях дошкольной организации образования на основе интеграции содержания образовательных областей.

Наше дошкольное образование прошло путь от единой обязательной программы в советское время до невероятного разнообразия программ в 90-е. Времена меняются, а вместе с ними и программы, и требования к ним. В настоящее время в образовательном процессе дошкольных организаций республики используются основные образовательные программы «Алғашқы қадам», «Зерек бала», «Біз мектепке барамыз» и альтернативные программы «Қайнар», «Балбөбек» и другие. Однако, мониторинг содержания дошкольного образования республики показал, что наличие данных программ не обеспечивает целостность и преемственность содержания воспитания и обучения.

Обновленная учебная программа разработана в соответствии с Законом Республики Казахстан «Об образовании», Государственной программой развития образования в Республике Казахстан на 2016-2019 годы и в целях реализации Государственного общеобязательного стандарта дошкольного воспитания и обучения.

Содержание Типовой учебной программы разработано с учетом принципа интеграции образовательных областей ГОС ДВО.

Данный принцип является инновационным для дошкольного образования и обязывает дошкольные организации коренным образом перестроить образовательную деятельность в детском саду на основе синтеза, объединения, взаимопроникновения образовательных областей. Интеграция имеет большое значение для повышения эффективности воспитания и образования детей на всех уровнях обучения от раннего возраста, до выпуска детей в школу.

Интегрированный подход к образовательной деятельности соответствует одному из основных требований дошкольной дидактики: образование должно быть небольшим по объему, но ёмким.

Строя образовательный процесс по принципу интеграции образовательных областей мы решаем такие задачи как:

- формирование у детей более глубоких, разносторонних знаний; целостное представление о мире. Мир, окружающий детей, познается ими в своем многообразии и единстве;

- интеграция способствует формированию обобщенных представлений, знаний и умений, повышает эффективность воспитания и развития детей, побуждает их к активному познанию окружающей действительности, осмыслению и нахождению причинно-следственных связей, развитию логики, мышления, коммуникативных способностей;

Интеграция в образовательном процессе также способствует объединению педагогического коллектива на основе обсуждения возможностей интеграции в развитии детей. Интересная, творческая работа дает возможность для самореализации, самовыражения, творчества педагога, раскрытия его способностей.

Работая в режиме Республиканского эксперимента по апробации Типовой учебной программы в детском саду КГКП «Детский сад – ясли № 3 «Балбобек» акимата г. Усть-Каменогорска педагоги реализуют содержание обновлённой Учебной программы.

Цель

Выработка и апробация в дошкольной организации образования инновационных механизмов, обеспечивающих социализацию личности ребенка на основе интеграции содержания образовательных областей и индивидуально-психологических особенностей воспитанника.

Ожидаемые результаты:

- имеют представление об обновленном содержании нормативных документах (ГПРОН, ГОС ДВО, ТУпах и Учебных программах)
- владеют инновационными методиками и технологиями в сфере дошкольного воспитания и обучения;
- умеют работать в условиях инновационного режима;
- владеют знаниями возрастной психологии и дошкольной педагогики;
- умеют составлять индивидуальные программы по образовательным траекториям развития детей дошкольного возраста.

Сущностью интегрированного подхода к ОУД является соединение знаний из разных областей на равноправной основе, дополняя друг друга. При этом на ОУД педагоги имеют возможность решать несколько задач из различных областей программы. Для более детального планирования ОУД нами были доработаны схемы написания технологических карт ОУД. В технологические карты были добавлены такие разделы как, интеграция ОО, и используемые на занятии технологии.

Форма проведения интегрированной ОУД более нестандартна, интересна, это могут быть увлекательные путешествия, познавательные экскурсии, интересные встречи. Выбор определенной темы проекта определяет и подбор к ней образовательных областей, которые всесторонне раскроют ребенку ее содержание.

Промежуточная диагностика компетентностного развития детей показывает, что уровень сформированности ключевых компетентностей детей экспериментальных групп (реализующих содержание Типовой учебной

программы на основе интеграции образовательных областей) оказался выше уровня детей контрольных групп.

Рисунок 1. Сравнительная характеристика уровня сформированности ключевых компетентностей детей экспериментальных и контрольных групп

Таким образом, мы сделали вывод, что интегрированная деятельность более результативна, так как у детей отмечается повышенный интерес к содержанию тех задач, которые решаются на этих мероприятиях; у детей проявляется особая широта интересов — что в последующем может стать основой многообразного опыта.

Интеграция по праву может выступать, как один из путей достижения качества образования, его обновления и эффективности в развитии личности ребенка, сохранения здоровья и свободного пространства детства. Система интегрированного обучения способствует также эффективному взаимодействию всех специалистов ДО и их сотрудничеству с родителями, образуя тем самым детско-взрослое сообщество.

Таким образом, интеграция образовательных областей, дает ребенку возможность реализовать свои творческие возможности, так как здесь он сочиняет, фантазирует, думает, познает законы и хитрости родного языка; в интересной, игровой форме происходит обогащение словаря детей, формирование грамматической структуры их речи, а главное, развиваются коммуникативные умения — дети учатся свободно высказывать свои мысли, делиться впечатлениями, рассказывать о чем-либо; у детей развивается познавательная активность, поскольку вопросы и задания требуют от детей активизации имеющегося речевого опыта и применения опыта реальной жизни в нестандартной ситуации. Необходимо обратить свое внимание на процессы

интеграции образовательных областей, дающие возможность решать большой спектр задач из различных областей развития параллельно, что позволит сэкономить время для организации игровой и самостоятельной деятельности воспитанников, продолжить поиск новых форм и моделей образовательной работы.

В статье описаны процессы интеграции образовательных областей, которые дают возможность решать большой спектр задач из различных образовательных областей развития параллельно, что позволит сэкономить время для организации игровой и самостоятельной деятельности воспитанников, продолжить поиск новых форм и моделей образовательной работы.

ЛИТЕРАТУРА

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года.
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан 13.05.2016 № 292.
3. Послание Главы государства народу Казахстана от 11 ноября 2014г. «Нұрлы жол - болашаққа бастар жол».

ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА ПАЙДАЛАНУ

Д. М. Жуманова, Б. М. Жумабаева
Сарықамыс, Ақкөл ЖОББМ
шағын орталықтар қызметкерлері
Павлодар облысы, Екібастұз қаласы.

Түйін сөздер: Инновация, мектепке дейінгі білім беру ұйымдары, инновациялық технология.

Бүгінгі таңда мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының тәрбие мен оқыту бағыттарын қоғам сұраныстарына сәйкес құру көкейкесті мәселелердің бірі болып отыр. Осыған орай, мектепке дейінгі ұйымдар педагогтарының кәсіби білімдерін жетілдіру, оқу-тәрбие үдерісінде инновациялық технологияларды қолдануға бағыт-бағдар беру, озық іс-тәжірибелер мен идеяларды насихаттау негізінде жүргізіледі.

Инновациялық іс-әрекеттің мазмұны мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының оқу-тәрбие үдерісінде қолданылатын бағдарламаларды басшылыққа ала отырып, мектепке дейінгі педагогика мен психология,

әлеуметтану, медицина саласындағы ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелері негізінде анықталады. Инновациялық технологияларды меңгеру педагогтың интеллектуалдық, кәсіптік, адамгершілік, шығармашылық, зерттеушілік, т.б. қасиеттерінің қалыптасуына оң әсерін тигізеді, әр педагог өзін-өзі дамытып, оқу-тәрбие үдерісін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауында: «Біздің жұмыстарымыздың білім беру саласындағы басымдықтарында бүкіл әлемдегі сияқты Қазақстан мектепке дейінгі білім берудің жаңа әдістеріне көшу керек» деген болатын.

Білім беру үрдісін технологияландыру педагогтардың балалар әрекеттерін ұйымдастыру мен мектепке дейінгі білім берудің сапасына оң әсер етеді. Қазіргі заманғы педагогтардың инновациялық технологияларды білуі уақыт талабы. Алайда, мектепке дейінгі білім беру жүйесінде технологияларды пайдалануда бірқатар қиындықтар байқалады, олар:

- педагогтардың технологиялардың құрамдас құрауыштарын жеткіліксіз білуі;
- тәжірибе барысында тұтас технологияны емес, оның элементтерін пайдалануы;
- педагогикалық жүйені тұтас көру дағдысының жоқтығы;
- жұмыс тәжірибесіне сапа енгізуді бастамалайтын технология идеяларын қате түсіну;

Қазіргі инновациялық технологиялар педагогика ғылымы мен практикасының жетістіктерін, дәстүрлі тәжірибедегі құнды дүниені, әлеуметтік прогрестің жетістіктерін, қоғамдағы гуманизация мен демократия жемісін жинақтаушы қызметін атқарады. Инновациялық процесті зерттеу барысында жүйенің бір жағдайдан екінші жаңа жағдайға көшуі және жаңалықты енгізу процесіне басшылық жасау мәселелерін зерттеу маңыздылығы Н.В. Горбунова, М.В. Кларин, А.В. Лоренсов, М.М. Поташник, П.И. Пидкасистый, Л.И. Романова, В.И. Загвязинский, А.Я. Найн, Т.И. Шамова, О.Г. Хомерики, Н.Р. Юсуфбекова және т. б. зерттеулерінде қарастырылған. Қазақстанда білім беру саласындағы инновациялық технологиялар арқылы оқытудың мәселелерін Ш.Т. Таубаева, Н.Н. Нұрахметов, С.Н. Лактионова, Е.З. Батталханов, Қ.Қ.Қадашева, Т.О. Балықбаев, Ж.А.Қараев, Г.К. Нұрғалиева, К.Бұзаубақова, С.Д. Мұқанова, Н.И. Хван, Л.Е. Румянцева, З.У. Имжарова, М.М. Мұқаметқалиқызы және т.б. педагог-ғалымдар зерттеген. Педагогтардың кәсіби сапасын арттыру, олардың педагогикалық білігін қалыптастыру О.А. Абдуллина, С.И. Архангельский, Н.В. Кузьмина, В.А. Слостенин, Г.А. Уманов, Н.Д. Хмель зерттеулерінде; мұғалімнің инновациялық және психологиялық-педагогикалық даярлығын жетілдіру М.И. Дьяченко, Г.Қ. Нұрғалиева, К.Бұзаубақова еңбектерінде, мұғалімдердің ғылыми-әдістемелік дайындығын жетілдіру А.Е. Әбілқасымова, Б.Б. Баймұханов, Е.Ы. Бидайбеков, К.К. Закирьянов, М.Ә. Құдайқұлов, Қ.Қ. Қабдықайыров, Е.Ө. Медеуов, Д.Рахымбек, С.Е. Шәкілікова, Б.А. Әлмұханбетов еңбектерінде зерттелген. Кейінгі жылдары жиі пайдаланылып келе жатқан жаңа

ұғымдардың бірі – инновация. Инновацияны жете түсініп, инновациялық әдіс-тәсілдерді мектеп өміріне кеңінен енгізу жас ұрпақтың саналы да сапалы білім алудың бірден-бір шарты болып табылады [1].

Ғалым Г.Б. Алипкалиева [2]: Қазіргі мектепке дейінгі білім беру саласында инновациялық технологияларды меңгермейінше сауатты, жан-жақты маман болуы мүмкін емес. Инновациялық технологияны меңгеру тәрбиешінің интеллектуалды, кәсіптік-адамгершілік, рухани-азаматтық және де басқа көптеген адами келбетінің қалыптасуына әсерін тигізеді, өзін-өзі дамытып, оқыту-тәрбиелеу үлгісін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі.

Инновациялық технологияларды талдау барысында мына факторлар ескерілуі керек:

- алынып отырған технология оқытудың тақырыбы мен мазмұнына сай болуы;

- тиімділігі, жүйелілігі және басқа жақтары.

Инновациялық технологияны пайдалану төмендегідей кезеңдер арқылы іске асырылады.

- 1-кезең – оқып үйрену;

- 2-кезең – меңгеру;

- 3-кезең – өмірге енгізу, тәжірибеде қолдану;

- 4-кезең – дамыту, нәтижесін тексеру.

Инновациялық технологияларды пайдалану негізінде мектепке дейінгі білім беру тұжырымдамасының алгоритмі төмендегідей түрде ұсынылады:

- білім беру жүйесінің түпкі мақсаттарын баяндау;

- аралық мақсаттардың болжамдық көрсеткіштерін баяндау;

- оқыту мазмұнына сүйену;

- көзделген мақсатқа жеткізетін және оқыту сапасын объективті тексеру әдістемесімен қамтамасыз ететін стандартты оқыту технологиясын ұсыну;

- оқытудың ұйымдастырушылық формалары мен шарттарын баяндау.

Енді инновациялық технологиялардың мектепке дейінгі ұйымдарда пайдаланылатын кейбіреуіне тереңірек тоқталайық. А.С.Макаренко айтқандай, «Бала өмірінде ойынның маңызы зор, ересек адам үшін еңбектің, жұмыстың, қызметтің, қандай маңызы болса, өскен соң жұмыста да көбінесі сондай болады. Сондықтан болашақ қайраткерді тәрбиелеу алдымен ойыннан басталады».

Оқу үдерісінде ойын оқытудың әрі формасы, әрі әдісі де болып табылады, сол себепті ойын әрекеті тәрбиеші мен баланың іс-әрекетінің бірлескен, өзара байланысты технологиясының дидактикалық категориясы ретінде де қарастырылады. Педагогтар ойын үстінде бала санасын дамыту, тәрбиелеу, оқыту қатар жүргізіледі, оны бала белсенділікпен және асқан ыждағаттылықпен қабылдайтындықтан ойындарды оқу үдерісінде міндетті түрде енгізу жайлы айтады.

Қазіргі заманғы қазақстандық білім беру үлгісіне көшуде және әлемдік білім кеңістігіне енуде кәсіби білікті, құзыретті тәрбиеші – педагог қана өз жұмысын жаңадан құрып, жоғарғы нәтижелерге жете алады.

В данной работе представлена система работы по использованию ИТ на занятиях в условиях дошкольной организации. В настоящее время уже невозможно себе представить развитие современного общества и производства без информационно-коммуникационных технологий.

This paper presents the use of IT on employment by system of work in the conditions of preschool educational institution. It is now are impossible to imagine the development of modern society and the production of free information and communication technologies.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Абдраманова Г.Б., Байзулдаева Г.О. Инновациялық технологиялардың білім берудегі рөлі // Молодой ученый. - 2015. №7.1. -4-6-б.
2. Алипкалиева Г.Б. Инновациялық технологияларды енгізу негізінде мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің біліктілігін арттыру, <http://www.zkoipk.kz/kz/2016smart1/2319-conf.html>

МЕТОД ПРОЕКТА КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ РЕЧИ И КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ

Л. А. Круг

Воспитатель КГКП

«Ясли-сад «Пчёлка»

ВКО, Глубоковский район,
посёлок Глубокое

Ключевые слова: метод проектов в дошкольном образовании, критическое мышление дошкольников.

В наше время происходит интенсивное изменение окружающей жизни, активное проникновение научно-технического прогресса во все сферы, которые диктуют педагогу необходимость выбирать более эффективные средства обучения и воспитания на основе современных методов и новых интегрированных технологий.

Одним из перспективных методов, способствующих решению этой проблемы, является метод проектной деятельности. Основываясь на личностно-

ориентированном подходе к обучению и воспитанию, он развивает познавательный интерес, любознательность к различным областям знаний, формирует навыки сотрудничества, практические умения.

Актуальность данной темы определяется тем, что работа над проектом имеет большое значение для развития познавательных интересов ребенка. В этот период происходит интеграция между общими способами решения учебных и творческих задач, общими способами мыслительной, речевой, художественной и другими видами деятельности. Через объединение различных областей знаний формируется целостное видение картины окружающего мира.

Решая различные познавательно-практические задачи вместе со взрослыми и сверстниками, дети приобретают способность сомневаться, критически мыслить. Переживаемые при этом положительные эмоции - удивление, радость от успеха, гордость от одобрения взрослых - порождают у ребенка уверенность в своих силах, побуждают к новому поиску знаний.

Проектирование требует индивидуальных оригинальных решений и в то же время коллективного творчества. За счет работы в режиме группового творчества интенсивно развиваются способности к рефлексии, выбору адекватных решений, умению выстраивать из частей целое.

Проектирование является одним из средств социального и интеллектуального творческого саморазвития всех субъектов образования – и детей, и взрослых, что и требует Государственный Общеобязательный Стандарт дошкольного воспитания и обучения (ГОСДВО).

Использование метода проектов в дошкольном образовании как одного из методов интегрированного обучения дошкольников, позволяет значительно повысить самостоятельную активность детей, развить творческое мышление, умение детей самостоятельно, разными способами находить информацию об интересующем предмете или явлении и использовать эти знания для создания новых объектов действительности. А так же делает образовательную систему ДО открытой для активного участия родителей. Метод проекта помогает выйти на новый уровень взаимодействия с семьёй - социальное партнёрство. Начиная работу над проектом, проводим тематическое родительское собрание, где родителям предлагается быть не наблюдателями, а активными участниками педагогического процесса. Взаимодействие с родителями происходит через праздники, КВН, спортивные развлечения, вечера встреч, работа в клубе «активных родителей», создание предметно-развивающей среды в группе, театрализованные представления, выставки, конкурсы. Тренинги, мастер-классы - сближают не только детей и родителей, родителей и воспитателей, но и родителей между собой, что способствует созданию благоприятного микроклимата в группе. В рамках социального партнерства родители нашего сада «Пчёлка» уже не первый год принимают участие в работе над проектами. Они готовят совместные рефераты с детьми, изготавливают книги, брошюры, готовят сценки, принимают участие в защите проектов. Самых активных

родителей поощряют грамотами, письмами благодарности. У воспитателей и родителей единые задачи: сделать все, чтобы дети росли счастливыми, здоровыми, активными, жизнелюбивыми, общительными, чтобы они стали гармонически развитыми личностями. А также реализация метода проектов и исследовательского метода на практике ведет к изменению позиции воспитателя. Из носителя готовых знаний он превращается в организатора познавательной, исследовательской деятельности своих воспитанников. Задача воспитателя заключается не в передаче готовых знаний и умений, а в создании условий для развития личности ребенка.

Технология развития критического мышления является оптимальной методикой для решения данной задачи. Работая в режиме данной технологии, воспитатель перестает быть главным источником информации, и, используя приемы технологии, превращает обучение в совместный и интересный поиск.

В основу технологии положен базовый дидактический цикл, состоящий из трех этапов.

Первый этап – «вызов» - пробуждается интерес к теме.

Второй этап – «осмысление» - осмысленная работа с текстом или информацией.

Третий этап – «рефлексия» - размышления, формирование личностного отношения.

Предлагаем игру с применением элементов критического мышления в детском саду (слайд, презентация)

Стадия «Вызов» - «Мозговой штурм»

Цель использования:

- Выяснение того, что дети знают по теме;
- Набрасывание идей, предложений по теме;
- Активизация имеющихся знаний;
- Обогащение словарного запаса;
- Развитие критического мышления.

Функции упражнения «Мозговой штурм»:

- Привлечение внимания;
- Обучение;
- Активизация словаря;
- Диагностика;
- Проблемный вопрос.

Цель использования:

- Погружение в проблему;
- Многовариативность ответов;
- Активизация мыслительной деятельности детей;
- Развитие критического мышления.

2. Стадия «Осмысление»

Приём «Круги по воде»

Цель использования:

- Размышление на заданную тему;
- Согласование своего мнения с членами группы;
- Изучение нового материала;
- Активизация словаря;
- Развитие ассоциативного и критического мышления.

Д - добрые, деятельные, доверчивые;

Е - единственные, единомышленники;

Т - творческие, трудолюбивые, талантливые;

И - инициативные, информированные, интеллектуальные.

Приём критического мышления «Вопрос-ответ»:

Цель использования:

- Обмен информации в парах или в группах;
- Выявление того, что знают дети по теме;
- Изучение нового материала;
- Развитие критического мышления;
- Развитие связной речи.

3. Стадия «Рефлексия»

Приём «Синквейн»

Цель использования:

- подведение итогов;
- выявление усвоенных знаний;
- 2 прилагательных, описывающих тему;
- 3 глагола, характеризующих действие;
- Фраза из 4 слов, содержит основную мысль;
- Синоним к теме.
- В «синквейне» отражается суть понятия, не должно быть однокоренных слов, выразить типичные черты понятия

Синквейн

- детский сад:
- любимый, современный
- обучает, развивает, воспитывает
- Детский сад — это счастливое детство.

Дом

Наш детский сад «Пчёлка» работает по методу проекта с 2006 года. В методической копилке имеются проекты разного направления. Темы проектов охватывают все образовательные области. Среди них такие как:

- Проект «Развитие речи через интеграцию областей при организации образовательного процесса по физической культуре»;
- Проект «Ознакомление дошкольников с социальной действительностью через предметы рукотворного мира»;
- Проект «Формирование позитивного мышления через театрализацию»;
- Проект «Развитие критического мышления через игровую деятельность»;
- Проект «Познавательный проект «Я и природа»;

- Экологический проект «Экологическая сказка» и многие др.

Разработанные проекты помогают в работе молодым специалистам. Педагоги детского сада обобщают и распространяют свой опыт по внедрению метода проекта в дошкольной организации на район и область.

Нами разработаны и проведены следующие проекты:

- Проект по самопознанию «Мы друг-другу все нужны»;
- Информационно-творческий проект «Из чего же сделаны наши мальчишки»;
- Проект «Дом, в котором я живу» — нравственное воспитание детей через занятия по самопознанию.
- Поисково-исследовательский проект «Песок вокруг нас»;
- Информационно-творческий проект «Я и моя семья»;
- Информационно-творческий проект «Уроки-сказки» — развитие коммуникативных навыков в группе детского сада;
- Проект «Формирование здорового образа жизни через ознакомление с окружающим и изобразительную деятельность»;
- Проект «Цветные ладошки» — ИЗО и развитие коммуникабельности;
- Комплексный проект «Колобок в зимнем лесу»;
- Проект «Домашние животные»;
- Проект «Путешествие по Казахстану»;

Предлагаем фрагмент занятия «Три друга» из проекта «Путешествие по Казахстану». *Цель занятия:* развивать речь и мышления детей при работе со сказкой через интеграцию образовательных областей. Занятие разработано по казахской народной сказке «Три друга».

Упражнение по развитию речи (Мозговой штурм): «Что умеет делать человек?», «А что умеет делать солнце?», «А вы знаете, где ночует солнце?».

Упражнение «Тонкие и толстые вопросы»: Что такое арык? Как можно через него перебраться? Где ещё можно встретить воду? Можно ли пить воду из арыка? Почему?

Упражнение «Корзина идей»: Докажите, что вода прозрачная. Как вода может сделать человека здоровее? Что нужно делать, чтобы сберечь воду, водоёмы?

Упражнение «Хорошо-плохо»: Когда вода хорошо? Когда плохо?

Упражнение «Элементы ТРИЗ»: Идут друзья по степи, дышат свежим воздухом. Ребята, что вы ощущаете, что представляете, какие звуки вы слышите?

Упражнение «Стоп кадр»: придумать продолжение сюжета (чтение со стопами), как можно было напугать диких зверей?

Упражнение «Восстанови последовательность сказки»: Сколько преград нам встречалось на пути? Сколько объектов неживой природы нам помогали?

Упражнение «Рефлексия»: пожелания сказочному герою или на кого бы я хотел быть похожим?

Дети очень часто занимаются проектной деятельностью на различные темы, участвуют в конкурсах. От этого получают большое удовольствие.

Цель проектов — воспитывать в детях неординарную личность. Не просто преподносят им готовую информацию, учат детей мыслить самостоятельно, то есть делать собственные умозаключения на основании полученной информации, размышлять. Помогаем ребенку, задавая правильные вопросы: «Как вы думаете, что будет дальше?», «Почему вы так думаете?» и др. Такие вопросы стимулируют мышление ребёнка, заставляют его мозг работать. При этом отпадает вопрос, как научить ребёнка правильно говорить. Чем больше ребёнок беседует, спорит, доказывает свою точку зрения, тем более развитой становится его речь.

При работе над проектом используем такие приемы как: метод мозгового штурма, метод творческих заданий, метод активного обучения, метод Кейс – стадии, метод моделирования, модульное обучение, творческие задания, элементы ТРИЗ, технологии проектной деятельности, технологии исследовательской деятельности, личностно-ориентированные технологии, игровые технологии, здоровьесберегающие технологии.

Особенно детям нравятся приёмы: чтение со стопами, кубик вопросов, «толстые и тонкие вопросы», мозговой штурм, ромашка вопросов, шесть шляп, перепутанные логические цепочки, групповая дискуссия, составление кластеров и синквейна. Все эти приёмы делают работу над проектом более эффективной.

В ходе реализации проекта в развивающем пространстве детского сада дети создают игры, придумывают сказки, загадки, моделируют костюмы, сочиняют музыкальные произведения. Накапливая творческий опыт, они при поддержке взрослых могут стать авторами исследовательских, творческих, приключенческих, игровых, практико-ориентированных проектов. Ребенок в ходе ОУД проблемного обучения получает свободу, способен отходить от усвоенных стандартов, комбинировать их, используя при построении продуктов воображения, не просто передают в своих произведениях те или иные впечатления, но и начинают целенаправленно искать приемы для этой передачи. А это очень и очень значимо для современного будущего ученика и человека, способного самостоятельно мыслить и давать оценку действиям.

Коллективные переживания сближают детей друг с другом и со взрослыми, способствуют улучшению микроклимата в группе. Рекомендуем применять метод проекта в работе с детьми дошкольного возраста, так как он раскрывает большие возможности для творческой деятельности не только педагога, но и позволяет сделать процесс обучения очень интересным и разнообразным.

В процессе выполнения проекта формируются способность генерирования идей, эмпатии, умение ассимилировать информацию, способность к свертыванию мысленных операций, предвидения, умение менять точку зрения (преодоление эгоцентризма), ощущение стройности организации идей и др.

В процессе проекта усилия воспитателей и детей направлены на формирование способностей к переносу знаний и умений в новую ситуацию, видения неизвестного в известном, видения новой функции объекта, альтернативности мышления, видения структуры объекта, способности к комбинации известных способов деятельности с целью получения нового способа.

Дидактический смысл проектной деятельности заключается в том, что она помогает связать обучение с жизнью, формирует навыки исследовательской деятельности, развивает познавательную активность, самостоятельность, творчество, умение планировать, работать в коллективе. Такие качества способствуют успешному обучению детей в школе.

Таким образом, метод проектов актуален и очень эффективен. Он дает ребенку возможность экспериментировать, синтезировать полученные знания, развивать творческие способности и коммуникативные навыки, что позволяет ему успешно адаптироваться к изменившейся ситуации школьного обучения.

В данной статье рассмотрены внедрение метода проекта, как средство развития речи и критического мышления дошкольников. Автор обобщает свой опыт по данной тематике и раскрывает актуальность выбранной темы.

In this lecture considered introduction of method of project, as means of development of speech and critical thinking of preschool children. An author summarizes the experience on this subjects and exposes actuality of the chosen theme.

ЛИТЕРАТУРА

1. Образовательная программа для детей старшего дошкольного возраста «Звук – волшебник», Т.Н. Девятова, 2006 г.
2. Жинкин Н.И. Язык, речь, творчество. - М., 1998.
3. Ефименкова Л.Н. Формирование речи у дошкольников – М., 1985.

ДИДАКТИКАЛЫҚ ОЙЫНДАРДЫ ОҚУ ІС-ӘРЕКЕТІНДЕ ПАЙДАЛАНУ

Ж. П. Есжанова
№71 «Мөлдір»
балабақшасының тәрбиешісі
Астана қаласы

Түйінді сөздер: дидактикалық ойындар, оқу процесі, тілдік-коммуникативтік құзіреттілік

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев Қазақстан халқына жолдауында былай деген: «2015 жылға қарай білім беру ұйымдарының 50 пайызы электронды оқытуды пайдаланып, 2020 жылға қарай оның саны 90 пайызға дейін артады». Сонымен қатар «Сапалы білім беру Қазақстанның индустрияландыруының және инновациялық дамуының негізіне айналуы тиіс» деген.

Жаңа қоғамға жаңа ұрпақ тәрбиелеу мақсатында балаларға білім беру жүйелі дұрыс жолға қойылған. Болашақ ұрпақты қоғам мүддесіне үйлесімді түрде қайта оқыту және тәрбиелеу міндеттері жүзеге асырылуда. Солардың бірі мектеп жасына дейінгі кезеңнен басталып, өмір бойы ілесіп жүретін ерекше қызмет түрі – ойын. Ойын балалар үшін айналадағыны танып, білу тәсілі. Әсіресе, дидактикалық ойын балалардың оқуға, еңбекке деген белсенділігін арттыруға басты құрал. Дидактикалық ойынның баланың тілін, ой-өрісін дамытуда алар орны зор. Ойын – баланың психикасында саналы өзгерістер тудырады: бала зейінінің, жадының қалыптасуына ойлау-қиялдау қабілетінің дамуына әсер етеді. Дидактикалық ойын арқылы ойлау, тілін жаттықтыру операцияларын меңгерген бала, өте зерек бола бастайды, анық және мәдениетті сөйлеуді, ойлауды үйренеді. Бала дер кезінде ойын жинақтап, шешім қабылдап және басқаларды өзінің дұрыстығына сендіре алады.

Дидактикалық ойынның негізгі міндеті – баланың білімін байыту, мәдениетті сөйлеу, ойлау қабілетін дамыту болып табылады. Дидактикалық ойын арқылы бала – ойыншықтар мен заттарды түсіне, көлеміне және пішініне, түсі және көлемі бойынша кезектестіріп, белгілі бір жүйелі мұнара және пирамида құрастырып шыға алады.

Балаларды ойната отырып оқытуға белсене кірісіп, ой-өрісін дамытатын дидактикалық ойындарды көбейткеніміз дұрыс. Оқыту мен тәрбиелеуге бағытталған ойындардың барлығы да баланы қоршаған ортаға қызмет ететін, оған таныс, бала санасын оятатын, дидактикалық ойын жандандыратын дидактикалық құралдардың болуымен ерекшеленеді. Әдемі, айшықты көркем безендірілген дидактикалық көрнекі құралдар балалардың ойынға деген қызығушылығын арттырады.

Мектеп жасына дейінгі балалар өзінің айналасындағы қоршаған ортамен танысуға өте құштар. Ойын — баланың бірінші әрекеті, сондықтан да оның мән-мағынасы ерекше. Қазақ халқының ұлы ойшылы А. Құнанбаев: «Ойын ойнап, ән салмай, өсер бала болар ма?» деп айтқанындай, баланың өмірінде ойын ерекше орын алады. Сондықтан да ойшыл ұлы ақындарда «балаларды ойын арқылы оқыту керек» деген ой қалдырған болатын.

Дидактикалық ойындарда міндетті түрде екі бала қатысатын ойындар түрін пайдаланған тиімді. Балаларға тапсырмалар ойын түрінде беріледі, бұл дидактикалық ойындардың негізгі ерекшеліктері. Әр дидактикалық ойынның танымдық және тәрбиелік мазмұны болады. Ойын арқылы оқыту, тәрбиелеу

бұл көптеген оқытушылар мен тәрбиешілерді қызықтырады. Ойындар ойнау балалардың ойлау, қабылдау еліктеу қабілеті және заттардың түрін, түсін, көлемін ажырата білуін дамыта түсу үшін өте қажет деп санаймын.

Дидактикалық ойынды пайдалану жиілігін анықтап және шығармашылықпен түрлендіре отырып, балалардың психофизиологиялық ерекшеліктерін ескеріп, жаңа тақырыпты өткенде, өтілген материалды қайталағанда, білімді тиянақтау және тексеру кезінде, яғни оқу іс-әрекетті кез-келген сәтінде оқыту әдісінің құрамды бөлігіне айналдыруға болады. Бірақ ойын процесі мен оқу процесін бір-біріне етене ұластырып ұйымдастырған жөн. Бала ойын іс-әрекеті үстінде қандай да білімді игеріп жатқанын, ал оқу процесінің өзінде қалай ойынға ұласып кеткенін аңғармай қалуы тиіс. Сонда ғана ойын және оқу іс-әрекеттері табиғи бірлікте болып, білік және дағдыны игеруге толық ықпал жасайды. Осы шарт орындалған жағдайда дидактикалық ойын шын мәнінде тәрбиеленушілердің ойын жетілдіре оқыту әдісі өз деңгейіне көтеріледі. Топ проблемасын алуға негіз болып отырған бұл өзекті мәселеден мен де тыс қалған жоқпын. Алдыма келген бүлдіршіндерді заман талабына сай оқытып, тәрбиелеудің жолдарын іздестірдім. Қай тәрбиешіні болсын алаңдататын бір жәйт ол баланың дербестік іс-әрекеті, оқу іс-әрекет кезінде баланың ойын дидактикалық ойындар арқылы дамыта білу қабілеті.

Ойын — балалардың тілдік-коммуникативтік құзіреттілігін дамытудың құралы болып табылады. Әсіресе, бала тілін дамытуда ауызекі сөйлеу, тілдің дыбысталу мәдениетіне тәрбиелеу, байланыстырып сөйлеуді және сөздік қорын дамыту үшін оқу іс-әрекеті кезінде қолданылатын дидактикалық ойындардың маңызы зор. Ойын шарттары мен көрнекіліктерін пайдаланып ойналатын дидактикалық ойындар арқылы баланың жеке басын, ойын әрекетін дамытуға болады. Дидактикалық ойындар баланың ақыл-ойын дамытуға, ойлауын, қабылдауын, есте сақтауын, зейінін, салыстыру, жіктеуге, өзін-өзі бақылауға үйретеді. Дидактикалық ойындарды іріктеудің басты нысаны баланың ойынды саналы түрде түсініп, ойын шартын дұрыс орындауға тырысуға, белгілі бір нәтижеге жету мақсаты көзделеді. Ең бастысы балалар ойын шартын орындап, сұрақтар мен тапсырмаларға жауап беруге дағдыланады. Сондай-ақ ойын шартын, ережесін қатаң сақтау арқылы олар бір-бірін тыңдай білуге, жіберген қателерін түзету жолында белсенділік танытуға ынталандырылады. Сонымен қатар балалар жаңа ойын ережесін ойлап табуға, оны басқаларға түсіндіре білуге, ойынды ұйымдастыруға жаттықтырылады.

Дидактикалық ойындарды тіл дамыту сабақтарында пайдаланудың тиімділігін тәжірибе көрсетіп отыр. Атап айтқанда, біз оқу іс-әрекеті барысында дидактикалық ойындарды пайдаланған кезде міндетті түрде оқу іс-әрекетін бекіту, меңгерген материал туралы түсінігін кеңейту және баланың шығармашылығын дамытуға негізделген ойындар оқу іс-әрекеттің тақырыбына, мақсатына сай таңдалынып алынады.

Дидактикалық ойындарды қолдану кезінде сюжеттік сурет, үлгі (схема), құрылған жоспар және белгіленген рөлдер бойынша балалардың тілінің

байлығын, сөз тіркестерін, сөйлемділік құрылымдар мен мәнерлік бейнелеуін қадағалауға басты назар аударылады. Әлемдік педагогикалық тәжірибеде бұл мәселені шешудің кейбір тенденциялары пайда болуда. Олардың бірі-оқыту үрдісінде формальды аспектіге баса назар аудару.[1;6]

Мектепке дейінгі жастағы балалардың негізгі әрекеті ойын десек, шатаспаған болар едік. Баланың таным әрекетін дамытуда дидактикалық ойынның ролі өте зор. Дидактикалық ойындар арнайы мақсатты көздейді және нақты міндеттерді шешеді. Ойынның мақсаты бағдарламада анықталған білім, білік, дағдылар жайында түсінік беру, оларды қалыптастыру, тиянақтау және пысықтау немесе тексеру сипатында болып келеді. Ойынның міндеті баланың қызығушылығын оятып, белсенділігін арттыру мақсатында іріктеліп алынған нақты мазмұнмен анықталады.

Дидактикалық ойындар – балалар үшін өзіне тән жүру барысы, мақсаты, маңызы бар әрекет. Мұндай ойындарды ұйымдастыру қашанда төмендегідей екі мақсатты көздейді:

- танымдық, яғни балада тану және іздену әрекетін дамыту;
- тәрбиелік, яғни үлкендермен немесе өз қатарластарымен қарым-қатынас жасағанда қажетті негізгі дағдыларды, адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру.

Дидактикалық ойындарды құру мына негіздерге сүйенеді:

1. Балалардың іс-әрекетінде ойын түрлерімен оқу іс-әрекетін байланыстыру және біртіндеп қызықты, жеңіл ойындардан ойын тапсырмалар арқылы оқу-тәрбие мәселесіне көшу;
2. Ойынның шарты мен оқу міндеттерінің біртіндеп күрделенуі;
3. Тапсырмаларды орындауда баланың ақыл-ой белсенділігінің күшеюі;
4. Оқу іс-әрекеті мен тәрбие мақсаттарының бірлігі.

Дидактикалық ойындар үш топқа бөлінеді:

1. Заттық дидактикалық ойындар - дидактикалық ойыншықтармен және түрлі ойын материалдарымен ұйымдастырылады.
2. Үстел үстінде ойналатын дидактикалық ойындар «Лото», «Домино» және т.б.
3. Сөздік дидактикалық ойындар.

Дидактикалық ойынның маңызы мынада:

1. Дидактикалық ойын баланың қоршаған дүние туралы түсінігін кеңейтеді, оны бекітіп, нақтылай түседі;
2. Әрбір дидактикалық ойын баланы ойнай білуге баулып, сөздік қорын молайтады, ақыл-ой қызметін қалыптастырады;
3. Дидактикалық ойын адамгершілікке тәрбиелеу құралы болып табылады.

Дидактикалық ойын ережелері балалардан ұстамдылықты, тәртіптілікті талап етеді. Оқу іс-әрекеті кезінде, күнделікті өмірде тиімді қолданылған ойын тәрбиешінің түсіндіріп отырған материалын баланың аса ілтипатпен тыңдап, жемісті игеруіне ықпал етеді. Өйткені мектепке дейінгі балалар жас ерекшелігіне сай ойынға өте ынталы болып келеді. Балалар тез сергіп, дұрыс орындайтын болады. Дидактикалық ойындар баланың өз бетінше жұмыс істей

білуіне, ойлау қабілетін арттыруына және сөздік қорын молайтуына көмектеседі. Дидактикалық ойынның тиімділігі тақырыпты меңгертуде маңызды рөл атқарады. Төмендегі шарттар орындалған жағдайда дидактикалық ойындарды пайдалану тиімділігі артады:

- Егер тәрбиеші балалардың ойын әрекетін ұйымдастыру жолдарын меңгерсе;
- Егер ойынның әртүрлі типтерінің өзара әрекеті қамтамасыз етілсе;
- Егер мектепке дейінгі топтарда қолданылатын ойындар жүйесінде басымдылық дидактикалық ойындарға берілсе.[2;18]

Дидактикалық ойындар кішкене балаларға мейлінше тән оқыту формасы болып табылады. Оның арғы тегі ойынды өлең, қимылмен ұштастыру негізінде көп нәрсені үйрететін ойындарды жасаған халық педагогикасында жатыр. Мысалы: «Сықырлы қалпақтың сырын ашайық» деген ойында ересек топтарда тәрбиеші балаларды зат туралы айта білуге үйрету, олардың жүйелі сөйлеу қабілетін дамыту міндетін алға қояды. Ойын міндеті – қалпақтың астында не бар екенін білу. Дидактикалық ойындар айналамен танысу сабағында, әдебиет сабақтарында жиі қолданылады.[3;2]

Мен өзімнің 3 жылдық тәжірибемде көбінесе геометриялық пішіндерге арналған дидактикалық ойындарды қолданып келдім. Мысалы « Жұбын тап» дидактикалық ойын түрі бар. Мақсаты: геометриялық пішіндерді ажыратуға, салыстыруға жаттықтыру; білімдерін бекіту, ойлау қабілеттерін дамыту.

Құрал-жабдықтары: әртүрлі ретте орналасқан геометриялық пішіндердің суреттері.

Ойын барысы: Балаларға геометриялық пішіндер орналасқан суреттерді тарату. Үлгі ретінде бір суретті көрсетіп, дәл осындай суреттің жұбын табуды ұсыну. Суреттердің дұрыстығын тексеру үшін оларды салыстыру.

Тіл дамыту оқу іс-әрекетінде баланың тілін дамытуда ойын түрлерін жүргізу арқылы, ойын шарттарын айта отырып баланың оқу іс-әрекетіне, ойынға деген қызығушылығын арттырып аламын. Мысалы: «Бұзық телефон», «Мен кімін», «Мақалды жалғастыру» және «Өз орныңды тап» деген секілді ойын түрлерін қолдануға болады. Міне осылай дидактикалық ойын балалардың дүние танымын кеңейтуге, білімге деген қызығушылығын арттыруға өз септігін тигізетініне сенемін. Мен әріптестеріме балаларды әр түрлі дидактикалық ойындар арқылы оқу іс-әрекетіне қызығушылығын арттыруын ұсынар едім.

Дидактикалық ойын түрлері: «Қажетті суретті тап», «Пішіні ұқсас заттарды тап», «Нені қайдан алуға болады?», «Сен нені ұнатасың?», «Телефон», «Мен не дедім?», «Кім көп сөз ойлады?», «Жасырылған затты тап», «Кімге не керек?», «Қажетті сөзді ойлан».

«Сен нені ұнатасың?» Ойын жабдығы: Көкөністер мен жеміс суреттері.

Ойын ережесі. Көкөністер мен жеміс суреттері салынған суретті карточкалар тақтаға ілінеді. Үстел үстінде көкөніс, жеміс суреттері аралас

жатыр. Шақырылған бала өзіне ұнаған жеміс не көкөністерді танып алады да, қалтаға салады. Қайда өсетіні, түсі, пішіні, дәмі туралы сипаттап айтады.

Қорытындылай келе, дидактикалық ойын баланың сөздік қорын молайта отырып, таным белсенділіктерін, саусақ бұлшық еттерін дамытады және ақыл-ойы жетіледі, әрі адамгершілік қасиеттерін бойына сіңіреді.

Дидактикалық ойын адамгершілік тәрбие міндеттерін шешуге, балалардың тілін дамытуға көмектеседі. Тәрбиеші балаларды олармен бірге ойнай білу, өз мінез-құлқын реттеу, әділ және адал болу, кешірімді және талапшыл болу қажет етілетін жағдайға қояды.

Мектепке дейінгі ұйымдарда ойын іс – әрекетін басқаруға тәрбиешілерге нұсқау берілді. Балалармен ұйымдастырылған ойынның мазмұны мен ерекшелігіне талдау жасалды.

Ойын мектепке дейінгі балалардың негізгі іс – әрекеті болып табылады. Сондықтан балабақшада балалардың бойында ойынға деген қызығушылықты қалыптастырудың тиімді жолдары қарастырылды, әдіс – тәсілдері айқындалды.

Балабақшадағы өтілетін оқу іс-әрекеттерінде дидактикалық ойынның маңызы зор. Дидактикалық ойын арқылы баланың ойлау қабілеті, сөйлеу мәдениеті және сөздің қоры дамиды.

Дидактические игры в детском саду имеют огромное значение проводимых учебных действиях. Мышление ребёнка развивается культура речи и словарный запас через дидактические игры.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Зұлқарнаева А.Т. Тәрбие және білім «Республикалық педагогикалық журнал» №1 (қаңтар-наурыз) 2015, 6б.
2. Жансая Перизат, Қазақ тілі Оқимыз Жаттығамыз «Білімі-танымдық журнал» №2 (34)2015, 18б.
3. Баймуханова Г. Бала мен балабақша, №6, 2013, 2б.
4. Метшенова А.Д. «Отбасы және балабақша», №5 (қыркүйек-қазан) 2014, 17б.
5. Балтабекова А.Ж. «Отбасы және балабақша», №6 (қараша-желтоқсан) 2014, 14-15б.
6. Жүсіпалиева М. «Бала мен балабақша», «Республикалық педагогикалық журнал» №6, 2015, 2-3б.

БАЛАЛАРДЫҢ ТІЛІН ДАМУДА МНЕМОТЕХНИКА ӘДІСІН ОҚУ ІС-ӘРЕКЕТІНДЕ ҚОЛДАНУ

А. У. Камбарова

№71 «Мөлдір» балабақшасының
тәрбиешісі
Астана қаласы

Түйінді сөздер: мнемотехника, мнемокесте.

Бүгінгі қоғам мүддесіне лайықты, жан-жақты жетілген, бойында ұлттық санасы мен психология қалыптасқан парасатты азамат тәрбиелеп өсіру – отбасының, балабақшаның, барша халықтың міндеті. Замана алға қойған бұл міндеттерді өз мәнінде шешу үшін мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру мазмұнын түбегейлі жаңарту көзделуде.

Мектепке дейінгі балалардың байланыстырып сөйлеу кезінде мнемотехника тәсілдерін тиімді құрал ретінде қолданып, балалардың фактілерді, заттарды есте сақтауына, құбылыстар мен оқиғаларды ажыратып, олардың ерекшеліктері мен айырмашылықтарын жетік әңгімелей алуға дағдыландыруға, тіл байлығы, еске сақтау қабілеттері дамыған, сөзге шешен, жан-жақты бала тәрбиелеуге бар күш жігерімді салып жүрмін.

Мнемотехника – грек тілінен аударғанда – «есте сақтау өнері» деген мағынаны білдіреді. Бұл әдіс жүйесі ақпаратты тез немесе нәтижелі есте сақтауға көмектеседі немесе қамтамасыздандырады. Мнемокесте түріндегі дидактикалық материалдарды түсінік айтуда, өлеңді жатқа айтуда, шығармашылық немесе суретке қарап айту кезінде пайдалануға болады. Мнемокестелер заттай, заттай схемалық, схемалық болып келеді. Егер бала затпен тапсырма орындай алса, онда тапсырмалар қиындай түсіп, балаларға заттай схемалық үлгілер беріледі. Мнемокестенің бұл түрі бейнелеу санын азайтады.

Суреттеу. Бұл монологтың ең қиын түрі. Суреттеу психиканың барлық қызметіне (қабылдау, назарын салу, есте сақтау, ойлау) әсер етеді. Затты суреттеу үшін - оны әбден ұғыну, байқау керек, ұғыну – ол таңдау. Бұл балаға өте қиын. Ол үшін балаға міндетті түрде бірінші заттың белгісін таңдап алуды үйрету керек.

Түсінігін айту. Балаға сөйлем құрастыру маңызды рөл атқарады. Бұл жерде сөз құрлымын жетілдіру, сөйлемді мәнерлі құра білу керек. Егерде мнемокестенің көмегімен әңгімелесе, балалар әңгімеге қатысты кейіпкерлерді көріп тұрса, онда балалар өз ойын жинақтап сөйлемді дұрыс құруға бар назарын салады.

Өлеңді жаттау. Мүмкіндігі шектеулі балаларға мнемокесте арқылы өлең жаттауды оңайландыруға болады. Бұл балаларға әңгіме айту кезінде логикалық бірізділікті ұстауға көмектеседі.

Шығармашылық әңгіме немесе баяндау. Балалар әңгімені немесе ертегіні ойдан шығарып айтуды өте жақсы көреді. Балалардың әңгімесі бірдей болмас үшін әңгімені жүйелі құрауға мнемокесте көмектеседі. Бұл кесте балалардың ойлау қабілетін дамытады.

Мнемотехника – дегеніміз не? Мнемотехника — тіл дамытуда тиімді есте сақтау, оны дұрыс жеткізе білудегі әдіс пен тәсілдер жүйесі. Мнемотехника - балалардың қоршаған орта, табиғат туралы білімін кеңейтуге, әңгіменің барысын тиімді есте сақтауға, әңгімені айтып беруге және тіл дамытудағы іс-әрекеттердің жүйесі.

Қазіргі кезде мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамытуда мнемотехниканы қолдану өзекті болып тұр. Бұл мақсатты іске асыру үшін, баланың тілін дамытуға әртүрлі тәсілдер мен әдістерді қолдану қажет. Қойылған мақсатты нәтижелі етуге қолданылатын тәсілдер:

Балабақша жасында көрнекілік-бейнелік есте сақтау және есту, суретін көру арқылы баланың есінде нақты қалады. Мнемотехника — оңай жолдан қиынына қарай құрылады. Жұмысты ең оңай мнемоквадраттан бастап, жай ғана мнемо жолдарға өтіп, сосын мнемокестеге өту қажет.

Мнемокестенің мазмұны — ол графикалық немесе жартылай графикалық ертегі кейіпкері бейнесінің, табиғат құбылысының кейбір іс-әрекетінің, басты мазмұнды әңгіменің сюжеті.

Ең бастысы – көрнекілік, тірек-сызба, бейнелеген сурет балаға түсінікті болуды жеткізу.

Схема — мнемокесте балалардың тілін дамытудағы дидактикалық құрал болып табылады.

Әдістеменің ерекшелігі – заттардың кескінін емес, есте сақтау құралының нышандарын қолдану болып табылады. Нышандар – тілдік материалдарға барынша жақындатылады, мысалы жабайы (орман) жануарды белгілеу үшін шыршаның, үй жануарларын белгілеу үшін үйдің кескінін қолданады.

Балалардың тілін дамыту жөніндегі дәстүрлі жұмыстарды мынадай бағыттар бойынша жүргізуге болады:

- сөздік қорды байыту;
- әңгіме құрауға және оны ойлап табуға үйрету;
- тақпақтар жаттау;
- жұмбақтар шешу.

Белгілі бір ақпараттарды білдіретін мнемикалық кестелер дидактикалық материалдар ретінде қызмет етеді.

Өз іс-тәжірибемде мнемотехника әдісін қолданудамын. Бұл әдіс өте оңай және балалардың есінде тез жатталып қалады.

Мнемотехника әдісін қолдана отырып, ересектер тобында «Өзін-өзі тану» пәні бойынша «Жақсылыққа жақсылық» атты тақырыпта ашық сабақ өткізілді. Мнемокестенің көмегімен әңгіме балаларға сурет бойынша айтып берілді. Балалар да суретке қарап әңгімені оңай еске түсіріп айтып шықты.

Құмырсқа мен көгершін

Бір құмырсқа сусап су ішуге өзенге түсті. Оны толқын соғып, суға кетіп қала жаздады. Сол мезгілде аузында тістеген бұтағы бар бір көгершін суға кетіп бара жатқан құмырсқаны көріп, бұтағын оның үстіне тастай берді.

Құмырсқа бұтаққа мініп, толқынмен судың шетіне шығып, ажалдан құтылды. Мұның артынан манағы көгершін өзеннің жағасына қонып, бір аңшының құс аулауға құрып қойған ауының астындағы бидайды теріп жей бастады. Аңшы ауды басып қалып, көгершінді ұстап алуға даярланып тұрғанын құмырсқа көріп, өрмелеп келіп, оның аяғын қатты шағып алды. Аңшы «уһ!» деп ауды қоя бергенде, көгершін көтеріліп ұшып кетті.

Мнемотехника әдісін қолданған өте тиімді. Себебі, кандай да бір тақырыпты алсаңыз оны балаларға жеңіл түрде түсіндіру керек, ал бұл әдіспен балаларға қимылмен де, суреттермен де түсіндіру өте оңай.

Мысалы, «Асқабақ» туралы балаларға түсіндіргенде төмендегі кестені пайдалануға болады.

-Балалар, асқабақты немен көреміз?

- Көзбен.

-Қолмен не істейміз?

- Ұстаймыз.

- Мұрнымызбен иіскейміз.

-Аузымызбен дәмін көреміз.

Балалар асқабақтың түсін, пішінін айтып кесте арқылы тез естеріне сақтайды.

Мнемокесте қолданылған тіл дамыту сабақтардың нәтижесінде, балалар әңгіме, ертегі, тақпақтарды оңай құрастырып, жаттап алады.

Мнемоника немесе мнемотехника қосымша ұғым қалыптастыру жолымен есте сақтауды жеңілдететін және есте сақтау қабілетін ұлғайтатын әртүрлі тәсілдер жүйесі. Мұндай тәсілдер мектепке дейінгі балалар үшін айрықша маңызды, өйткені ойлау, есте сақтау сыртқы құралдардың көмегімен тез шешіледі, олар көрнекі материалдарды тез игереді. Тіл дамыту сабақтарда мнемоналық кестелерді қолдану балаларға көріп қабылдайтын ақпаратты тиімді қабылдауға және қайта өңдеуге, әрі оқу тапсырмасына сәйкес оны қайта тарқатуға, есте сақтауға және жаңғыртуға мүмкіндік береді.

«Бала тілі — бал» — дегендей, әр баланың өз ойын жетілдіріп жан-жақты біліп, оқып тоқығанын ой түйсігіне жеткізу тек тілдің дамуы арқылы жетеді. Баланың тілін дамытуда тек мнемокестемен шектелуге болмайды. Бұл тек, басты тиімді жұмыс, өйткені мнемокестені қолдану балалардың көру, есту, есте сақтау қабілеттерін дамытады. Мнемокесте қолдана отырып, үстел ойындары, сөздік ойындарды пайдалану керек. Сонда ғана баланың ойлау қабілеті, тілі, сөздік қоры дамиды.

Қазіргі кезде мнемотехника әдісін қолдану өте тиімді. Себебі, балаларға үйрететін тақпақтар, ертегілер, жұмбақ, әңгімелерді, суреттер, схемалар

және мнemo кестелер арқалы көрсетеді. Бұл балалардың есте сақтау қабілетін дамытады.

В настоящее время очень удобно применять методику мнемотехники. С помощью схем и мнемотаблиц дети легко учат стихотворения, сказки, загадки, рассказы. Это развивает память у детей.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. 27.07.2007ж., № 319-III ҚРЗ. Астана. Ақ Орда;
2. «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, 11.07.1999 ж., № 151-1;
3. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы, 11.10.2004 ж., № 1459;
4. Ә.С.Әмірова, К. Анартаева «Тіл дамыту», Алматыкітап – 2008.
5. Научно-методический журнал «Логопед», №4/2008
6. Дошкольное воспитание, №6/2004
7. М.Г. Дрезнина «Каждый ребенок - художник», Москва – 2002.
8. «Менің алғашқы энциклопедиям», Алматыкітап – 2007.
9. «Отбасында баланы мектепке дайындау», Шартарап «Алматы» - 2000
10. Ә.С.Әмірова, К.А.Анартаева, Тіл дамыту әдістемелік құрал, Алматыкітап 2005 ж.
11. Жүсіпалиева М, «Бала мен балабақша», «Республикалық педагогикалық журнал»№6, 2015ж.

АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ ЛОГИКАЛЫҚ ОЙЛАУ ҚАБІЛЕТТЕРІН ДАМУ

Г. Бекбаева
№60 «Арай»балабақшасының
Тәрбиешісі
Астана қаласы

Түйін сөздер: ұйымдарда инновациялық білім беру құралдарын қолдану, флипчарт, электронды көрнекілік.

Мақсаты:

Балалардың ойлау қабілеттерін дамытуда ақпаратты технологияларын пайдалану.

Міндеттері:

- Балабақша жас ерекшелігіне сәйкес ақпаратты технологияларды пайдаланудың тиімді жолдарын айқындап алу;
- Ақпараттық технологиялық құралдармен жабдықтау;
- Арнайы сабақтарда қолданылатын технологиялық құралдарды анықтау;
- Бос уақыттарында ақпараттық технология құралдарын қалай пайдалану керектігін дайындау;
- Осыны жүзеге асыруға арналған әдістемелік көмекші құрал дайындау.

Болжамы:

Егер балалардың ойлау қабілеттерін дамытуда ақпаратты технологиялар тиімді пайдаланып, көрнекіліктер, көмекші құралдар жасалса, онда іс-тәжірибе оң нәтиже береді.

Күтілетін нәтиже:

- Ақпараттық технология арқылы берілген тапсырмаларды орындай алады;
- Компьютерлік ойын тапсырмаларын еркін орындайды.

Н.Ә.Назарбаевтың халыққа жолдауындағы «оқу үрдісінде ақпараттық технологияларды білім беру саласын жақсартуда қолданыс аясын кеңейту керек» деген сөзін басшылыққа ала отырып, сабақта жаңа ақпараттық технологияларды пайдалануға жаппай көшуіміз керек. Ақпараттық технологияларды сабақта пайдаланудың негізгі мақсаты Қазақстан Республикасында біртұтас білімдік ақпараттық ортаны құру, жаңа ақпараттық технологияны пайдалану Қазақстан Республикасындағы ақпараттық кеңістікті әлемдік білім беру кеңістігімен сабақтастыру болып табылады. Баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуына жағымды әсерімен қатар жағымсыз әсер ететіні сияқты компьютер баланың өміріне ерте жастан бастап енетінін білеміз. Баланың психикасына әсер ету күші бойынша заманауи ақпараттық технологияларды басқа құралдармен салыстыруға келмейді.

Балабақшадағы ақпараттық коммуникациялық технологиялар – заманауи мектепке дейінгі тәрбиелеудің өзекті мәселесі.

Ғылыми-техникалық ілгерілеу барысында білім беру үдерісін ұйымдастыру мен мазмұнына жаңа талаптарды ұсынады.

Мектепке дейінгі ұйымдарда ақпараттық коммуникациялық технология құралдарын қолданудағы мақсаты – баланың танымдық қызығушылығын қалыптастыру. Балада танымдық қызығушылықтың болуы олардың ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерге белсенді, білімінің сапалы болуына, жағымды мінез құлықтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Заман талаптарына сай мектепке дейінгі ұйымдарда АКТ оқыту процесінде кеңінен пайдаланады. Түрлі танымдық салаларына арнаулы компьютерлік бағдарламалар құрылуда. Баланың жас ерекшелігіне және пайдаланатын компьютерлік бағдарламаларға сай интерактивті тақта ойындағы баланың оппоненті, бағдарлаушы (әңгімелеуші), жаттықтырушы, емтихан қабылдаушы болуы мүмкін.

Оқытуда балалардың түрлі психикалық функцияларын дамытуға арналған пайдаланатын компьютерлік құралдар бар: олар көру, есту арқылы қабылдау, зейін, есте сақтау, логикалық ойлау, т.б.

Сонымен қатар, мектепке дейінгі ұйымдарда инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады. Қазіргі таңда көптеген интерактивті бағдарламалық бөлімдер, қозғалмалы объектілер құруға мүмкіндік беретін векторлық және графикалық жабдықтар көптеп шығып, қолданыс табуда. Осындай құралдардың бірі – «Флипчарт». Флипчарт деп блокнот қағидасы бойынша аударыстыратын парақ немесе қағаз блогына арналған магнитті маркерлік тақтаны айтады. Интерактивті тақта мен заманауи бағдарламалық жабдықтың пайда болуына байланысты интерактивті тақтаның бағдарламалық жабдықтама терезесіне (мысалы, ActivInspire), белгілер, суреттер, бейне-, дыбыс файлдар, анимациялар, интерактивті сабақтар және веб-сілтемелер қосуға болатын тіктөртбұрыш жұмыс кеңістігін флипчарт деп атайды.

Флипчарт – бұл интерактивті, мультимедиа сияқты қасиеттерді сипаттайтын электронды көрнекілік. Флипчарт – бұл материалдарды құруға және көрсетуге болатын жұмыс саласы.

Флипчарт – ActivInspire бағдарламалық қосымшада құрылымы жасалған сабақ, бағдарламалық қосымша орнатылмаған жағдайда флипчарт құру мүмкін емес. Сондықтан, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар адам өмірінің барлық саласында берік енеді. Тиісінше, мектепке дейінгі білім беру жүйесінің тәрбиелеу-оқыту жұмысына дәстүрлі тәсілдерді алмастырмайтын, керісінше олардың мүмкіндіктерін кеңейтуге әсер ететін жаңа тәсілдемелер енгізетін жаңа талаптар ұсынады.

Мектепке дейінгі білім беруде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану педагогтың шығармашылық мүмкіндіктерін кеңейтуге, балалардың психологиялық дамуының сан алуан жақтарына оң әсерін тигізуге ықпал етеді. Оларды қолдана отырып дамыту сабақтар анық және серпінді болады. Компьютерлік техникаларды іске асыру сабақтарды тартымды және заманауи етуге, көрнекіліктерді қолдана отырып танымдық және шығармашылық міндеттерді шешуге мүмкіндік береді.

ФЛИПЧАРТ-САБАҚ ҮЛГІЛЕРІ ЖӘНЕ ТАПСЫРМАЛАРЫ

Тақырыбы: «Құстардың тіршілігі»

Мақсаты:

1. Құстардың тіршіліктерімен таныстыру, олардың қоректері, пайдасы.
2. Құстардың әр қайсысына өзіне тән қасиеттері тірлігіне әңгімелеу және адам өміріне маңызы туралы мағлұмат беру.
3. Құстарға қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.

4. Оқу іс-әрекет барысында орындалатын тапсырмалар арқылы ойлау қабілеттерін дамыту.

Көрнекіліктер: үй құстары, қыстап қалатын құстардың видеобейнесі, ұнтаспалық дыбыстары, АКТ.

Сабақтың түрі: Флипчарт-сабақ

Әдіс-тәсілдері: сұрақ-жауап, сурет бойынша әңгімелеу, жұмбақ шешу, ойындар.

Пәнаралық байланыс: тіл дамыту, қоршаған ортамен таныстыру.

1. Кіріспе бөлім:

Шаттық шеңбері

«Әдепті елдің баласы алдымен сәлем береді» - демекші сәлемдесейік, балалар!

- Армысың, қайырымды Аспан-ата!
- Армысың, мейірімді Жер-ана!
- Сәлеметсің бе, Шуақты алтын-күн!
- Армысыңдар, Қонақтар!

2. Негізгі бөлім

Видеодан табиғаттың көрінісін көрсету және құстардың видеосын көрсетіп дыбысын тыңдату.

- Балалар, сендер не көрдіңдер?
- Балалар, яғни бүгін біз табиғатымызға сән берген қыста құстап қалатын құстар мен үй қыстары жайлы әңгімелейміз.

(Орман тіршілігі, құстардың дыбысы, мекені, пайдасы және қорегі жайлы деректер көрсетіп әңгімелейміз).

Аспаныма шарықтап ән беретін,

Қонақтаса ағашқа сән беретін

Ол не? (Ол - құс).

Құстардың пайдасы өте көп, олар табиғаттың байлығы саналатын ағаштардың, өсімдіктерді зиянкес жәндіктерден тазартады. Құстар бір жерде тұрмайды, бір жерден екінші жерге ұшып-қонып жүреді. Барлық құстарға ортақ қасиет - олар ұшады, олардың қанаттары, мамықтары, тұмсықтары бар. Олар жұмыртқалайды, балапан басады.

Құстарға қауіп төнген кезде құстар шырылдап, өздерінің балапандарына ескертеді. Балапандар өздерінің тамақ жегісі келгендерін шикылдап аналарына білдіреді.

I. Үй құсы қаз туралы мәлімет беру, (видео көрсетіп дыбысын тыңдату, пайдасы, жұмыртқасының түрін, балапанының түрін көрсету).

II. Үй құстары этеш, тауық туралы мәлімет беру (видео көрсетіп дыбысын тыңдату, пайдасы, балапанының түрін, жұмыртқасын көрсету).

III. Қарлығаш туралы мәлімет беру (видео көрсетіп дыбысын тыңдату, пайдасы, балапанының түрін, ұясын, жұмыртқасын көрсету).

IV. *Sergitu сәті.* «Қарлығаш» видео

V. Тырна туралы мәлімет беру (видео көрсетіп дыбысын тыңдату, балапанының түрін, жұмыртқасын көрсету).

VI. Сарыбауыр шымшық туралы мәлімет беру (видео көрсетіп дыбысын тыңдату, жұмыртқасының түрін, мекенін көрсету).

VII. Үкі туралы мәлімет беру (видео көрсетіп дыбысын тыңдату, ұясын, балапанының түрін, қорегін көрсету).

3. Қорытынды бөлім.

Қанатты дос — табиғат тартуы осы табиғатқа көрік, сән, ән болған құстарды қорғайық балалар! Ал, құстар — өсімдік қорғаушысы. Сол құстарға қамқор бола білейік.

Енді, балалар, жұмбақ шешейік.

I. Жұмбақтар шешу

1. Кеудесі қайқандап

Жүреді байпандап (ҚАЗ).

2. Екі айыр құйрығы

Қияқ мұртты қанаты

Ұшқырлардың жүйрігі (ҚАРЛЫҒАШ).

3. Шүнтиып қос құлағы

Түнде көрер қырағы (Үкі).

«Кел, балалар, ойнайық, ойнайық та ойлайық!».

II. “Мекенін тап” ойыны

(құстардың қайда мекендейтін жерлерін сызық арқылы белгілейді)

“Құстардың тіршілігі” атты оқу іс-әрекетіміз аяқталды

«ҚҰСТАРДЫҢ ТІРШІЛІГІ» ТАПСЫРМАЛАРЫ

1

2.

3

отряд: ВОРОБЬИНЫЕ семейство: ЛАСТОЧКОВЫЕ

СВМБЦ

СВМБВ

В данный момент вы слышите голос этой птицы

4 Ласточка береговая или береговушка

отряд: СОВООБРАЗНЫЕ семейство: СОВИНЫЕ

СВМБЦ

СВМБВ

В данный момент вы слышите голос этой птицы

5 Филин обыкновенный

6.

СЕРГІТУ СӨТІ

7.

Кеудесі қайқанда

ЖҰМБАҚТАР

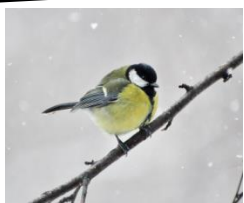
Екі айыр құйрығы
Жүреді байпаңдап.
Қияқ мұртты қырағы
Ұшқырлардың жүйрігі.

Шұнтиып қос құлағы
Түнде көрер қырағы.

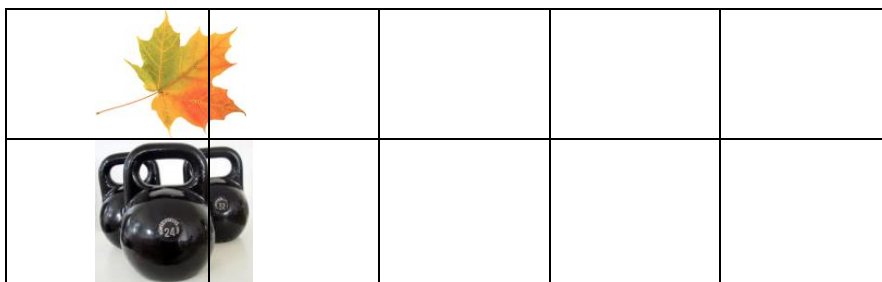

8. «МЕКЕНІН ТАП» ОЙЫНЫ

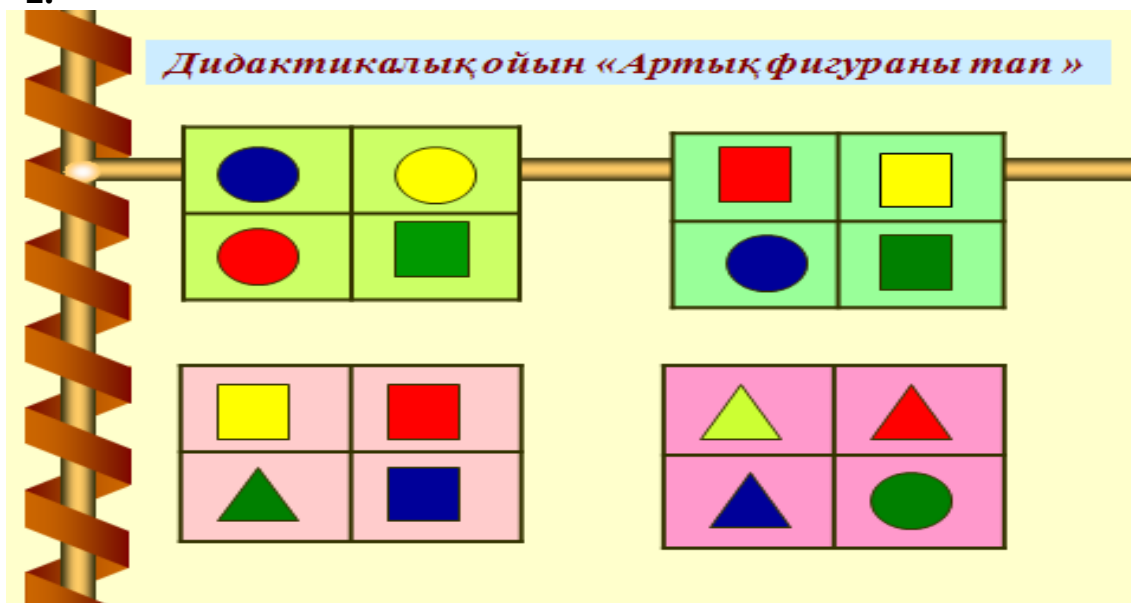

ҚАРАПАЙЫМ МАТЕМАТИКА ҰҒЫМДАРЫМЕН ТАНЫСТЫРУҒА
АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР

1. «АУЫР-ЖЕҢІЛІН АЖЫРАТ» ОЙЫНЫ

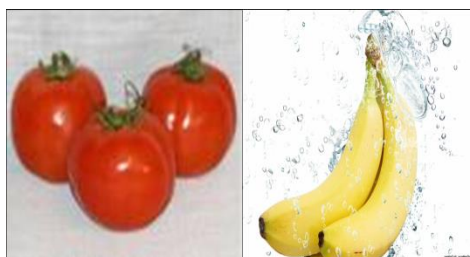

2.

3.

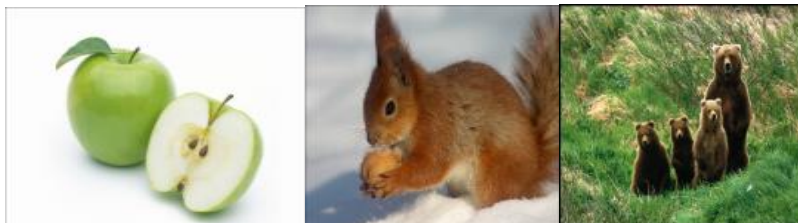
САЛЫСТЫР

< >
=

САУАТ АШУ ЖӘНЕ ТІЛ ДАМУЫҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР

1. СУРЕТТІ РЕБУС
(бастапқы әріптерін жазып, ребусты шешеді).

(АТА)

(ЖІП)

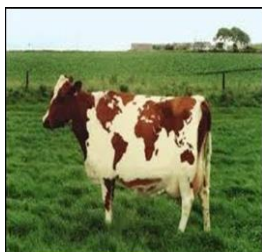
(БАЛА)

2. СӨЗЖҰМБАҚ

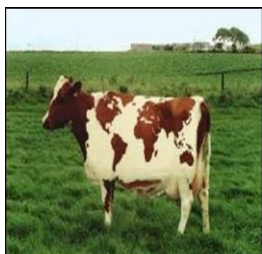
1. Бізді дүниеге әкелген жан?
2. Қасиетті тағам қалай аталады?
3. Әкенің әкесі кім?

ЖАНУАРЛАР ТІРШІЛІГІ ТАҚЫРЫБЫНА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР

ОЙЫН: «АРТЫҒЫН ТАП»

«ҚАЙСЫСЫНАН НЕ АЛАМЫЗ?»

«МЕКЕНІН ЖӘНЕ ҚОРЕГІН ТАП» ОЙЫНЫ

«ҚАЙ ДЫБЫСТЫ ЖОҒАЛТТЫМ?» ОЙЫНЫ

Қ		Л	Ы	Н
Ш	О	Ш		А
	О	З	Ы	
Б		З	А	У

Техникалық құралдардан ақпараттық-коммуникациялық технологиялардан үйрету айырмашылығы баланы тек қатаң түрде таңдап алынған көптеген дайын білімді қалыптастырып және бекітіп қана қоймай, сонымен қатар, балаларды зияткерлік, шығармашылық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. Мектеп жасына дейінгі балаларда ес, қабылдау сияқты психикалық процесстер әлі де болса қалыптаспаған. Сондықтан оларға өз қолдарымен заттарды ұстап көріп, көздерімен көру қажет. Балалардың жас ерекшеліктерінің сипаттарын ескере отырып, үйрету барысында іс-әрекеттердің жетекші түрі ойын технологиясы болып табылады.

АКТ ерте жастан өзекті болып табылатын мүмкіндік, ол – өздігінен жаңа білімді игеру біліктілігі. Компьютер бала өміріне ойын арқылы кіреді. Молайтылған компьютерлік құралдармен ойын іс-әрекеті барысында балалардың шығармашылық қабілеттерін арттыратын (теориялық ойлау,

дамыған қиял, әрекеттің нәтижесіне болжам жасау қабілеті, ойлаудың жобалық сапасы және т.б.) жаңадан пайда болған психика туындайды. Мектепке дейінгі ұйымдарда флипчарт-сабақты жүргізу мен ақпараттық технологияларды қолдану барысында білімді меңгеру көлеміне байланысты балалардың жас ерекшеліктерін ескеру қажет. Мектепке дейінгі ұйымдарда флипчарт-сабақты қолдану тәрбиелеу - оқыту үрдісін жаңғыртуға, тиімділікті арттыруға, балаларды іздену іс-әрекеттеріне итермелеуге, балалардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып саралауға мүмкіндік береді.

Ақпараттық технологияларды қолдану тәрбиешілерге балаларды үйрету уәждемесін арттыруға көмектеседі және бір қатар жағымды себептерге әкеп соғады:

- балалардың материалдарды меңгеру үрдісін психологиялық жағынан жеңілдетеді;
- заттарды тануда жанды қызығушылыққа еліктіреді;
- балалардың жалпы ой-өрісін кеңейтеді;
- ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттеріне көрнекіліктерді қолдану деңгейі өседі;
- еңбекке деген нәтижелігі артады.

Сонымен, ақпараттық технологиялар құралдарын қолдану балаларды айтарлықтай оңай және тиімді ерте жастан дамуына, ескішіл қол жұмысынан босатуға мүмкіндік береді, мектепке дейінгі білім үшін жаңа мүмкіндіктерін ашады.

Мақалада мектепке дейінгі ұйымдарда бүгінгі заман талабына сай балалардың ойлау қабілеттерін дамытуда ақпаратты технологияларды пайдаланудың тиімді жолдары көрсетілген. Ғылыми-техникалық ілгерілеу барысында білім беру үдерісін ұйымдастыру мен мазмұнына жаңа талаптар ұсынылған.

В статье рассматриваются пути эффективного использования информационных технологий в развитии мышления детей в дошкольных организациях в соответствии с современными требованиями. Научно-технический прогресс и новые требования к содержанию образования, представленные в ходе организации учебного процесса.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. «Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде педагогикалық технологияларды қолдану» Педагогика, психология кафедрасының оқытушысы Калмурзина Р.С.
2. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ақпараттандыру инфрақұрылымын дамыту саласындағы шетел тәжірибесін сараптамалық шолу» – Алматы: «ҰАО» АО, 2012.
3. Интернет-ресурстар:

<http://www.prometheanworld.com>
<http://www.activsoftware.co.uk/update>
<http://elp.kz/mod/data/view.php?d=6&advanced=0&paging=&page=1>
<http://s43.radikal.ru/i100/1009/6e/d13bb364c581.jpg>
<http://ps-shtychki.ucoz.ru/skrinshoti12/240182924.gif>
<http://ps-shtychki.ucoz.ru/skrinshoti12/252653852.gif>
http://img-fotki.yandex.ru/get/5804/valenta-mog.ba/0_675b9_7a3d34d8_L.jpg
http://img-fotki.yandex.ru/get/5004/valenta-mog.ba/0_675c7_a2df39a3_L.jpg
<http://im7-tub-ua.yandex.net/i?id=173196650-71-73&n=21>
<http://im3-tub-ua.yandex.net/i?id=124414003-54-73&n=21>
http://img-fotki.yandex.ru/get/4513/nickali.33/0_63c62_d4e21245_XL
http://www.liveinternet.ru/users/vse_interesno/post190056163
<http://new-anoli.ru/post265472156>
http://spbgorod.ru/uploads/spbgboard/board8_30060.png
http://img-fotki.yandex.ru/get/4416/119528728.d97/0_a4fba_fe37524a_XL
http://img-fotki.yandex.ru/get/4526/132352990.7e/0_73c2d_1267fb68_L.png
http://img-fotki.yandex.ru/get/5823/132352990.7e/0_73c2c_7a533aab_L.png

МАЗМҰНЫ

1.	Кіріспе	3
2.	<i>Э.А.Суханбердиева.</i> Концептуальные основы обновления содержания дошкольного воспитания и обучения в Республике Казахстан.....	4
3.	<i>Ж.А.Жонтаева.</i> Новые тенденции внедрения современных методик и технологий в дошкольных организациях.....	7
4.	<i>Ш.С.Султангазиева.</i> Развитие системы дошкольного образования детей дошкольного возраста на основе инновационных технологий.....	11
5.	<i>Б.К.Игенбаева.</i> Педагогические условия применения инновационных методик и технологий в образовательном процессе дошкольных организаций.....	14
6.	<i>Marlene Cristina Espinosa Iglesias.</i> Educacion en Cuba.....	18
7.	<i>А.В.Бояринцева, Т. В. Ермолина.</i> Инновационный опыт организации дошкольного воспитания в рамках международного образовательного проекта «музыка и здоровье детей» в Казахстане.....	20
8.	<i>М.С.Чушева, Е.В.Красовская, Т.И.Белякович.</i> Формирование ответственного родительства в условиях учреждения дошкольного образования.....	22
9.	<i>В.О.Кондрашова.</i> Формирование эффективного отцовства как форма взаимодействия учреждения дошкольного образования с семьей.....	26
10.	<i>Е.В.Артыкбаева.</i> Педагогические возможности компьютерных обучающих игр национального центра информатизации в подготовке детей к школе.....	31
11.	<i>Б.Т.Баязова.</i> Творческо-поисковая деятельность детей дошкольного возраста.....	38
12.	<i>Р.Қ.Керимбаева.</i> Мектепке дейінгі ұйымға инновациялық технологияны ғылыми-педагогикалық эксперименттік жұмыс арқылы енгізу тәжірибесі	42
13.	<i>С.Ж.Ибадуллаева., Л.Раманова.</i> Жоғары оқу орнында биологияны оқытуда ұйымдастыру инновациялар және дәстүрлері.....	47
14.	<i>А.Б.Тоқбаева.</i> Мектепке дейінгі ұйымдарда педагогикалық үрдісті жаңаландырудағы инновациялық педагогикалық технологиялар.....	66

15.	<i>С.Э.Ковалёв.</i> Развитие компетенций у педагогических работников дошкольных организаций в системе повышения квалификации.....	71
16.	<i>Т. А. Аксёнова, С.Э. Ковалёв.</i> Исследование динамики развития личности в процессе интегративной сказкотерапии.....	75
17.	<i>Л.В.Подобинская.</i> Театральная деятельность как условие успешного развития речи детей старшего дошкольного возраста	79
18.	<i>А.Қ.Жұмабаева.</i> Мектепке дейінгі тәрбие – жаңа үрдістердің бастауы.....	83
19.	<i>С.К.Ошакпаева.</i> Педагогическая система мариинской школы и современные требования образования.....	87
20.	<i>А.М.Мергенбаева.</i> Проектная деятельность как средство творческого мышления и познавательной активности дошкольников.....	94
21.	<i>С.Б.Жангазинова.</i> Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту бөлімінде педагог мамандарды дайындаудың бүгінгі күнгі талабы.....	99
22.	<i>Г.А.Нурғалиева.</i> Особенности подготовки молодых специалистов для системы дошкольного воспитания, компетентных к использованию современных технологий и методик.....	103
23.	<i>Р.Е.Абдрахманова.</i> Арт-терапевтическая образовательная программа «Арман».....	106
24.	<i>К. К. Жолдасова.</i> Исследование условий инклюзивного образования.....	111
25.	<i>А.Қазыбай.</i> Мектепалды даярлық топтарында балалардың байланыстырып сөйлеу дағдысын қалыптастыру.....	114
26.	<i>Л.М.Рахимжанова.</i> Сотрудничество семьи и детского сада как условие нравственно-духовного воспитания детей дошкольного возраста.....	118
27.	<i>Ғ.М.Құрманова.</i> Мектепке дейінгі мекемеде балалардың танымдық қызығушылығын дамытуда жаңартылған технологияларды қолданудың ерекшеліктері.....	122
28.	<i>Б.Ж.Исабекова.</i> Апробация учебной программы дошкольного воспитания и обучения республики казахстан с использованием современных методик и технологий.....	127
29.	<i>Р.А.Бисенова.</i> Балабақшада жаңа инновациялық әдістер мен технологияларды пайдаланудың тиімділігі.....	132

30.	<i>А.Ш.Омарова.</i> Коучинг-сессия — балабақша педагогтарының кәсіби шеберлігін арттыру жолының бірі.....	134
31.	<i>Л.Ж.Жагіпарова.</i> Особенности использования флипчарт-занятий в воспитательно-образовательном процессе.....	139
32.	<i>Б.К.Конакова.</i> Ақпараттық-коммуникативтік технологиялар арқылы балалардың музыкалық қабілеттерін арттыру.....	142
33.	<i>М.Багдал.</i> Арт-терапия әдіс тәсілдерін қолдана отырып, баланың шығармашылық қабілетін дамыту.....	148
34.	<i>А.Н.Шонтыбаева.</i> Балабақшада педагогтарға психологиялық қолдау жасау.....	152
35.	<i>Ж.О.Бакишева.</i> Мектепке дейінгі жастағы баланы рухани – адамгершілікке тәрбиелеуде отбасы мен балабақшаның ынтымақтастығы	158
36.	<i>М.Б.Абилдаева.</i> Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының жұмыстарына инновациялық технологияларды енгізудің маңыздылығы	162
37.	<i>С.В.Сидельникова.</i> Интегрированный подход к образовательному процессу в дошкольных организациях в условиях реализации содержания общеобразовательной учебной программы дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан.....	166
38.	<i>Д.М.Жуманова, Б.М.Жумабаева.</i> Инновациялық технологияларды мектепке дейінгі ұйымдарда пайдалану.....	170
39.	<i>Л.А.Круг.</i> Метод проекта как средство развития речи и критического мышления дошкольников.....	173
40.	<i>Ж.П.Есжанова.</i> Дидактикалық ойындарды оқу іс- әрекетінде пайдалану	179
41.	<i>А.У. Камбарова.</i> Балалардың тілін дамытуда мнемотехника әдісін оқу іс- әрекетінде қолдану.....	185
42.	<i>Г.Бекбаева.</i> Ақпараттық технологиялар арқылы балалардың логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.....	188

«МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БАЛАЛЫҚ ШАҚ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ
МЕКЕН-ЖАЙЫ: АСТАНА ҚАЛАСЫ, VIP ҚАЛАШЫҒЫ, 3-ҮЙ, ТЕЛ.: 8(7172) 29-56-29
WWW.RC-DD.KZ, RCDD_INFO@MAIL.RU